Pardus

Yazarlar

Şenol ALDIBAŞ

Ömer ÇAKMAK

Aslı KOPLAY

Seda ARIK

Grafik Tasarım

Hafsa OLCAY

S. Volkan PİŞKİN

Şeyma SIRAKAYA

Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi

İÇİNDEKİLER

Giriş....2
Gnome....5
Cinnamon....6
Kde....6
Çalışma Alanı Ayarları....8
Ekran Kenarı Davranışları....10
Masaüstü Tercihleri....11
Izgara Masaüstü....12
Gazete Yerleşimi....13
Ara ve Çalıştır....13
Klasör Görünümü....15
Grup Masaüstü....18
Masaüstü....19
Duvar Kağıdı Tercihleri....19
Fare Eylemleri....23
Birden Fazla Masaüstü İle Çalışmak....24
Etkinlikler....28
Etkinlik Ayarları....29
Paneller....30
Programcıklar....31
Uygulama Başlatıcı (Kickoff)....32
Görev Yöneticisi....35
Sistem Çekmecesi....36

Ara ve Çalıştır 37
Pencere Davranışları 40
Başlık Çubuğu 41
Araç Çubuğu 43
Pencere Panelleri 46
Konumlar 46
Klasörler 46
Bilgi 47
Konum Araç Çubuğu 47
Pencere Araçları 48
Uçbirim 48
Filtreleme Araç Çubuğu 48
Pardus Sistem Ayarları (KDE) 49
Genel Görünüm ve Davranış 51
Dosya İlişkileri 51
Hesap Detayları 52
Kişisel Bilgi 55
Kısayollar ve Hareketler 55
Uygulama Görünümü 57
Uygulama ve Sistem Bildirimleri 60
Yerel 61
Donanım ve Çoklu Ortam 62
Aygıt Eylemleri 62

Bilgi Kaynakları 63
Dijital Kamera 63
Girdi Aygıtları 64
Görüntü ve Ekran 67
Güç Yönetimi 68
Çıkarılabilir Aygıtlar 70
Çoklu Ortam 70
Yazıcılar 71
CUPS ile Yazıcı Yönetimi 73
Sistem Yönetimi 74
Başlatma ve Kapatma 74
Giriş Ekranı 76
Tarih ve Saat 77
Yazı Tipi Yönetimi 78
Yetkiler 78
Ağ ve Bağlanabilirlik 79
Ağ Ayarları 79
Bluetooth 83
Paylaşım 85
SSL Tercihleri 85
Uygulamalar ve Tanıtımları 86
Dolphin 87
Dosya Seçme Yöntemleri 89
Dosya Kopyalama 90
Doya Taşıma 90
Dosya/Klasör Adını Değiştirme 92

Dosya Silme....92
Belge Özellikleri....93
İnternet Uygulamaları....93
Tarayıcılar....93
Mail Uygulamaları....93
Thunderbird....93
Icedove....94
Kurulum....95
Başlangıç ve E-posta Hesabı Ekleme....96
Icedove Ekran Arayüzü....99
E-posta Okuma....99
E-posta Gönderme....101
Resim Ekleme....103
Tablo Ekleme....104
Bağlantı Ekleme....104
Yatay Çizgi Ekleme....105
Karakter Ekleme....105
Süzgeç Ayarları....105
E-posta Hesabı Ayarları....106
Sunucu Ayarları....107
Disk Alanı Ayarları....108
Alındı Onayı Ayarları....108
Gereksiz Posta Ayarları....109
Giden Sunucusu Ayarları (SMTP)....109
E-posta Hesabı Kaldırma....110

Adres Defteri....110
Icedove Ajanda Eklentisi....111
Kmail....113
Anlık Mesajlaşma - Sohbet Uygulamaları....114
Skype....114
Pidgin....115
Kmess....117
Emesene....117
FTP (File Transfer Protocol)....118
FTP'nin Kullanımı....119
Filezilla....119
Transmission-Bittorent İstemcisi....120
Kwrite....121
LibreOffice Uygulamaları....121
Sistem Uygulamaları....125
Kuser-KDE Kullanıcı Yöneticisi....125
Sistem İzleyici....125
Sistem Günlüğü İzleyici- KSystemLog....126
Kinfocenter-Kde Bilgi Merkezi....127
Kwallet – Kde Cüzdanı....128
Ağ Araçları....130
Ağ Paylaşımları....131
Samba Ağ Sunucusu....131
Samba Ağ Sunucu Kurulumu....131
Smb4k....131
Putty....132

Dosya Paylaşım Uygulamaları (Krfb, Krdc) 133
KRFB Uygulaması 133
KRDC Uygulaması 136
Medya Araçları 137
VLC Ortam Oynatıcısı 137
Amarok 138
Disk Yazma Araçları 139
Brasero 139
K3b 139
Iso to USB 140
UnetBootin 141
Grafik Uygulamaları 141
GIMP - Görüntü Düzenleyici 141
Pinta 143
DraftSight 143
Inkscape 144
DNG Dönüştürücü 145
Shotwell 145
Görüntü Yakalama Araçları 146
Ksnapshot 146
RecordMyDesktop 147
Panorama 148
Digikam 149
Peynir 149
Gwenview 149

Yardımcı Uygulamalar 150
Belge Gösterici – Okular 150
Orca - Ekran Okuyucu Uygulama 150
Orca Uygulamasının Kurulumu 151
Uygulama Yükleme 153
Yazılım Merkezi 154
Synaptic Paket Yöneticisi 156
Synaptic ile Sistem Güncelleme 157
Synaptic ile Program Yükleme 158
Synaptic Üzerine Yeni Depolar Ekleme 159
APT (Advanced Package Tool) 159
Paket Listelerinin Güncellenmesi 160
Paket Kurma 160
Paket Kaldırma 161
Paketleri Yükseltme 161
Kullanılmayan Paket Dosyalarını Temizleme 161
APT ve Aptitude Arasındaki Farklar 162
Wine 162
PlayOnLinux 163
Depolama Ortamları ve İnternet 165
Jar Uygulamaları ve Çalıştırılması 166
Kullanıcılar ve Gruplar 169
Kullanıcı Ekleme 170
Kullanıcı Yetkileri 171
Grup Oluşturma 172

Grup Kullanıcılarını Düzenleme 172
Süreçler (Processes) 173
Çalışan Uygulamalar ve Hafıza Kullanımları 173
Uygulama Sonlandırma (Kill Processes) 174
Uçbirim (Konsole) 176
Konsole Kullanımı 177
Uçbirim Komutları 179
Komutlarda Parametreler 192
Komutlarda Yol Tanımı 193
Linux (Pardus) Dosya Hiyerarşisi 194
Dosyalar 195
Klasörler 196
Depolama Üniteleri 198
Hiyerarşi 198
Dosya ve Klasör İzinleri 199
Yedekleme ve Senkronizasyon 203
KBackup Uygulaması ile Yedekleme 204
Gadmin - Rsync Uygulaması 205
Yedekleme 205
Yedeklenmiş Dosyaların Senkronizasyonu 208
Görev Zamanlama (Cron-Crontab) 209
Kurulum 211
Çalışan DVD/USB 220
Disk Bölümleme (Gparted) 220
Grub(Grub Customizer) 223

İkinci İşletim Sistemi Olarak Kurulum 225
Sanal Makine Üzerine Kurulum 225
Aynı PC'ye ikinci işletim sistemi olarak kurulum 233
Harici disk'e taşınabilir işletim sistemi kurulumu 235
Sık Sorulan Sorular 237
Kısayol Tuşları 240

Başlarken

Özgür yazılım dünyasına hoş geldiniz!

Bu kitapta sizlerle milli bir Linux dağıtımı olan Pardus'u inceleyeceğiz. Pardus'a giriş yapmadan önce özgür yazılım felsefesinden ve bazı temel kavramlardan bahsedelim.

GİRİŞ

Özgür Yazılım; kullanıcıya çalıştırmanın yanı sıra sahipli yazılımların aksine kopyalama, dağıtma, inceleme, değiştirme ve geliştirme özgürlüklerini tanıyan yazılım türüdür. Özgür Yazılımlarla ilgili genellikle yanlış anlaşılan konu özgürlüğün ekonomik boyutta anlaşılması, tüm özgür yazılımların ücretsiz zannedilmesidir; oysa özgür yazılım ile kastedilen özgürlük yazılımın kullanım hakları ile ilgilidir, ekonomik boyutu ile ilgili değildir. Genellikle özgür yazılımlar ücretsiz olmakla beraber, ücretli de olabilirler, fakat kaynak kodları ücretlendirmelerinden bağımsız olarak açıktır. Bir yazılımın, 'özgür yazılım' olarak değerlendirilebilmesi için yazılımın kullanıcısına neleri sağlaması gerekir? Özgür Yazılım Vakfı'nın[1] bu konuyla ilgili belirlediği dört özgürlük unsuru vardır;

Özgürlük 0 : Her türlü amaç için yazılımı çalıştırma özgürlüğü.

Özgürlük 1 : Yazılımın nasıl çalıştığını inceleme ve kendi gereksinimleri doğrultusunda değiştirme özgürlüğü. Yazılım kaynak koduna erişim bunun için bir ön şarttır.

Özgürlük 2 : Kopyalarını dağıtma ve toplumla paylaşma özgürlüğü. Bir özgür yazılım herkesçe istenilen sayıda makineye kurulabilir, kopyası çıkarılabilir ve istenilen kimselere dağıtılabilir, hatta satılabilir.

Özgürlük 3 : Yazılımı tüm toplumun yarar sağlayabileceği şekilde geliştirme ve geliştirilmiş haliyle yayınlama özgürlüğü. Yazılım kaynak koduna erişim bunun için de bir ön şarttır.

Özgür yazılım, çoğu zaman açık kaynak kodlu yazılım kavramı (Open Source) ile karıştırılmaktadır. Bütün özgür yazılımlar açık kaynak kodludur ancak bütün açık kaynak kodlu yazılımlar özgür yazılım olmayabilir. Açık kaynaklı yazılım Özgürlük 1 ve Özgürlük 3 maddeleri çerçevesinde özgür yazılımların zorunluluğudur.

Özgür yazılımlar açık kaynak kodlu yapıları sayesinde, bünyesinde zararlı bir amaç barındıran (gizli verileri çalma gibi) kodlara sahip olup olmadığı, programlama bilen herkes tarafından denetlenebilir. Bu durumun sağladığı güvenli yapısı sayesinde Dünya'da pek çok ülkede güvenliğin çok daha önemli olduğu kurumlarda Linux işletim sistemleri tercih edilmektedir.

1 Özgür Yazılım Vakfı (Free Software Foundation; FSF), 1985 yılında Richard Stallman tarafından ve özgür yazılım hareketi ve GNU projelerini desteklemek için kurulan bir sivil toplum örgütüdür.

Linux Sistemler özgür yazılımlar içinde büyük yere sahiptir. Peki nedir Linux;

Linus Torvalds adında Finlandiya'lı bir bilgisayar mühendisinin 1991 yılında üniversitede öğrenci olduğu yıllarda kişisel bilgisayarında kullanmak üzere geliştirmeye başladığı bir işletim sistemi çekirdeğidir (işletim sisteminin çekirdeği, işletim sisteminin beyni diye tabir edebileceğimiz kısmıdır). İşletim sistemi, bilgisayarın ana ve yan belleklerinin en verimli biçimde kullanılması, çevre donanımla bilgisayar arasındaki iletişimin sağlanması, işlemlerin ve iş akışının yönetilmesi, dosya sistemlerinin oluşturulması ve yönetilmesi, çeşitli hizmet ve uygulama programlarının çalıştırılmasını sağlayan bir programlar topluluğu olarak tanımlanabilir. Tüm dünyadan bir çok programcının da desteği ile hızla gelişmiş ve halen aynı destek ile gelişmekte olan açık kaynak kodlu, özgür bir yazılımdır. Özgür Yazılım Vakfı'nın 1980'lerden bu yana geliştirdiği yazılım geliştirme araçlarının varlığı da eklenince, çok kısa süre içerisinde çok sayıda Linux çekirdeği temelli özgür yazılım işletim sistemi (dağıtım) ortaya çıkmıştır. Son kullanıcıya dönük Linux işletim sistemleri alanında günümüzde en çok bilinen Linux dağıtımlarının bazıları şunlardır:

- Ubuntu (İngiltere / Güney Afrika)
- Mint (Fransa / İngiltere)
- Redhat / Fedora (ABD)
- Novell / OpenSUSE (ABD/ Almanya)
- Debian (ABD)
- Pardus (Türkiye)

2003 yılı içerisinde Türkiye'de Tübitak tarafından dünyadaki benzer uygulamalar, yazılım sanayisinin mevcut durumu ve eğilimi araştırılmış ve ulusal bir dağıtım gerekliliği göz önüne alınarak Pardus Projesi'nin temelleri atılmıştır. Pardus Projesi'nin hayata geçmesi 2004 yılında teknik ekibin oluşturulmasıyla başlamıştır. Proje kapsamında 2005 yılı başlarında Pardus'un bir deneme sürümü , aynı yıl sonunda da Pardus'un ilk kararlı sürümü çıkartılmıştır. 2005 yılından bu yana da Pardus TÜBİTAK'ın liderliğinde ve ağırlıklı olarak TÜBİTAK tarafından geliştirilmektedir.

Pardus projesi günümüzde, «kurumsal destek alan bir özgür yazılım projesi» olarak yeniden yapılanmaktadır. Bu sürecin sonunda ürünler bazında Pardus'un şu şekilde olması planlanmaktadır;

- Camia tarafından sürdürülen dağıtım (Topluluk Sürümü)
- Kurum (TÜBİTAK) tarafından sürdürülen dağıtım (Kurumsal Sürüm)
- Kurum (TÜBİTAK) tarafından desteklenen çok sayıda özgür yazılımlar (Uygulama Yazılımı)

Pardus 2013 sürümü ile Debian tabanına geçiş yapmıştır. Dünyada yaygın bir geliştirici kitlesi olan Debian paket sistemine geçiş ile yazılım geliştirmede zaman faktörü ve sistem güncelliği sorunları ortadan kalkmıştır.

Ne dersiniz? Şimdi Pardus ile tanışalım mı?

Pardus işletim sistemi, açıldığında bizi kullanıcı giriş ekranı ile karşılar.

Oluşturduğumuz kullanıcı veya kullanıcılar yüklü gelecektir şifremizi girerek sisteme giriş yapabiliriz.

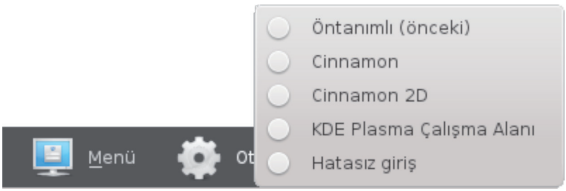

Yine açılış ekranında "Menü" butonu ile kapatma seçenekleri ve "Oturum Tipi" butonu ve masaüstü arayüz tercihleri bizlere sunulur. Tercih yapmadığımız takdirde "Öntanımlı" arayüz otomatik olarak açılacaktır. Sistemde yüklü olan arayüzler bu ekranda

listelenir. Pardus kullanıcıları zaman zaman hangi masaüstü arayüzünü kullanacağı, hangisinin daha iyi olduğu konusunda şüpheye düşebilirler. Aslında asıl soru hangisinin daha iyi olduğu değil, bize ve sistemimize uygun olan arayüzün hangisi olduğudur. Önceden gelen alışkanlıklarımız bu konuda bazen belirleyici rol oynayabilir. Bu nedenle isterseniz bu listede var olan arayüzlere kısaca değinelim.

Gnome

Gnome arayüzü daha az sistem gereksinimine ihtiyaç duyan yapısıyla bize eski sistem bilgisayarlarda bile rahatlıkla çalışma imkanı sunar.

Resim 1 : Gnome Ekran Arayüzü

Arayüzün sade yapısı bize hız kazandırır. Kde arayüzündeki kadar fazla uygulama yüklü gelmeyecektir ama istediğimiz uygulamaları ihtiyaçlarımız doğrultusunda yükleyebiliriz. Gnome arayüzü için hazırlanan uygulamalar oldukça kararlı olması sayesinde bize konforlu çalışma imkanı sağlarlar.

Cinnamon

Bu arayüzde hız ile görsellik aynı orandadır denilebilir. Kullandığı birçok uygulama Kde arayüzü ile benzer niteliktedir. İçerisinde Gnome arayüzünden daha fazla uygulama barındırır.

Resim 2 : Cinnamon Ekran Arayüzü

Uygulamalardan ziyade sistemin kendisi kararlı bir yapıya sahiptir. Bu özelliği ile Gnome arayüzüne, görsellik ile de Kde arayüzüne benzer.

Kde

Kde arayüzünde görsellik ön planda olduğu için daha yüksek sistem gereksinimine ihtiyaç duyar. Daha önce kullandığımız arayüzlerde görmediğimiz pencere geçişleri, menüler ve daha birçok eklenti ve uygulama sistemimize yeni arayüzle birlikte gele–

cek, keşife çıkmaya hazır olun!. Bu özellikler sisteme entegre şekilde geliştirildiği ve hazır olarak yayınladığı için uyum problemi ile karşılaşmayız.

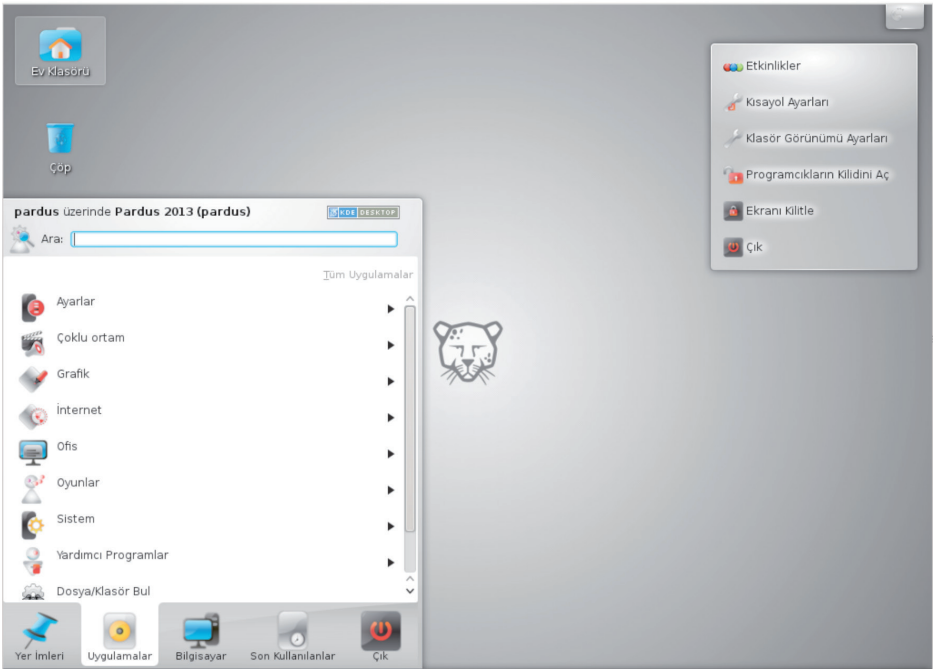

Resim 3 : KDE Ekran Arayüzü

Yukarıda bahsettiğimiz arayüzlerin haricinde Lxde, Xfce, Mate gibi farklı arayüzlerini de sisteminize dahil ederek rahatlıkla kullanabilirsiniz.

Çalışma Alanı Ayarları

- Çalışma Alanı
- Duvar Kağıdı Tercihleri
- Masaüstü Tercihleri
- Birden fazla Masaüstü ile çalışmak
- Etkinlikler
- Paneller
- Programcıklar
- Pencere Davranışları

ÇALIŞMA ALANI AYARLARI

Pardus'un **KDE**[2] arayüzünü kullanıyorsanız çalışma alanınızda yaptığınız özelleştirmelerle bilgisayarınızı daha işlevsel ve daha keyifli hale getirebilirsiniz. Plasma adı verilen KDE arayüzü teknolojisi masaüstü kavramını tamamen değiştirmiştir. Plasma teknolojisi, masaüstü duvar kağıdı, masaüstündeki simgeler, paneller ve menüler gibi her aracın birbirlerinden bağımsız küçük uygulamalar olarak kullanıma alınabilmesini ve aynı zamanda tüm bu araçların aynı tema ve görünüm özelliklerini taşımasını sağlar. Bu küçük uygulamalara **"programcık"** ya da **"gereç"** adı verilir.

"Etkinlikler" ile o anki oturumunuz ile ilgili çalışma ortamına (daha önce düzenlediğiniz ekran dizaynına) hızlıca geçiş yapabilirsiniz.

Çalışma alanınızı belirlemek için öncelikle **"Sistem Ayarları/Çalışma Alanı Davranışları"** penceresinden **"Çalışma Alanı Türü"** olarak, kullanmakta olduğunuz bilgisayara göre "Masaüstü" ya da "Netbook" tercihini belirleyebilirsiniz.

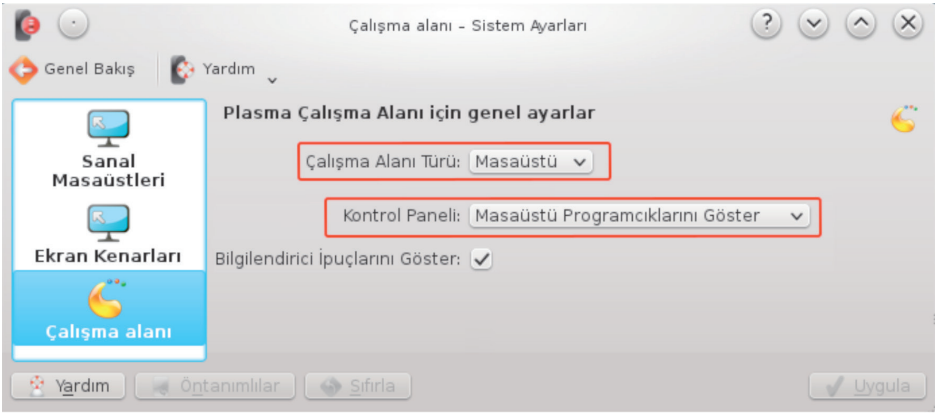

Resim 4 : Çalışma Alanı Ayarları

"Çalışma alanı türü" olarak seçiminiz "Netbook" ise "Kontrol Paneli" tercihleri kapanacaktır.

"Çalışma Alanı türü" seçiminiz "Masaüstü" ise "Masaüstü Programcıklarını göster" ya da "Bağımsız Programcık Kümelerini göster" tercihlerini kullanabilirsiniz.

"Bilgilendirici İpuçlarını Göster" onayı ile fare imlecinizin bulunduğu alan ile ilgili bilgileri görüntüleyebilirsiniz.

2 KDE (K Desktop Environment) Unix ve Unix benzeri işletim sistemleri için geliştirilmiş bir masaüstü ortamıdır.

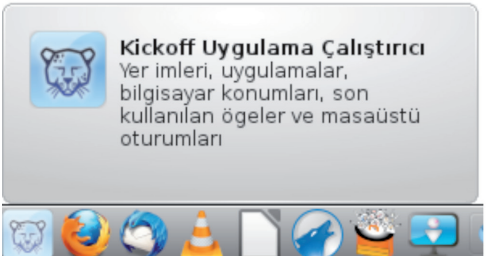

Resim 5 : Fare Uygulama Çalıştırıcı Üzerinde

Resim 6 : Fare Saat Üzerinde

Ekran Kenarı Davranışları

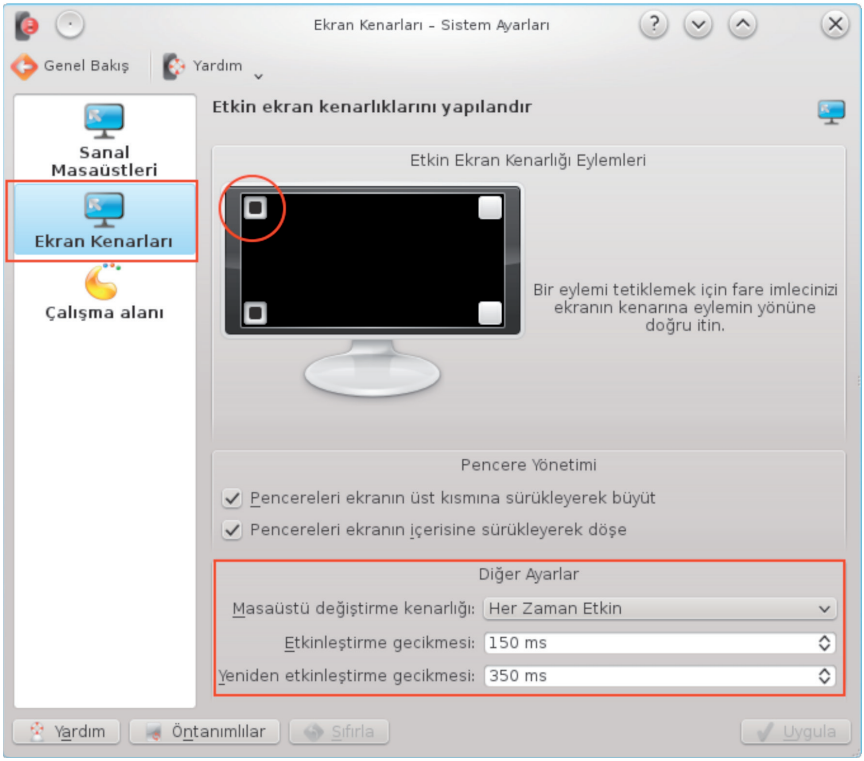

Resim 7 : Çalışma Alanı Davranışları – Ekran Kenarları

"Çalışma Alanı Davranışı" penceresinde **"Ekran Kenarları"** sekmesini kullanarak fare imlecinin ekran kenar ve köşelerinde farklı eylemleri gerçekleştirmesini sağlayabilirsiniz.

Eylem tanımlamalarınızı her zaman etkin ya da sadece pencere taşıma esnasında gerçekleşecek biçimde ayarlayabilirsiniz.

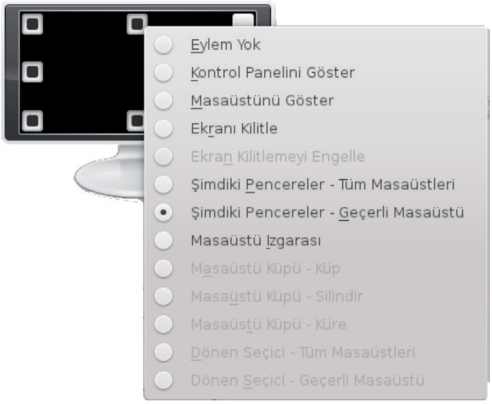

Bir kenara eylem atamak için o kenarı gösteren noktaya tıklayıp gelen listeden seçim yapmak yeterlidir. Eylem atanmış olan noktaların içerisi siyah renkte görüntülenir.

Masaüstü Tercihleri

Masaüstünüzde duvar kağıdı olarak birden çok resmi slayt şeklinde görüntüleyebilir, hava durumu, haberler gibi değişken verileri görüntüleyebilirsiniz.

Masaüstü tercihlerinizi belirleyebilmeniz için öncelikle ekranınızın boş bir yerinde farenizin sağ tuşuna basarak ekrana gelen menüden ya da "Masaüstü Ayarları" penceresinden **"Programcıklarının Kilidini Aç"** seçeneğini kullanmanız gerekmektedir.

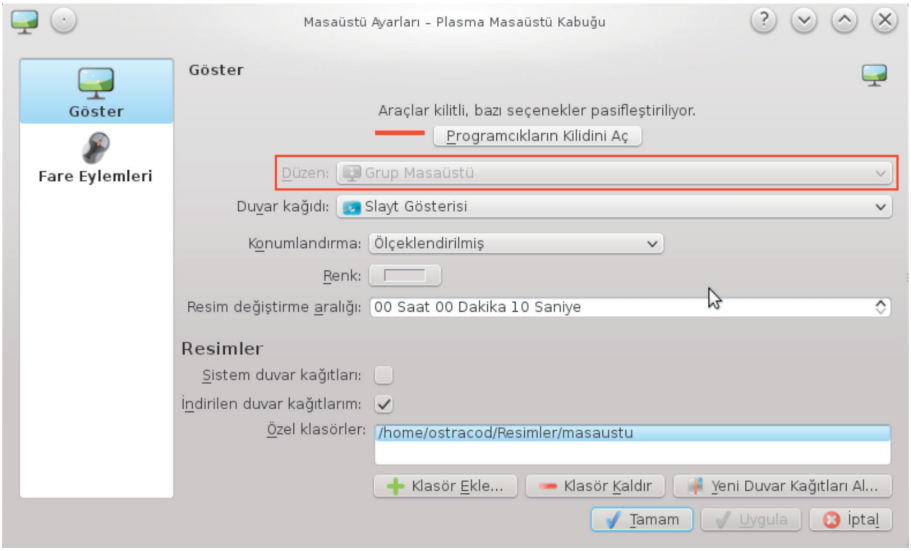

Resim 8 : Masaüstü Düzeni Tercihleri

KDE arayüzünde masaüstü düzeni olarak;

- Izgara Masaüstü,
- Gazete Yerleşimi,
- Klasör Görünümü,
- Grup Masaüstü,
- Masaüstü,
- Ara ve Çalıştır

tercihlerinden herhangi bir masaüstü düzenini seçebilirsiniz.

Izgara Masaüstü

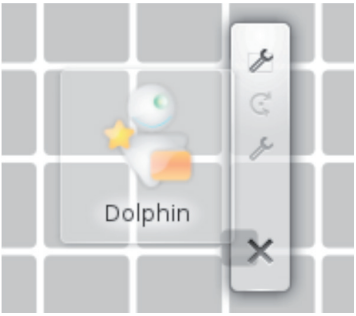

Bu masaüstü tercihinde masaüstü nesnelerini sürükleme esnasında masaüstü zemininde ızgara çizgileri görüntülenir.

Grup Masaüstü gibi bu masaüstü tercihinde simgelerinizi sekmeler içeren çerçeveler içerisinde gruplandırabilirsiniz. (Bakınız, “Grup Masaüstü”)

Belirlediğiniz bir masaüstü tercihini, ekran üzerinde boş bir alanda farenizin sağ tuşuna basarak ekrana gelen kısayol menüsününü kullanarak yapılandırabilirsiniz. Bu kısayol menüsünde aktif masaüstü düzeninizin “Izgara masaüstü ayarları” gibi ismi yer alacaktır.

Gazete Yerleşimi

Bu eylem tipi, haber, hava durumu, sosyal ağlar ve bunun gibi sık güncellenen birçok veriyi daha rahat takip etmenizi sağlar. Bu masaüstü düzeninde eklediğiniz masaüstü programcıkları sütun şeklinde dizilir ve masaüstünüzü her yönde kaydırabilirsiniz. Böylece çok fazla sayıda programcığı masaüstünüze yerleştirebilirsiniz.

Gazete Yerleşimi düzeninde "Etkinlik" ismine tıklayarak **"Programcıkları yay" / "Programcıkları topla"** seçeneklerini kullanabilirsiniz.

Ara ve Çalıştır

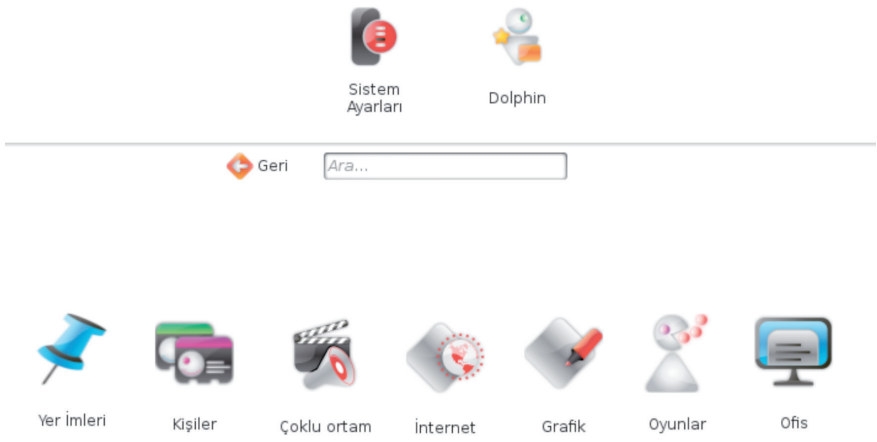

Resim 9 : Ara ve Çalıştır Örnek Ekranı

Bu masaüstü düzeninde KDE menü seçenekleri simge şeklinde masaüstünüzde görüntülenir. Dolayısıyla uygulamalara pratik bir erişim sağlanmış olur.

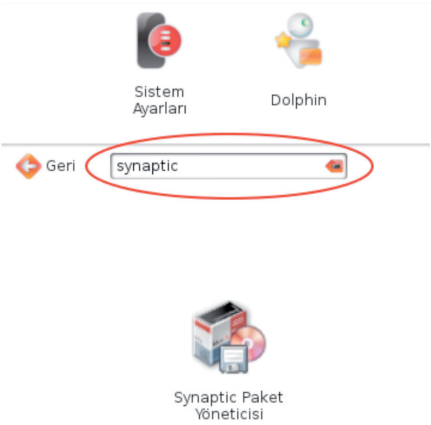

Resim 10 : Ara ve Çalıştır – Örnek Arama

Ayrıca **Alt + F2** ile ekrana getirdiğimiz "Ara ve Çalıştır" programcığı kalıcı olarak masaüstüne yerleşir. Böylece bir uygulamayı "game/system" gibi kategori ya da ismini yazarak hızlıca çalıştırabilirsiniz.

Bu masaüstü düzeninde "Ara ve Çalıştır" kutucuğuna,

Matematiksel ifadeleri (20 * 3 =),

Farklı bir birime dönüştürmek istediğiniz sayısal verileri (1 km),

İnternet'te aramak isteğiniz verileri (gg:-Pardus, wp:Pardus)

girebilirsiniz.

Detaylı bilgi için "Ara ve Çalıştır" konusunu inceleyebilirsiniz. (sayfa 24)

Klasör Görünümü

En alışılmış masaüstü düzenidir. Bu görünümde dosyalarınızı masaüstüne sürükleyebilir, isim değiştirme, yeni klasör ve dosya oluşturma, kopyalama ve taşıma işlemlerini gerçekleştirebilirsiniz.

Bu masaüstü düzeninde ön tanımlı olarak gelen masaüstü klasörünü **"klasör görünümü ayarları"** penceresindeki **"konum"** sekmesini kullanarak herhangi bir klasör ile değiştirebilirsiniz. (Resim 11)

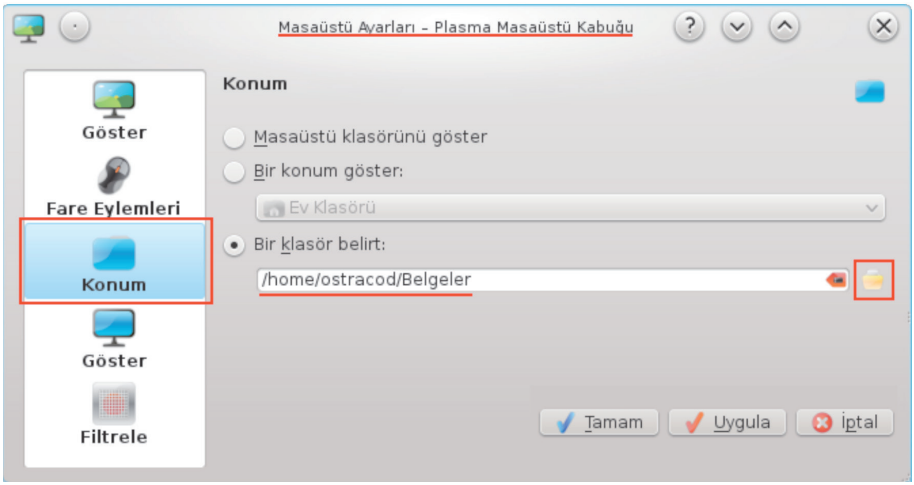

Resim 11 : Klasör Görünümü Ayarları – Konum

"Bir klasör belirt" seçeneğini seçtikten sonra metin kutusu sağındaki klasör resmine tıklayarak istediğiniz bir klasör içeriğini masaüstünüzde görüntüleyebilirsiniz.

"Olduğu yere kilitle" seçeneği ile masaüstü olarak belirlediğiniz klasör içeriğindeki simgelerin rastgele yerleşim yerine belirli bir düzen içerisinde yerleştirilmelerini sağlayabilirsiniz.

"Göster" sekmesi altındaki seçenekler ile masaüstü için belirlediğiniz klasörün içeriğinin görüntülenme ayarlarını belirleyebilirsiniz.

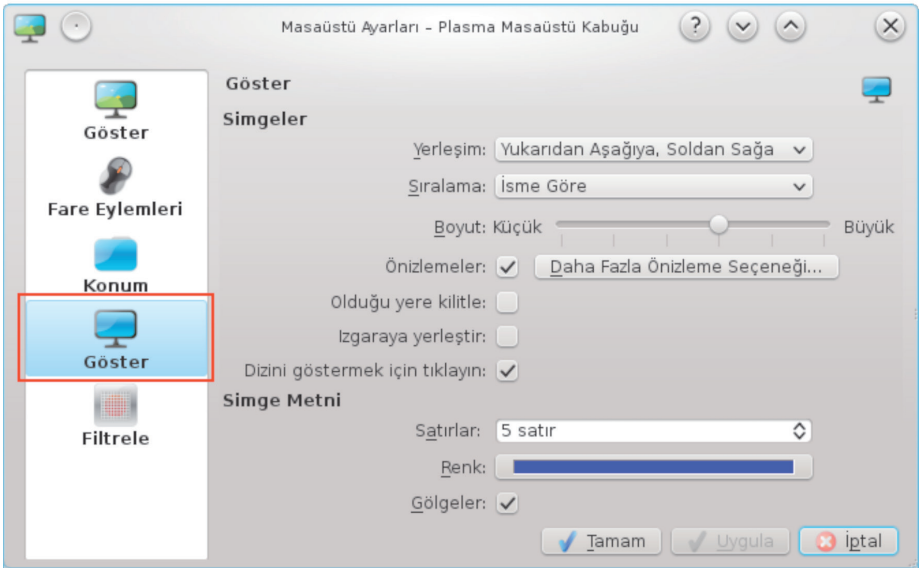

Resim 12 : Klasör Görünümü Ayarları – Göster

"Yerleşim", ile simgelerin dizilme yönünü belirleyebilirsiniz.

"Sıralama", tercihleri ile masaüstünde görüntülenen klasör içeriği için sıralanma kriteri belirleyebilirsiniz. Aynı işlemi klasör görünümündeki masaüstünüzde sağ tuşa basarak ekrana gelen menüden **"Simgeler/Simgeleri sırala"** seçeneği ile de geçekleştirebilirsiniz.

"Boyut" karşısındaki boyut kaydırma çubuğunu kullanarak Simge boyutlarını değiştirebilirsiniz.

"Önizlemeler" onayı ile açmaya gerek kalmadan içeriğini görüntülemek istediğiniz belge türlerini belirleyebilirsiniz.

"Olduğu yere kilitle", onayı simgelerin yerleşimlerini fare ile sürükleyerek değiştirmenizi engeller.

"Izgaraya yerleştir" seçimi simgelerin üst üste gelmesini engelleyerek ızgara çizgilerine göre bir düzen içerisinde yerleşmesini sağlar.

“Simge metni” seçenekleri ile simge isminin **renk**, **gölge** ve **satır** sayısını belirleyebilirsiniz.

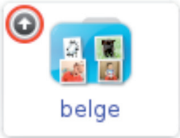

“Dizini göstermek için tıklayın” onayı, klasör görünümü düzenindeki masaüstündeki klasör içeriğinin, fare imleci üzerine geldiğinde görüntülenmesini engeller. Bu seçenek onaylı ise klasör simgelerinde ok işareti görüntülenir ve klasör içeriği bu oka tıklandığında görüntülenir.

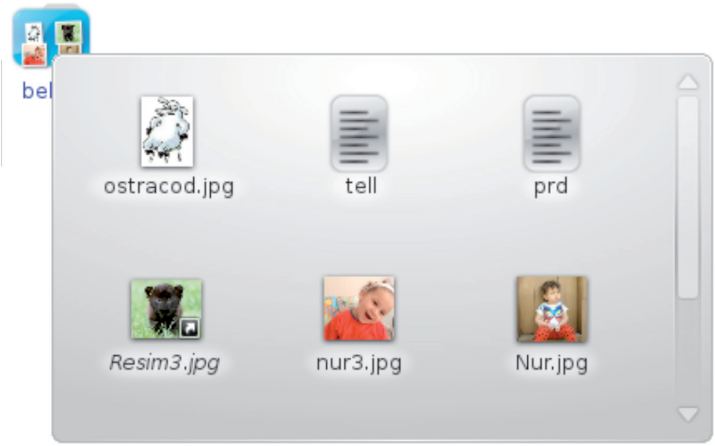

Grup Masaüstü

Grup Masaüstü ile masaüstü ögelerinizi grup çerçevelerini kullanarak sınıflandırabilirsiniz. Bu işlem için "Grup masaüstü" düzeninde iken ekranın boş bir yerinde sağ tuşa basarak ya da "Etkinlik" ismine tıkladığınızda ekrana gelen menüden **"Grup Ekle"** seçeneğine tıklayarak ekrana gelen grup çerçevesi türlerini masaüstüne sürüklemeniz yeterli olacaktır.

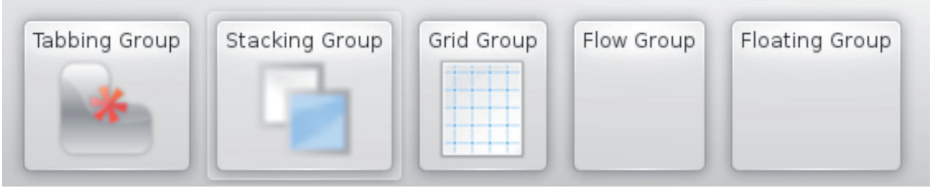

Örneğin masaüstüne "Tabbing Group" tercihini sürüklediğinizi varsayalım. Bu durumda grup çerçevesi aşağıdaki gibi görüntülenecektir.

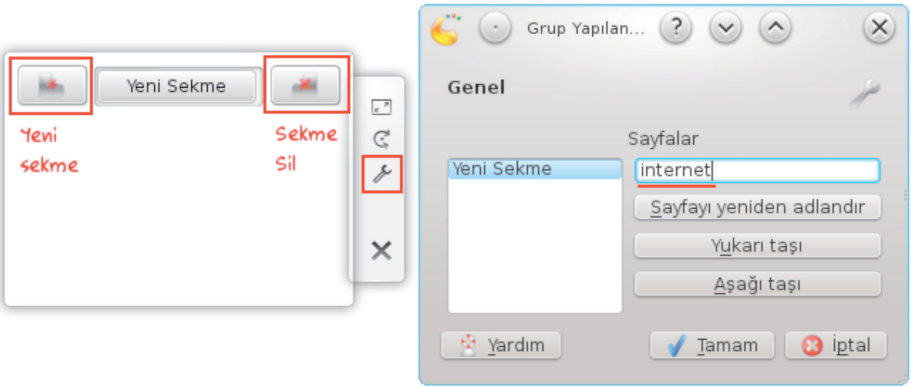

Anahtar (Ayarlar) butonuna tıklayarak sekmenize farklı bir isim verebilir ve sekmelerin sırasını değiştirebilirsiniz.

Aşağıda "İnternet" ve "Oyunlar" sekmelerinin oluşturulduğu örnek bir tabbing grup görüntüsünü görebilirsiniz.

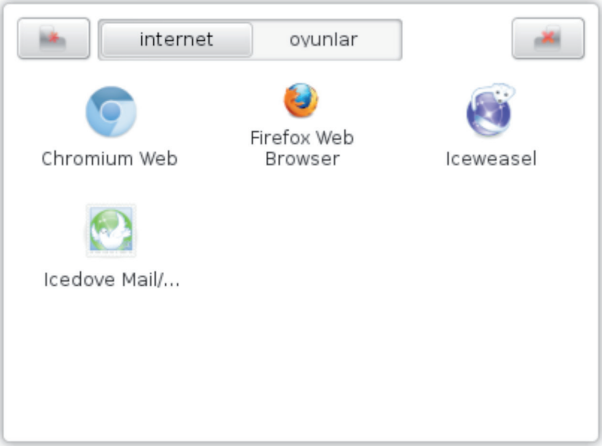

Masaüstü

Bu düzende masaüstüne dikdörtgen şeklinde boş bir plasma alanı yerleşir. Bu alana istenilen programcıklar serbestçe eklenebilir ve çeşitli paneller eklenerek kullanılabilir. Masaüstü dosyaları klasör içeriğini görüntüleyen bir programcık ile masaüstünde bulunur.

Duvar Kağıdı Tercihleri

Renk: Masaüstünüz için tek ya da çift renk seçimi yapabilir, çift renk seçimlerinde renk geçiş kipi belirleyebilirsiniz.

Virüs: Belirlediğiniz güncelleme süresine göre pixel pixel renkleri değiştirerek masaüstünüze ekran bozuluyormuş gibi bir görünüm verir.

Günün Resmi: Masaüstü resminizin İnternet'ten güncellenmesini sağlar.

Mandelbrot: Duvar kağıdı olarak Matematik ifadeler kümesini görüntüler. Masaüstünüze gelen bu ilginç resmi farenizin sol tuşu ile sürükleyebilir, orta tuş ile yakınlaştırarak çok faklı duvar kağıtları elde edebilirsiniz.

Hava durumu: Masaüstünüzde İnternet'ten alınan hava durumu bilgisini gösterir.

Desen: Belli bir desenin tüm masaüstünü kaplamasını sağlayan bir duvar kağıdıdır.

Resim: Bir resim dosyasını duvar kağıdı olarak gösterir.

Slayt Gösterisi: Birden çok resim dosyasını belli aralıklarla gösterir.

Küre: Duvar kağıdı olarak düz ya da küre şeklinde dünya ve ay haritasını görüntüler. Haritanın hareketli (güneşi takip et gibi) ya da sabit olmasını ayarlayabilirsiniz. Dünya haritasını gece görünümü gibi bir çok farklı özellikte görüntüleyebilirsiniz.

Bir resmi duvar kağıdı olarak belirlemek için masaüstüne sürüklediğinizde ekrana gelen menüden resim seçeneğine tıklamanız yeterli olacaktır.

Sürükleme işlemini Programcıklar altındaki "Fotoğraf çerçevesi" seçeneği ile sonlandırırsanız resminiz çerçeve içerisinde masaüstüne yerleştirecektir.

Çerçeve üzerindeki araçları kullanarak resminizi döndürebilir ve boyutlandırabilirsiniz. Boyutlandırma işleminde **Ctrl** tuşunu basılı tutarak en-boy oranını koruyabilirsiniz.

Araç çubuğunun boş bir noktasından tutup sürükleyerek konumunu değiştirebilirsiniz.

Ayarlar butonuna basarak resminizin çerçeve ve gölge ayarlarını yapabilirsiniz.

"Ayarlar" butonu ile resim çerçevesi içerisinde birden fazla resmi slayt gösterisi şeklinde görüntüleyebilirsiniz.

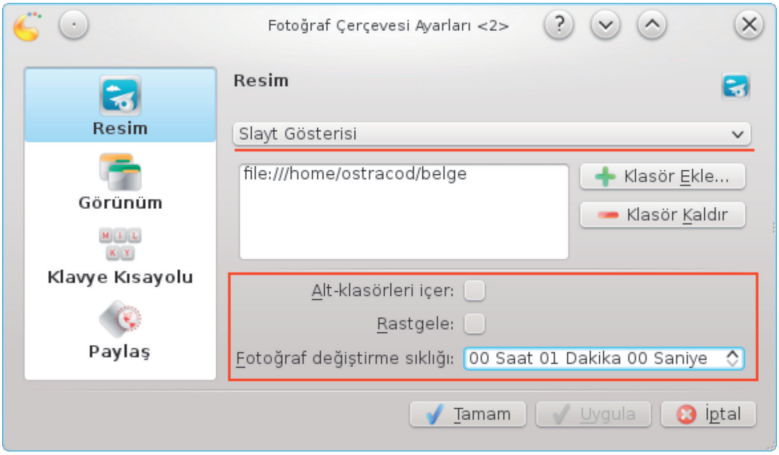

Resim 13 : Resim Çerçevesi Ayarları

"Klasör Ekle" butonu ile belirttiğiniz ortamlardaki resimleri, görüntülenme süresi belirterek slayt gösterisi şeklinde görüntüleyebilirsiniz.

Slayt gösterisine alt klasörlerin dahil olup olmayacağını ve resim görüntülenme sıralamasının rastgele gerçekleşmesini gerekli onaylar ile sağlayabilirsiniz.

"Günün resmi" seçeneği ile İnternet'ten güncellenen resimleri resim çerçevesinde görüntüleyebilirsiniz.

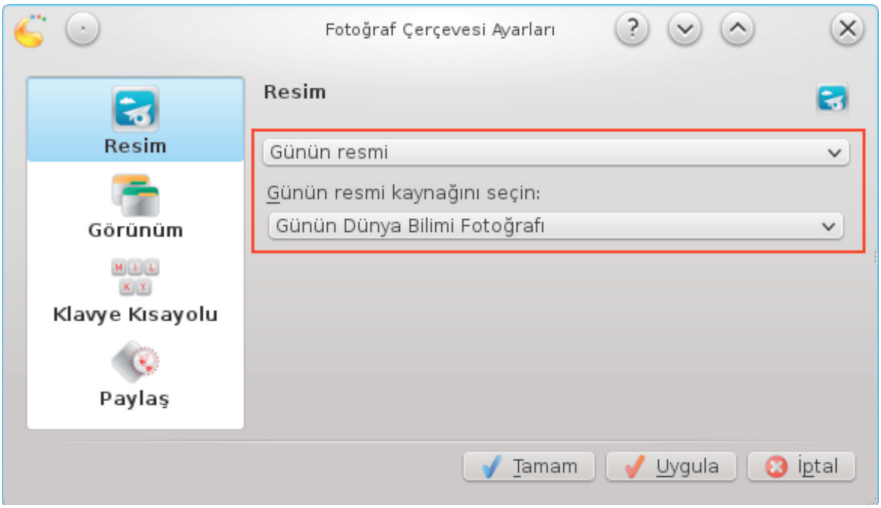

Resim 14 : Resim Çerçevesi Ayarları – Günün Resmi

Masaüstüne sürüklediğiniz öge metin dosyası ise ekrana gelen menüden "Notlar" seçeneği ile dosya içeriğini masaüstünde not olarak görüntüleyebilirsiniz.

Masaüstüne sürüklediğiniz belge pdf ya da LibreOffice belgesi ise "Ön izleme" tercihini kullanabilirsiniz.

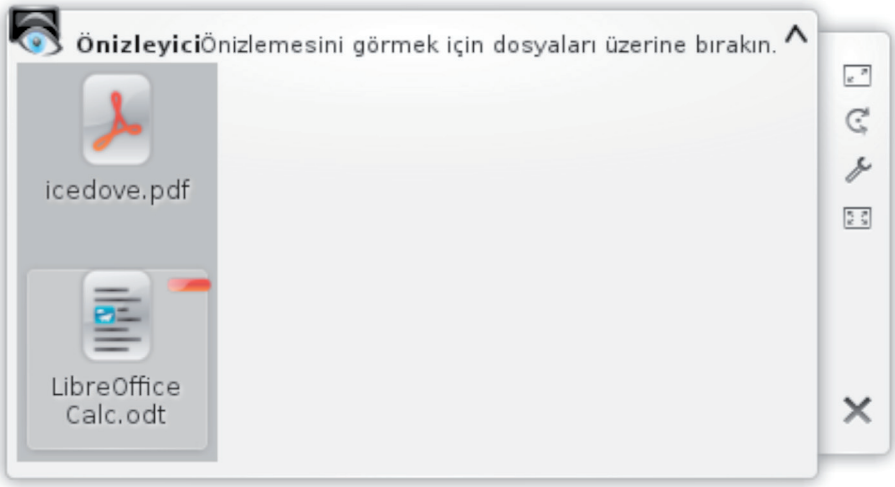

Birden fazla belgeyi aynı çerçeveye sürükleyebilirsiniz. Sürüklediğiniz belge resim ise çerçevenin içerisinde pdf ya da LibreOffice belgesi ise yeni pencerede görüntülenecektir.

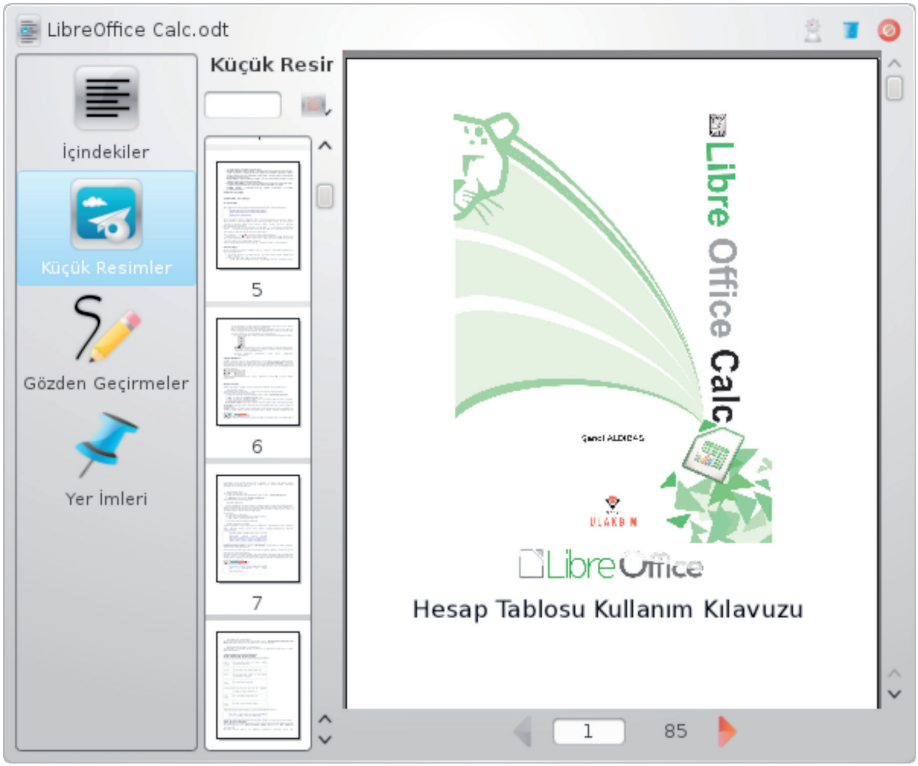

Fare Eylemleri

"Masaüstü Ayarları" penceresinde **"Fare eylemleri"** sekmesini kullanarak her bir fare tuşu için eylem tanımlayabilirsiniz.

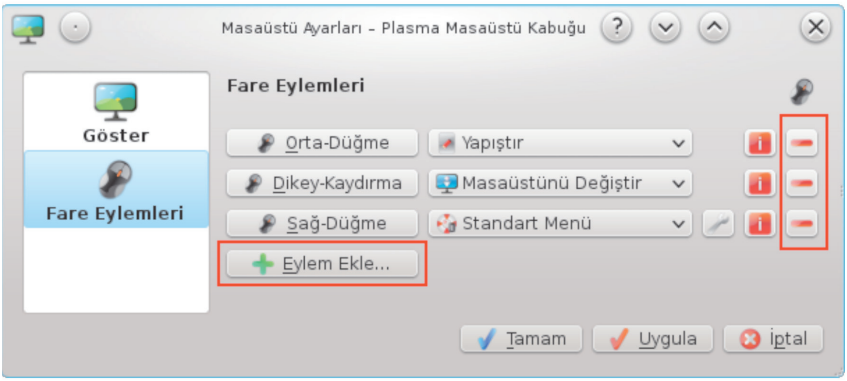

Resim 15 : Masaüstü Ayarları – Fare Eylemleri

"Eylem Ekle" butonuna tıkladığınızda bu buton üzerinde "Buraya Girin" ifadesini göreceksiniz. Bu durumda eylem atamak istediğiniz fare tuşuna tıklayarak listeden eylem seçmeniz yeterli olacaktır. Bir eylemi kaldırmak için ise eylemin karşısındaki "eksi" (" - ") butonuna tıklamanız yeterli olacaktır.

Farenizin tekerleği (scroll) içinde eylem belirtebilirsiniz. Yukarıdaki pencerede Dikey kaydırma için sanal masaüstleri arasında geçiş eylemi atandığı görülmektedir.

Birden Fazla Masaüstü İle Çalışmak

Pardus birden fazla masaüstünde çalışmanıza olanak tanır. Birden fazla masaüstü ile çalışarak:

- Pencere karmaşasını önleyebilir,
- İstediğiniz masaüstünü farklı görüntüleme aygıtında görüntüleyebilirsiniz.

Birden fazla masaüstü ile çalışmak istiyorsanız masaüstü sayısını **"Sistem Ayarları"** içerisindeki **"Çalışma Alanı Davranışı"** penceresindeki **"Sanal Masaüstleri"** sekmesini kullanabilirsiniz.

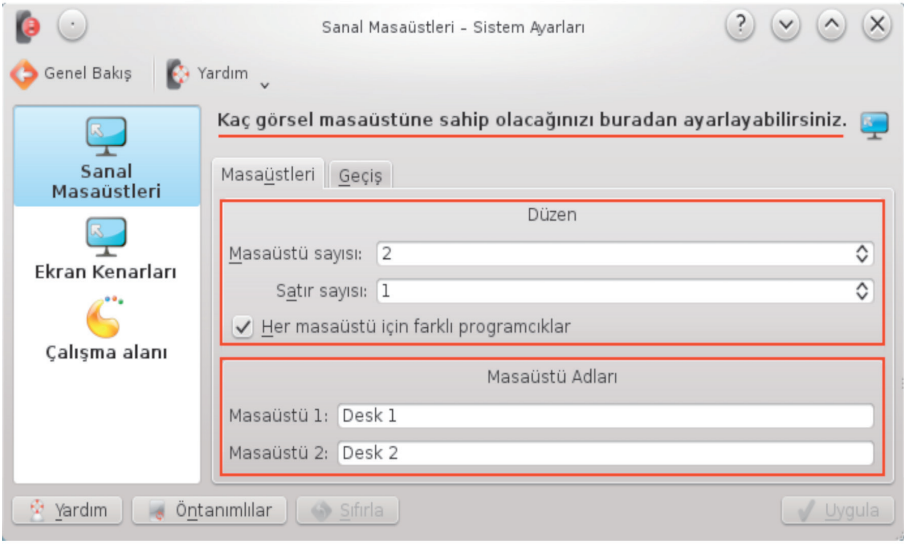

Resim 16 : Sanal Masaüstü Ayarları

Kullanmak istediğiniz masaüstü sayısını ve her masaüstü için isim belirleyebilirsiniz.

"Her masaüstü için farklı programcıklar" onayı ile masaüstleriniz için ayrı ayrı masaüstü düzeni (klasör görünümü, gazete yerleşimi gibi) belirleyebilirsiniz.

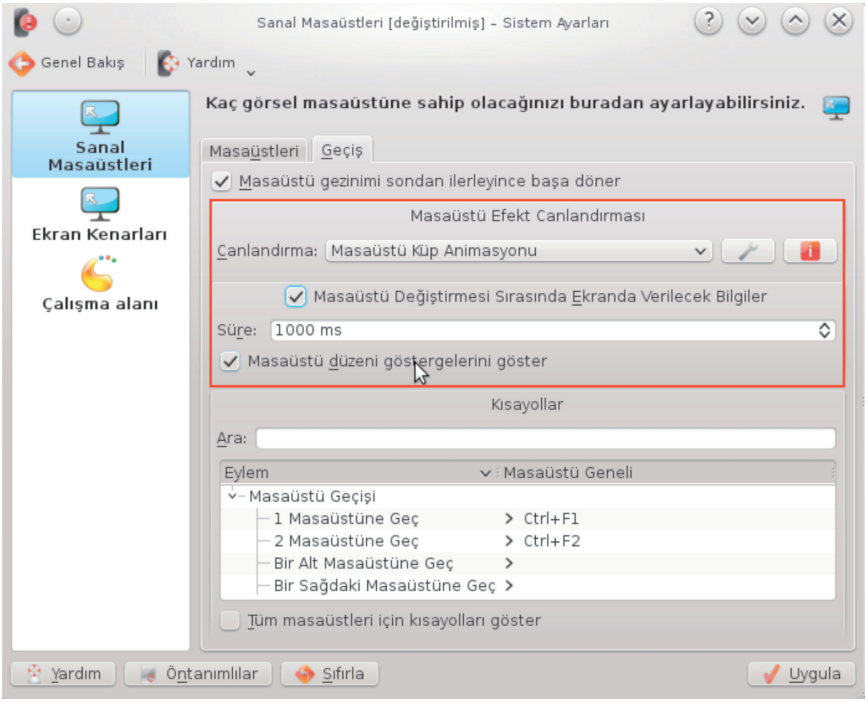

Resim 17 : Sanal Masaüstleri Arasında Geçiş Ayarları

Masaüstü geçiş animasyonlarını kullanarak etkileyici bir çalışma ortamı sağlayabilirsiniz. Masaüstü geçiş animasyonu için süre belirleyebilir, geçişlerinizi klavyeden yapmak için kısayol tuşları tanımlayabilirsiniz.

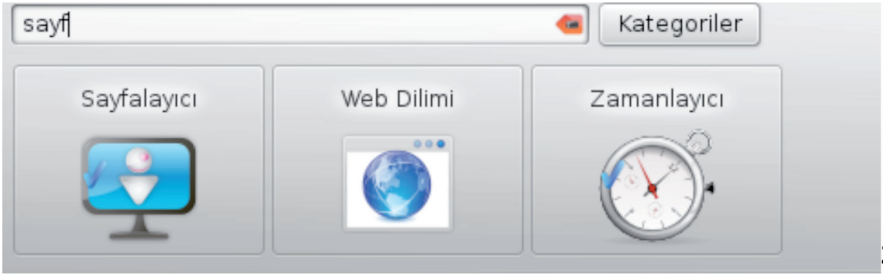

Masaüstü geçişleriniz için sayfalayıcı programcığını (gerecini) kullanabilirsiniz. Sayfalayıcı programcığını eklemek için "Etkinlikler" araçlarını kullanabilir ya da masaüstünde sağ tuşa basarak "programcık ekle" seçeneğini kullanabilirsiniz.

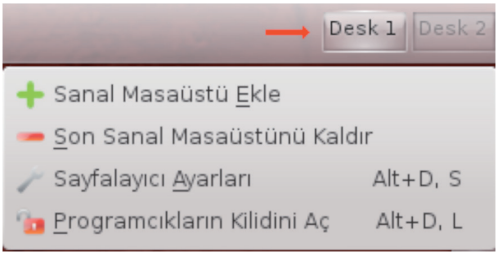

"Sayfalayıcı" programcığında sağ tuşa basarak sanal masaüstü ekleyebilir ya da son eklenen sanal masaüstünü kaldırabilirsiniz.

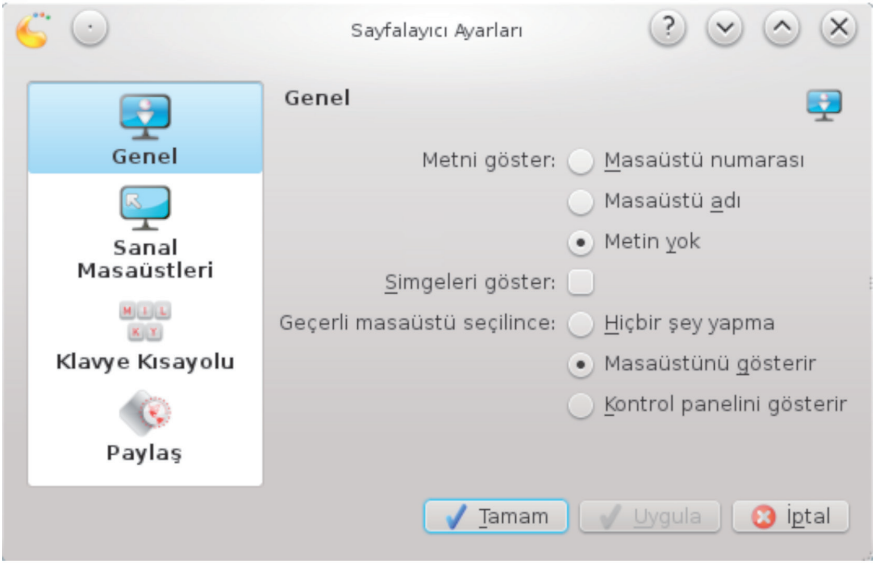

Resim 18 : Sayfalayıcı Ayarları

"Sayfalayıcı Ayarları" seçeneği ile masaüstü isimlerini ve her masaüstünde çalışmakta olan uygulama simgelerini görüntüleyebilir, geçerli masaüstü seçimine "masaüstünü göster", "kontrol panelini göster" eylemlerinden birini atayabilirsiniz.

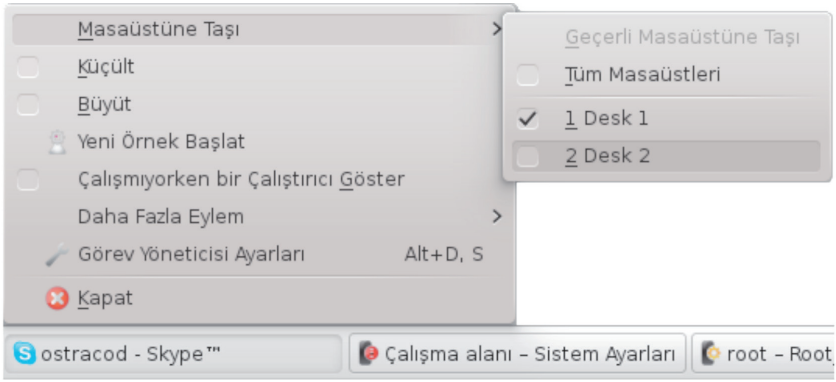

Çalışmakta olan bir uygulamanın hangi masaüstünde görüntülenmesini istiyorsanız görev çubuğu üzerindeki isminde ya da uygulama başlık çubuğunda sağ tuşa basarak "Masaüstüne Taşı" listesini kullanabilirsiniz.

Bir pencerenin tüm masaüstlerinde görüntülenmesi için pencerenin sol üst köşesindeki butonu kullanabilirsiniz.

Etkinlikler

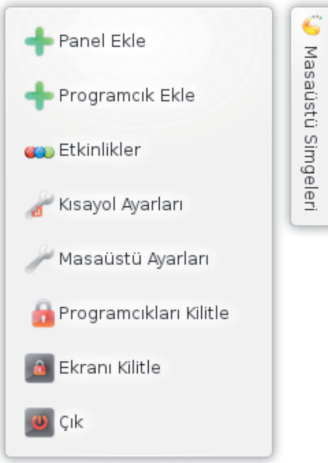

"Etkinlikler" ile her iş türünüz ya da hobileriniz gibi farklı oturumlarınız için çalışma ortamınızı düzenleyebilirsiniz. Örneğin o anki oturumunuzda sosyal medyada zaman geçiriyorsanız farklı, kitap yazma işi ile uğraşıyorsanız size ilham verecek farklı bir masaüstü etkinliği kullanabilirsiniz.

Bir etkinliği başlatmak için, etkinlik simgesi üzerindeki **"Etkinliği başlat"** (Play) butonunu kullanabilirsiniz.

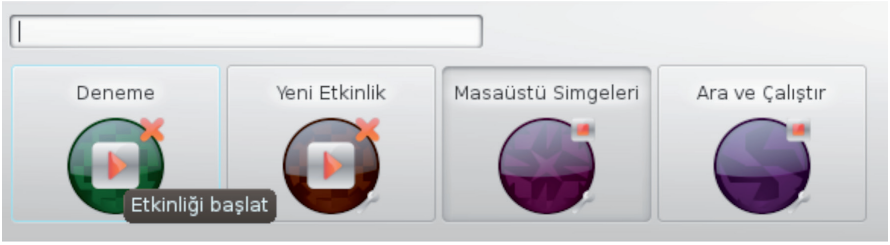

Resim 19 : Etkinlikler

"Süper + Sekme" tuşlarını kullanılarak etkinlikler arasında hızlıca geçiş yapabilirsiniz. Bir etkinlik oluşturmak için etkinlikler uygulamasınında **"Etkinlik Oluştur"** butonuna bastıktan sonra "Boş Masaüstü" ya da şablon listesinde bir etkinlik seçebilirsiniz.

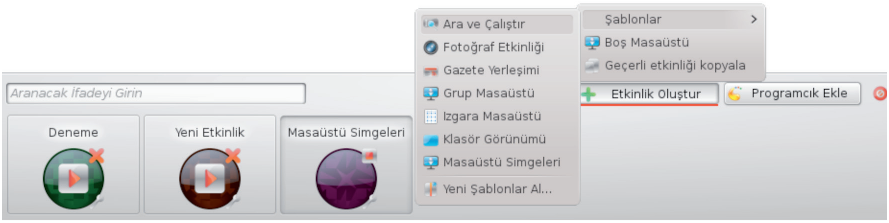

Bir etkinliği durdurmak için için etkinlik simgesi üzerindeki "Etkinliği durdur" (stop) butonuna basmanız yeterlidir. Durdurulmuş bir etkinlikte etkinliği kaldır" "X" (play) isim vermek için ise anahtar (ayarlar) butonuna basabilirsiniz.

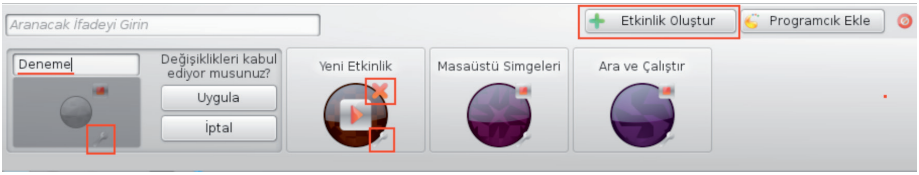

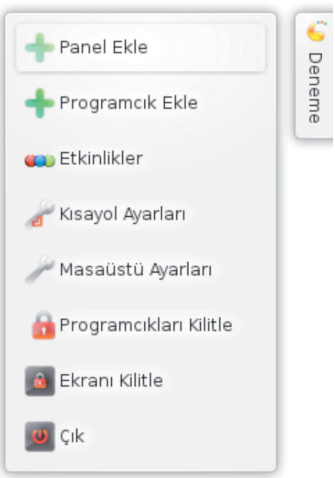

Bir etkinliği durdurduğunuzda o etkinlikteki açık olan uygulamalarınız kapatılacaktır. Dolayısıyla kaydedilmemiş belgeleriniz varsa bunları kaydetme onayı istenecektir.

Etkinlik Ayarları

"Etkinlik Ayarları" uygulaması ile her bir etkinlik için farklı güç tasarrufu ayarları tanımlayabilirsiniz.

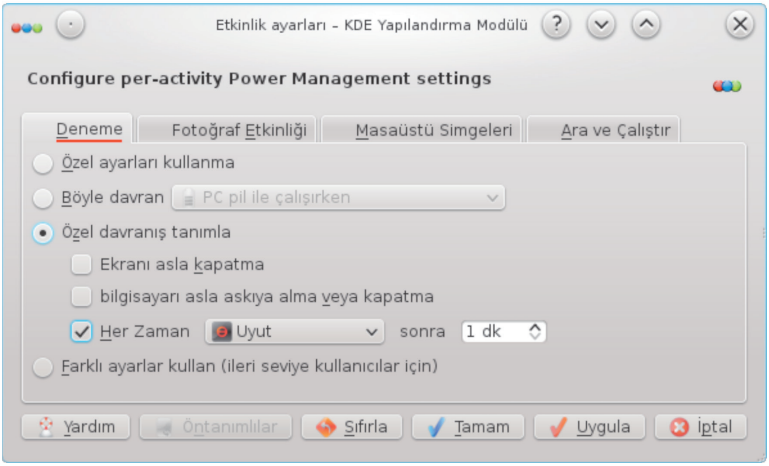

Resim 20 : Etkinlik Güç Yönetimi Ayarları

Pencerede görüldüğü gibi her etkinlik için ayrı bir sekme açılmıştır.

"Böyle davran" listesinden güç yönetiminde tanımlanmış olan batarya ya da prize takılı güç yönetimi tercihlerini kullanabilirsiniz.

"Özel davranış tanımla" ve **"Farklı ayarlar kullan"** seçenekleri ile her etkinlik için kendi güç yönetimi tercihlerinizi belirleyebilirsiniz.

Etkinlik ayarları penceresine **"Sistem Ayarları/Güç Yönetimi"** uygulaması ile de erişebilirsiniz.

Paneller

Ekranınızın kenarlarına gereçler yerleştirmek için panelleri kullanabilirsiniz.

Varsayılan olarak, ekranın altında aşağıdaki gibi bir panel bulunmaktadır. Daha fazla panel ekleyerek, panellerinizi istediğiniz ekran kenarına taşıyabilirsiniz.

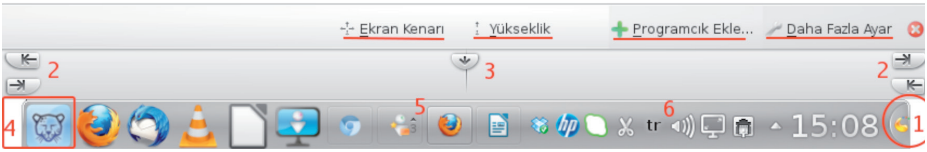

Panel ayarlarınız için panel sonundaki panel araç kutusuna (1) tıklayabilirsiniz. Bu durumda panelinizde üstte gördüğünüz buton ve seçenekler görüntülenecektir.

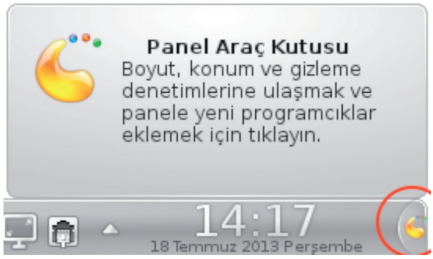

Ekran kenarı, noktasından tutup sürükleyerek paneli istediğiniz bir kenara (üst, sol, sağ, alt) konumlandırabilirsiniz.

Yükseklik, noktasından sürükleme yaparak panel yüksekliğini ayarlayabilirsiniz.

Panel boyutunu resimde gördüğünüz ok butonlarından (2) sürükleme yaparak ayarlayabilirsiniz.

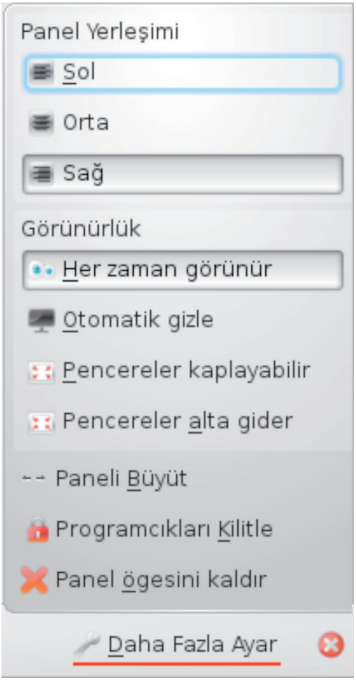

"Daha fazla ayar" butonuna basarak panel yerleşimini "orta" olarak seçerseniz panelin orta noktasını gösteren bir buton belirecektir (3). Bu butondan sürükleme yaparak panelin ekran kenarı üzerindeki konumunu ayarlayabilirsiniz.

"Otomatik gizle" seçeneği ile panelin gizlenmesini ve sadece fare panelin bulunduğu ekran kenarına geldiğinde görüntülenmesini sağlayabilirsiniz.

"Pencereler kaplayabilir" seçeneği panelinizi pencerelerin altına gönderirken "Pencereler alta gider" seçeneği ise panelinizin daima en üstte kalmasını sağlar.

"Paneli Büyüt" seçeneği ile panelinizin boyutunu ekran kenarı boyutuna eşitleyecektir.

"Programcık Ekle" butonu ile panelinize listeden istediğiniz programcığı sürükleyebilirsiniz.

Programcıklar

Masaüstü ve panellerinize programcık ekleyerek çalışma ortamınızı daha kullanışlı hale getirebilirsiniz.

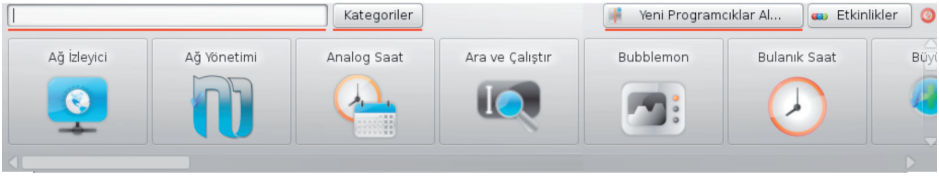

Bir programcığı arama kutucuğuna ismini girerek bulabilir ya da kategorisini belirleyerek ekrana getirebilirsiniz.

"Yeni Programcıkları Al" butonu ile İnternet'ten ya da yerel bir dosyadan programcıklar listenize ilaveler yapabilirsiniz.

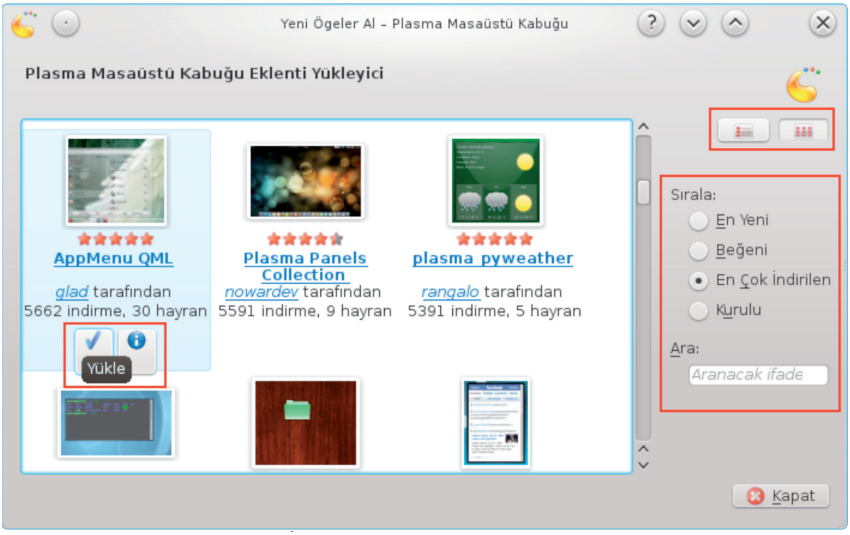

Resim 21 : Yeni Programcılık İndir

Programcıklar içerisinde arama yapabileceğiniz gibi **"sırala"** seçenekleri ile liste başı programcıklara daha hızlı erişebilirsiniz.

"Görünüm kipi" butonları ile programcıkların açıklama bilgilerini ekranda görüntüleyebilirsiniz.

Bir programcık üzerine fare imlecini getirdiğinizde programcık simgesi üzerinde **"indir"** ve **"ayrıntılar"** butonu görüntülenecektir. Sisteminizde yüklü olan bir programcık üzerine geldiğinizde ise indir yerine kaldır butonu görüntülenir.

Uygulama Başlatıcı (Kickoff)

Varsayılan panelin üzerinde sol tarafında "Kickoff" uygulama başlatıcı menüsü bulunur.

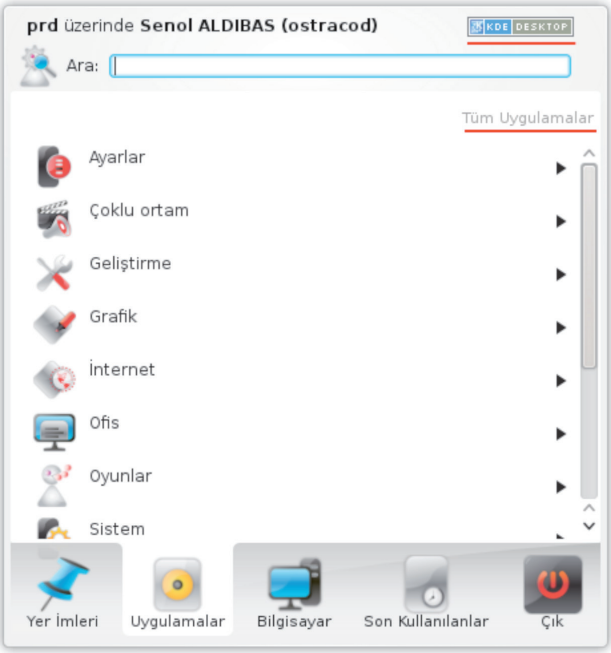

Resim 22 : Uygulama Başlatıcısı

Bulunduğunuz menünün adresi "Tüm Uygulamalar > Oyunlar > Mantık Oyunları" şeklinde üstte görüntülenecektir. bu adres üzerinde ilgili kategoriye tıklayarak geri dönüş yapabilirsiniz.

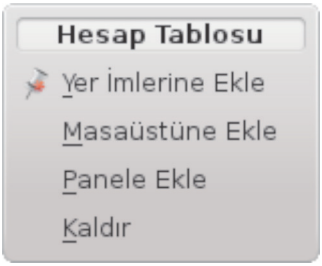

Bir uygulama ismi üzerinde sağ tuşa basarak uygulamayı hızlı erişim için yer imleri sekmesi, panel ya da masaüstüne ekleyebilirsiniz.

"Uygulama Başlatıcısı Ayarları" ile (fare sağ tuşu) menünüzü özelleştirebilirsiniz.

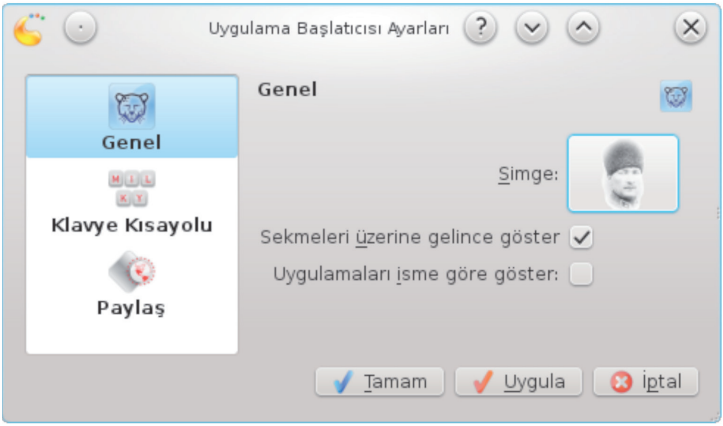

Resim 23 : Uygulama Başlatıcısı Ayarları

Menü simge resmini değiştirmek için resmin üstüne tıklayarak resim seçimi yapmanız yeterlidir.

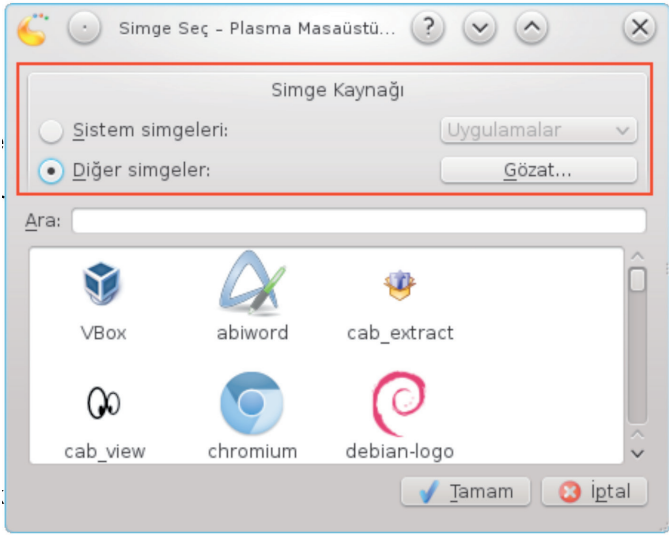

Resim 24 : Simge Seçme Ekranı

"Sistem simgeleri" ile herhangi bir uygulama simgesini uygulama başlatıcı simgesi olarak belirleyebileceğiniz gibi **"diğer simgeler"** seçiminin ardından **"Gözat"** butonu ile bilgisayarınızdan herhangi bir resmi kullanabilirsiniz.

"Uygulama başlatıcısı" üzerinde farenizin sağ tuşuna basarak **"Klasik Menü Biçimine Geç"** seçeneği ile alışılagelmiş bir menü biçimine döndürebilirsiniz.

Görev Yöneticisi

Açık olan pencerelerinizin görüntülendiği programcıktır. Dolayısıyla açık uygulamalarınız arasında görev yöneticisi ile geçiş yapabilirsiniz.

Açık uygulamalar arasında **"Alt + Sekme (tab)"** tuşlarını kullanarak geçiş yapabilirsiniz. "Görev Yöneticisi Ayarları" penceresi ile aşağıdaki özelleştirmeleri gerçekleştirebilirsiniz.

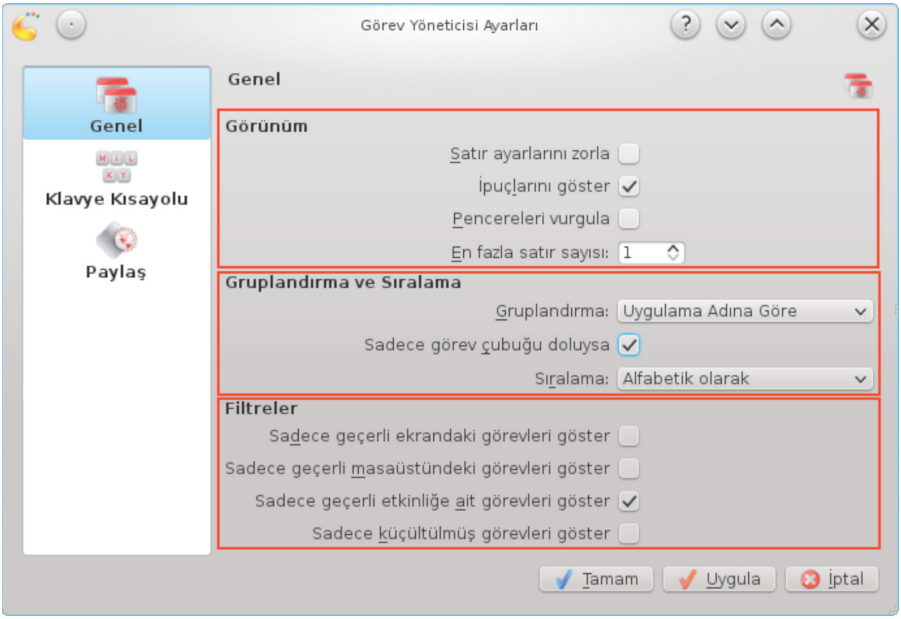

Resim 25 : Görev Yöneticisi Ayarları

"Gruplandırma" seçeneği ile aynı uygulama pencerelerini bir arada göstererek görev yöneticisi üzerindeki pencere karmaşasını önleyebilirsiniz. Bu seçimle bir uygulama isminin yanında o uygulamanın kaç ayrı pencerede açıldığı rakamla belirtilir ve tıkladığınızda pencere/uygulama isimleri üst üste listelenir.

"Sadece geçerli masaüstündeki görevleri göster" seçeneği birden fazla masaüstü kullanıyorsanız görev yöneticisinde tüm uygulamalar yerine her masaüstü için o masaüstünde açılan uygulamaları görüntüler.

Sistem Çekmecesi

Varsayılan olarak panelinizin sağ tarafında bulunan sistem çekmecesinde, göz önünde olmasını istediğiniz ses, ağ bağlantıları, dil, ekran gibi aygıt ayarları ve program simgeleri bulunur.

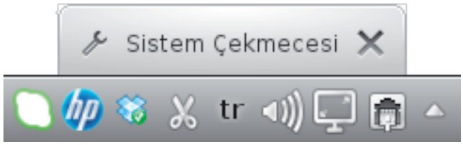

Sistem çekmecesinde görüntülemek istediğiniz bildirim simgeleri ve programları sistem çekmecesinin boş bir noktasında farenizin sağ tuşuna basarak ekrana gelen menüden "Sistem Çekmecesi Ayarları" ile belirleyebilirsiniz.

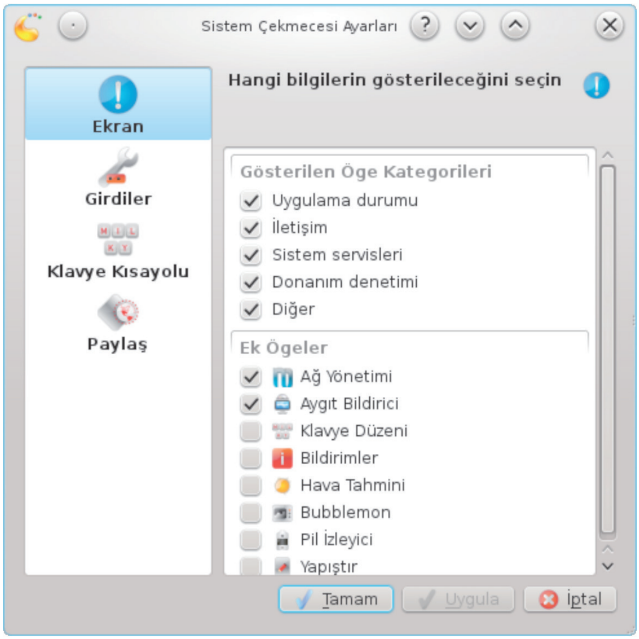

Resim 26 : Sistem Çekmecesi Ayarları

Mesajlaşma uygulamaları gibi size bildirimde bulunan hemen hemen tüm uygulamalar ve sisteminize eklediğiniz aygıt yazılımları sistem çekmecesinde görüntülenir. **"Ekran"** sekmesiyle gösterilecek öge kategorilerini belirleyebilir, **"Girdiler"** sekmesi ile de sistemin açılışı ile otomatik başlayan uygulamalar ve sistem aygıt simgelerinin görüntülenip görüntülenmemesini ayarlayabilirsiniz.

Ara ve Çalıştır

Ara ve Çalıştır programcığını herhangi bir panele ekleyebileceğiniz gibi "Alt + F2" tuşlarıyla hızlıca görüntüleyebilirsiniz.

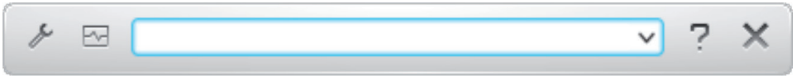

Arama kutucuğunun sol tarafında "ayarlar" ve çalışmakta olan uygulamaları görüntüleyebileceğiniz "süreçler" butonları bulunur.

"Ayarlar" butonu ile "Ara ve Çalıştır" programcığını özelleştirebilirsiniz.

"Eklentiler" seçenekleri ile arama kapsamını belirleyebilirsiniz.

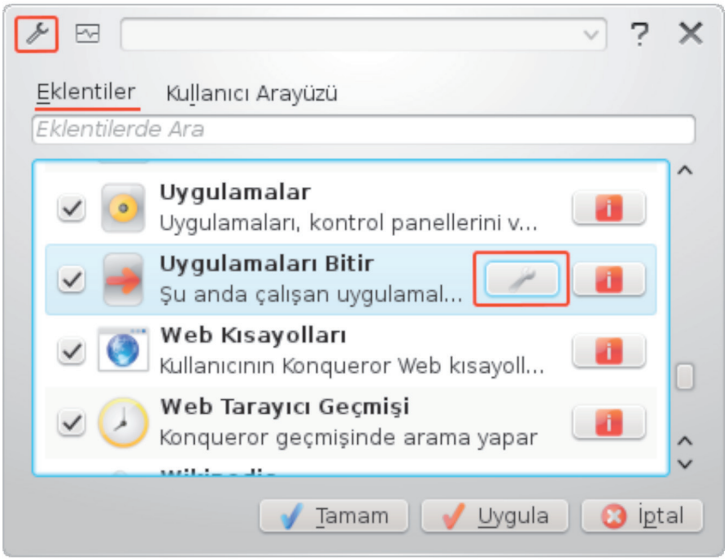

Resim 27 : Ara ve Çalıştır – Ayarlar

Örneğin hesap makinesi eklentisi aktif ise +, -, *, - ve ^ (üs) gibi matematiksel işlemlerin sonuçlarını ara kutucuğuna girerek görüntüleyebilirsiniz.

Alttaki örnekte 2^5= işleminin (2*2*2*2**) sonucunun herhangi bir uygulamayı açmaya gerek kalmadan hesaplandığını görebilirsiniz.

Aynı şekilde "Birim Dönüştürücü" eklentisi aktif ise para birimi, uzunluk, sıcaklık gibi dönüşümleri hızlıca gerçekleştirebilirsiniz.

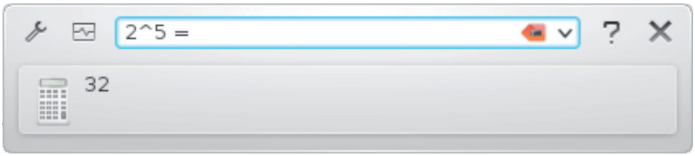

"Ara ve Çalıştır" ile sistem aygıtlarınıza ve uygulamalara erişebilirsiniz. Örneğin "yükselt/alçalt" komutlarıyla ile ses seviyesini ayarlayabilir, medya oynatıcılarınızı kontrol edebilirsiniz.

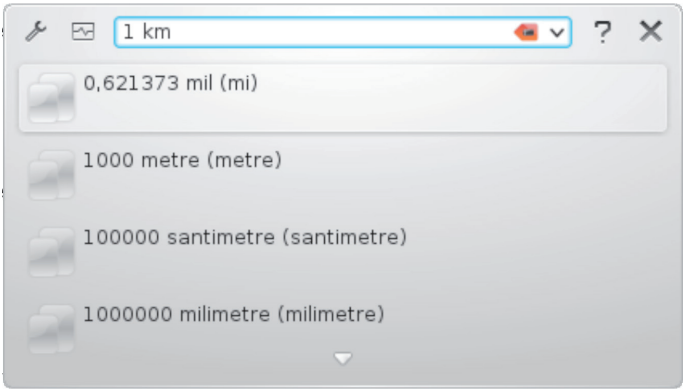

Çıkarılabilir aygıtlarınız için "çıkar" ya da diğer donanımlarınız için "aygıt" gibi arama terimlerini kullanabilirsiniz.

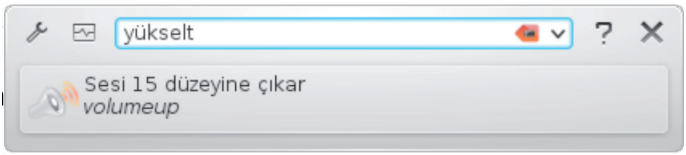

Bir eklentiyi tetiklemek için gerekli komutları eklenti ismi yanındaki "yapılandır" butonunu kullanabilirsiniz (Resim27/28).

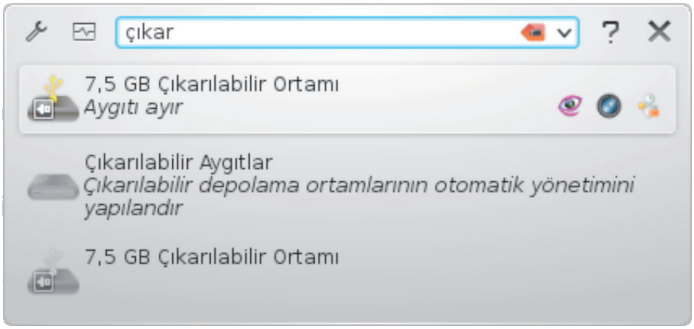

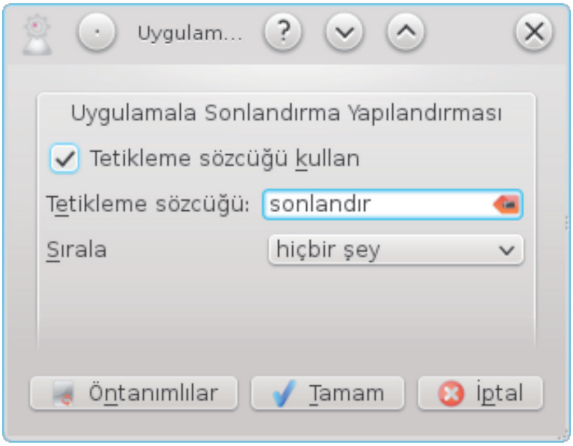

Resim 28 : Eklenti Yapılandır

Örneğin eklentiler listesinden "Uygulamaları Bitir" ayarlarına tetikleme sözcüğü olarak "sonlandır" girilmiş ise ara kutucuğuna "sonlandır" komutundan sonra çalışmakta olan bir uygulamanın ismini yazmak yeterli olacaktır.

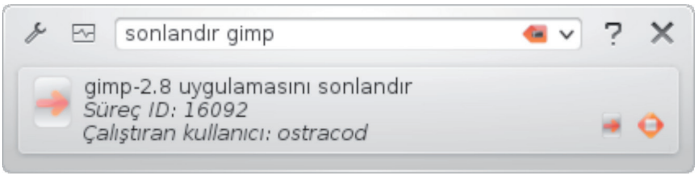

Ara ve Çalıştır kutucuğunda web kısayollarını kullanarak bir konuyu İnternet'te hızlıca arama yapabilirsiniz. Örneğin "gg:pardus" ifadesi google arama motorunda, "wp:pardus" ifadesi ile wikipedia İnternet sitesi üzerinde pardus kelimesini aratabilirsiniz. (gg ve wp web kısayollarında tanımlanmıştır.)

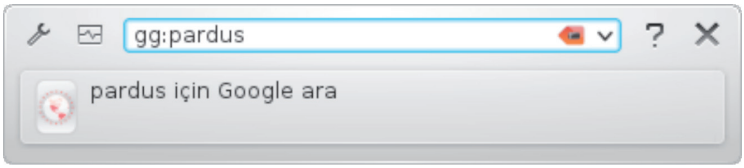

Daha önce ara kutucuğuna girilmiş olan arama terimlerini sıfırlamak isteyebilirsiniz. Bu durumda arama kutusu üzerinde farenizin sağ tuşuna basarak "Geçmişi Temizle" seçeneğine tıklamanız yeterlidir.

"Ara ve Çalıştır" programcığının konumunu elle taşıyarak belirlemek için "ayarlar/kullanıcı arayüzü" seçeneklerinden "serbest kayan pencere" tercihini kullanabilirsiniz.

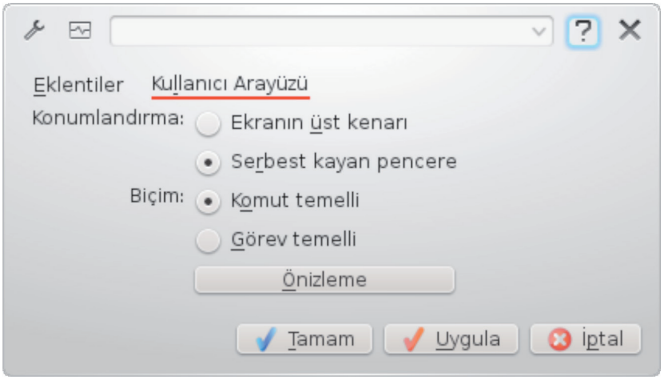

Resim 29 : Ara ve Çalıştır – Kullanıcı Arayüzü

Pencere Davranışları

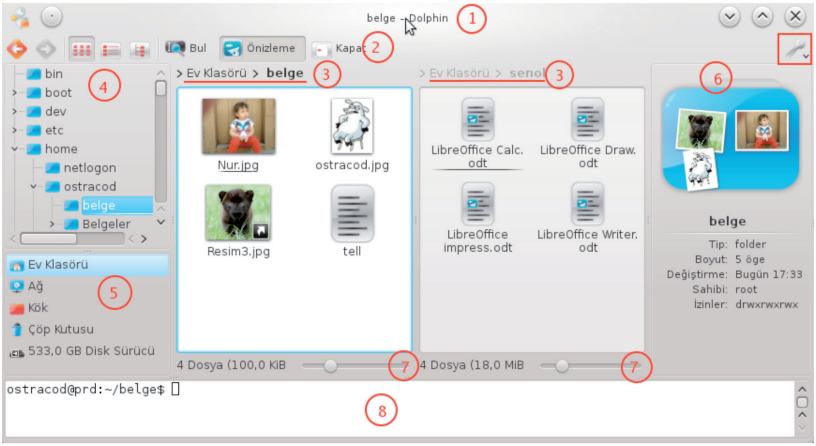

Resim 30 : Örnek Pencere Görüntüsü

1	Başlık çubuğu	5	Ortamlar
2	Araç Çubuğu	6	Bilgi
3	Konum	7	Yakınlaştır
4	Klasörler	8	Uçbirim
	Dosya Yöneticisini (Dolphin) Yapılandır ve Kontrol et		

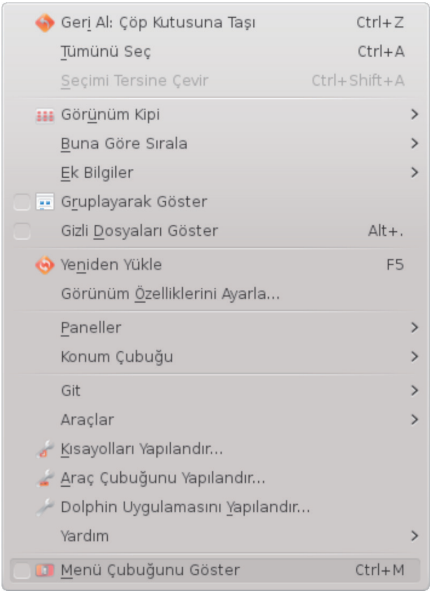

Pencerelerinizi kenar ya da köşelerinden fare imleci çift yönlü ok şeklini aldığında sürükleyerek boyutlandırabilir, başlık çubuğundan sürükleyerek istediğiniz konuma taşıyabilirsiniz. Yine pencere konum, bilgi gibi panellerin konumlarını fare ile sürükleyerek değiştirebilirsiniz.

"Dosya Yöneticisini (Dolphin) Yapılandır" butonuna tıkladığınızda yandaki seçenekleri içeren bir menü ekrana gelecektir. Bu menü seçeneklerine pencere ögelerini anlatırken değineceğiz.

Başlık Çubuğu

- Pencere konumunu, başlık çubuğundan sürükleme yapılarak değiştirilebilirsiniz.
- Başlık çubuğuna çift tıklayarak pencerenin ekranı kaplamasını sağlayabilirsiniz.
- Bir pencerenin tüm masaüstlerinde görüntülenmesi için başlık çubuğundaki butonu kullanabilirsiniz.
- Bir pencerenin başlık çubuğunda sağ tuşa basarak o pencereyi diğer masaüstleri ya da etkinliklerde görüntüleyebilirsiniz.

- Pencereleri gruplandırdığınızda başlık çubuğunuzda sekmeler oluşacaktır. Farenizin sağ tuşuna basarak bir pencereyi gruptan kaldırabilir ya da farklı bir gruba taşıyabilirsiniz. Aynı işlemi farenizin orta tuşuna (tekerlek) basılı tutarak başlık çubuğundan sürüklemek suretiyle gerçekleştirebilirsiniz. Farenizin orta tuşunu çevirdiğinizde ise sekmeler halindeki pencereler arasında geçiş yapılacaktır.
- Farenizin tuşlarına göre pencere davranışlarını **"Sistem Ayarları / Pencere Davranışı"** penceresindeki **"Pencere Davranışı / Başlık Çubuğu Eylemleri"** sekmesi ile değiştirebilirsiniz.

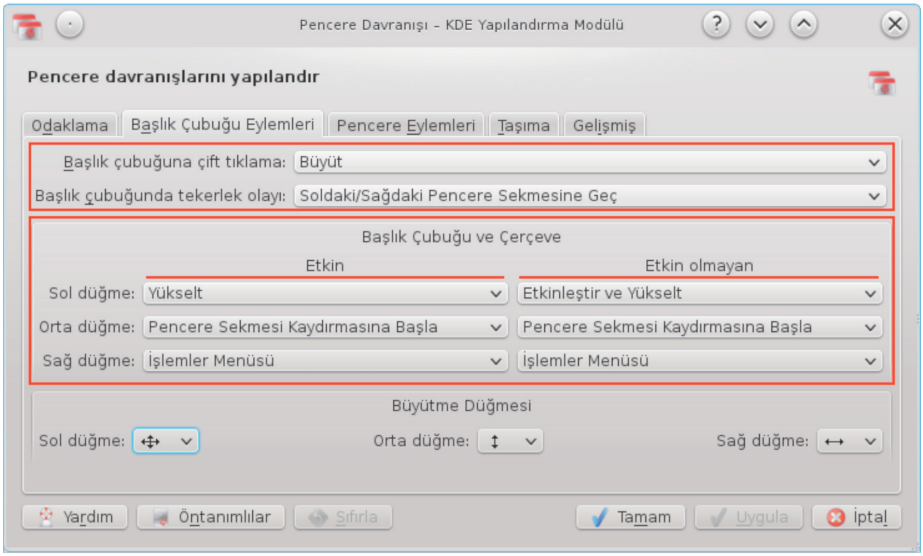

Resim 31 : Başlık Çubuğu Eylemleri

- Alt tuşu basılı iken fare tuşları ile pencere herhangi bir noktasından sürüklendiğinde;

Alt + Sol tuş	Pencereyi taşı.
Alt + Orta tuş	Pencere sırasını değiştir (öne getir)
Alt + Sol tuş	Pencereyi boyutlandır.

- Başlık Çubuğu görüntüsünü "Sistem Ayarları/Çalışma Alanı Görünümü" penceresindeki "Pencere Dekorasyonları" sekmesi ile değiştirebilirsiniz.

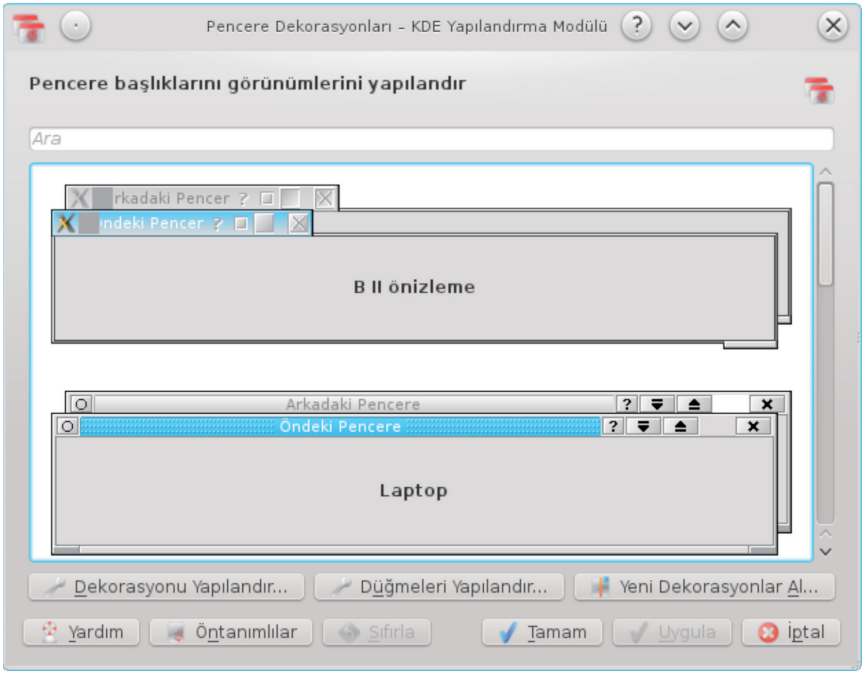

Resim 32 : Pencere Dekorasyonları

Araç Çubuğu

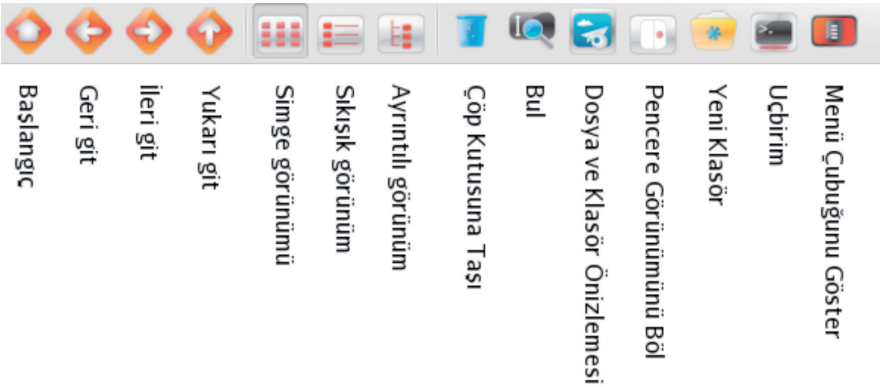

Resim 33 : Araç Çubuğu

Araç çubuğunda görüntülenmesini istediğiniz butonları araç çubuğu üzerinde farenizin sağ tuşuna basarak ekrana getirdiğiniz menüden **"Araç Çubuklarını Yapılandır"** seçeneği ile belirleyebilirsiniz.

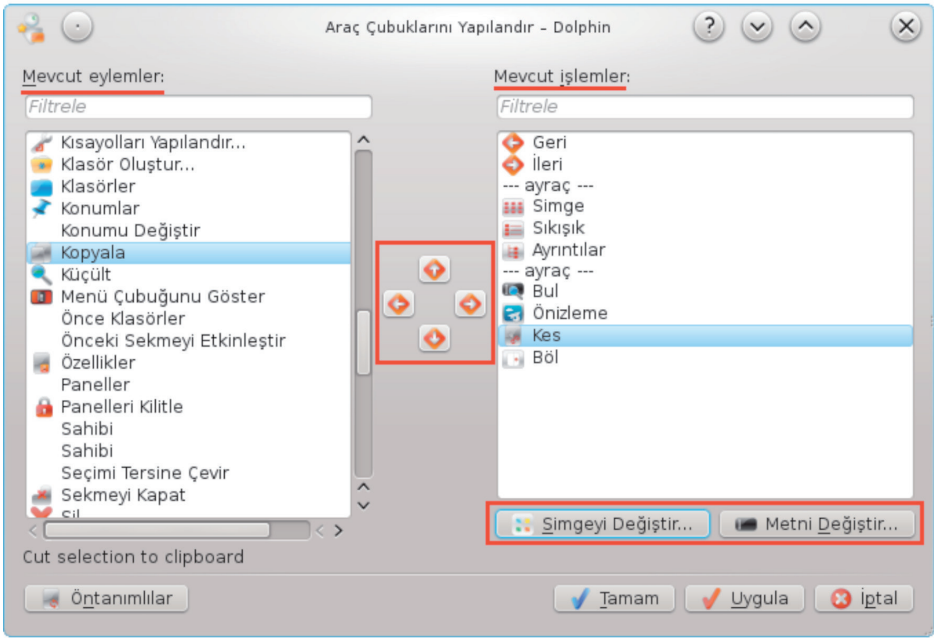

Resim 34 : Araç Çubukları Yapılandır

"Mevcut eylemler" listesinden seçili butonu sağ ok butonu ile "Mevcut işlemler" listesine aktararak araç çubuğunda görüntüleyebilirsiniz. Araç çubuğunda kaldırmak istediğiniz butonlar için sağ ok butonunu kullanabilir, yukarı/aşağı butonları ile sıralamayı belirleyebilirsiniz.

"Simgeyi Değiştir" ile buton resmini, "Metni Değiştir" ile buton açıklamasını özelleştirebilirsiniz.

Araç çubuğu üzerinde sağ tuşa basarak simge boyutlarını değiştirebilir, simge işlevlerinin aşağıdaki gibi metin olarak yazılmasını sağlayabilirsiniz.

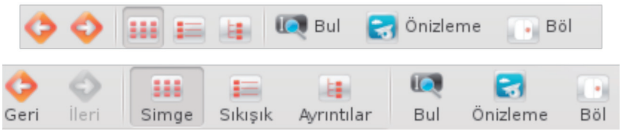

Görünüm kipi butonları ile simgelerin görünüm şeklini belirleyebilirsiniz. Detaylı görünüm kipinde dosyalarınızın isimleri ile birlikte değiştirilme/oluşturulma tarihi, boyut gibi bilgilerini görüntüleyebilirsiniz.

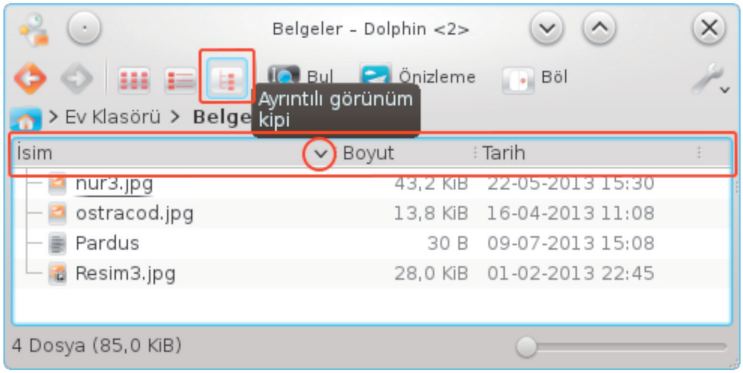

Resim 35 : Ayrıntılı Görünüm Kipi

Ayrıntılı görünüm kipinde pencere içeriğini dosya listesi başlıklarına tıklayarak o alana göre artan ya da azalan şekilde sıralayabilirsiniz. Dosyalarınız hangi alana göre sıralı ise o alan ismi üzerinde yukarı/aşağı ok simgesi görüntülenir.

Pencere içeriği görünüm kipini ve detaylı görünüm ayarlarını **"Yapılandır"** butonu listesindeki **"Görünüm Özelliklerini Ayarla"** seçeneği ile belirleyebilirsiniz.

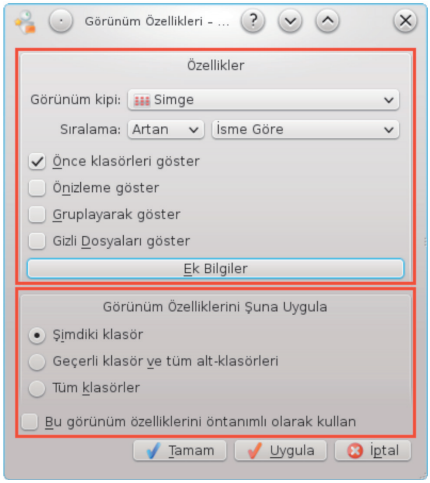

Resim 36 : Görünüm Özellikleri

İzinler, sahip, grup, tip ve **yol** gibi dosya bilgilerini **"Ek bilgiler"** seçeneği ile görüntüleyebilirsiniz.

"Bul" butonu ile dosya arama çubuğunu görüntüleyebilirsiniz.

"Ön izleme" butonu klasördeki resim simgelerini resim dosyasının içeriğini küçültülmüş resim olarak görüntüler. Bu, aradığınız bir dosya için dosya isimlerini okumaktan ya da resimleri açıp kapatmaktan sizi kurtaracaktır.

Resim 37 : Önizleme Örneği

"Böl" butonu ile pencerelerinizi ikiye bölerek farklı klasör içeriklerini aynı pencerede görüntüleyebilirsiniz (Resim).

Pencere Panelleri

Pencere panellerini yanda görüldüğü gibi kısayol tuşlarıyla ya da "Yapılandır" menüsü ile görüntüleyebilirsiniz.

Konumlar

Depolama sürücüleriniz ve ev klasörü, ağ, çöp kutusu gibi ortamların listesini görüntüler.

Klasörler

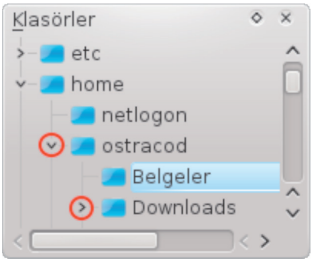

Klasörlerinizi ağaç yapısı şeklinde görebildiğiniz listedir. Bu listeyi kullanarak klasörleriniz üzerinde daha rahat hareket edebilir, kopyalama , taşıma gibi işlemlerinizi sürükleme yaparak daha hızlı gerçekleştirebilirsiniz. Bir klasör isminin önünde ok işareti bulunuyorsa, bu o klasörün alt klasörü olduğu anlamına gelir. Bu ok üzerine tıklayarak alt klasörleri açıp kapatabilirsiniz. Gizli klasörlerin de bu listede yer alması için bu panel üzerinde farenizin sağ tuşunu kullanabilirsiniz.

Bilgi

Aktif klasörün ya da seçili nesnenin tip, boyut, tarih gibi bilgilerini görüntüler.

Fare imlecini bir nesne üzerine getirdiğinizde de bu bilgileri aşağıdaki gibi görebilirsiniz.

Konum Araç Çubuğu

Pencerenizde bulunduğunuz konumu ve yolunu gösteren kısımdır.

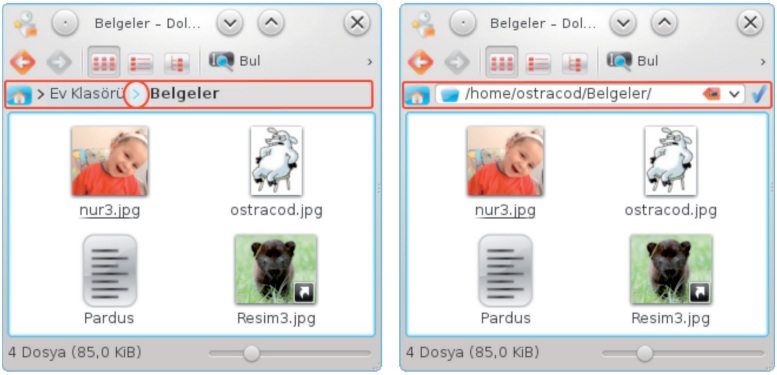

Resim 38 : Konum Çubuğu

Bulunduğunuz konumun yolu (adresi) üzerinde bir klasöre tıklayarak o klasörü görüntüleyebilir, klasör isminin sağındaki ok butonuna tıklayarak o klasörün altındaki farklı bir klasöre geçiş yapabilirsiniz.

"Yapılandır" listesindeki **"Konum Çubuğu/Düzenlenebilir Konum"** seçeneği ile üstteki sağ pencerede görüldüğü gibi konumu elle yazarak bir klasör içeriğini görüntüleyebilirsiniz. Konum belirterek bir klasörü görüntülemek için **F6** tuşunu kullanabilirsiniz.

Pencere Araçları

Uç birim

F4 kısayol tuşu ile pencerenizin altında komutları uygulayabileceğiniz uçbirim ekranını açabilirsiniz. Uçbirim (Konsole) ile ilgili olarak "Uçbirim Komutları" bölümünü inceleyebilirsiniz.

Filtreleme Araç Çubuğu

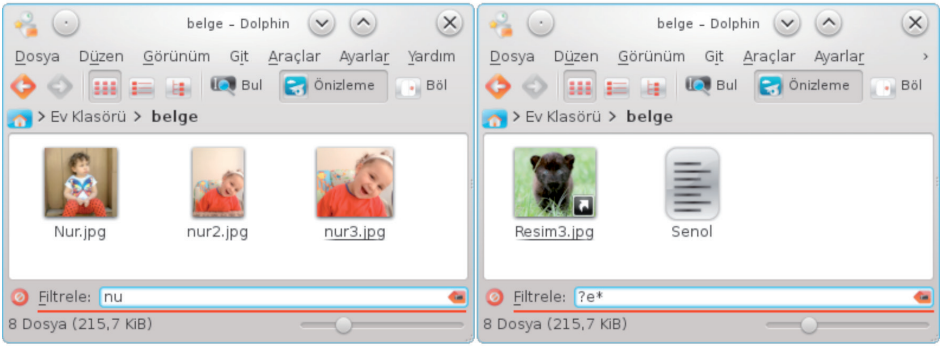

Resim 39 : Filtreleme Araç Çubuğu Örneği

Üstte iki farklı filtreleme örneği görmektesiniz. Filtreleme araç çubuğuna aradığınız dosya ismini yazmaya başladığınızda girdiğiniz karakterler ile başlayan dosyalar otomatik filtrelenecektir. Sağdaki filtreleme işleminde ise joker karakterlerin (?, *) kullanımını görmektesiniz.

Örnek joker kullanımları:

a*	"a" ile başlayan dosya ve klasörler.
??e*	Üçüncü harfi "e" olan dosya ve klasörler.
*.png	"png" uzantısına sahip dosyalar.
r*.png	"r" ile başlayan "png" uzantısına sahip dosyalar.
???	3 harfli dosya ve klasörler.

Pardus Sistem Ayarları (KDE)

Genel Görünüm ve Davranış

Dosya İlişkileri

Hesap Detayları

Kişisel Bilgi

Kısayollar ve Hareketler

Uygulama Görünümü

Uygulama ve Sistem Bildirimleri

Yerel

Donanım ve Çoklu Ortam

Aygıt Eylemleri

Bilgi Kaynakları

Dijital Kamera

Girdi Aygıtları

Görüntü ve Ekran

Güç Yönetimi

Çıkarılabilir Aygıtlar

Çoklu Ortam

Yazıcılar

Ağ ve Bağlanabilirlik

Ağ Ayarları

Bluetooth

Paylaşım

SSL Tercihleri

Sistem Yönetimi

Başlatma ve Kapatma

Giriş Ekranı

Tarih ve Saat

Yazı Tipi Yönetimi

Yetkiler

PARDUS SİSTEM AYARLARI (KDE)

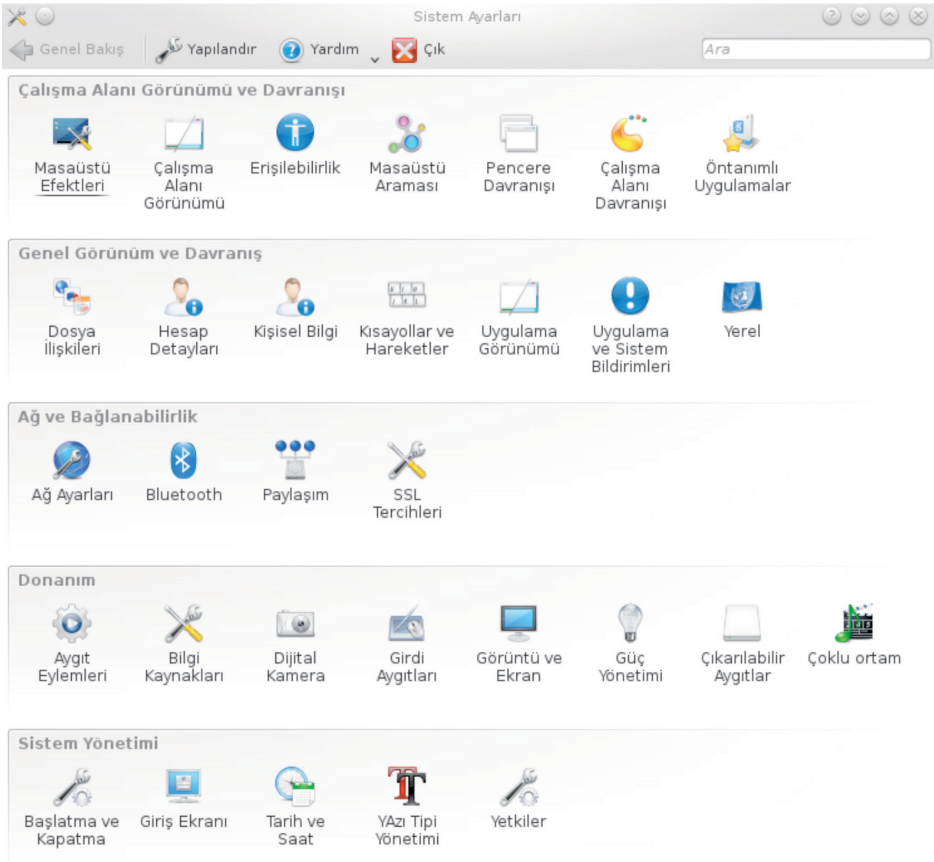

Resim 40 : Sistem Ayarları Giriş

"Sistem Ayarları" görsel ve fonksiyonel ayarları yapılandırabileceğimiz denetim ve ayar merkezi arayüzüdür. Windows işletim sistemindeki Denetim Masası'nın Pardus'taki halidir diyebiliriz. Sistem Ayarlarının genel görüntüsü yukarıdaki gibidir (Resim 40).

Pardus'a giriş yaparken "Çalışma Alanı Görünümü ve Davranışı" konularına değinmiştik. Şimdi diğer sistem ayarlarına göz atabiliriz.

Genel Görünüm ve Davranış

Dosya İlişkileri

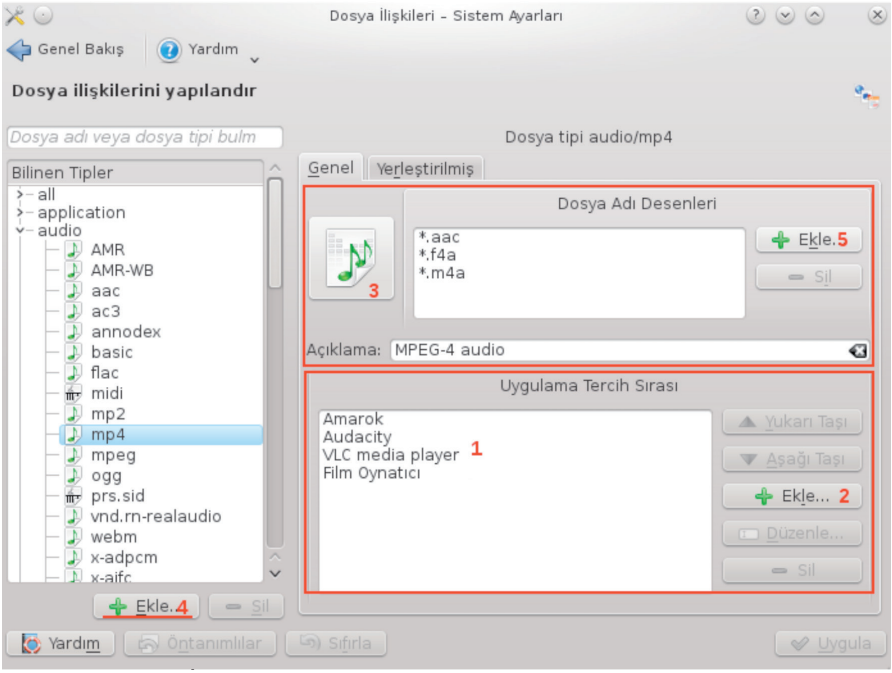

Resim 41 : Dosya İlişkileri

Genel Görünüm ve davranışlar altında inceleyeceğimiz ilk bölüm olan Dosya İlişkileri'nde varolan dosyaların varsayılan uygulama ayarları değiştirilebilir.

Dosya ilişkileri bölümü dosyaların üzerine sağ tıklandığı zaman "birlikte aç" ile gelen varsayılan uygulama türleri ve sıralamalarını içerir.

Resim41'de sol tarafta görüldüğü gibi uzantısı mp4 olan dosyalar seçilmiştir ve bu uzantıdaki dosyalar için varsayılan uygulamalar 1 Nolu bölümde mevcuttur. 2 nolu bölümdeki "Ekle" butonu ile uygulama tercihlerine başka bir uygulama eklenebilir. Bu bölümde varsayılan uygulamaların sıralaması da değiştirebilir. Böylece mp4 uzantılı bir dosyayı çalıştırdığınız zaman hangi uygulama ile açılacağını seçebiliriz. 3 nolu alanda bu uzantıdaki dosyalar için kullanılacak simge görüntüsü seçilebilir. 5 nolu bölümdeki "Ekle" butonu ile de desteklenen dosya türlerine ekleme yapılabilir. 4 nolu bölümde ise sisteme yeni bir dosya tipi eklenebilir.

Hesap Detayları

Bu bölümde kullanıcı bilgileri, şifre ve yollar yapılandırılabilir. Ayrıca "Sosyal Masaüstü" sağlayıcıları yapılandırılabilir.

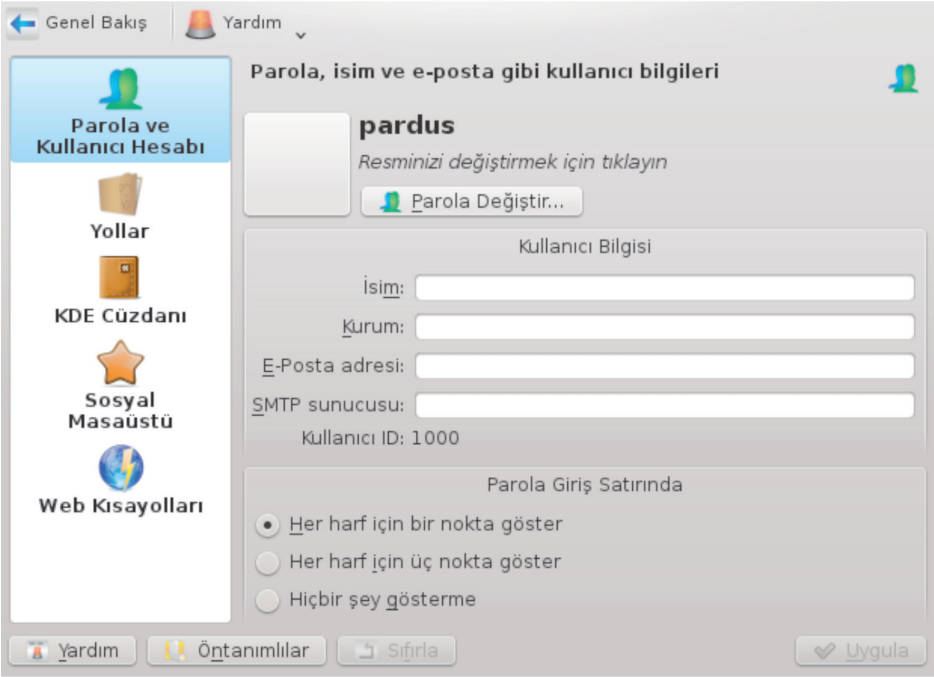

Resim 42 : Parola ve Kullanıcı Hesabı

"Parola ve Kullanıcı Hesabı" bölümünde kullanıcı şifresi, hesaba ilişkin resim değiştirilebilir. Ayrıca kullanıcı bilgileri düzenlenebilir ve oturum açma ekranında şifre giriş alanı için davranış biçimi değiştirilebilir.

Parola giriş ekranlarında yazılan parola için her harf için bir nokta gösterilmesi, her harf için üç nokta gösterilmesi ya da satıra yazılan parolalar için hiçbir veri gösterilmemesi gibi seçenekler mevcuttur. (Resim 42)

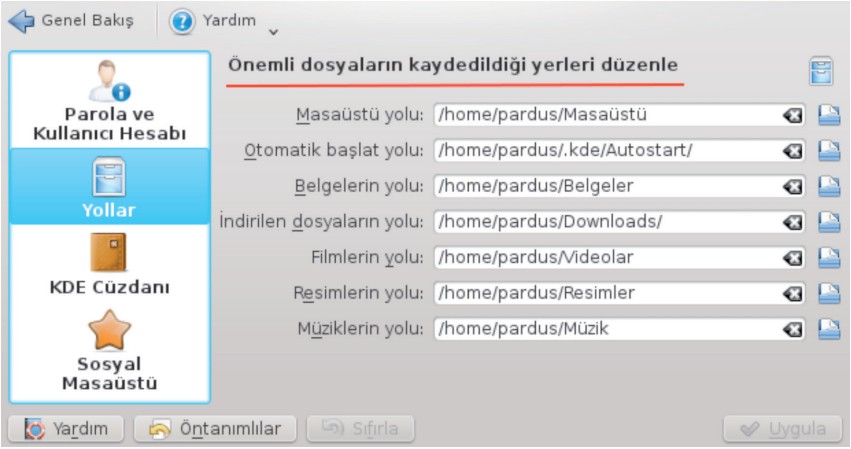

Resim 43 : Yollar

İkinci seçenek olan "Yollar" bölümünde uygulamalar için varsayılan klasörlerin yolları yapılandırılabilir. Örneğin; Müzik klasörü için bir değer ayarlarsanız Amarok ilk açıldığında müzik koleksiyonunu saklamak için bu klasörü kullanmak isteyip istemediğinizi soracaktır (Resim 43).

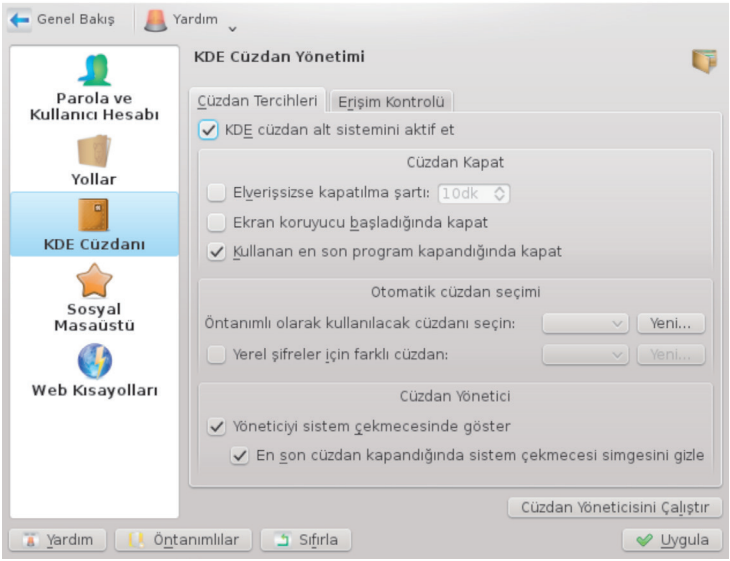

Resim 44 : KDE Cüzdan Yönetimi

KDE Cüzdanı sekmesinde KwalletManager uygulamasının ayarlarına ulaşılabilir. Kwallet uygulaması ile parolaları yönetebilir ve bu parolaların hangi uygulamalar tarafından kullanılacağı ayarlanabilir (Resim 44).

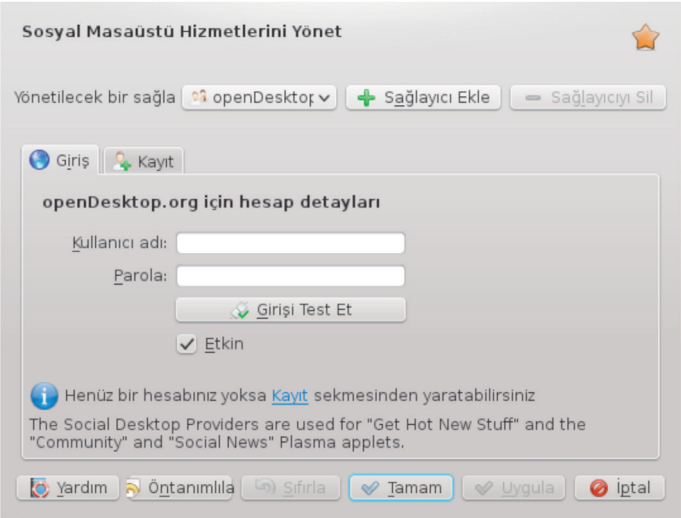

Resim 45 : Sosyal Masaüstü

Sosyal masaüstü; kullanıcılara masaüstünde çalışan programcıklar üzerinden mesajlaşma, arkadaş bulma, sosyal bir ağ kurma gibi etkinlikler için imkan sağlamaktadır. Opendesktop.org adresinden üyelik oluşturarak bu özellikler kullanılabilir. Kayıt sekmesi ile üyelik oluşturulabilir.

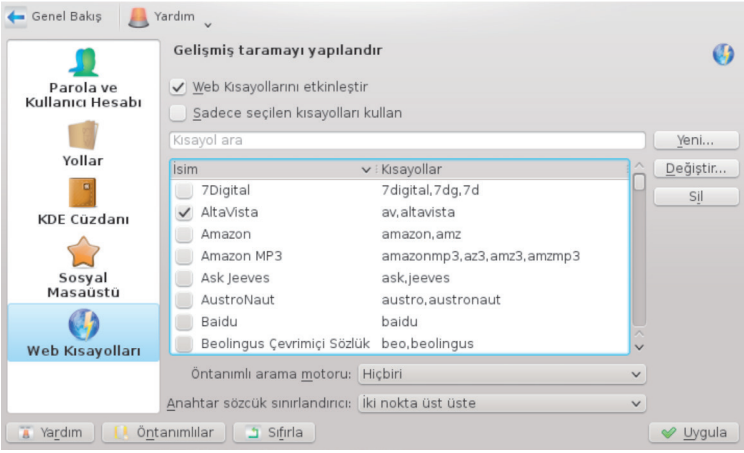

Resim 46 : Web Kısayolları

Web kısayolları, web arama motorları için hızlı kullanım sağlamaktadır. Örneğin; "altavista:pardus" ya da "av:pardus" yazarak Konqueror tarayıcısının AltaVista üzerinde "pardus" kelimesini araması sağlanabilir. Eğer kısayolu değiştirilmediyse Alt+F2 ile de aynı web yolu komut çalıştırma ekranında da kullanılabilir.

Kişisel Bilgi

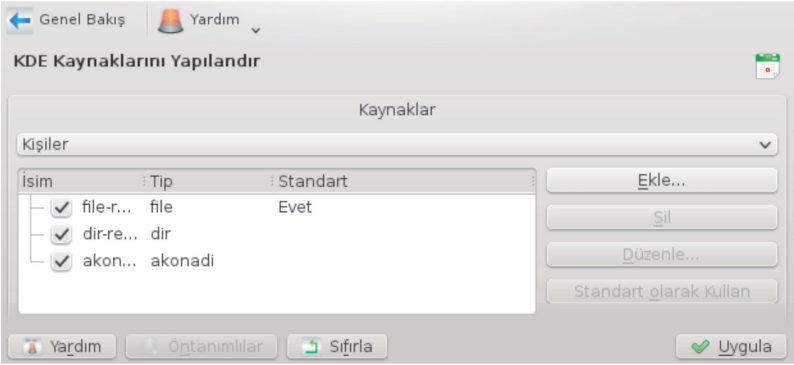

Resim 47 : Kişisel Bilgi

Bu bölümden sisteme adres defteri ve takvim eklenebilir. Sağ tarafta bulunan ekle butonu ile bir dosyadan, klasörden veya farklı kaynaklardan adres defterleri ve kişiler eklenebilir.

Daha önce kullanılan işletim sisteminden ya da mail programından kopyalanacak adres defterleri sisteme bu bölümden tanıtılabilir.

Kısayollar ve Hareketler

Bu bölümde üç ayrı başlık halinde klavye kısa yolları ayarlamaları yapılabilir. Özel, Standart klavye ve Genel klavye kısayolları bölümleriyle tanımlı kısayolların ayarları değiştirilebilir. Bu üç başlık altında sistemdeki bütün kısayollara ulaşılabilir, değiştirilebilir ya da yenileri eklenebilir.

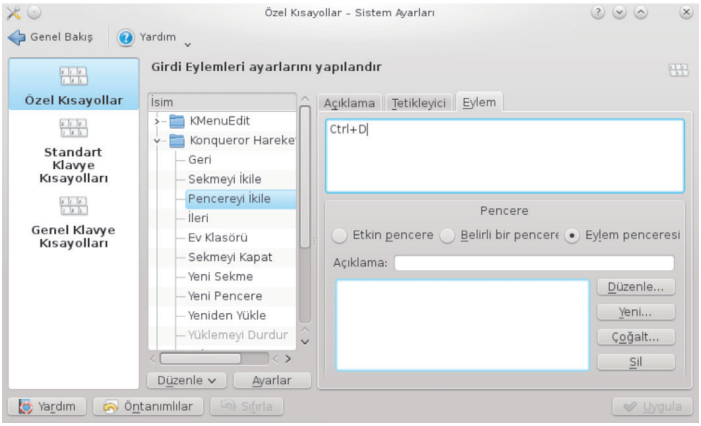

Resim 48 : Özel Kısayollar

"Özel Kısayollar" bölümünde spesifik olarak tanımlanmış kısayollar "Eylem" sekmesi altından değiştirilebilir.

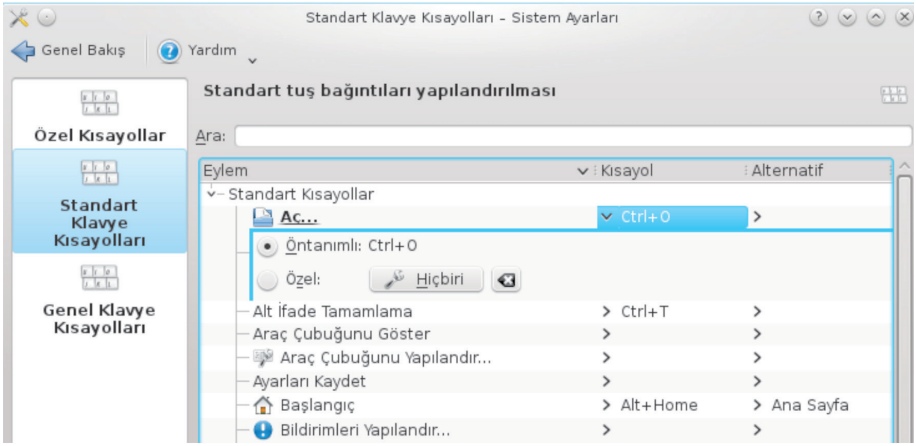

Resim 49 : Standart Klavye Kısayolları

"Standart Klavye Kısayolları" altında sistemde standart olarak tanımlı kısayollara ulaşılabilir, değiştirilebilir.

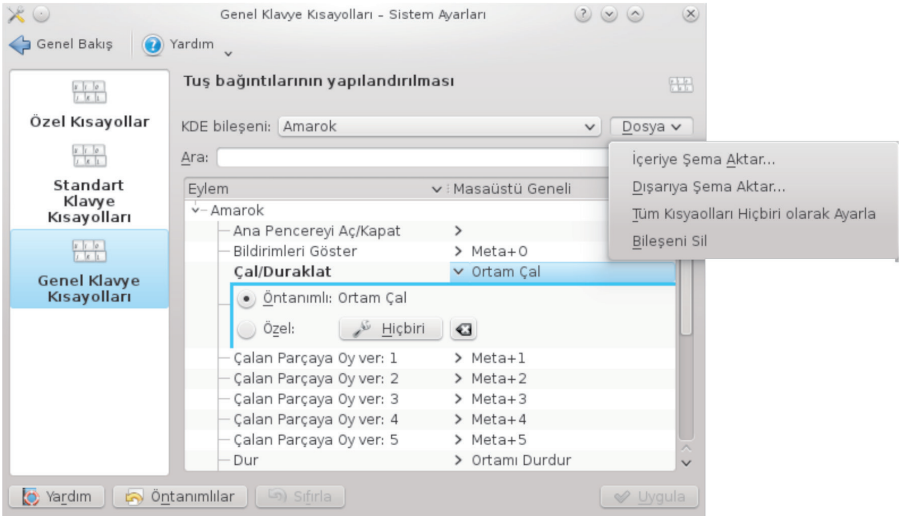

Resim 50 : Genel Klavye Kısayolları

Ayrıca içeriye şema aktar özelliği ile kısayollar dosyadan tanımlanabilir, dışarıya şema aktar ile de kısayolların belge dökümleri alınabilir (Resim 50).

Uygulama Görünümü

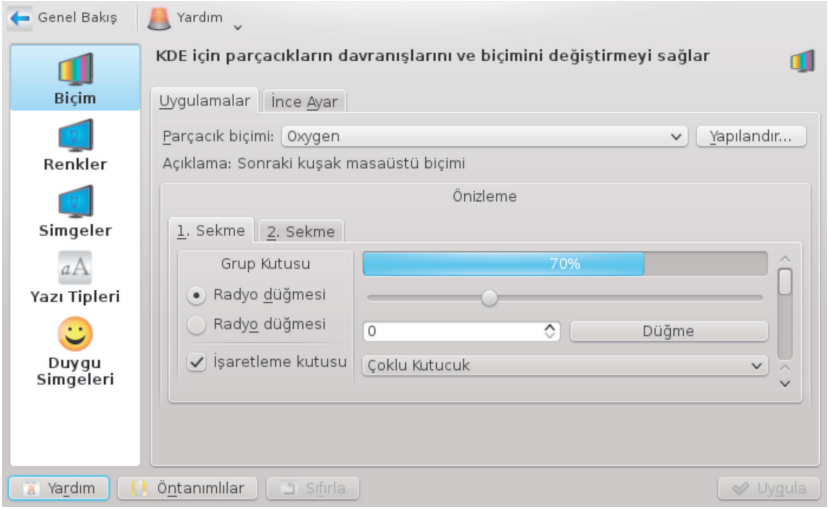

Resim 51 : Uygulama Görünümü – Biçim 1

Bu bölümde sistemin genel görüntü ayarları yapılabilir. Pencerelerin kenarlık ve gövde ayarları, yazı tipleri, renkler, simge setleri gibi birçok görsel ayar buradan kişiselleştirilebilir. Anlık mesajlaşma programlarında kullanılan duygu simgelerinin ayarları da buradan yapılır. Biçim bölümünde sistem görünümü ile ilgili ayarlar yapılabilir. Uygulamalar sekmesinde pencere görünümü ile ilgili ayarlar yapılabilir. Parçacık Biçimi menüsünden temalar seçilebilir. Her temanın kendine özgü ayarları da menünün sol tarafında bulunan Yapılandır butonu ile ayarlanabilir.

Uygula demediğiniz sürece tema etkinleşmeyecektir. Alt kısımdaki önizleme bölümünde seçilen tema etkinleştirilmeden önce görünüme bakılabilir.

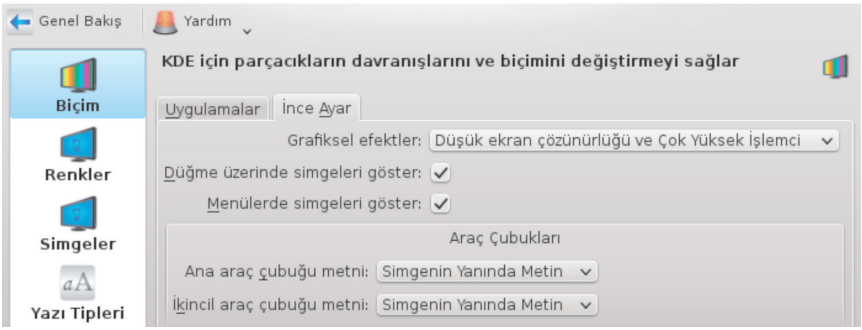

Resim 52 : Uygulama Görünümü – Biçim 2

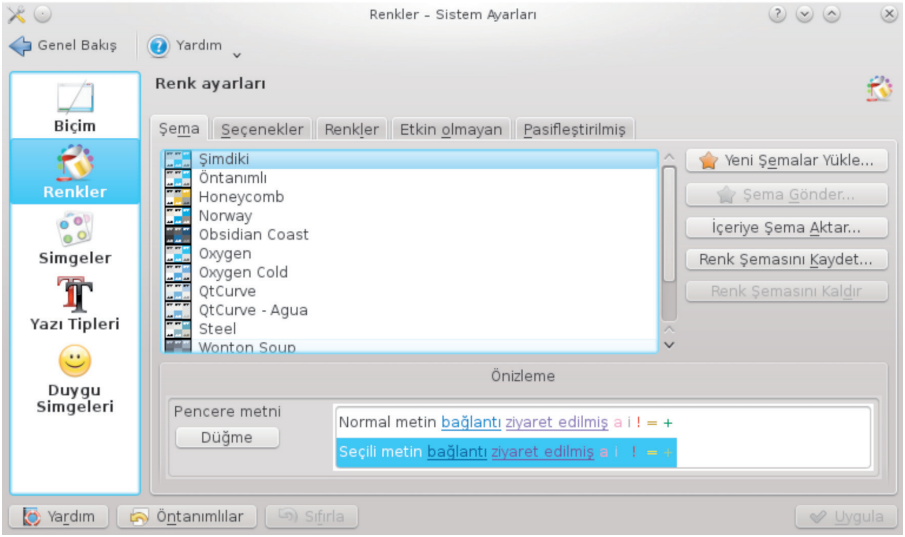

Resim 53 : Uygulama Görünümü – Renkler

"İnce Ayarlar" sekmesinde görsel efektlerin sisteme yaratacağı yükü dengelemeye yarayan ayarlar ve pencerelerdeki araç çubuklarının düğme yapısı belirlenebilir. Grafiksel efektler menüsü ile sahip olunan ekran çözünürlüğü ve işlemci gücüne bağlı olarak, sistemin grafik efektlerinin en verimli düzeyde çalışması ayarlanabilir. Sistem görsel efektlerin etkinliği (çözünürlüğünü, akıcılığını, görülebilirliğini...) bu seçime göre ayarlayacaktır. Ayrıca araç çubuklarındaki düğmelerin simge ve metin ayarları bu bölümde yapılır.

Renkler bölümü ile sistemdeki bileşenlerin renkleri ayarlanabilir. Şema sekmesinde öntanımlı ayarları yapılmış renk temalarınından seçim yapılabilir, sağ tarafta bulunan "Yeni Şemalar Yükle" ile hazır renk şemaları indirilebilir. Seçenekler sekmesi ile gölgeleme ve karşıtlık ayarları yapılabilir, renkler sekmesi ile pencere arka planı, seçim rengi, düğme arkaplanı gibi seçeneklerle şemalar kişiselleştirilebilir. Alt kısımdaki önizleme ile tercihler kaydedilmeden önce tercihler görülebilir.

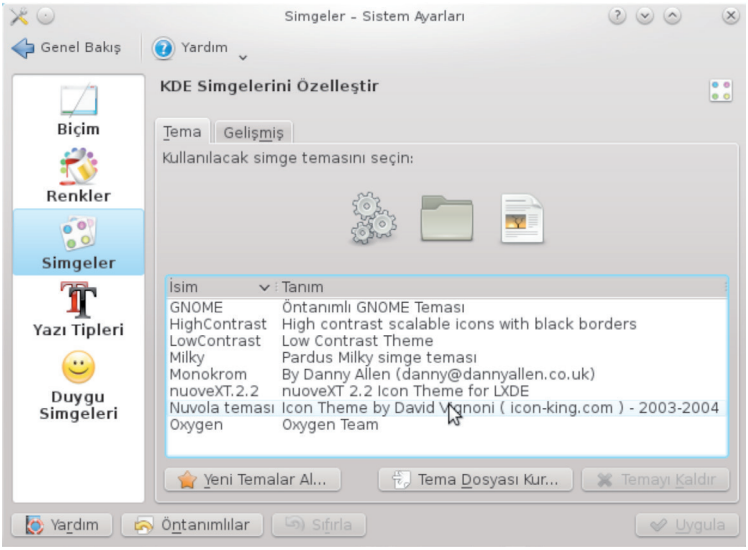

Resim 54 : Uygulama Görünümü – Simgeler

Simgeler bölümünde sistemdeki simgelerin görünümleri değiştirilebilir. Kullanmak istenilen simge temaları seçilip **"Uygula"** diyerek kullanılabilir. Yeni **"Temalar Al"** diyerek sisteme yeni temalar eklenebilir, İnternet'ten indirilen simge setleri **"Tema Dosyası Kur"** seçeneği ile sisteme eklenebilir. Gelişmiş sekmesi ile simge kullanımı ayarları yapılandırılabilir.

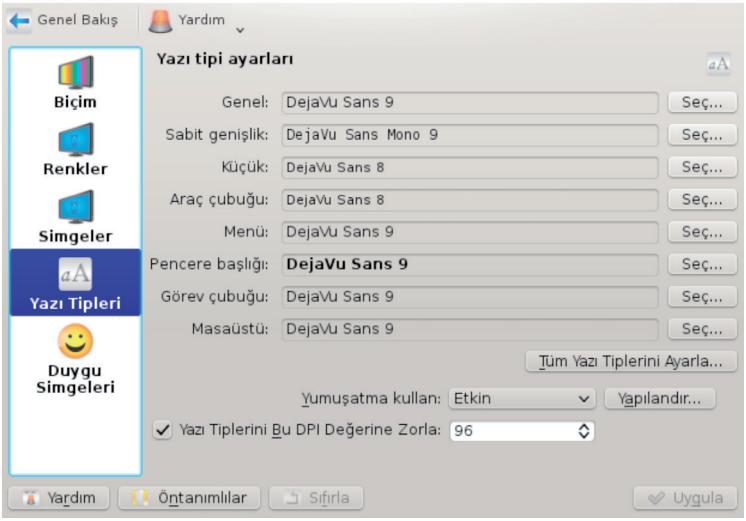

Resim 55 : Uygulama Görünümü – Yazı Tipi

Yazı tipleri bölümü ile farklı alanlardaki yazı tipleri seçenekleri ve boyutları ayarlanabilir, ayrıca sistemdeki tüm yazı tipleri de ayarlanabilir.

Son olarak Duygu Simgeleri bölümü ile anlık mesajlaşma uygulamalarında kullanılan duygu simgeleri temalarını değiştirme ve yeni temalar alma işlemleri yapılabilir.

Uygulama ve Sistem Bildirimleri

Bu bölümde sistemin kullanılan uygulamaları için hangi durumlarda hangi uyarıları vereceği bilgileri ayarlanır.

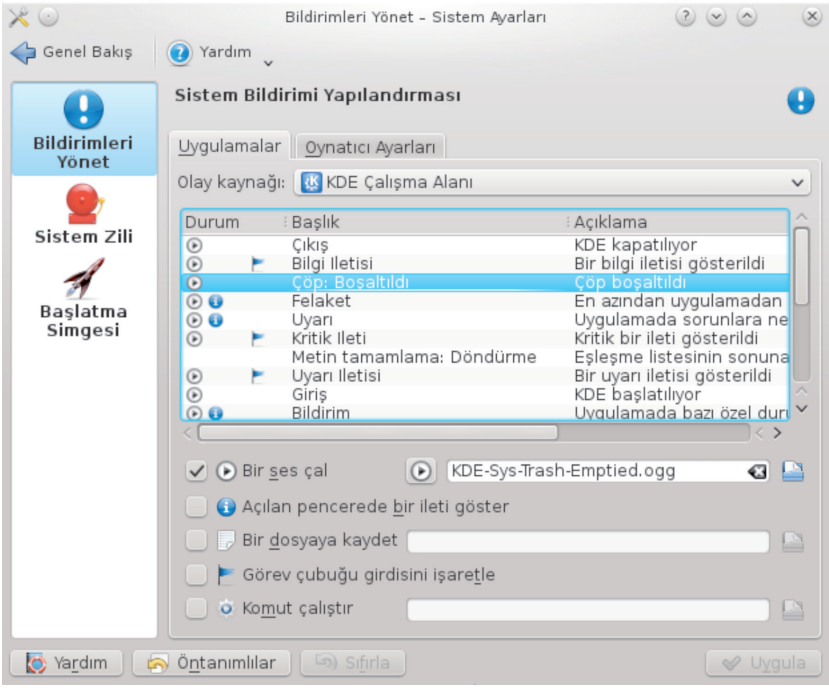

Resim 56 : Uygulama ve Sistem Bildirimleri

"Uygulamalar" sekmesinde **"Olay Kaynağı Menüsü"** ile bildirimleri belirlenecek olan uygulama seçildikten sonra, alt kısımda listelenen olaylardan biri seçilerek, gerçekleşecek olan bildirim şekli değiştirilebilir. Bu bildirimler arasında ileti gösterilmesinin yanında bir ses çalma da istenebilir.

Sistem Zili bölümünde sistem uyarıları yerine sistem zili ayarlanabilir. Başlatma Simgesi bölümünde de uygulama başlatıcı için meşgul imleç ve görev çubuğu bildirimleri ayarları yapılabilir.

Yerel

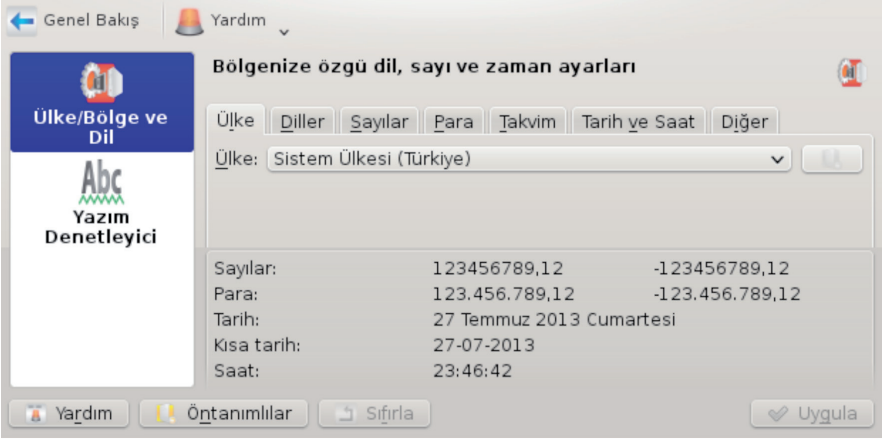

Resim 57 : Yerel Ayarlar

Sistem ayarlarındaki bu bölüm sistemin ülke, bölge, dil ve yazım denetleyicisi ayarlarının yapıldığı bölümdür. Sekmeler ile ülke, dil, sayı biçimleri, para birimleri, takvim ayarları, tarih ve saat ayarları yapılabildiği gibi "Diğer" sekmesinden de sayfa boyutu ve ölçü birimleri ayarları yapılabilmektedir. Yazım Denetleyici bölümünden otomatik yazım denetiminin öntanımlı olarak aktif olması, hangi tür kelimelerin atlanacağı gibi ayarlar yapılabilmektedir.

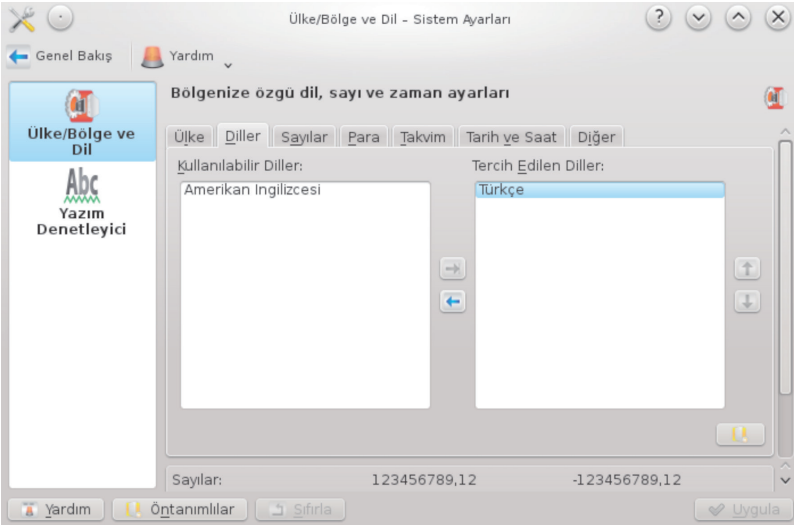

Resim 58 : Diller

Kullanıcıların en çok yaşadığı sıkıntılardan biri olan sistem dilinin bazı yerlerde Türkçe olmaması durumu; Resim 58 üzerinde görülen Sistem Ayarları içindeki Yerel başlığından "Diller" sekmesinden "Tercih Edilen Dil" olarak "Türkçe" seçilmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Bu ayarın yapılması sistemin dili ile ilgili sorunları ortadan kaldıracaktır.

Donanım ve Çoklu Ortam

Aygıt Eylemleri

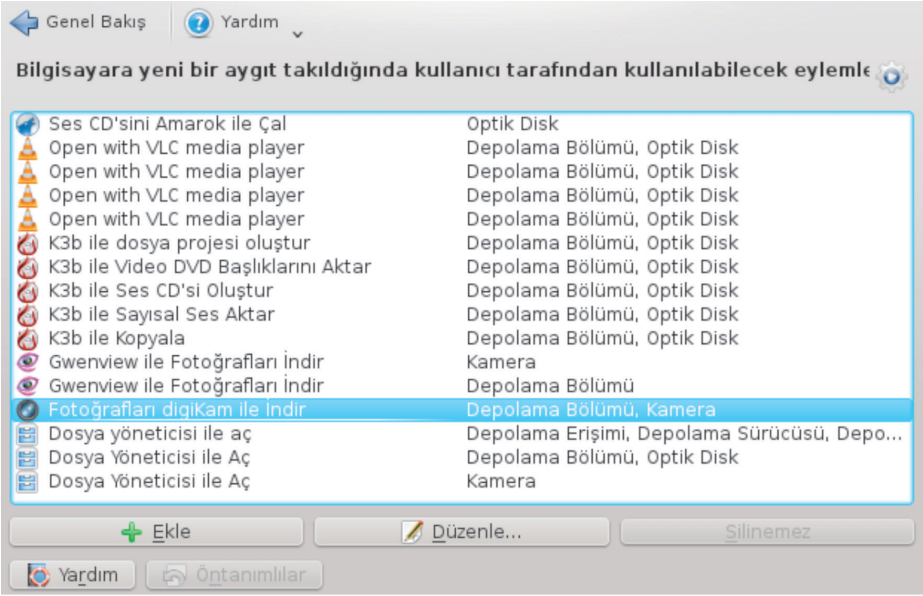

Resim 59 : Aygıt Eylemleri

Aygıt Eylemleri bölümünde bilgisayara bir aygıt takıldığında kullanabilecek uygulama ve eylemlerin listelenmesi ve yeni uygulama ve eylem eklenmesi gibi ayarlar yapılabilir. Örneğin Resim59; bilgisayara bir kamera bağlandığında "Gwenview ile Fotoğrafları İndir", "Fotoğrafları digiKam ile İndir", "Dosya Yönetici ile Aç" gibi uygulama ve eylemler listelenecektir.

Bilgi Kaynakları

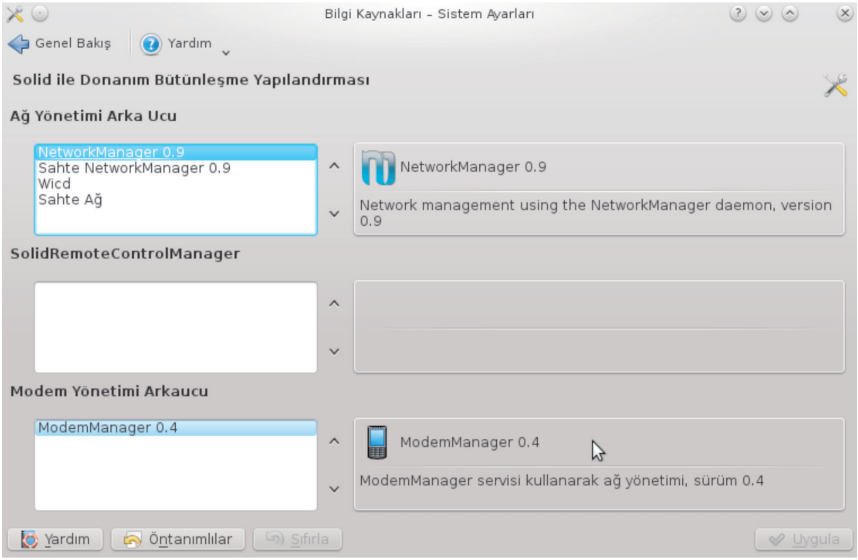

Resim 60 : Bilgi Kaynakları

"Bilgi Kaynakları" bölümünde bilgisayarın ağ bağlantıları için kullandığı ağ yönetim aracının seçilmesi sağlanır. Örneğin; sistemdeki varsayılan Network Manager yerine Wicd gibi başka bir ağ yönetim uygulaması kullanılmak isteniyorsa tercih edilen program varsayılan olarak seçilir.

Dijital Kamera

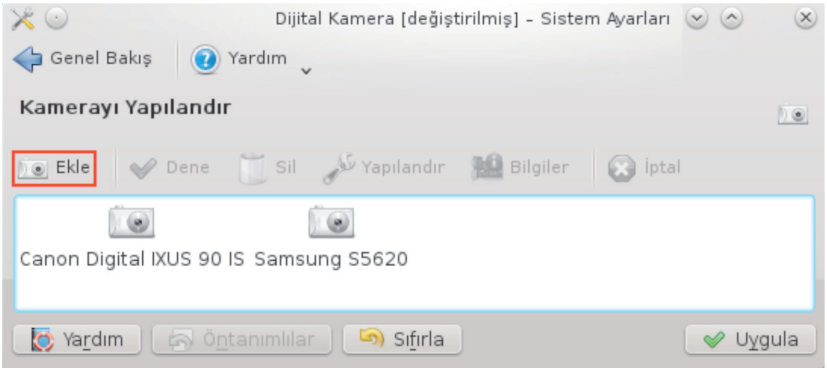

Resim 61 : Dijital Kamera

Bu bölümde sisteme yeni dijital kamera eklenebilir, daha önceden tanıtılmış kameraların yapılandırılması, denenmesi ve silinmesi gibi işlemler yapılabilir.

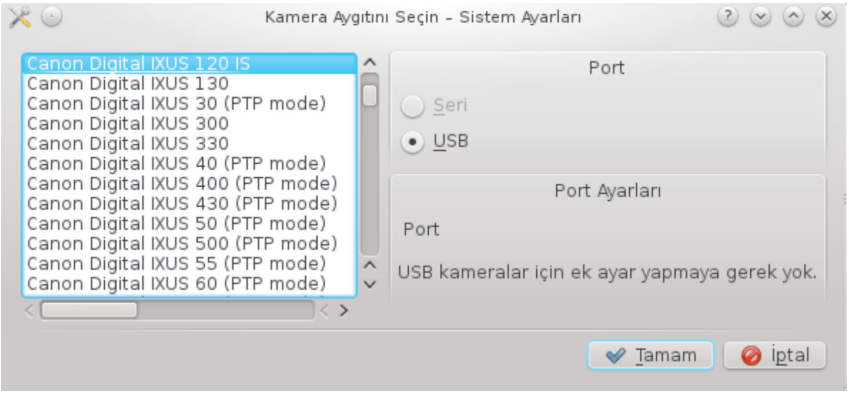

Resim 62 : Yeni Kamera Ekleme

61. resimde gösterilen "Ekle" tuşu ile sisteme yeni bir kamera eklenebilir. Ekle tuşuna bastıktan sonra yukarıda ki ekran gelecektir, bu listeden yeni bir kamera seçilip, bağlanma ayarları seçildikten sonra port ayarları yapılarak kamera ekleme işlemi yapılır.

Yeni kamera ekleme dışında bu bölümde, sisteme bağlı kameralar denenebilir, seçili kameraların yapılandırılması ile ilgili işlemler yapılabilir. Yapılandırma penceresi içindeki ögeler, kamera modellerine göre değişiklik gösterecektir.

Girdi Aygıtları

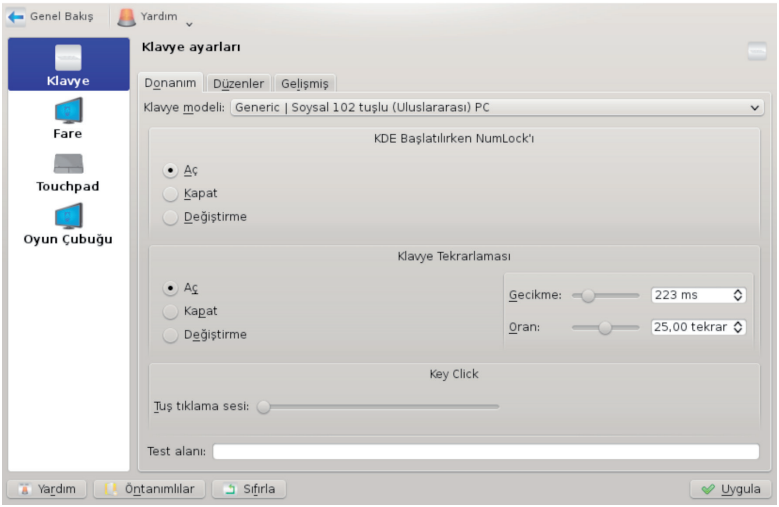

Resim 63 : Klavye – Donanım

Girdi Aygıtları bölümünde bilgisayara bağlı bulunan klavye, fare, joystick gibi aygıtların tanıtılması ve yapılandırma ayarları yapılabilir.

Girdi Aygıtlarında ilk bölüm olan klavyede bilgisayara bağlı bulunan klavyenin donanım ve düzen ayarları yapılabilir. 63. Resimde donanım sekmesinde klavyenin modeli, bilgisayar açılırken NumLock durumu gibi donanımsal ayarlar yapılabilir.

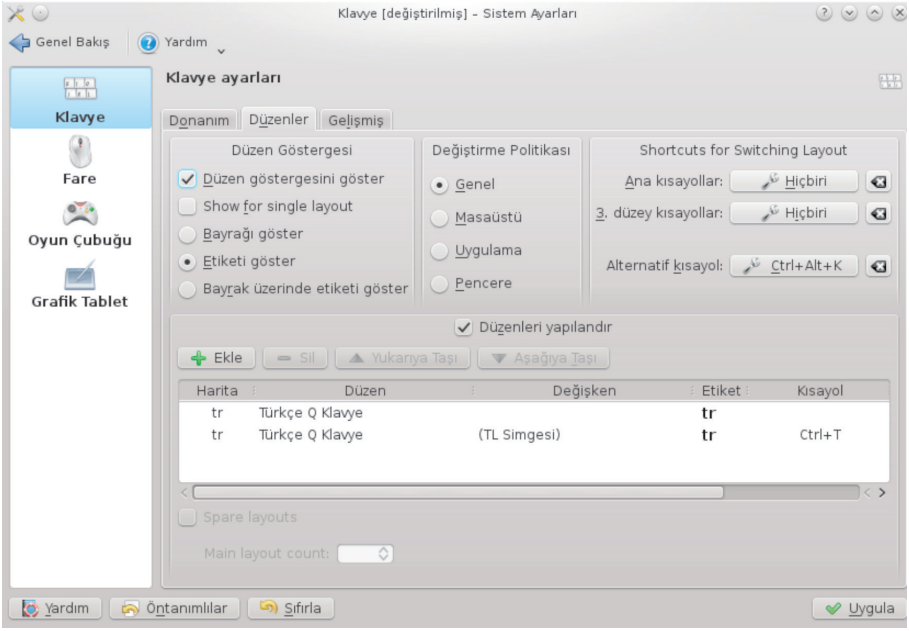

Resim 64 : Klavye – Düzenler

Düzenler sekmesinde ise klavyenin düzen ayarlarının yanı sıra yeni klavye ekleme işlemleri yapılabilmektedir. (Resim 64)

Sistem üzerinde F klavye kullanmak için bu bölümden yeni bir klavye eklenerek F klavye seçilir. Klavyeler içinden Q klavyeyi silmeniz durumunda da sistem sadece F klavye göreceği için uygulamalarda klavye değişimini engellemiş olursunuz.

Sistem çekmecesindeki klavye düzeni simgesine tıklayarak klavye düzenleri arasında hızlıca geçiş yapabilirsiniz.

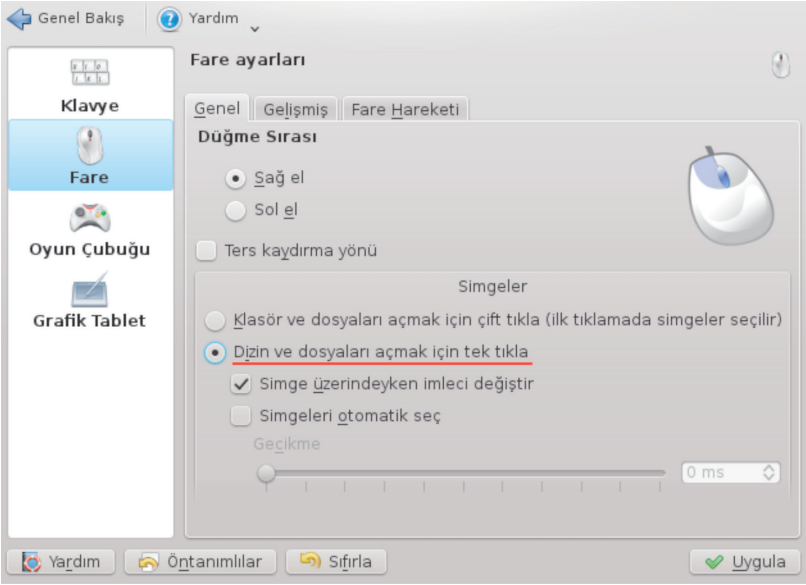

Resim 65 : Fare Ayarları

Fare bölümünde Genel sekmesinde (Resim 65) sistemdeki farenin düğme yönü, tıklama sayısına bağlı olarak uygulanan eylem ayarları yapılabilir. İnternet'te gezinti yaparken olduğu gibi, dosyaları ve klasörleri açmak için tek tık ile kullanma ayarları da bu sekme altından yapılır.

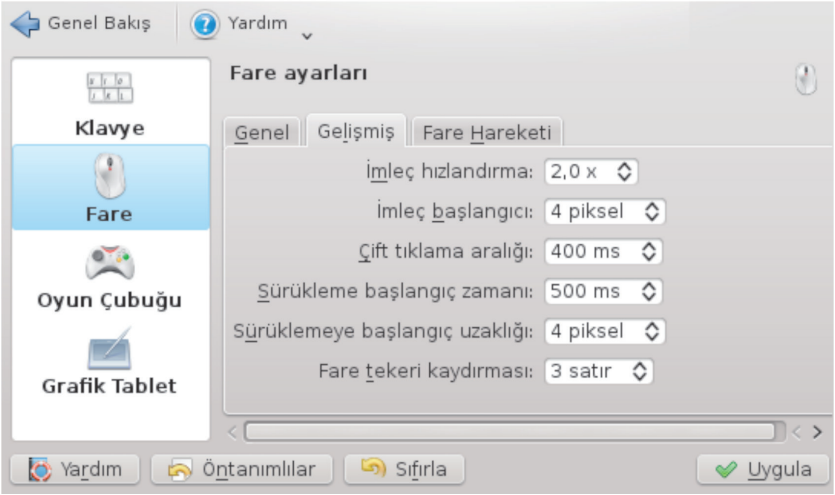

Resim 66 : Fare Ayarları

Gelişmiş sekmesinden ise fareyle ilgili tıklama aralığı, teker kaydırması gibi ayarlar yapılabilir (Resim 66). Son olarak Fare Hareketi sekmesi ile fareyi numerik klavye kullanarak hareket ettirme seçenekleri ve ayarları yapılabilir.

Dizüstü bilgisayar kullanıyorsanız ve Touchpad ayarlarını yapmak istiyorsanız, Synaptic Paket Yöneticisi üzerinden kde-config-touchpad eklentisini kurabilir, Touchpad'iniz için tıklama ya da sayfa kaydırma gibi ayarlarınızı yapabilirsiniz.

Girdi Aygıtları içinde bulunan Oyun Çubuğu bölümü ile bilgisayara bağlı bulunan oyun çubuklarının sisteme tanıtılması ve yapılandırılması gibi işlemler yapılmaktadır. Grafik Tablet bölümünde ise bilgisayarınıza bağlayacağınız grafik tabletin sisteme tanıtılması ve el yazısını tanıma ayarları yapılmaktadır.

Görüntü ve Ekran

Görüntü ve ekran bölümünde monitör, ekran çözünürlüğü, ekran koruyucu gibi ayarlar yapılabilmektedir.

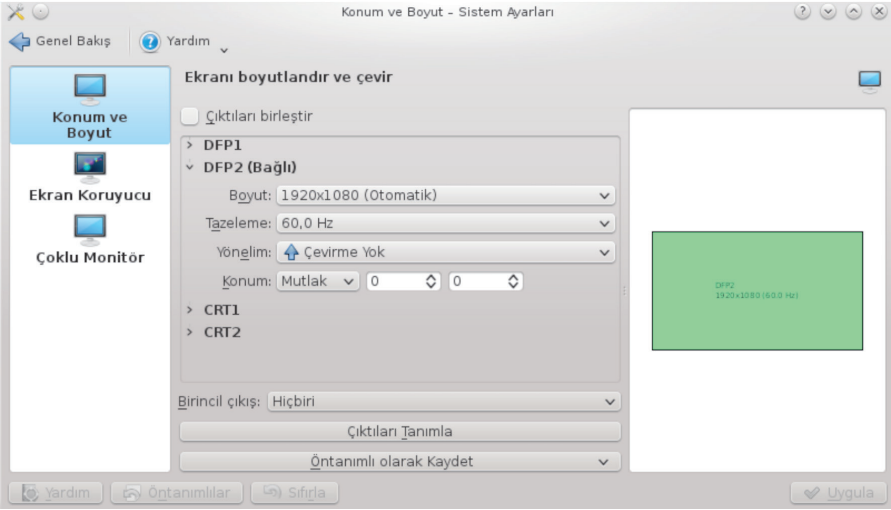

Resim 67 : Konum ve Boyut

Konum ve Boyut bölümünde ekran çözünürlüğü ayarları yapılabildiği gibi bir kaç farklı monitör bağlı olması durumunda monitörlerin bağlantı noktaları ve birincil monitör ayarları yapılabilmektedir.

Ekran kartınız sisteme doğru bir şekilde tanıtılmış ise ekran çözünürlüğü ayarlarını Konum ve Boyut üzerinden sorunsuz (ekran kartınızın desteklediği kadar) bir şekilde yapabilirsiniz.

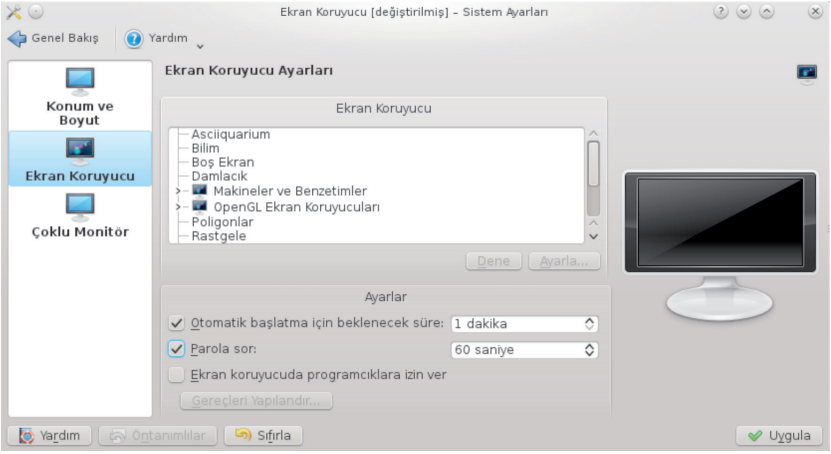

Resim 68 : Ekran Koruyucu

Ekran Koruyucu bölümünde listelenen ekran koruyucular ayarlanabilir. Ayrıca ekran koruyucudan çıkıldığında parola sorulması ya da ekran koruyucu çalıştığı esnada KDE'nin programcıklarının çalışıp çalışmayacağı gibi ayarlar da yapılabilmektedir.

Çoklu monitör bölümünde ise bilgisayarımıza bağlı birden çok monitör olması durumunda; hangi monitörün hangi yönde kullanılacağı gibi (1. monitör sağda vb..) ayarlar yapılabilmektedir.

Güç Yönetimi

Bu bölüm üç başlık altında güç ve enerji tasarrufu ayarlamaları yapmak içindir.

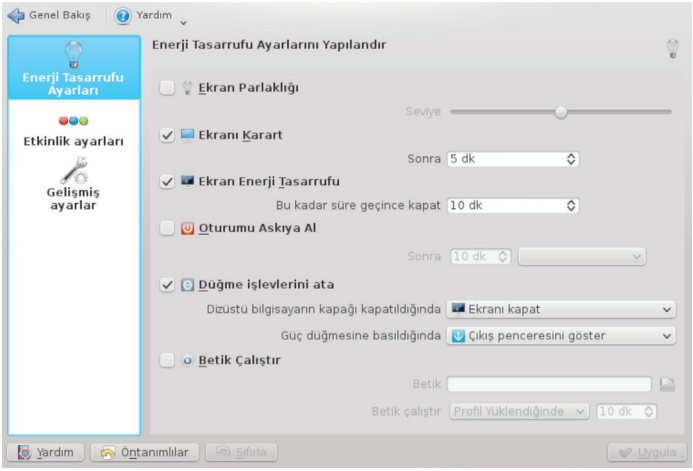

Resim 69 : Enerji Tasarrufu Ayarları

İlk başlık altında enerji tasarrufu ayarları yapılabilir. Örneğin ekran parlaklığını ayarlama, bilgisayar beklemedeyken kaç dakika sonra ekranın karartılacağı, ekranın kapatılması veya oturumun askıya alınması için bilgisayarın kaç dakika beklemede kalacağı, dizüstü bilgisayar kullanılıyorsa ekranın kapatılması ya da güç düğmesine basılması durumunda sistemin uygulayacağı eylemler gibi ayarlar bu başlık altından yapılmaktadır. (Resim 69)

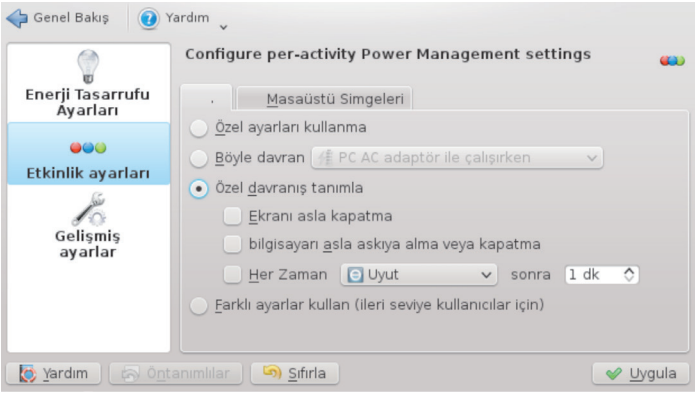

Resim 70 : Etkinlik Ayarları

Bu başlık altında KDE Plasma'nın kullandığı her etkinlik için ayrı ayrı ve ayrıntılı enerji tasarrufu ayarlamaları yapılabilmektedir. Bu etkinlikler için özel ayarlama kullanmama seçilebileceği gibi (bu durumda Enerji Tasarrufu Ayarları altında yaptığımız ayarlar tüm etkinlikler için geçerli olacaktır) seçili etkinlik için enerji tasarrufunda tanımlanan ayarları kullanabilir (her zaman adaptöre bağlı olunan durumdaki ayarları kullan gibi) bu etkinlikler için özel davranış tanımlayabiliriz. Etkinliklerle ilgili daha ayrıntılı bilgiye "Çalışma Alanı Ayarları" konusundan ulaşabilirsiniz.

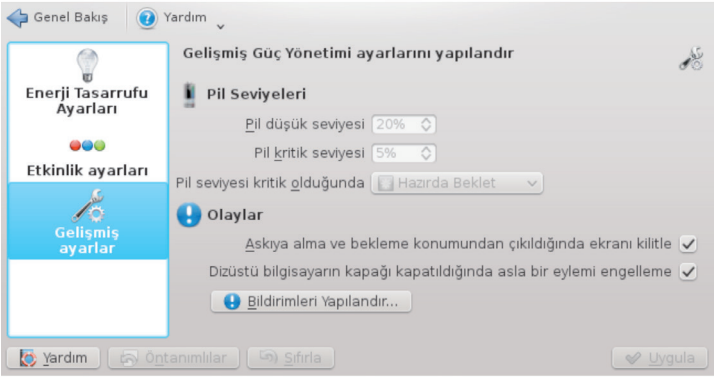

Resim 71 : Gelişmiş Güç Yönetimi

Gelişmiş Güç Yönetimi başlığı altında pil seviyelerinin ayarlanması ve pil seviyelerine göre sistemin uygulayacağı eylemler ve askıya alma, bekleme konumundan çıkıldığında sistemin uygulayacağı eylemlerin ayarları yapılır.

Çıkarılabilir Aygıtlar

Bu başlık altında çıkarılabilir depo ortamlarının sisteme bağlanması durumunda otomatik olarak gerçekleştirilecek eylemler ayarlanır.

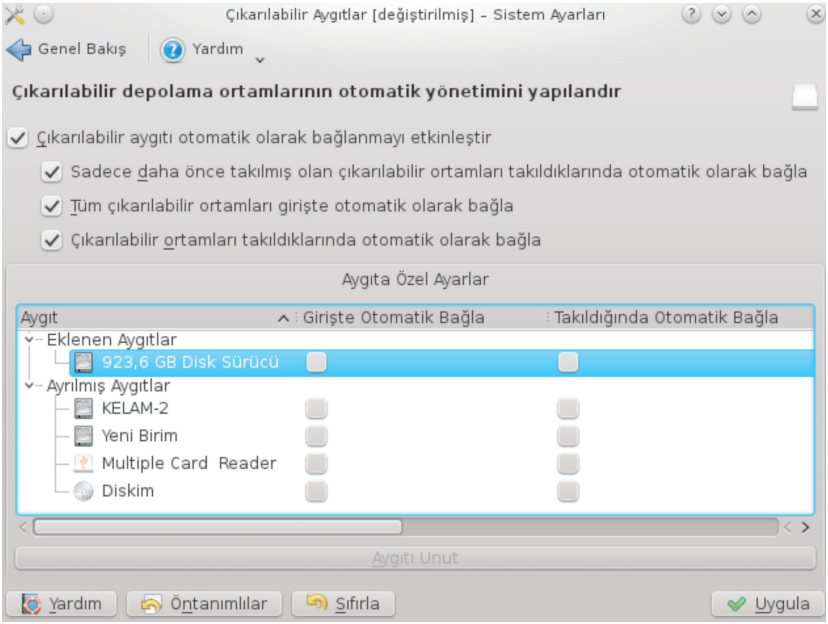

Resim 72 : Çıkarılabilir Aygıtlar

Çıkarılabilir aygıtlar için genel otomatik bağlanma ayarları ve aygıta özel ayarlar alt kısımdan yapılabilir. (Resim 72)

Çoklu Ortam

Bu bölümde sistem ve ses kartının ayarları yapılır. Phonon başlığı altında **"Aygıt Tercihi"** sekmesinde müzik, bildirimler, videolar gibi eylemler için kullanılacak sistem sesleri ve ses kartının öncelik sırası belirlenebilir (Resim 73). Böylece her eylem için bilgisayarın hangi ses çıkışını kullanacağı belirlenir. **"Ses Donanım Ayarları"** sekmesinde ses kartı için aygıt yapılandırması, hoparlör ayarları yapılır. Ses CD'leri başlığı altında ise bilgisayara taktığımız ses CD'leri için uygulanacak eylemler ve tanımlayacak olan aygıt ayarları yapılmaktadır.

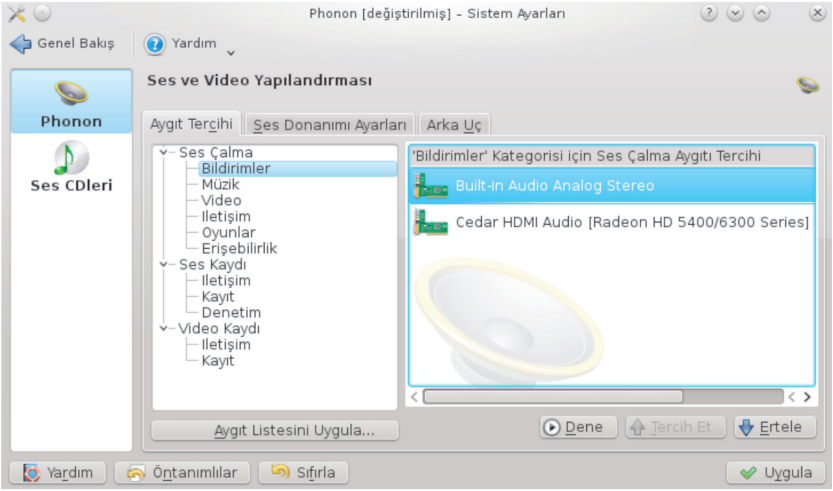

Resim 73 : Çoklu Ortam

Yazıcılar

Pardus kurulum esnasında birçok yazıcının sürücülerini otomatik olarak yüklediği için yazıcı bilgisayara bağladığı zaman tanıyacaktır. Şimdi yazıcılar sisteme nasıl tanıtılır inceleyelim.

Bilgisayara bir yazıcıyı bağlandığında otomatik olarak tanıdıysa aşağıdaki ekran çıkacaktır (Resim 74). Yeni bir yazıcı eklemek için sol üst köşedeki **"Ekle"** tuşu ile devam edilmelidir.

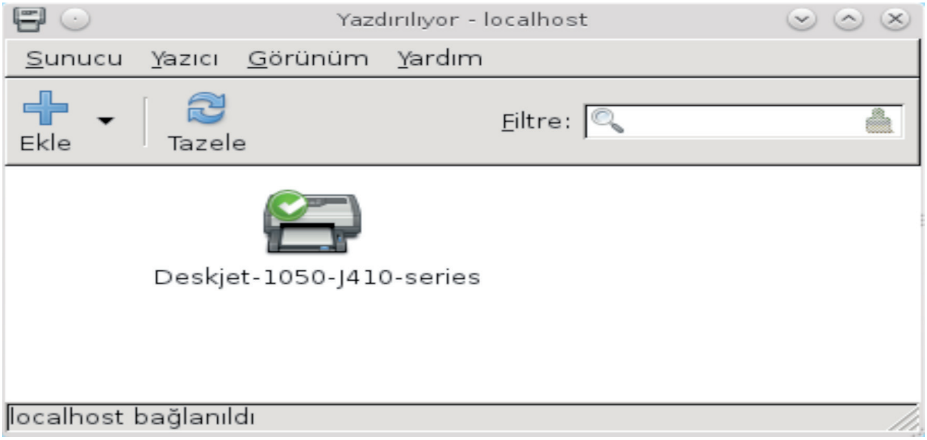

Resim 74: Tanımlı Yazıcılar

Tanımlı yazıcının üzerinde sağ tıklayarak "Özellikler"den kağıt boyutu gibi seçeneklere ulaşılabilir (Resim 75).

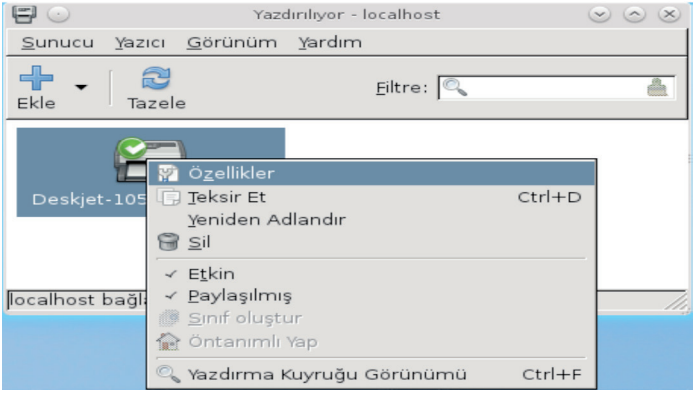

Resim 75 : Yazıcı Özellikleri

Özellikler altında **"Ayarlar"** (Resim 76) içerisinden sınama sayfası yazdırılabilir. Yazıcıdan sınama sayfası başarıyla alınabilmişse yazıcının sisteme tanıtımı yapılmış demektir.

Resim 76 : Yazıcılar – Ayarlar

"Yazıcı Seçenekleri" altından kağıt boyutu, renkli çıktı ya da siyah-beyaz çıktı ya da yazdırma kalitesi gibi seçenekler ayarlanabilir (Resim 78).

Resim 77 : Yazıcı Seçenekleri

"İş Seçenekleri" bölümünden çıktı kopya sayısı, sayfa sığdırma seçenekleri, sayfa boşluk yapısı gibi ayarlamalar yapılabilir.

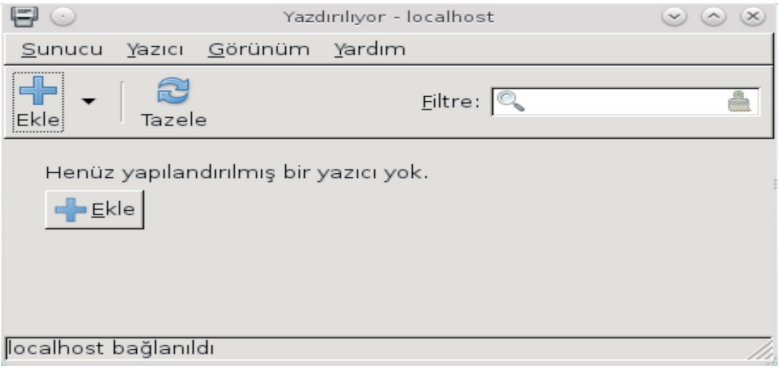

Resim 78 : Yazıcı Tanıtma

Sistemde tanımlı bir yazıcı yoksa Resim 78 ekranındaki "Ekle" butonu ile yazıcı ekleme ayarlarına girilir.

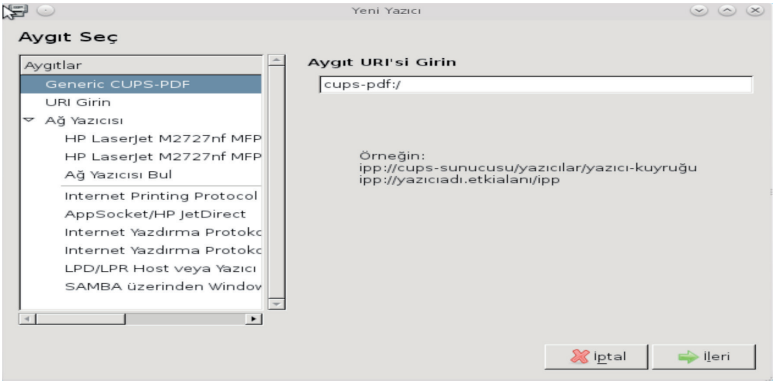

Resim 79 : Yazıcı Listesi

Açılan yazıcı listesinde (Resim 79) Windows ağı üzerinde tanıtılmış yazıcıları, Pardus yüklü makineye bağlı yazıcıları veya ağ yazıcıları görülebilir. Kullanılacak yazıcı seçildikten sonra "İleri" butonu ile ilerlendiğinde yazıcı sisteme tanıtılacaktır.

CUPS ile Yazıcı Yönetimi

CUPS (The Common Unix Printing System) Genel Unix Yazdırma Sistemi'dir. GNU Genel Kamu lisansı ile dağıtılmaktadır. Sisteminizde yüklü olup olmadığını adres çubuğuna "localhost:631" yazarak kontrol edebilirsiniz. Şayet yüklü değilse resmi internet

sitesinden “http://www.cups.org/” ve paket yöneticilerinden (Yazılım Merkezi, Synaptic Paket Yöneticisi) temin edebilirsiniz.

Cups aşağıdaki ekran ile karşılar.

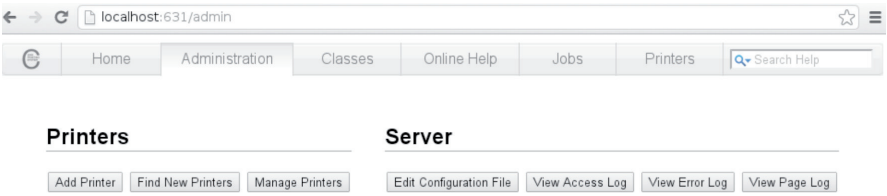

“Administration” sekmesinden yazıcı ekleyebilir, yazıcı arayabilir ve varolan yazıcınızı düzenleyebilirsiniz. **“Printers”** sekmesinden yüklü yazıcılarınızı görebilirsiniz.

Cups dosyalarını “/etc/cups” altında bulabilirsiniz. Herhangi bir nedenden dolayı cups erişim sağlayamıyorsanız komut satırına;

```
# /etc/rc2.d/S23cups stop
```

ve

```
# /etc/rc2.d/S23cups start
```

komutları sistemi durdurup yeniden başlatabilirsiniz.

Sistem Yönetimi

Başlatma ve Kapatma

Bu bölümde sistemin oturum başlatma ve kapatma ayarları yapılmaktadır.

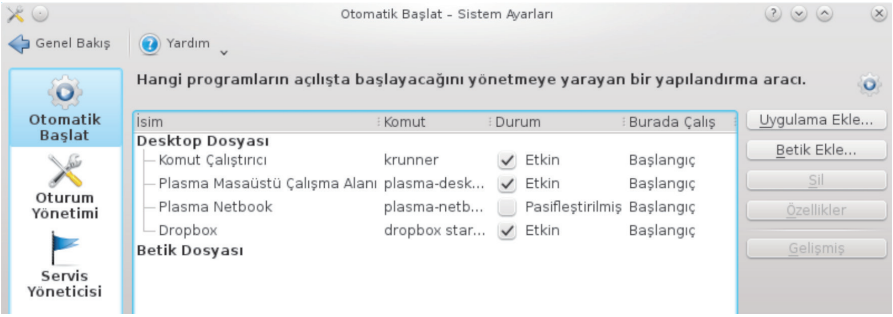

Resim 80 : Otomatik Başlat

Bu bölüm altındaki ilk başlık altında “Otomatik Başlat” bulunmaktadır. Burada sistemin oturumu açarken otomatik başlatacağı uygulamalar bulunmaktadır. Bu uygulamalara yenileri eklenebilir ve var olan uygulamalar kaldırılabilir (Resim 80).

Bilgisayarınızda sürekli kullandığınız uygulamaları her seferinde kendiniz başlatmak yerine oturum açılışında otomatik başlamasını bu bölümden uygulama ekleyerek sağlayabilirsiniz. Aynı zamanda hiç kullanmadığınız uygulamaları da kaldırarak sistemin açılış zamanını kısaltabilirsiniz.

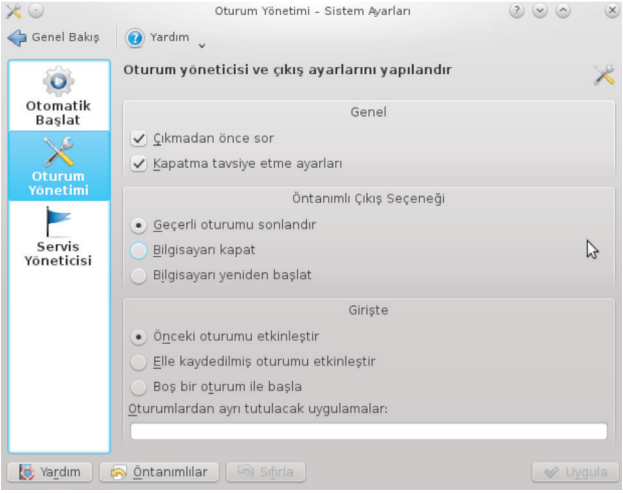

Resim 81 : Oturum Yönetimi

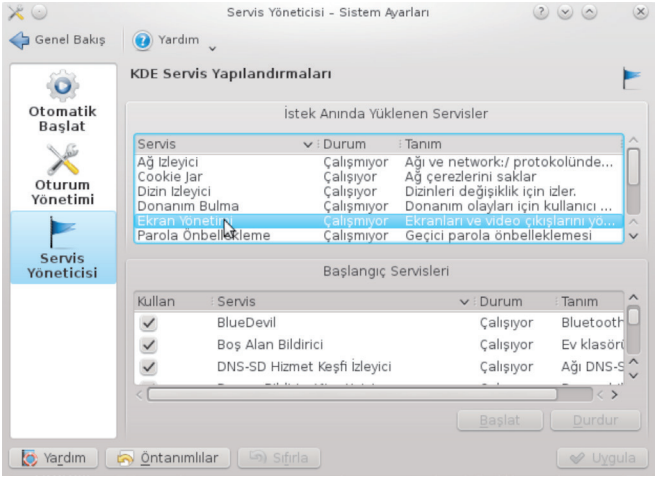

Resim 82 : Servis Yönetimi

"Oturum Yönetimi" başlığı altında ise oturum çıkışı yapıldığında uygulanacak eylem seçimi, çıkış için genel ayarlar, çıkış işleminden sonra sisteme girilmesi durumunda bir önceki oturumla ilgili bağlantı gibi ayarlar yapılır (Resim 81).

Bu başlık altında KDE servislerinin yapılandırılması yapılır. KDE başladığında başlayacak olan servisler seçilebilir, istek anında yüklenen servislerin durumları kontrol edilebilir.

Giriş Ekranı

Bu bölümden KDE giriş ekranı (oturum açma ekranı) ayarlarına ulaşılabilir. Resim 83'de görüldüğü gibi birçok sekme altında farklı ayarlar yapılabilir.

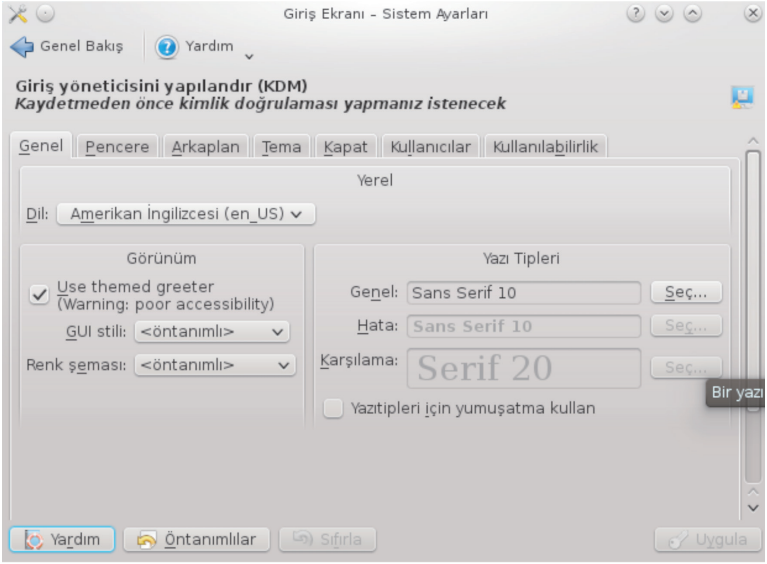

Resim 83 : Giriş Ekranı

"Tema" sekmesi altından seçilen açılış temasına göre, **"Genel"** sekmesinden bu temanın yazı tipi ayarları, dili; **"Pencere"** sekmesinden açılan pencerelerin ayarları; **"Arkaplan"** sekmesinden arkaplan ayarları yapılır. **"Kapat"** sekmesi ile oturumu yerel ve uzaktan olmak üzere kapatmak için kullanıcılara verilecek yetkiler, oturum kapatma komutları, önyükleyici yöneticisi belirlenebilir.

"Kullanılabilirlik" sekmesi, Linux kullanıcılarının sıkça sorduğu otomatik giriş ayarlarının yapılmasına izin verilen alandır. Otomatik giriş ile oturum açma ekranındaki parola sorulma işlemi, oturum açma ekranında hangi kullanıcının öntanımlı geleceği seçimi gibi ayarlar yapılabilir. Kullanıcıların dahil oldukları gruplar bazında da parolasız giriş sağlanabilir. Böylece örneğin "sudo" grubuna dahil olan tüm kullanıcılar için parolasız giriş etkinleştirilebilir.

Tarih ve Saat

Sistemin tarih ve saat ayarları bu bölümden yapılır. Bu bölümde **"Günü ve saati otomatik olarak ata"** seçeneği ile Zaman sunucusu seçildiğinde sistem İnternet üzerinden tarih ve saati otomatik olarak güncelleyecektir (Resim 84).

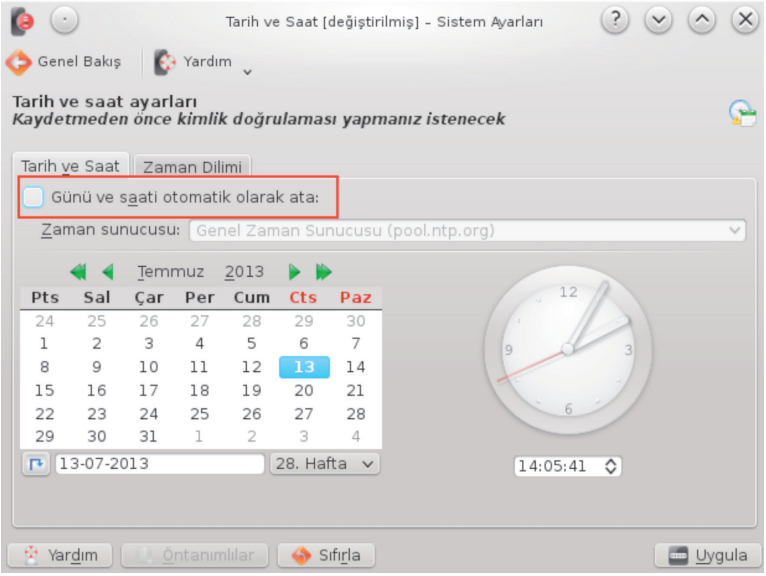

Resim 84 : Tarih ve Saat

"Zaman Dilimi" sekmesinde bulunan listeden de sistemin kullanıldığı ülke için zaman dilimi tercihi yapılır. Örneğin Türkiye için Avrupa/İstanbul (EEST) zaman dilimi seçilir.

Yazı Tipi Yönetimi

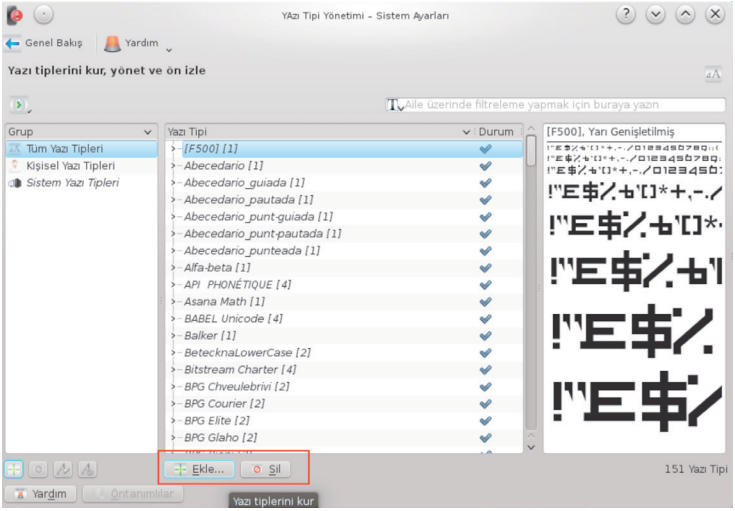

Resim 85 : Yazı Tipleri

Bu bölüm altında sistemde var olan yazı tipleri listelenir, bu yazı tiplerine yeni yazı tipleri eklenebilir ve var olanlar silinebilir, yazı tipleri gruplanabilir (Resim 85).

Yetkiler

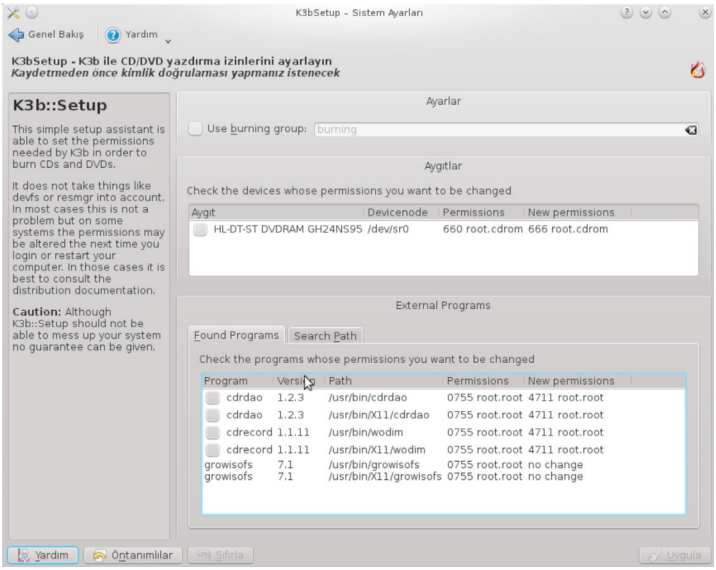

Resim 86 : Yetkiler

"Yetkiler" bölümü altında CD-Rom ve DVD-Rom sürücülerinin yazdırma yetkileri ve sistemde kullanılan yazdırma uygulamaların yetki ayarları yapılmaktadır. Yani bu basit kurulum sihirbazı ile yazdırma programının ihtiyaç duyduğu izinler yapılandırılır.

AĞ VE BAĞLANA BİLİRLİK

Ağ Ayarları

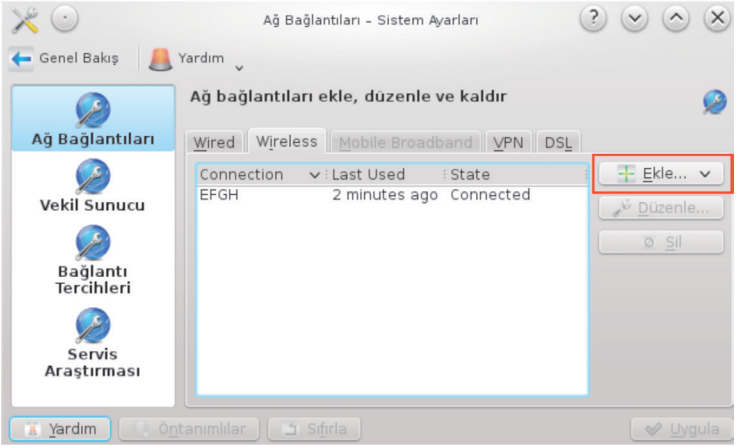

Resim 87 : Ağ Bağlantıları

Kullanıcıların en çok sorun yaşadıkları bölüm olan ağ ayarlarında ağlarla ilgili birçok ayara değinilecektir. Birkaç başlık altında incelenecek ağ ayarlarında ilk olarak **"Ağ Bağlantıları"** ile sisteme bir ağ ekleme konusuna göz atalım.

Resim 87 üzerinde görüldüğü gibi ağ bağlantıları farklı sekmeler altındadır. **"Wired"** sekmesi kablolu bağlantıları, **"Wireless"** kablosuz bağlantıları, **"Mobile Broadband"** GSM operatörlerinin sağladığı İnternet'e mobil modemler üzerinden yapılan bağlantıları, **"VPN"** interneti kullanarak özel ağa bağlanmayı, **"DSL"** telefon hattını kullanarak genişbant erişimini ifade etmektedir.

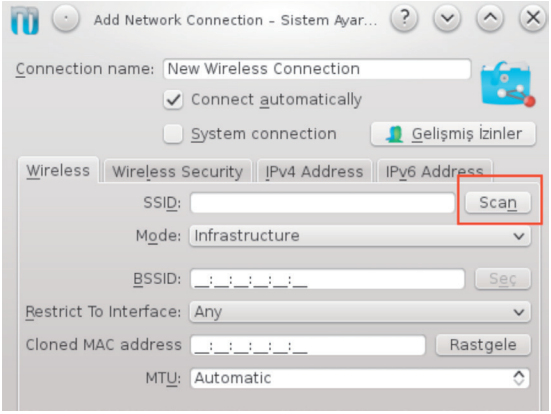

Resim 88 : Yeni Bağlantı Ekleme – 1

Yeni bir kablosuz bağlantı eklenmek istendiğinde resim 87 üzerinde görülen **"Ekle"** butonu kullanılır. Açılan Yeni Bağlantı Ekleme ekranındaki **"Scan"** butonu ile çevredeki bağlantılar listelenecektir (Resim 88).

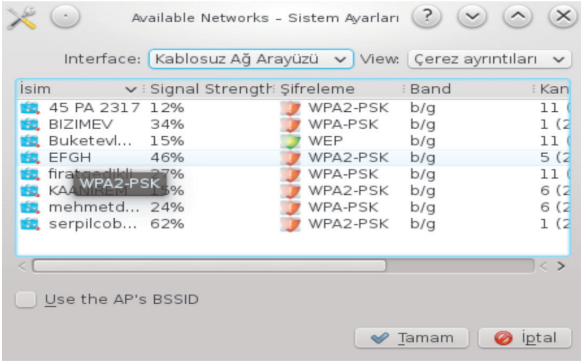

Resim 89 : Yeni Bağlantı Ekleme – 2

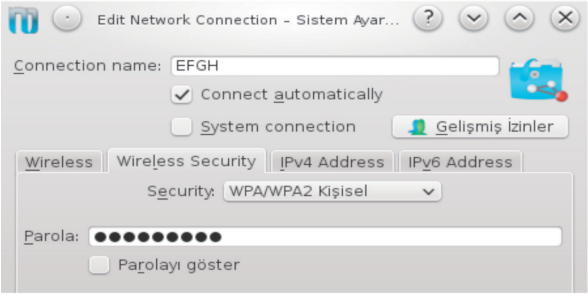

Resim 90 : Yeni Bağlantı Ekleme – 3

Karşılaşılan liste üzerinde (Resim 89) herhangi bir bağlantının üzerine tıklayıp "Tamam" dendiğinde bağlantı ayarları sayfasına geri dönülecektir.

"Wireless Security" sekmesinden bağlantının koruma şifresi varsa girilir (Resim 90).

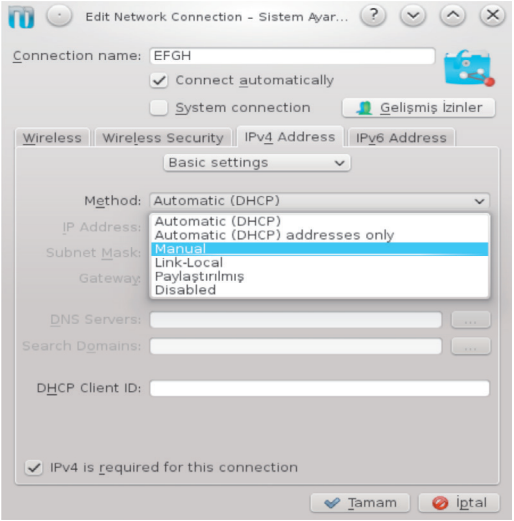

Resim 91: Yeni Bağlantı Ekleme – 4

Son olarak bağlantıda IP adresinin otomatik alınması isteniyorsa Method **"Automatic"** seçmeli veya IP adresi veya DNS sağlayıcısının elle atanması isteniyorsa resim 91 üzerinde görüldüğü gibi Method **"Manual"** seçilmelidir. Böylece İnternet bağlantınız için statik ip verebilirsiniz.

Bu konu altında yeni bir kablosuz bağlantı eklenmesi anlatılmıştır. Ancak bu anlatım genel bir anlatım olup kablolu, kablosuz ya da diğer bağlantı türlerini de kapsamaktadır.

VPN; Virtual Private Network yani Sanal Özel Ağ'ın kısaltmasıdır. VPN sayesinde ağlara uzaktan erişim sağlanır. VPN sanal bir ağ uzantısı yarattığı için ağa fiziksel olarak bağlıymış gibi görünür. Kısacası Virtual Private Network (VPN), İnternet üzerinden başka bir yerel ağa bağlanmamızı sağlayan bağlantı çeşididir. VPN istemcisi, TCP/IP (tünel protokolleri) tabanlı protokolleri kullanarak, sanal bir bağlantı noktasına sanal bir arama gerçekleştirir. VPN istemcisi, İnternet üzerinden bağlantı kurmak istediği kaynakla sanal bir noktadan noktaya bağlantı kurar ve kaynak yada uzaktan erişime geçmek istediği sunucu kimlik bilgilerini kontrol eder ve doğruladıktan sonra VPN istemcisiyle uzaktan erişime geçtiği sunucuyla veri akışı gerçekleşir. Örneğin, bir web sitesine bağlanmamız gerektiğinde, bilgisayarımız ilk olarak güvenli bir şekilde VPN'e

bağlanır. Ardından, VPN kaynaklarını kullanarak ulaşmak istediğimiz web sitesine güvenli bir şekilde bağlanmamıza yardımcı olur. Örneğin, Almanya'daki VPN ile İnternet'e bağlanmayı denediğimizde ip adresimiz dahil tüm bağlantı özelliklerimizin hepsi Almanya'daki network ağıyla entegre olduğunu görebiliriz.

"Vekil Sunucu" başlığı altında, öncelikle vekil sunucunun tanımını yapmalıyız. Vekil Sunucu (Proxy); İnternet'e erişim sırasında kullanılan bir ara sunucudur. Örneğin; bir ağ sayfasına erişim sırasında doğrudan bağlantı yapmak yerine, tarayıcı vekil sunucuya bağlanır ve hangi sayfayı istediğini söyler, vekil sunucu gerekiyorsa o sayfaya bağlanır ve içeriği alır, daha sonra da tarayıcıya bu içeriği gönderir. Yani bilgisayar ağlarında, bir vekil sunucu diğer sunuculardan kaynakları isteyen istemcilerin talepleri için bir aracı olarak davranan sunucudur. Resim 92 üzerinde görüleceği gibi, Sistem Ayarları içinden vekil sunucularla ilgili vekil sunucunun olmaması, vekil sunucuların otomatik algılanması ya da vekil sunucularla ilgili ayarları elle yapma yetkisi verilmektedir.

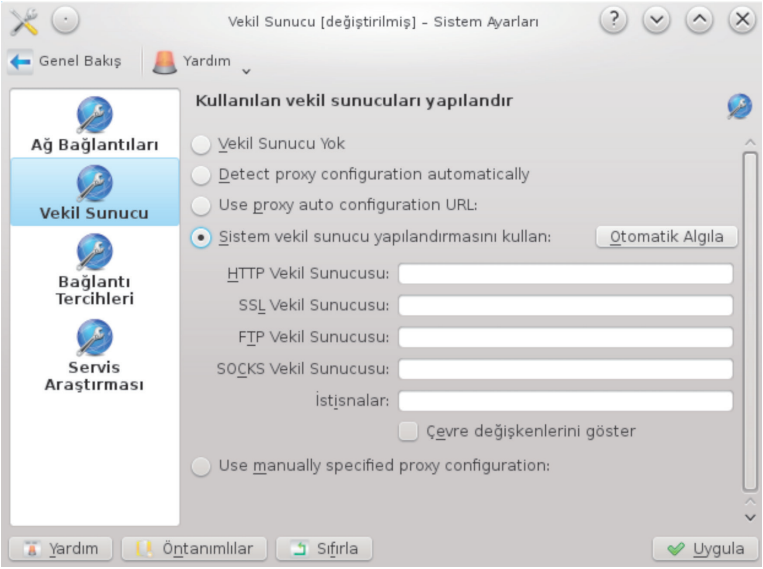

Resim 92 : Vekil Sunucu Ayarları

"Bağlantı Tercihleri" başlığı altında bağlantının zaman aşımı ile ilgili ayarlar yapılmaktadır. Sunucu, vekil sunucu, okunan soketlerle ilgili ayrı ayrı zaman aşımı süreleri belirlenebilir. Bunun dışında da FTP ile ilgili genel ağ tercihleri yapılandırılabilir (Resim 93).

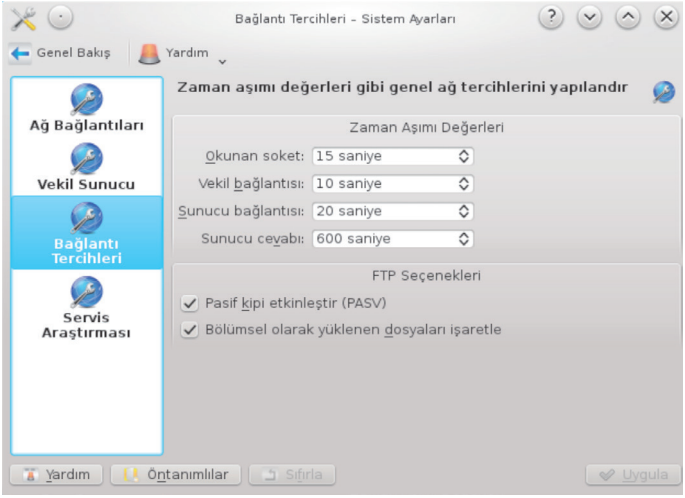

Resim 93 : Bağlantı Tercihleri

Bluetooth

Bilgisayarınızın Bluetooth bağdaştırıcısı ile başka bir bluetooth cihaza bağlanmak için bu bölüm kullanılır.

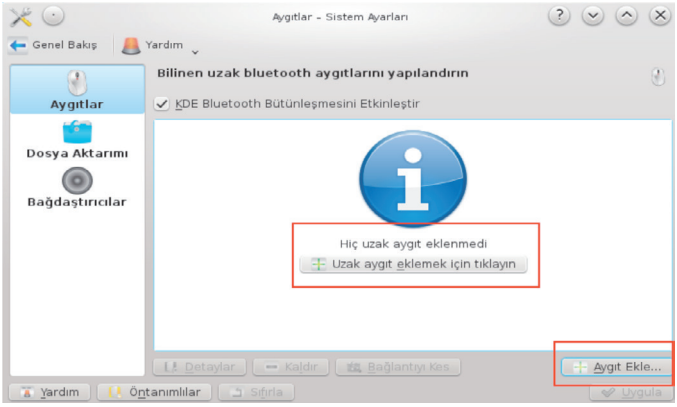

Resim 94 : Bluetooth Cihazı Ekleme

İlk başlık olan **"Aygıtlar"** altında bilgisayara bir bluetooth aygıtı eklemek için **"Aygıt Ekle"** veya **"Uzak aygıt eklemek için tıklayın"** butonlarına tıklanır (Resim 94), tıklandıktan sonra, sistem yakındaki bluetooth cihazları taramaya başlayacaktır. Tarama sonucunda listeden aygıt seçilerek **"İleri"** butonuna tıklanır (Resim 95). Aygıtın eklenmesi için son olarak ekranda beliren pinin bağlanılan cihazdaki pinle aynı olup olmadığı doğrulandıktan sonra cihaz bilgisayara tanıtılmış olacaktır.

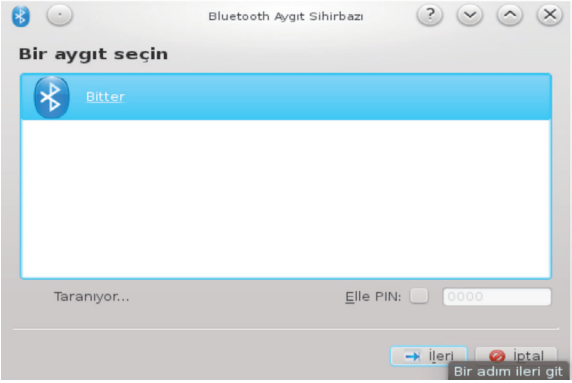

Resim 95 : Aygıt Ekleme

Bluetooth ile alınan dosyaların hangi klasöre kaydedileceği, bilgisayardaki hangi klasörlerin bluetooth ile paylaşıma açılacağı ve bu dosya aktarma işlemleri esnasında parola sorulup sorulmayacağı gibi ayarlar "Dosya Aktarımı"sekmesi altından yapılabilir (Resim 96).

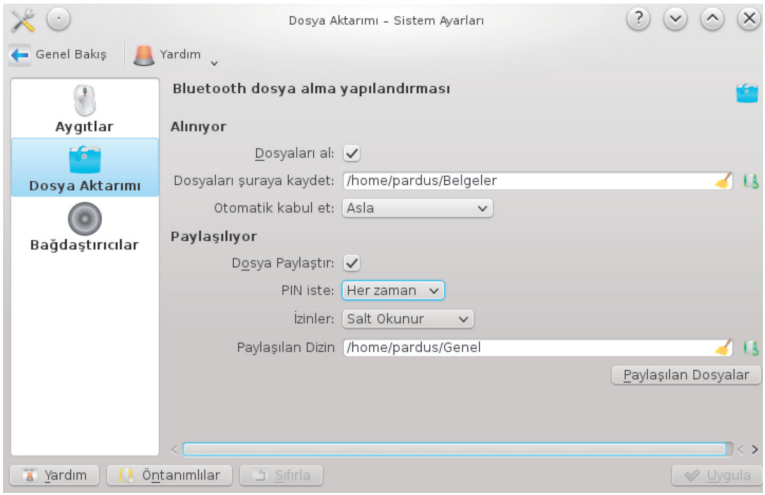

Resim 96 : Dosya Aktarımı

Son sekme olan **"Bağdaştırıcılar"** altında ise bluetooth bağdaştırıcısının isim ve görünürlüğü ile ilgili ayarlar yapılmaktadır.

Paylaşım

Paylaşım bölümü altında Windows makinelerin bulunduğu ağa bağlanmak için kullanılan "Samba" uygulamasının öntanımlı ayarları yapılmaktadır. Bu bölüm altından oluşturulacak öntanımlı kullanıcı adı ve öntanımlı parola sadece ağ taramasında kullanılacaktır.

SSL Tercihleri

SSL yani Güvenli Giriş Katmanı (Secure Sockets Layer) protokolü, İnternet üzerinden şifrelenmiş güvenli veri iletişimi sağlamaktadır. Web tarayıcı ile Web server arasındaki güvenliği http/https altında sağlar. KDE'de **"SSL Tercihleri"** bölümünde sisteme tanıtılmış olan sertifikalara ve sertifika sağlayıcılara ulaşılabilir. Aynı zamanda kullanıcıya yeni bir sertifika sağlayıcı tanımlama hakkı vermenize veya aktif olan bir sertifikayı pasif hale getirmenize olanak sağlar (Resim 97).

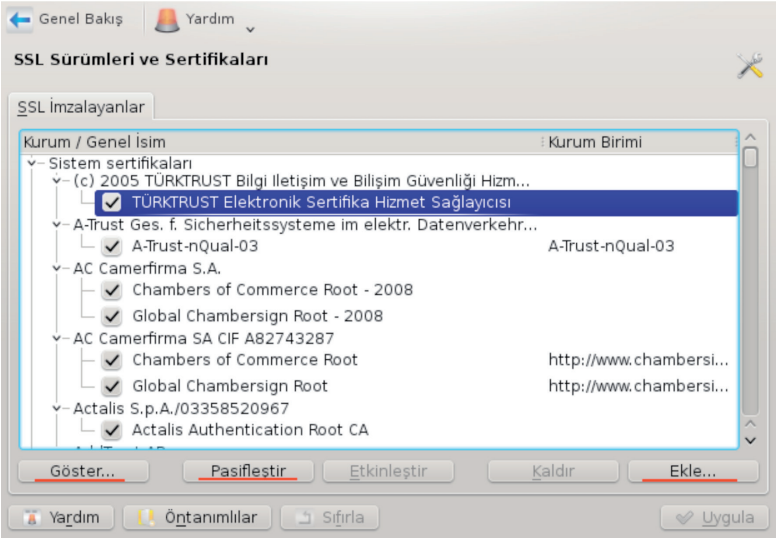

Resim 97 : SSL Tercihleri

Uygulamalar Ve Tanıtımları

- Dolphin
- İnternet Uygulamaları
- LibreOffice Uygulamaları
- Sistem Uygulamaları
- Ağ Araçları
- Medya Araçları
- Grafik Uygulamaları

UYGULAMALAR VE TANITIMLARI

Pardus işletim sisteminde Kde ve Gnome olmak üzere sık kullanılan iki farklı arayüz bulunmaktadır. Bazı uygulamalar arayüzler için özel hazırlanmıştır. Bunun yanında birçok uygulamayı ortak olarak tüm arayüzlerde kullanabilirsiniz. Bu başlıkta Pardus işletim sisteminde sık kullanılan uygulamaları Kde ve Gnome arayüzü için inceleyeceğiz.

Dolphin

Gelişmiş bir dosya yönetim programıdır. Bilgisayarınızdaki depolama ortamları ve ağınızdaki diğer bilgisayarlarınıza erişiminizi sağlar.

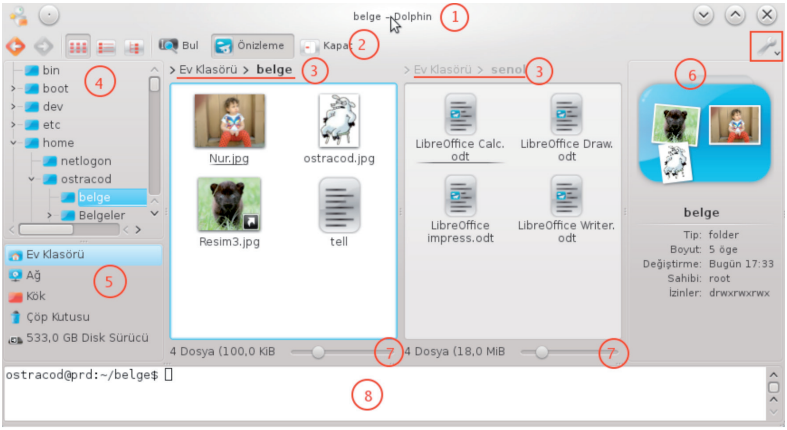

Resim 98 : Dosya Yöneticisi (Dolphin)

1	Başlık çubuğu	5	Ortamlar
2	Araç Çubuğu	6	Bilgi
3	Konum	7	Yakınlaştır
4	Klasörler	8	Uçbirim

Dosya Yöneticisini (Dolphin) Yapılandır ve Kontrol et

Konum ve klasörler panelleri ile istediğiniz bir konum içeriğini hızlıca görüntüleyebilirsiniz. Bu paneller, özellikle de klasörlerinizi ağaç yapısı şeklinde görüntüleyen klasörler paneli, dosya kopyalama ve taşıma işlemlerini aynı pencerede fare ile sürükleme yaparak kolay ve daha hızlı gerçekleştirmenizi sağlar.

İki farklı klasör üzerinde çalışmayı kolaylaştıran ekran bölme özelliği ile kopyalama ve taşıma işlemlerini daha kolay gerçekleştirebilirsiniz.

Dolphin uygulamasında F3 tuşuyla ekranı bölebilir, F4 tuşu ile bulunduğunuz dosyayı terminal (uçbirim) üzerinde açarak kod ortamında çalışmaya başlayabilirsiniz.

Birden fazla dosya/klasör üzerinde işlem yapmanız gerekiyorsa öncelikle işleme tabi tutacağınız dosya ve klasörleri seçmeniz gerekmektedir.

Dosya Seçme Yöntemleri

Bir nesneyi (dosya/klasör) seçmek için fare ile tıklamanız yeterlidir.

Bir grup nesneyi (dosya/klasör) seçmek için aşağıdaki yöntemlerden amacınıza uygun olanı kullanabilirsiniz.

- Farenizin sol tuşunu basılı tutarak nesneleri çerçeve içerisine almak suretiyle hızlıca seçebilirsiniz.
- Bir nesne seçili iken "Shift (Üst karakter)" tuşu ile birlikte fare ile farklı bir nesneye tıkladığınızda arada kalan tüm nesneler seçilecektir.
- "Shift" tuşunu basılı tutarak hareket tuşlarını kullanırsanız, hareket tuşunun işlevine bağlı olarak seçim yapmış olursunuz.

Örneğin "Shift" tuşuyla beraber "aşağı ok" tuşuna bastığınızda alttaki nesneyi, işlevi son nesneye konumlanmak olan "End" tuşunu "Shift" tuşuyla birlikte kullandığınızda ise bulunduğunuz nesneden son nesneye kadar olan nesne grubunu seçme işlemi yapmış olursunuz.

- Birbirinden uzak nesneleri seçmek için "Ctrl" tuşu basılı iken fare ile seçilecek nesnelere tıklayabilirsiniz.
- Uzak nesneleri seçmek için klavyeyi kullanıyorsanız "Ctrl" tuşu basılı iken hareket tuşlarını kullanarak seçilecek nesneye geldiğinizde "Space (Boşluk)" tuşuna basabilirsiniz.
- Bir klasör içeriğinin tamamını seçmek için,
  - "Dolphin'i Yapılandır" menüsünden "Tümünü Seç" komutunu kullanabilir,
  - "Ctrl+A" tuşlarınına basabilirsiniz.
- Bir klasörde seçmeniz gereken nesne sayısı seçilmemesi gerekenlerden fazla ise "Dolphin'i Yapılandır" menüsünden "Seçimi Tersine Çevir"seçeneğini kullanabilirsiniz.
- Fare ile seçim yaparken nesneler için "Shift", ardışık olmayan nesneler için "Ctrl" tuşunu kullanabilirsiniz.

Dosya Kopyalama

Dosya ve klasörleri kopyalamak için;

- Fare ile nesne üzerinde iken sağ tıklayıp "Kopyala" seçeneği tıklanır, taşınmak istenen yere gidilerek tekrar sağ tıklanır, bu kez "Yapıştır" seçeneğine tıklanır.
- Klavyeden "Ctrl+C" tuşlarına basıp taşımak istediğiniz yere giderek "Ctrl+V" tuşlarına birlikte basarak taşıma gerçekleştirilir.
- Nesne seçili iken "Düzen" menüsünden "Kopyala" seçeneği tıklanır, taşınmak istenen yere gidilerek aynı menüden, bu kez "Yapıştır" seçeneğine tıklanır.

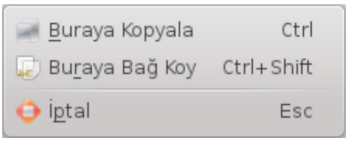

- Nesne seçili iken farenin sol tuşu ile sürüklediğinizde kopyalama seçeneklerini açar.
- Sürükle işlemini "Ctrl" tuşuna basarak gerçekleştirdiğinizde nesne direkt olarak kopyalanacaktır.

Dosya Taşıma

- Fare ile nesne üzerinde iken sağ tıklayıp "Kes" seçeneği tıklanır, taşınmak istenen yere gidilerek tekrar sağ tıklanır, "Yapıştır" seçeneğine tıklanarak nesne taşınmış olur.
- Nesne seçili iken "Düzen" menüsünden "Kes" seçeneği tıklanır, taşınmak istenen yere gidilerek aynı menüden, bu kez "Yapıştır" seçeneğine tıklanır.
- Taşımak istediğiniz nesne seçil iken klavyeden "Ctrl+X" tuşlarına basıp taşımak istediğiniz yere giderek "Ctrl+V" tuşlarına birlikte basarak taşıma gerçekleştirilir.

Taşıma ya da kopyalama esnasında aynı isimde başka bir nesne mevcut ise aşağıdaki gibi bir ekran ile karşılaşılır.

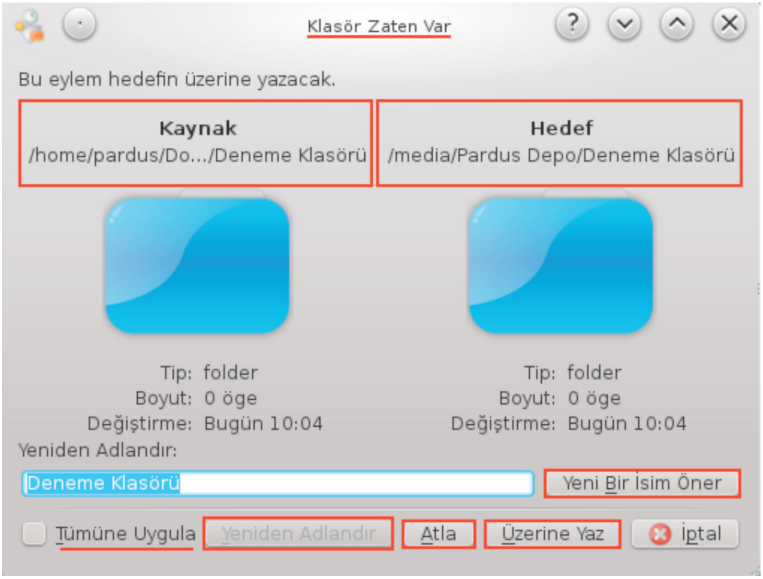

"Yeni Bir İsim Öner" butonuna tıklanıldığında sistem otomatik olarak "Deneme Klasörü 1" gibi benzersiz bir isim atarak kopyalama gerçekleştirir. **"Tümüne Uygula"** butonuna tıklandığında yapılacak değişiklikler alt klasörlere de uygulanır. Aktif hale gelen **"Yeniden Adlandır"** butonu ile belge otomatik yeni bir isim ile isimlendirilir. "Atla" butonuna tıklandığında kopyala yapmaz. **"Üzerine Yaz"** butonu ile kopyalanan nesne var olan nesne ile değiştirilir.

Belge aynı dizin içerisinde kopyalanmak istendiğinde ise daha sade bir ekran ile karşılaşılır.

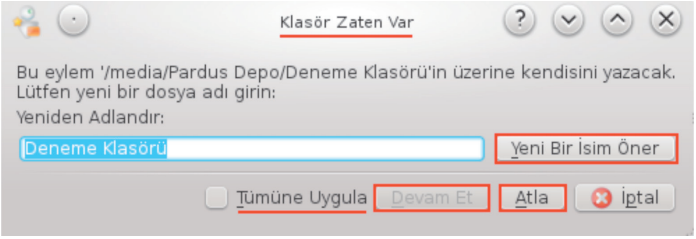

Dosya/Klasör Adını Değiştirme

Ad değiştirme işlemi şu adımlar ile gerçekleştirilebilir;

- Fare ile belge üzerinde iken sağ tıklanır. **"Ad değiştir"** seçeneğine tıklanır ve açılan pencereye yeni isim girilir.
- Diğer bir yöntem ise klavye kısayolu olan **"F2"** tuşuna basıldığında yine yeni isim ekranı açılır. İsim girilerek yeniden adlandırma yapılır.

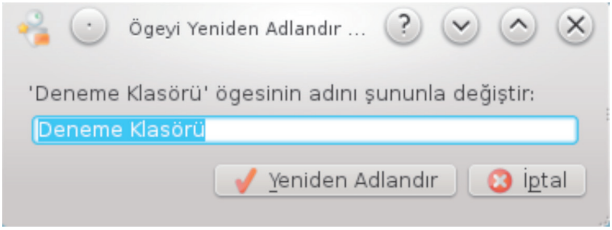

- Üçüncü yöntem ise **"Dosya"** menüsünden **"Yeniden Adlandır"** sekmesi tıklanarak ad değiştirme gerçekleştirilir.

Dosya Silme

Nesne silme işlemi;

- En kısa yol klavyeden **"Dell"** tuşuna basmaktır. Birçok kullanıcıda bu yolu tercih eder.
- Masaüstündeki bir nesne çöp kutusuna fare ile sürüklendiğinde silinir.
- Yine fare ile nesneye sağ tıklanarak çöp kutusuna taşınabilir.
- Veya "Dosya" menüsünden **"Çöp Kutusuna Taşı"** sekmesi ile nesne silinir.

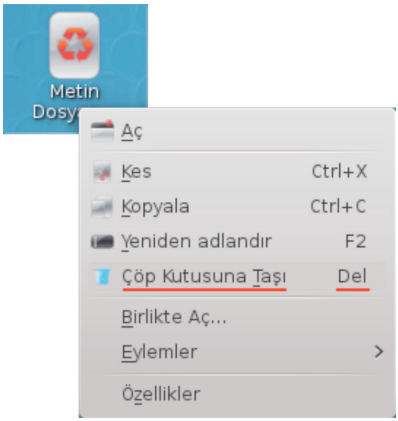

Belge Özellikleri

Belge özelliklerine erişim için;

- Fare ile nesne üzerinde sağ tıklanır. Gelen ekrandan **"Özellikler"** sekmesi ile nesne özelliklerine erişim sağlanır.,
- **"Dosya"** menüsünden **"Özellikler"** sekmesi tıklanabilir.
- Nesne seçili iken **"Alt + Enter"** tuşlarına birlikte basıldığında nesne özellikleri sayfası açılır.

Pardus' ta nesne gizlemek için ad değiştirme yapılırken nesne isminin baş kısmına "." nokta koyulması yeterlidir. Nesne gizlenecektir. Gizli nesneleri görmek için klavyeden **"F8"** tuşuna basmak yeterlidir. Bütün gizli nesneler listelenir. Arzu edilen nesnenin baş kısmındaki "." nokta kaldırarak normal hale getirilebilir.

İnternet Uygulamaları

Tarayıcılar

Tarayıcılar; İnternet'te gezinti yapmak, gazete okumak, müzik dinlemek, bankacılık işlemleri gibi tüm gereksinimlerimiz için kullandığımız uygulamalardır.

Hemen hemen tüm tarayıcılar geçmiş listesini tutma, sık ziyaret edilen internet sayfaları için "sık kullanılanlar" listesi oluşturma, sayfalar üzerinde ileri-geri gezinti yapabilme, sekmeler ile çalışabilme, farklı birçok dil desteği sunma, sayfa kaynağını görüntüleme gibi ortak özellikleri içerir.

Pardus işletim sisteminde yüklü olarak gelen Mozilla Firefox, Chromium gibi tarayıcıları rahatlıkla kullanabilirsiniz.

Mail Uygulamaları

Pardus İşletim sisteminde mail gönderme - alma gibi işlemler için kullanabileceğiniz uygulamalar depolarda mevcuttur. Şimdi bu uygulamalar ve kullanımlarından kısaca bahsedelim.

Thunderbird

Bu uygulamayı kullanırken dilerseniz mevcut mail adresinizi kullanabilir, dilerseniz yeni bir adres yapılandırabilirsiniz. Mail adresinizi yapılandırdığınızda daha önce arşivlediğiniz mailler ve adres defteriniz de beraberinde gelecek ve veri kaybı yaşamanızı engelleyecektir. Ayrıca maillerinizi indirerek yedekleme imkanını da sunmaktadır.

Thunderbird uygulamasının başka bir özelliği Facebook, Twitter, Google Talk gibi uygulamalara bağlanıp listenizdeki kişilerle anlık sohbet edebilmenizdir. Araç çubuğu üzerinde sohbet sekmesine gelerek hesabınızı yapılandırmanız gerekmektedir.

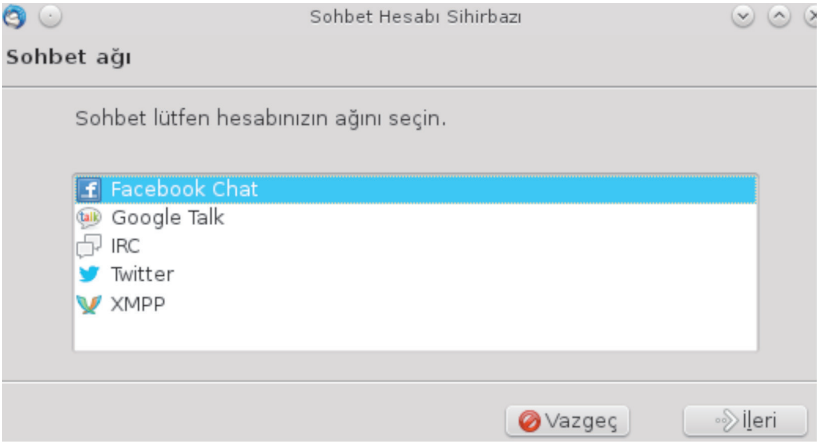

Resim 99 : Thunderbird Sohbet Ağı

Hızlı süzgeç özelliği sayesinde taramaları hızla yapabilir, istediğiniz verilere kolaylıkla erişebilirsiniz.

Thunderbird uygulamasına sistem içerisinde synaptic paket yöneticisi, yazılım merkezi veya İnternet üzerinden ulaşabilir, kurulumunu gerçekleştirerek kullanabilirsiniz.

Uygulamaya farklı mail adreslerini yapılandırabilir, anlık sohbette birden fazla uygulama (Facebook,Google Talk vb) ile kişilerinizle iletişim kurabilirsiniz.

Icedove

Tarayıcı kullanmadan posta hesaplarınızı yönetebileceğiniz, haber gruplarını takip edebileceğiniz Mozilla Thunderbird'ün markasız bir sürümüdür.

Kurulum

Icedove uygulamasını yüklemek için aşağıdaki yöntemlerden herhangi birisini kullanabilirsiniz.

Synaptic Paket Yöneticisi ile icedove kurulumu

Synaptic uygulamasında "icedove" paketinin üzerinde sağ tuşa basarak ya da **"Paket"** menüsünden "kurulum için işaretle" seçeneği ile seçtikten sonra **"uygula"** butonuna basarak kurulumu gerçekleştirebilirsiniz.

Bu durumda icedove ingilizce olarak bilgisayarınıza yüklenecektir. Icedove uygulamasını **Türkçe** olarak kullanmak isterseniz **"icedove-l10n-tr"** paketinide yüklemelisiniz.

Yazılım merkezi ile icedove kurulumu

Yazılım Merkezi penceresinde arama kutucuğuna "icedove" yazarak ekrana gelen **"Icedove Mail/News"** uygulaması seçilerek "kur" butonuna basılır.

Apt komutu ile icedove kurulumu

Uçbirim (Konsole) ekranını açarak **"apt"** komutunu aşağıdaki şekilde kullanarak kurulumu gerçekleştirebilirsiniz.

```
$ sudo apt-get install icedove
```

Türkçe dil desteği ile yüklemek için apt komutunu aşağıdaki şekilde kullanabilirsiniz.

```
$ sudo apt-get install icedove-l10-tr
```

Icedove uygulamasını sisteminizden kaldırmak isterseniz

```
$ sudo apt-get remove icedove
```

komutunu kullanabilirsiniz.

Başlangıç ve E-posta Hesabı Ekleme

Icedove uygulamasını başlattığınızda sizden bir e-posta hesabı eklemenizi isteyecektir.

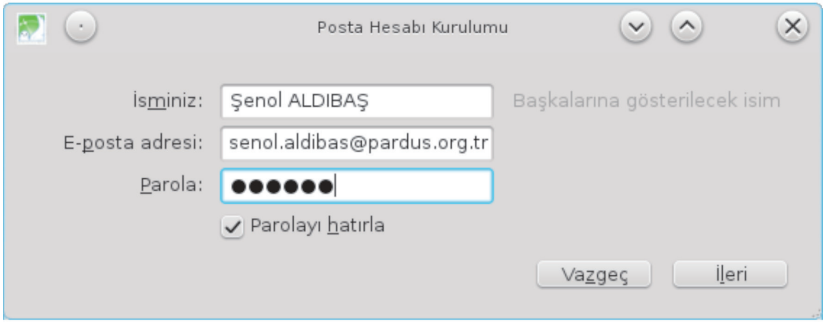

Resim 100 : E-posta Hesabı Ekleme

E-posta hesap bilgilerinizi girdikten sonra "ileri" butonu ile e-posta sunucu ayarları denetlenir.

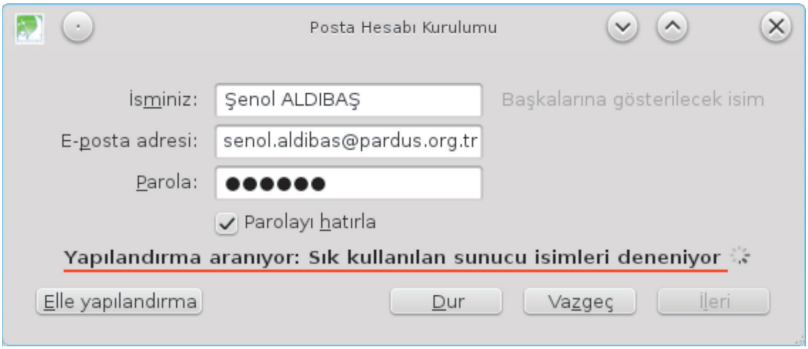

Resim 101 : E-posta Hesabı Ekleme – Sunucu Bilgisi

Belirlenen sunucu yapılandırması aşağıdaki gibi görüntülenecektir.

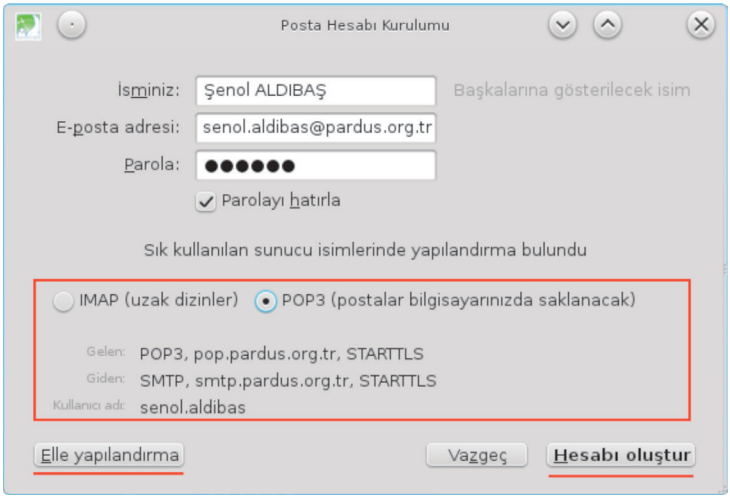

Resim 102 : E-posta Hesabı Ekleme – Erişim Protokolü Seçimi

E-posta sunucunuza bağlanma yöntemi olarak IMAP ya da POP3 tercihlerinden birini kullanabilirsiniz.

IMAP (Internet Message Access Protocol - İnternet İleti Erişim Protokolü), yerel kullanıcıların uzaktaki bir e-posta sunucusuna erişmesini sağlayan bir uygulama katmanı protokolüdür.

POP3 (Post Office Protokol - Postane Protokolü) ise e-posta alıcıları tarafından TCP/IP bağlantısı üzerinden uzak sunucudan e-postaları indirmek için kullanılır. POP protokolünün günümüzde kullanılan standart versiyonu 3 tür ve bu sebeple POP3 olarak adlandırılır.

POP ve IMAP günümüzde en çok kullanılan iki e-posta protokolüdür. Tüm güncel e-posta alıcıları ve sunucuları iki protokolü de destekler. Ancak ücretsiz almış olduğunuz e-posta hizmetleriniz için POP desteği alamayabilirsiniz.

Bir e-posta sunucusuna POP3 ile bağlanıldığında bütün yeni mesajlar istemciye çekilir ve bağlantı kapatılır. IMAP kullanıldığında oturum açıldıktan sonra bağlantı sadece "bir mesajın açılması" gibi istek olduğu durumlarda açık kalır.

SMTP, e-posta gönderilirken kullanılan protokoldür. Dolayısıyla e-posta sunucuları arasındaki iletişimde de SMTP kullanılır. Alıcı e-postayı okumak istediğinde bilgisayarına indirmek için arkaplanda POP3 protokolünü kullanılır.

"Hesabı oluştur" butonu ile e-posta hesabınızı ekleme işlemini tamamlayabilirsiniz. Eğer hesap bilgilerinizde hata var ise ekrana aşağıdaki gibi bir mesaj görüntülenecektir.

"Elle yapılandırma" butonunu kullanrak e-posta sunucu ayarlarınızı kendiniz belirleyebilirsiniz.

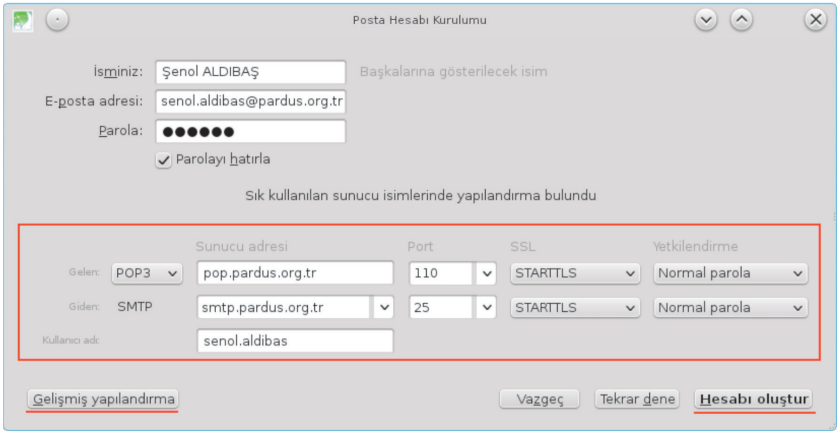

Resim 103 : E-posta Hesabı Ekleme – Sunucu Yapılandırma

Sunucu bilgilerinizi hizmet aldığınız kurumun İnternet sayfasından edinebilirsiniz. POP3 iletişim protokolünü kullanıyorsanız sunucu adresleri genellikle pop.alanadı/smtp.alanadı şeklindedir.

Türk Telekom 25 nolu portunu 15 Haziran – 25 Temmuz 2009 da kapatmış ve SMTP hizmettini **587** nolu porttan vermeye başlamıştır.

Gelen posta sunucusu (POP3) portunu ise **995** olarak belirtmeniz gerekmektedir.

"Gelişmiş yapılandırma" butonu ile e-posta hesabınızla ilgili özelleştirmeleri gerçekleştirebilirsiniz. Bu konuyla ilgili "E-posta hesap ayarları" konusunu inceleyebilirsiniz.

Icedove Ekran Arayüzü

E-posta hesabınızı ekledikten sonra Icedove ekranı aşağıdaki gibi görüntülenecektir. Icedove uygulamasına eklediğiniz hesaplarınızın herbiri için ayrı ayrı pencerenin solunda "Gelen", "Giden", "Taslak" ve "Çöp" klasörleri görüntülenir.

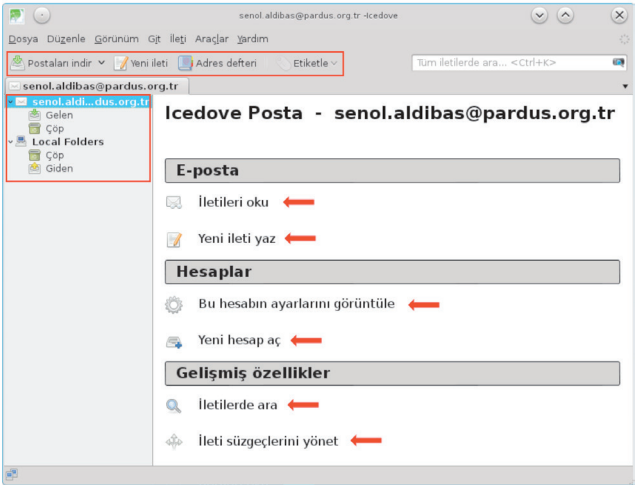

Resim 104 : Icedove Ekran Görüntüsü

Bir hesap adını tıkladığınızda o hesapla ilgili işlemler üstteki resim de görüldüğü gibi listelenecektir.

E-posta Okuma

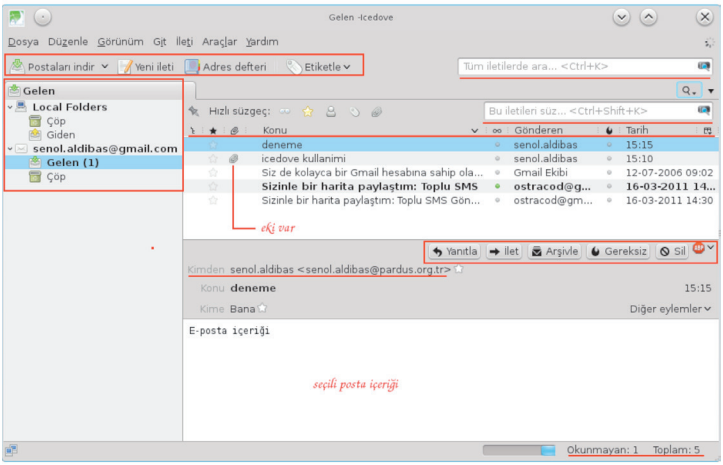

Resim 105 : Icedove – Gelen Kutusu

Icedove uygulamasını açtığınızda öntanımlı ayarlarınızı değiştirmediyseniz gelen e-postalarınız otomatik olarak sunucudan yüklenecektir.

Icedove belirli aralıklar ile mail sunucunuzdan gelen e-postaları otomatik olarak yükler. Gelen postalarınızı elle güncellemek istiyorsanız **"Postaları indir"** butonunu kullanabilirsiniz.

Gelen e-postalarınız tarihe göre sıralı olarak listelenecektir. Siz sıralamanızı Konu, Gönderen, Ek gibi liste başlıklarına tıklayarak o alana göre artan ya da azalan şekilde değiştirebilirsiniz. Sırama tercihlerini "Görünüm" menüsünden "sıralama koşulu" seçeneği ile de belirleyebilirsiniz.

Listenizde okunmamış e-postalarınız koyu biçimde gösterilir ve toplam okunmayan iletiniz "Gelen" klasörünün yanında ve ekranın sağ alt köşesinde görüntülenir.

Seçtiğiniz postanın içeriğini ana ekranda ya da farklı bir ekranda görüntüleyebilirsiniz. Seçili e-postanın eki var ise ekranın sağ alt köşesinde "kaydet" butonu görüntülenecektir.

Seçili e-posta üzerinde **Yanıtla, İlet, Arşivle, Gereksiz, Sil** butonları ile işlem gerçekleştirebilirsiniz.

Silme, arşivleme gibi işlemlerde birden fazla postayı aynı anda seçmek isterseniz **Shift** ve **Ctrl** tuşlarını kullanabilirsiniz.

Shift tuşu basılı iken fare ile bir postaya tıkladığınızda aktif posta ile tıkladığınız posta arasındaki tüm iletileri seçmiş olursunuz. Yani "shift" tuşunu posta listenizdeki ardışık iletileri seçmek için kullanabilirsiniz. Aynı işlem **"shift+yön tuşları(yukarı,aşağı)"** ile de gerçekleştirilebilir. Ctrl tuşu basılı iken ise fare ile tıkladığınız e-postaları seçebilirsiniz.

Gelen kutunuzdaki e-postalarınızı **"Hızlı süzgeç"** butonlarını kullanarak filtreleyebilirsiniz.

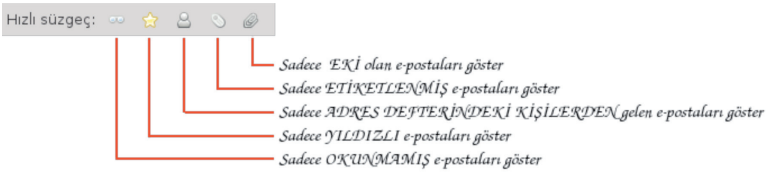

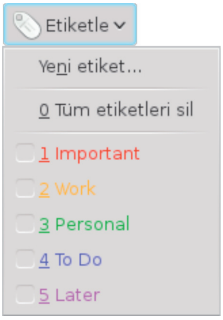

Arama kutucuğu ile e-postalarınız içerisinde arama gerçekleştirebilir, süz kutucuğuna girdiğiniz ifade ile de e-posta listenizi filtreleyebilirsiniz.

"Etiketler" butonu ile e-postalarınızı işaretleyerek daha kolay organize edebilirsiniz.

E-posta Gönderme

E-posta göndermek için **"Dosya/Yeni/İleti"** yolunu izleyebileceğiniz gibi **"Posta araç çubuğu"** üzerindeki **"Yeni İleti"** butonunu da kullanabilirsiniz.

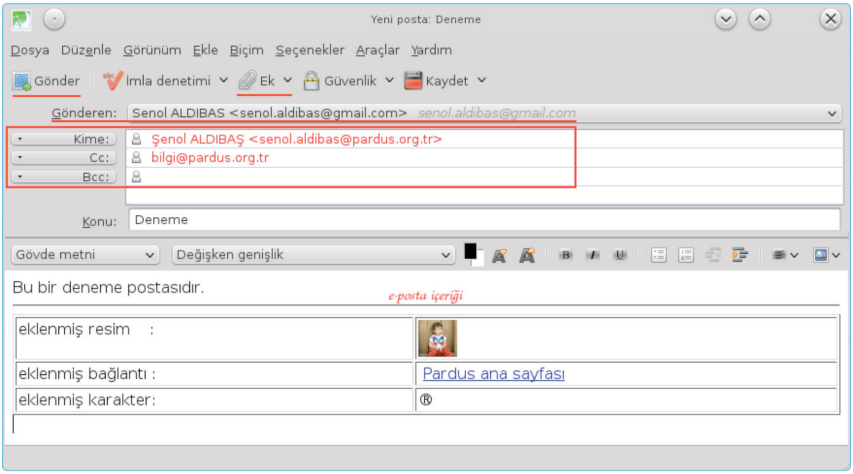

Resim 106 : E-posta Gönderme

E-posta alıcılarını belirleyeceğiniz 3 alan bulunur.

Kime, posta alıcılarını girdiğimiz alandır. Birden fazla alıcıyı e-posta adresleri arasına virgül(,) koyarak belirleyebilirsiniz.

Cc (Carbon Copy), bu alan e-postanızın ilgili kopyasını belirlediğiniz alandır. Yani A kişisine göndermiş olduğunuz e-posta ile ilgili B kişisini bilgilendirmek istiyorsanız bu alana girebilirsiniz.

Bcc (Blind Carbon Copy), Bu alana girilmiş olan e-posta alıcıları birbirinin adreslerini göremezler. Çok fazla sayıda kişiye aynı anda gönderdiğiniz e-postalar için bu ala-

nı kullanmak önemlidir. Bu şekilde e-posta adresi toplayarak bu adreslerin reklam amaçlı kullanılmasının önüne geçebilirsiniz.

Icedove uygulamasını Türkçe dil paketi ile kullanıyorsanız AltGr tuşuna bastığınızda (ki @ sembolü için bu tuşu kullanıyoruz) varsayılan tarayıcıda destek sayfası açılacaktır.

Bu hatayı düzeltmek için "Düzenle/Tercihler/Gelişmiş" penceresindeki "Yapılandırma düzenleyici" butonu ile "app.support.baseURL" degerini silmeniz gerekmektedir. (Resim 107- 108)

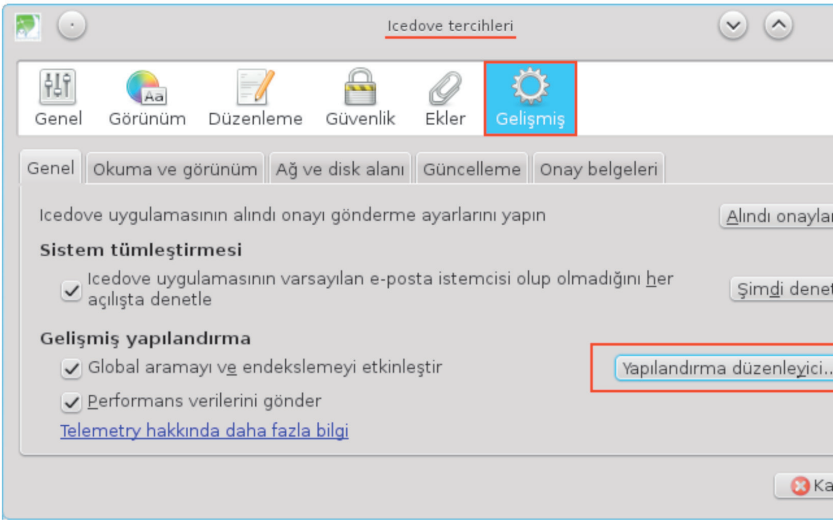

Resim 107 : Tercihler

"Yapılandırma düzenleyici" penceresinde **app.support.baseURL** dizesine çit tıklayarak gelen penceredeki veriyi silmeniz yeterli olacaktır.

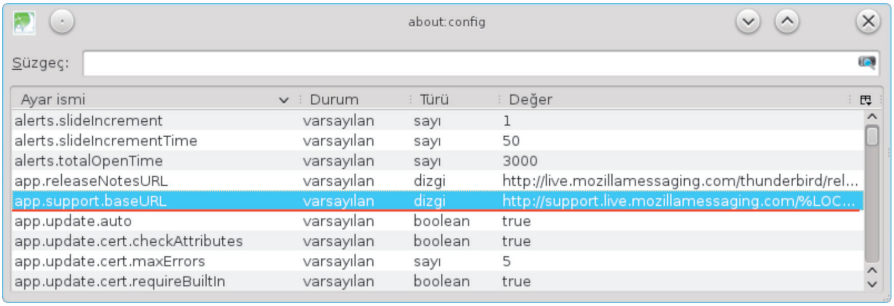

Resim 108 : Yapılandırma Düzenleyici

Konu, alanına gönderdiğiniz postanın içeriği ile ilgili kısa açıklama bilgisi girebilirsiniz. Girme zorunluluğu yoktur ancak gönderdiğiniz postaların önemsiz postaya (spam) düşme ihtimaline karşılık konun belirlenmesinde fayda vardır. Ayrıca konusu belirtilmemiş postalar alıcı tarafından yanlışlıkla silinebilir.

E-postanızın içeriğini oluştururken biçimlendirme araçları ile renk, vurgu, girinti, liste biçimleri gibi seçenekleri kullanabilirsiniz.

"Düzenleme araç çubuğu" üzerindeki **"Ek"** butonu ile e-posta eki olarak dosya, html sayfası ya da kartvizit gönderebilirsiniz.

"Seçenekler" menüsünden **"Alındı onayı"** seçeneği ile gönderdiğiniz e-postanın alıcı tarafından okunup okunmadığı bilgisini isteyebilirsiniz. Böylece alıcı postayı açtığında okundu bilgisini tarafınıza gönderip göndermeme onayı ile karşılaşacak ve onay vermesi halinde tarafınıza söz konusu e-postanın görüldü bilgisi yine e-posta olarak gelecektir.

Resim Ekleme

E-posta içeriğine resim eklemek için **"Ekle/Resim"** seçeneğini kullanabilirsiniz.

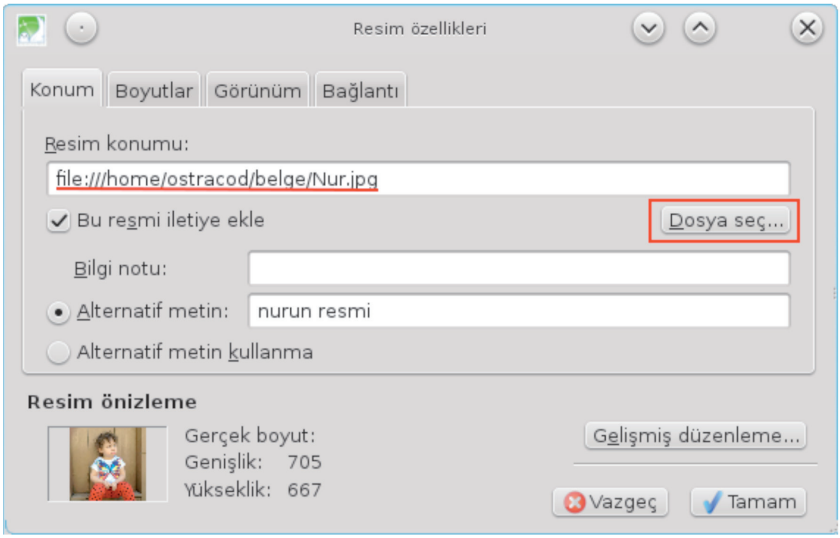

Resim 109 : Resim Ekleme

İçeriğe eklenmiş bir resmin dosya eki olarak gönderimden farkını resim 106 de görebilirsiniz.

"Dosya seç" butonu ile eklemek istediğiniz resmi belirledikten sonra **"Boyutlar"** sekmesi ile resim boyutunu belirleyebilir, **"bağlantı"** sekmesini kullanarak resme tıklandığında açılacak İnternet sayfası bağlantısını belirleyebilirsiniz.

"Görünüm" sekmesi seçenekleri ile metin-resim hizalama biçimini belirleyebilirsiniz.

Tablo Ekleme

E-posta içeriğine tablo eklemek için **"Ekle/Tablo" s**eçeneğini kullanabilirsiniz.

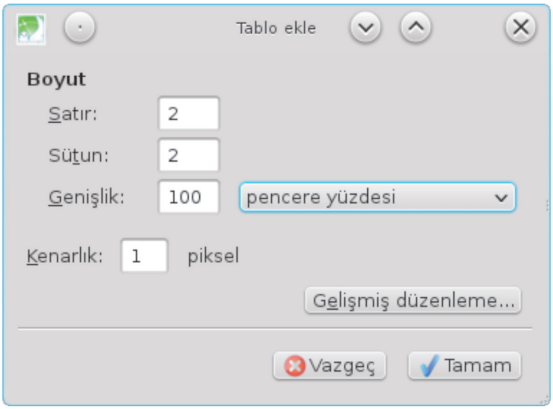

Resim 110 : Tablo Ekleme

"Genişlik" alanına girdiğiniz değerin **"pencere yüzdesi"** ya da **"piksel"** tercihlerini kullanarak tablo genişliğini ayarlayabilirsiniz.

Bağlantı Ekleme

E-posta içeriğine köprü eklemek için **"Ekle/Bağlantı"** seçeneğini kullanabilirsiniz.

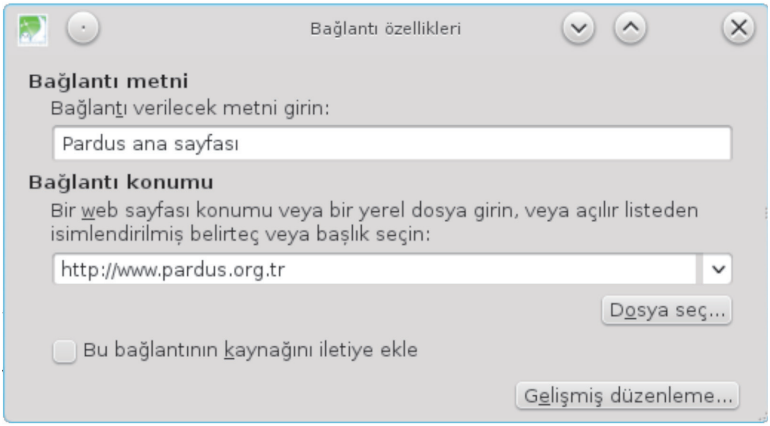

Resim 111 : Bağlantı Ekleme

Üstte eklenmiş olan www.pardus.org.tr adresinin e-posta içeriğinde nasıl göründüğünü sayfa 152 daki resim 106 de görebilirsiniz.

Yatay Çizgi Ekleme

"Ekle/Yatay çizgi" seçeneğini ile 152. sayfadaki resimde görüldüğü gibi yatay çizgi ekleyebilirsiniz.

Karakter Ekleme

E-posta metni içerisinde özel karakter kullanmak isterseniz **"Ekle/Karakterler ve simgeler"** seçeneğini kullanabilirsiniz.

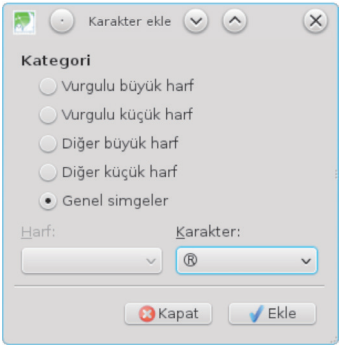

Resim 112 : Karakter ve Simge Ekleme

Süzgeç Ayarları

Yoğun e-posta trafiği yaşıyorsanız ya da hesabınızı sık kontrol edemiyorsanız **"Araçlar/ileti süzgeçleri"** seçeneğini kullanabilirsiniz.

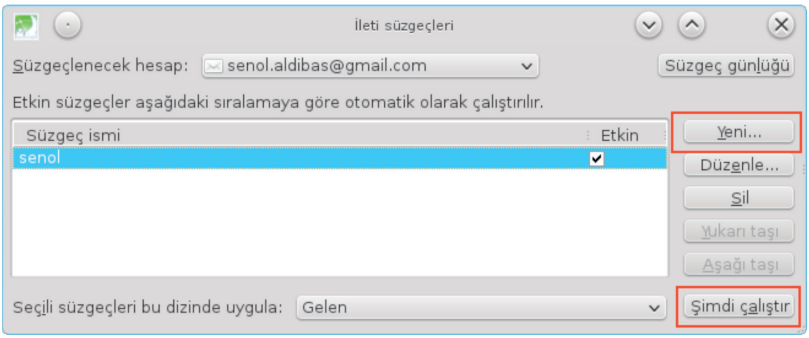

Resim 113 : İleti Süçgeçleri

"Yeni" butonu ile bir süzgeç kuralı ve bu kurala göre eylem belirleyebilirsiniz.

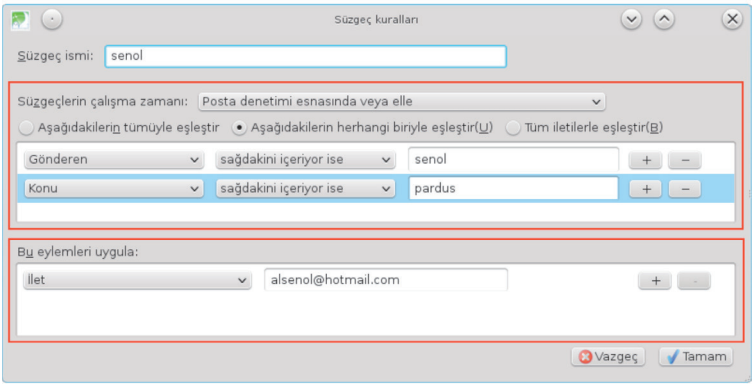

Resim 114 : Yeni Süzgeç Kuralı Ekleme

Bu ekranda “senol” dan gelen ya da konusu “pardus” olan olan postalar başka bir e-posta adresine iletilmiştir.

E-posta Hesabı Ayarları

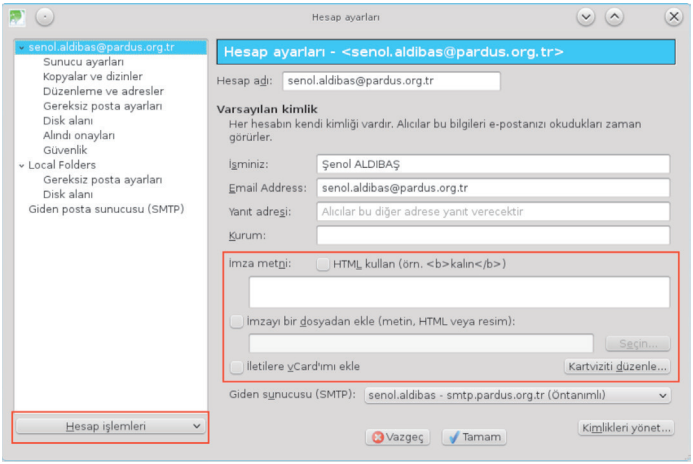

Aktif hesap için;

- Görünen isim,
- E-posta adresi,
- Yanıt adresi,
- Kurum,
- İmza,
- Varsayılan e-posta gönderme hesabı

bilgilerinin düzenlendiği ekrandır.

Sunucu Ayarları

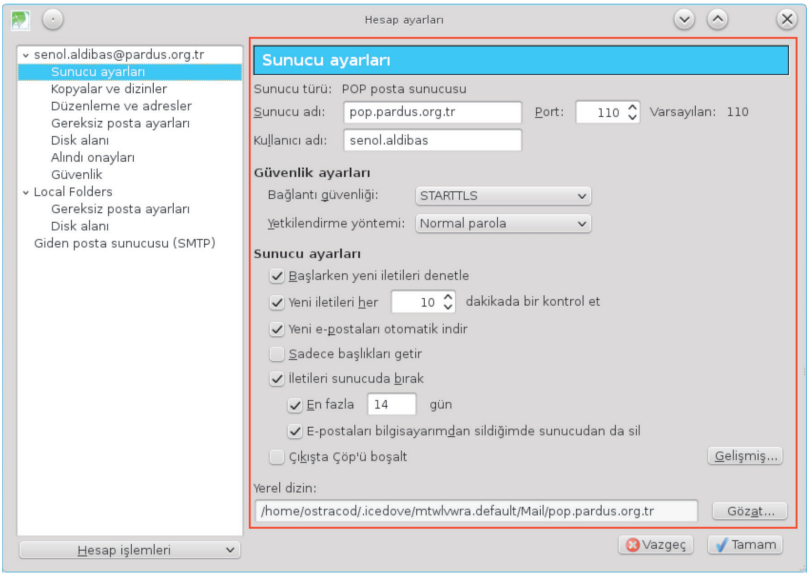

Resim 115 : Sunucu Ayarları

Sunucu bilgilerinizin düzenlendiği ekrandır. Icedove hesabınızı eklerken sunucu bilgilerinizi otomatik olarak alamıyorsa bu bilgileri elle düzenleyebilirsiniz.

- Sunucu ayarlarınızla ilgili olarak;
- Icedove başlarken yeni iletilerin kontrolü,
- Yeni iletilerin kontrol edilme zaman aralığı,
- Yeni iletilerin otomatik yüklenip yüklenmeyeceği,
- İletilerin yalnızca başlıklarının görüntülenmesi,
- İletilerin kopyasının belirtilen süre kadar sunucuda bırakılması,
- Silme işlemlerinin sunucuda da gerçekleşmesi,
- Çıkışta çöpün boşaltılması,

ayarlarını gerçekleştirebilirsiniz.

"Alındı onayı" E-posta hesabınıza POP3 ile bağlanıyorsanız ve okumuş olduğunuz bir postaya farklı bir ortamdan (ev/iş gibi) erişme gereksiniminiz oluyorsa iletilerinizin bir kopyasını sunucuda bırakabilirsiniz. Ancak bu durumda hesabınızın kota sınırlaması varsa sorun yaşayabilirsiniz. Sunucuda saklama süresi bu sebeple önemlidir.

Disk Alanı Ayarları

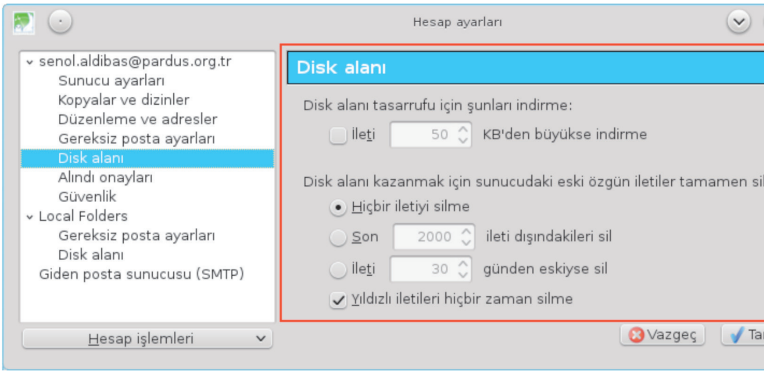

Resim 116 : Disk Alanı Ayarları

Günümüz bilgisayarlarında kapasite sıkıntısı yaşanmadığından, en azından e-posta olarak gönderilebilecek boyuttaki bir dosya bilgisayarınızda kapasite sıkıntısına yol açmayacaktır. Ancak tarafınıza gönderilen e-postalarda sadece son gönderilenlerin görüntülenmesi, ekli postaların görüntülenmemesi gibi bir sıkıntı varsa bu alanı kontrol etmeniz faydalı olacaktır.

Alındı Onayı Ayarları

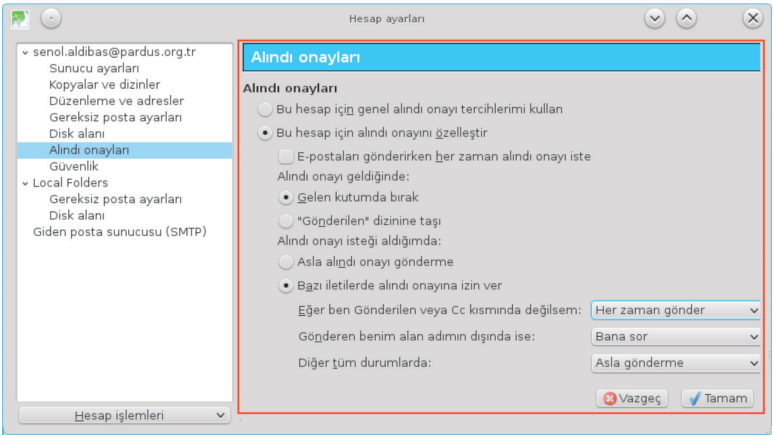

Resim 117 : Alındı Onayı Ayarları

Gönderdiğiniz bir e-postanın alıcılarca okunup okunmadığını gönderme ekranında **"Seçenekler/Alındı onayı"** seçeneği ile belirleyebilirsiniz. Ancak her posta gönderme işleminizde bunu tekrar tekrar yapmak yerine alındı onayı ayarlarınızı özelleştirebilirsiniz.

Alındı onayının tarafınıza geri dönüşü için alıcının onayı gerekir.

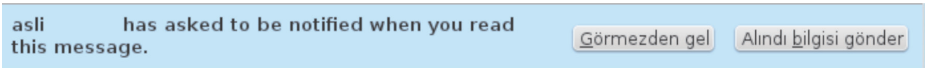

Gereksiz Posta Ayarları

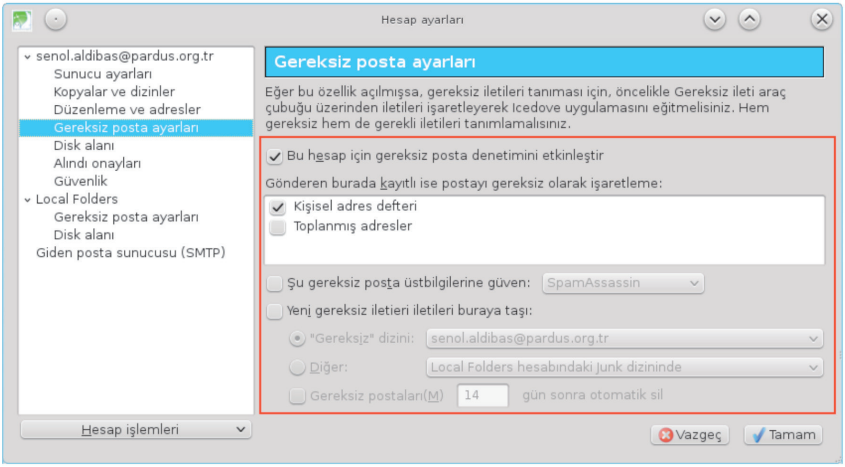

Resim 118 : Gereksiz e-posta Ayarları

Posta hesabınızı açtığınızda özellikle reklam amaçlı gönderilmiş postalar sizi rahatsız ediyor ve bunları silmek zaman alan can sıkıcı bir hal alıyorsa gereksiz posta denetimini aktif hale getirebilirsiniz. Gereksiz postalar önemli e-postaların da gözden kaçmasına sebep olabileceği gibi nadir de olsa önemli bir posta gereksize düşebilir.

Giden Sunucusu Ayarları (SMTP)

E-posta alabiliyor ancak gönderemiyorsanız giden sunucusu (SMTP) ayarlarınızda sorun olabilir. SMTP ayarlarınızı **"Düzenle"** menüsünden **"Hesap Ayarları"** seçeneği ile değiştirebilirsiniz.

Hesap ayarları penceresinde "Giden posta sunucusu" listesindeki bir hesabı **"Düzenle"** butonu ile değiştirebilirsiniz.

Resim 119 : SMTP Ayarları

Türk Telekom'un SMTP port numarası **587** dir.

E-posta Hesabı Kaldırma

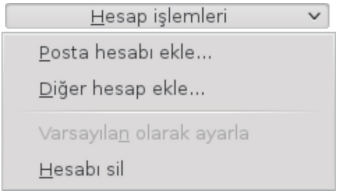

"Düzenle" menüsünden **"Hesap Ayarları"** penceresindeki hesap işlemleri listesinden **"Hesabı sil"** ile Icedove uygulamasına eklediğiniz bir posta hesabını kaldırabilirsiniz.

Adres Defteri

Icedove üzerinde adres defteri oluşturabilirsiniz.

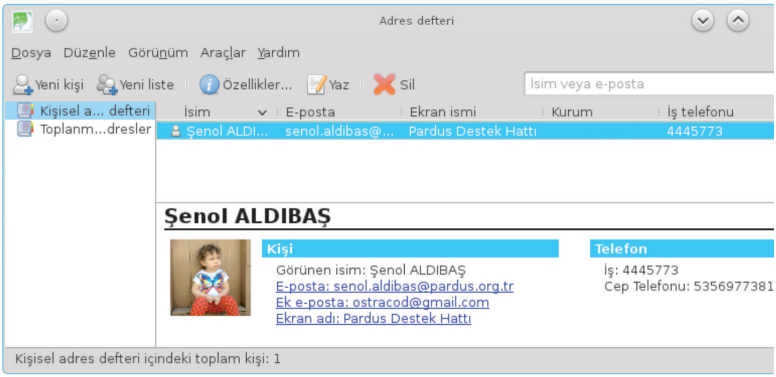

Resim 120 : Adres Defteri

Adres defterinizde seçili kişiye **"Yaz"** butonu ile hızlıca e-posta gönderebilirsiniz.

Adres defterinize kişi eklemek için **"yeni kişi"**, var olan bir kişi bilgisini düzenlemek için ise **"özellikler"** butonunu kullanabilirsiniz.

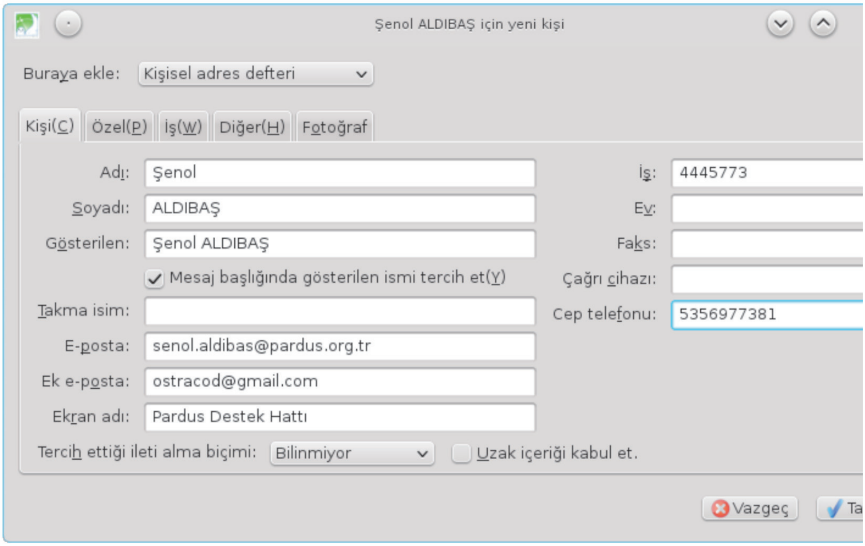

Resim 121 : Adres Defteri – Yeni Kişi Ekleme

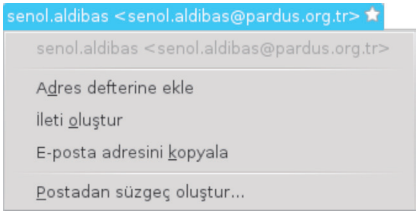

Gelen bir e-postayı seçerek **"kimden"** alanına tıkladığınızda göndereni hızlıca adres defterine ekleyebilirsiniz.

Icedove Ajanda Eklentisi

Synaptic Paket Yöneticisi ile **"iceowl-extension"** takvim/ajanda paketini yükleyerek olay ve görevlerinizi icedove ile organize edebilirsiniz.

Bu eklentiyi kurduğunuzda icedove uygulamasına "Events and Tasks" menüsü eklenecektir.

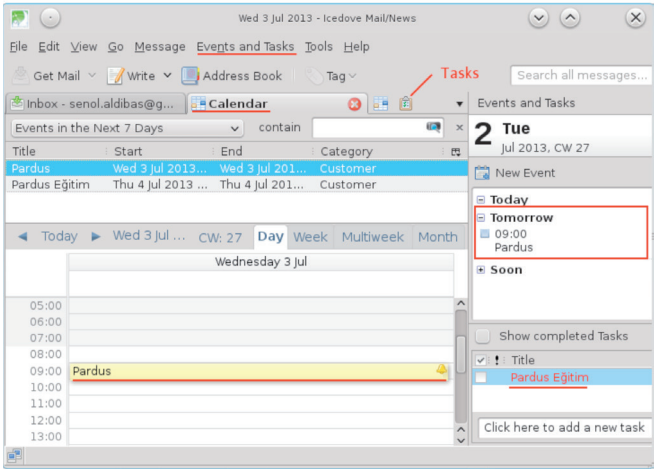

Resim 122 : İcedove Ajanda Eklentisi

- Oluşturduğunuz grev ve olayları günlük, haftalık ve aylık izlemeniz mümkündür.
- Bir görev ya da olaya çift tıklayarak detay bilgilerini görüntüleyebilirsiniz.
- Bir olay ya da görev üzerinde sağ tuşa basarak görev-olay dönüşümünü gerçekleştirebilir, hızlıca e-postaya dönüştürebilirsiniz.
- Eklediğiniz bir olayın gerçekleşme zaman aralığını fare ile sürükleyerek hızlıca değiştirebilirsiniz.

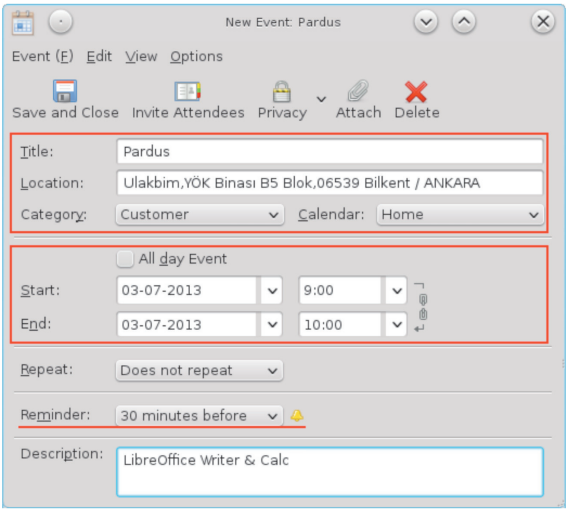

Resim 123 : Yeni Olay Ekleme

Yeni bir görev eklemek için "New Task", olay eklemek için ise "New Event" seçeneklerini kullanabilirsiniz.

Eklediğiniz bir olaya hatırlatıcı eklemeniz durumunda ekrana aşağıdaki gibi uyarı penceresi görüntülenecektir.

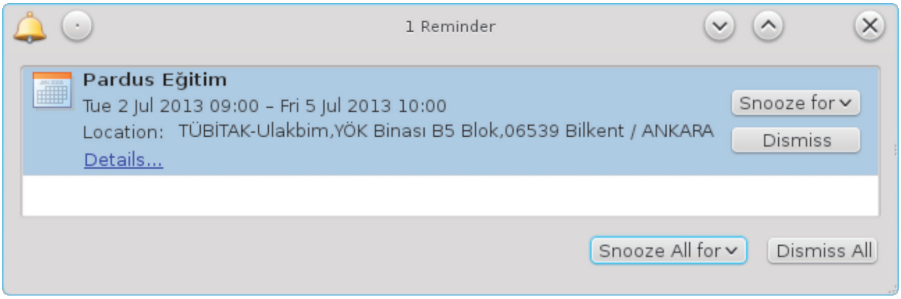

Kmail

Kmail uygulaması mail alış verişlerinizi yönetmek için kullanabileceğiniz kapsamlı başka bir yazılımdır. Kullanımı hemen hemen icedove uygulaması ile aynıdır.

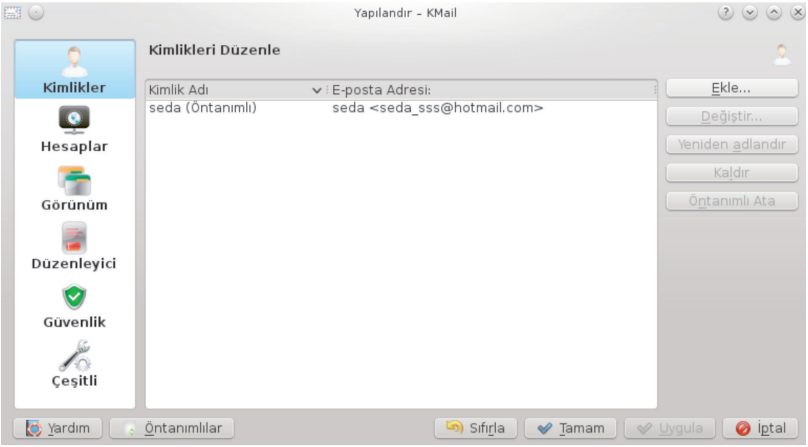

Resim 124 : Kmail Yapılandırma Ayarları

Maillerinizi çeşitli filtrelere göre sıralayabilir, toplu konuşmalar düzenleyebilir, yazı tipi gibi ayrıntılar üzerinde rahatlıkla değişiklik yapabilirsiniz. Virüs engelleme, spam engelleme gibi sihirbazlar yardımıyla güvenliğinizi üst seviyeye taşıyarak mail kirliliğinin de önüne geçebilirsiniz.

Pardus işletim sistemi içerisinde Synaptic Paket Yöneticisi veya İnternet üzerinden ulaşabileceğiniz Kmail uygulaması, mail trafiğinizi zorlanmadan detaylara hakim olarak güvenli bir şekilde yönetmenizi sağlar.

Bu uygulamalardan farklı olarak Evolution, Balsa, Alpine, Sylpheed programları da mail yönetimi için kullanılır. Pardus işletim sisteminin depolarında bulunan bu uygulamalara Synaptic Paket Yöneticisi üzerinden rahatlıkla ulaşabilir kullanmaya başlayabilirsiniz.

Anlık Mesajlaşma - Sohbet Uygulamaları

Pardus işletim sisteminde anlık mesajlaşma programları sayesinde oluşturduğunuz kişi listesiyle anlık mesajlaşabilir, online görüşmeler gerçekleştirebilirsiniz.

Bu uygulamaları; Skype, Pidgin, Kmess, Emesene, aMSN, Kopete, Empathy, Monkey Mesenger, PSI gibi örneklendirebiliriz. Şimdi bu uygulamalardan bazılarının kurulum ve kullanımlarından bahsedelim.

Skype

Skype programı anlık mesajlaşma programları arasında oldukça popüler bir uygulamadır. Görüntülü arama, konferans, toplu konuşma, yurt içi yurt dışı telefon görüşmesi, sms yollama gibi özellikleri olan program oldukça kullanışlıdır.

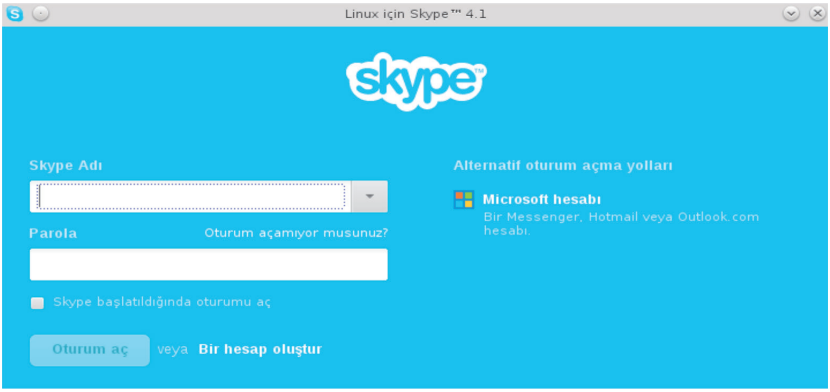

Resim 125 : Skype Giriş Ekranı

Size ait bir Skype hesabı oluşturabileceğiniz gibi mevcut mail adresinizle de programa giriş yapabilirsiniz. Adresinizde bulunan kişiler Skype hesabınıza taşınacaktır.

Kişisel bilgilerinizi düzenleyebilir, durum güncelleyebilir, yeni kişiler ekleyebilir, kişilerinizi gruplandırabilir, dilerseniz toplu görüşmeler yapabilirsiniz.

Resim 126 : Skype Çağrı / SMS Menüsü

Aynı zamanda skype kontörü satın alarak İnternet üzerinden cep telefonu veya sabit hatlar ile görüşme yapabilir, sms yollayabilirsiniz.

Uygulamaya Pardus işletim sisteminin depolarından veya İnternet üzerinden ücretsiz olarak kolayca ulaşabilirsiniz.

Pidgin

Pidgin çeşitli sosyal ağlar üzerindeki (facebook, yahoo, google talk vb) hesabınızı senkronize ederek kullanabileceğiniz anlık mesajlaşma uygulamasıdır. Uygulamada yeni kişi ekleme, grup oluşturma, sohbet oluşturma, istediğimiz kişilere uyarıcı ekleme, sohbetleri kayıt altına alma, yeni ikonlar ekleme gibi özellikler mevcuttur.

Pidgin uygulamasını açtıktan sonra Hesaplar/ekle bölümünden hesabınızı yapılandırmaya başlayabilirsiniz.

Resim 127 : Pidgin Uygulaması

Hesabı yapılandırırken öncelikle protokol kısmından bağlanmak istediğiniz hesap türünü seçmelisiniz. Daha sonra kullanıcı adınız ve şifrenizi girerek kayıt oluşturmalısınız.

Birden fazla hesap türüyle kayıt oluşturabilir, kullanabilirsiniz. Hesaplar arasında geçiş yaparken yapmanız gereken kapatmak istediğiniz hesapı pasif hale getirip kullanmak istediğiniz hesabı aktif hale getirmektir.

Araçlar / Tercihler sekmesinden ağ ayarları, yazışmaların kayıt edilmesi, sesler, durum, temalar gibi ayarların tamamına müdahale edebilir, değişiklik yapabilirsiniz.

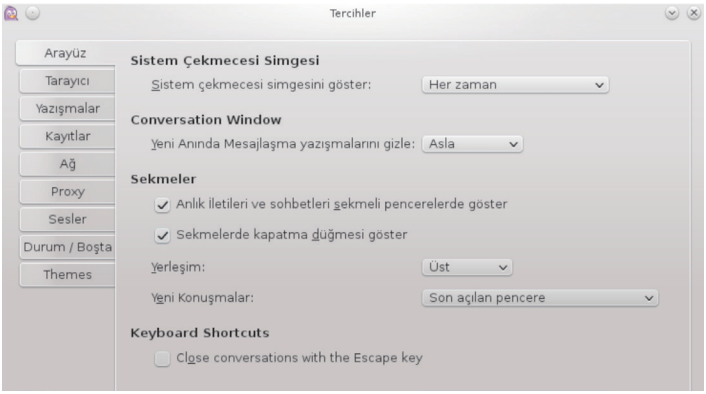

Resim 128 : Pidgin Uygulaması Tercihler Menüsü

Pidgin uygulamasındaki Araçlar/Kişi uyarıcılar sekmesine gelerek eğer sisteme giriş yaptığında veya başka bir hesap hareketi gerçekleştiğinde haberdar olmak istediğimiz kişi veya kişiler varsa burdan kişi uyarıcı ayarlarak haberdar olabiliriz.

Yine araçlar sekmesinden eklenti, sertifika, ikon, dosya aktarımları, sistem kayıtları gibi ayarları kontrol edebilir dilerseniz değişiklik gerçekleştirebilirsiniz.

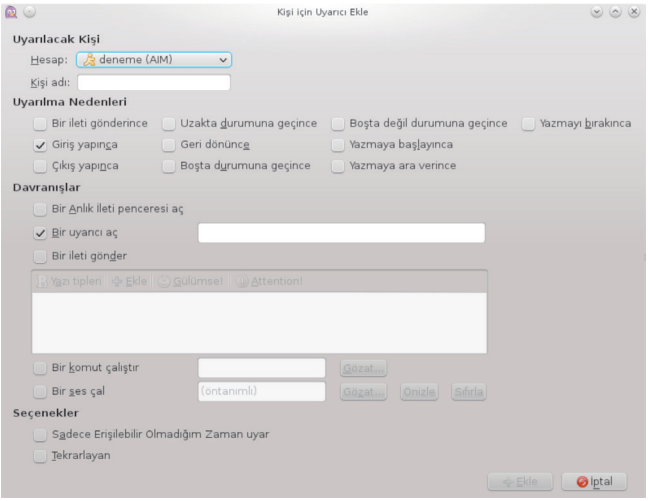

Resim 129 : Pidgin Uygulaması Ayarlar Menüsü

Uygulamaya pardus işletim sisteminin kullandığı depolar üzerinden yada İnternet üzerinden ücretsiz olarak ulaşabilirsiniz.

Kmess

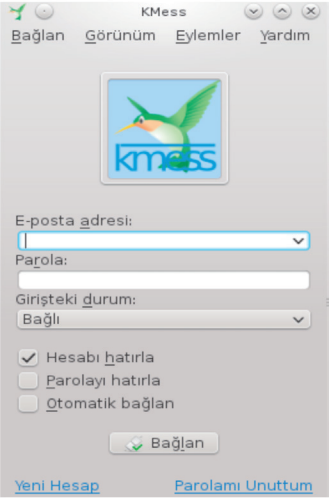

Resim 130 : Kmess Uygulaması

Online anlık mesajlaşma programıdır. Yeni mail adresi ile kayıt olabilir yada mevcut mail adresinizle uygulamaya giriş yapabilir, anlık mesaj gönderebilir, dosya, fotoğraf gönderimi gibi işlemleri gerçekleştirebirsiniz.

Emesene

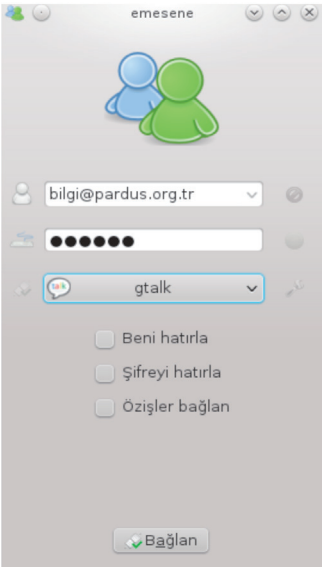

Resim 131 : Emesene Uygulaması

Ücretsiz anlık mesajlaşma uygulamasıdır. Bu yazılımla msn, facebook, gtalk gibi ağlara bağlanarak listenize ulaşabilir, görüşme yapabilirsiniz.

Türkçe dil desteğine sahip olan program sayesinde mevcut mail adresinizle veya yeni hesap oluşturarak kullanıma başlayabilirsiniz.

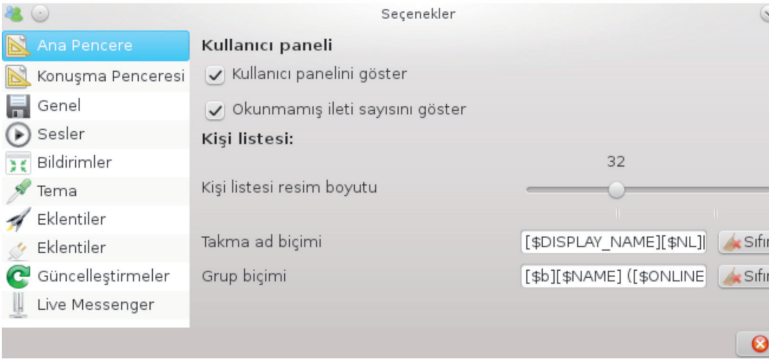

Resim 132 : Emesene Uygulaması Tercihler Menüsü

Seçenekler menüsünden uygulamayı dilediğiniz ayarlarla kişiselleştirerek kullanabilirsiniz.

FTP (File Transfer Protocol)

FTP, File Transfer Protocol (Dosya Transfer Protokolü) anlamına gelir. İki bilgisayar arasında dosya transferini sağlayan, İnternet ile beraber ilk geliştirilen protokoldür. Bir bilgisayardan diğer bilgisayara eş zamanlı dosya almak veya dosya çekmek için kullanılır. Bilgi aktarımını hızlandıran ve ek olarak transfer işlemini kolaylaştıran ftp araçları mevcuttur. Birçok webmaster bu programlar vasıtasıyla transferlerini gerçekleştirir.

FTP protokolü ile ;

Bir bilgisayardan bir başka bilgisayara dosya aktarımı yapılırken, o bilgisayar ile etkileşimi aynı anda bağlantı kurulur.

Protokol ile sağlanan bir dizi komutlar yardımıyla iki bilgisayar arasında dosya alma/gönderme işlemleri yapılır.

Ftp protokolünü kullanabilmek için;

- Bağlanacağımız bilgisayarın İnternet adresi,
- Bağlanacağımız bilgisayarda dosyalara ulaşmak istediğimiz hesapla ilgili kullanıcı adı, varsa şifresi,
- İnternet erişimi olan,üzerinde FTP yazılımı bulunan bilgisayar,
- Bağlanacağımız bilgisayarda, FTP protokol komutlarını yorumlayacak çalışır durumda bir FTP servis programı yani FTP sitesi gereklidir.

FTP'nin Kullanımı

FTP kullanımı için özel programlar bulunmaktadır. Bu FTP programlarını İnternet'ten ücretli / ücretsiz sürümlerini indirebilirsiniz. Kuracağınız **FTP Dosya Paylaşım Uygulamaları** ile hızlı ve kolay bir şekilde FTP hesabınıza ulaşabilirsiniz. Alternatif olarak İnternet tarayıcınızın FTP özelliğini kullanabilirsiniz. FTP hesabınıza bağlanmak için FTP adresinizi, kullanıcı adı (Login) , şifrenizi (Pass) sisteme doğru bir şekilde girmiş olmanız gerekmektedir.

FTP kullanımın kolay yolu aracı programlar sayesinde gerçekleşmektedir. Bu programlara FileZilla ,CuteFTP, 3D-FTP , Jftp, Blaze FTP,Absolute FTP, SmartFTP gibi yazılımları örnek verebiliriz.

Filezilla

Filezilla geniş kapsamlı,kullanımı kolay ve açık kaynak kodlu olması özellikleriyle en çok tercih edilen ftp işlemcisidir. Bilgisayarınızda bulunan dosyaları sunucularınıza transfer etmek için kullanılır. Türkçe dil desteğine sahip olan yazılımı resmi web sitesi üzerinden ücretsiz indirerek kullanmaya başlayabilirsiniz.

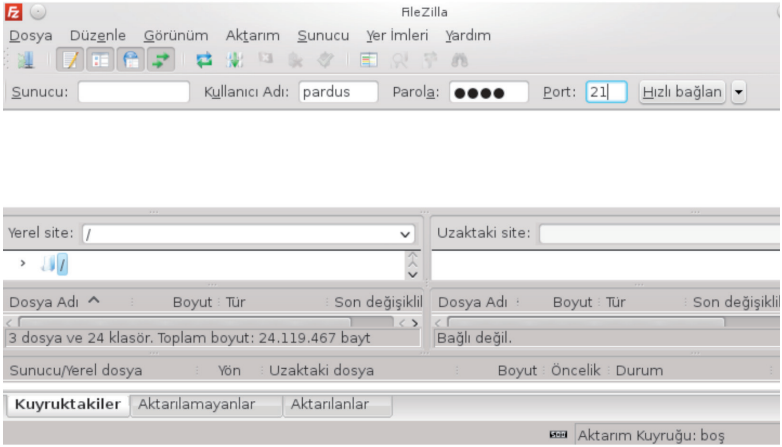

Resim 133 : Filezilla Uygulaması

Sunucu adresi, kullanıcı adı varsa şifre, port numarası, yerel ve uzaktaki site gibi bilgileri tamamlayarak bağlantıyı sağlayabilirsiniz. Dosyalarınızın indirilme durumu, hızı, kuyruktakileri, aktarılıp aktarılamadığı gibi bilgileri uygulama üzerinden rahatlıkla öğrenebilirsiniz.

Port bilgisi daima 21 'dir. Değiştirmemeniz gerekir.

Uygulamayı her kullandığınızda tekrar tekrar kullanıcı bilgilerinizi girmemeniz için bilgilerinizin girişini yaptıktan sonra kayıt etmeniz yeterlidir. Daha sonra uygulamaya eriştiğinizde bilgilerinizi otomatik olarak getirecektir.

Ftp sunucularını kullanmanın web sayfalarından dosya indirmekten farklı olarak, çoğu FTP sunucusu hat kesintisi gibi durumlarda yarıda kalan dosyaları kaldığı yerden indirmeyi destekler, farklı bir protokol olarak daha hızlı dosya indirmeye izin verir; aynı zamanda çift yönlü olduğundan kullanıcının FTP sunucularına dosya iletmesini de sağlar.

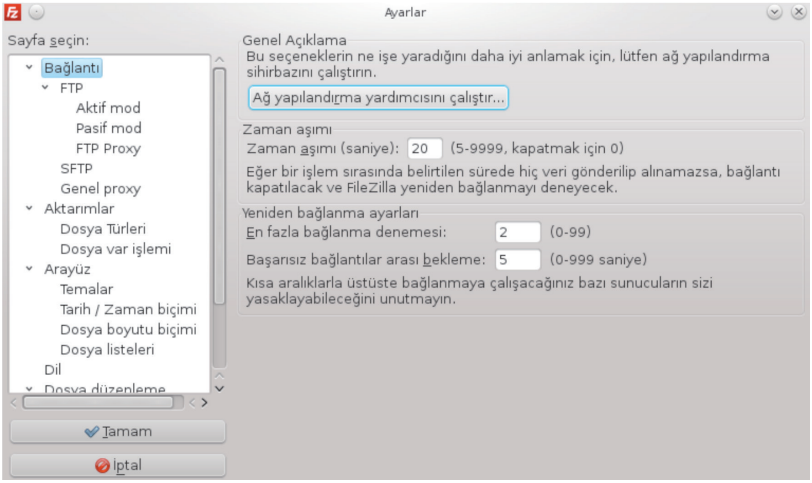

Resim 134 : Filezilla Ayarlar Menüsü

Transmission-Bittorent İstemcisi

Torrent dosyaları aracılığıyla dosya indirme ve paylaşım yapmaya yarayan bir yazılımıdır. Uygulamanın menüleri Türkçe kullanımı kolay, hızlı ve ücretsizdir.

Resim 135 : Transmission – Bittorent İstemcisi Açılış Ekranı

Kwrite

Kwrite küçük metin dosyaları oluşturabileceğiniz, üzerinde çeşitli düzenlemeler yapabileceğiniz, kullanımı basit bir metin editörüdür. Yazım denetimi yapma, html olarak kaydetme, çeşitli dil desteği sağlama gibi özelliklere sahiptir. Not defteri olarak da rahatlıkla kullanabilirsiniz.

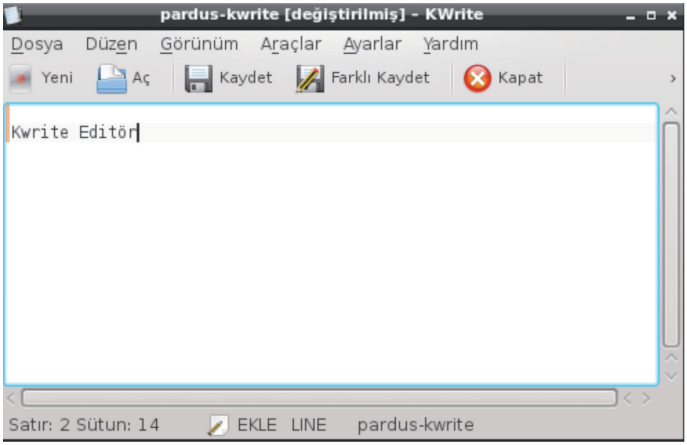

Resim 136 : KWrite Metin Editörü

Uzun metin belgeleri oluşturmak ve bu belgeler üzerinde geniş kapsamlı düzenlemeler yapmak istiyorsanız Libreoffice – Metin Düzenleyici (Writer) beklentilerinizi fazlasıyla karşılayacaktır.

LibreOffice Uygulamaları

OpenDocument[3] standardını destekleyen özgür ofis yazılımı üretmeyi ve geliştirmeyi amaçlayan bir vakıf olan The Document Foundation tarafından OpenOffice.org temel alınarak geliştirilmiş, tüm platformlarda çalışan özgür ofis yazılımları paketidir.

Edinme,

LibreOffice uygulamasını http://tr.libreoffice.org adresinden indirebilirsiniz. Pardus gibi birçok Linux dağıtımı işletim sisteminde LibreOffice sisteminizde eklidir.

Kurulum,

http://tr.libreoffice.org/get-help/kurulum adresinde kullandığınız işletim sistemine göre kurulum adımlarını görebilirsiniz.

3 OpenDocument, OASIS(Organization for the Advancement of Structured Information Standards) tarafından ofis uygulamaları için geliştirilmekte olan açık bir dosya standardıdır.

Yardım ve Çevrimiçi Destek,

"Yardım" menüsündeki **"LibreOffice Yardım (F1)"** seçeneği ile birçok dilde yardım alabilirsiniz.

Türkçe yardım için http://tr.libreoffice.org/belgelendirme ya da http://wiki.libreoffice.org.tr adreslerini kullanabilirsiniz.

Çevrimiçi destek için mail listelerine üye olabilir, forum ya da soru-cevap sayfalarını kullanabilirsiniz.

Mail listesi (Tr)	users@@tr.libreoffice.org Üyelik için users+subscribe@tr.libreoffice.org adresine boş bir e-posta göndermeniz yeterlidir.
Forum	http://forum.libreoffice.org.tr
soru-cevap	http://ask.libreoffice.org

Özellikleri:

- **Ücretsizdir.**

Lisans ücreti ödemezsiniz. Dilediğiniz kadar bilgisayara kurabilir, güncellemeleri ücretsiz edinebilirsiniz.

- **Açık kaynak kodlu uygulamalar içerir.**

Kurum ya da kendi ihtiyaçlarınız doğrultusunda özelleştirilebilirsiniz.

- **Tüm platformlarda çalışır.**

Microsoft Windows, Mac OS X ve Linux(Pardus, Debian, Ubuntu, Fedora, Suse vb) bütün büyük işletim sistemlerinde kullanılabilir.

- **Birçok dosya biçimini destekler.**

Belgelerinizi OpenDocument biçemlerinin yanı sıra Microsoft Office, HTML, XML, MathML, WordPerfect, PDF gibi biçemlerde açabilir veya kaydedebilirsiniz.

- **Ürün farklılaştırması yoktur**

Barındırdığı tüm yazılımları birlikte sunar.

(Home, Basic, Professional gibi ayrımı yoktur)

- **Eklentiler ile ihtiyacınıza göre zenginleştirebilirsiniz.**

LibreOffice gönüllü katkıcılar ve büyük yazılım şirketlerinin desteği ile gelişimine devam etmektedir.

- **Tamamen Türkçe'dir**

LibreOffice 30 farklı dili destekler.

- **Bütün ofis ve kişisel üretim ihtiyaçlarını karşılayabilirsiniz.**

Writer (Kelime İşlemci), Calc (Hesap Tablosu), Impress (Sunum), Draw (Çizim), Math (Matematik) ve Base (Veritabanı) uygulamalarının zengin özellikleriyle, bütün belge oluşturma ve veri işleme ihtiyaçlarınızı karşılayabilirsiniz.

Resim 137 : LibreOffice Karşılama Ekranı

LibreOffice dokümanları için www.pardus.org.tr adresinde **LibreOffice Portal** bölümündeki **"Belgeler"** başlığını ziyaret edebilirsiniz.

Metin Belgesi (Writer)

Basit bir dilekçeden binlerce sayfalık profesyonel görünümlü belgelere kadar oluşturabileceğiniz bir kelime işlem programıdır.

Hesap Tablosu (Calc)

Tablo verileriniz üzerinde hesaplama, filtreleme, raporlama ve grafik olarak görüntüleme işlemleri yapabileceğiniz LibreOffice uygulamasıdır.

Sunu (Impress)

LibreOffice' in yazı efektleri ve görsel/işitsel nesnelerle etkileyici tanıtımlar yapabileceğiniz sunum hazırlama aracıdır.

Çizim (Draw)

Diyagram, akış çizelgesi, organizasyon şeması ve hatta 3B nesne çizimleri yapabildiğimiz LibreOffice çizim uygulamasıdır.

Veritabanı (Base)

Veri tablolarınız için form oluşturma, raporlama, sorgulama, ilişkilendirme işlemlerini gerçekleştirebildiğiniz veritabanı uygulamasıdır.

Formül (Math)

Kelime işlem programlarında yazılması çok güç olan birden fazla satırdan oluşan ve hatta özel simgeler içeren formülleri hızlı biçimde düzenlememizi sağlayan LibreOffice uygulamasıdır.

Sistem Uygulamaları

Kuser-KDE Kullanıcı Yöneticisi

Kullanıcı ve grup ekleme, silme, düzenleme, yetkilendirme, gibi işlemlerin tamamının yapılabildiği bir uygulamadır.

Resim 138 : Kuser Uygulaması

Uygulama ile ilgili detaylı bilgiyi Kullanıcı Ekleme konu başlığı altında bulabilirsiniz.

Sistem İzleyici

Sistem üzerinde o anda çalışan bütün süreçleri ayrıntıları ile birlikte gösterir. Süreç detayları ve sonlandırma gibi işlemlerin gerçekleştirilmesini sağlar. Sistemde yüklü gelmektedir.

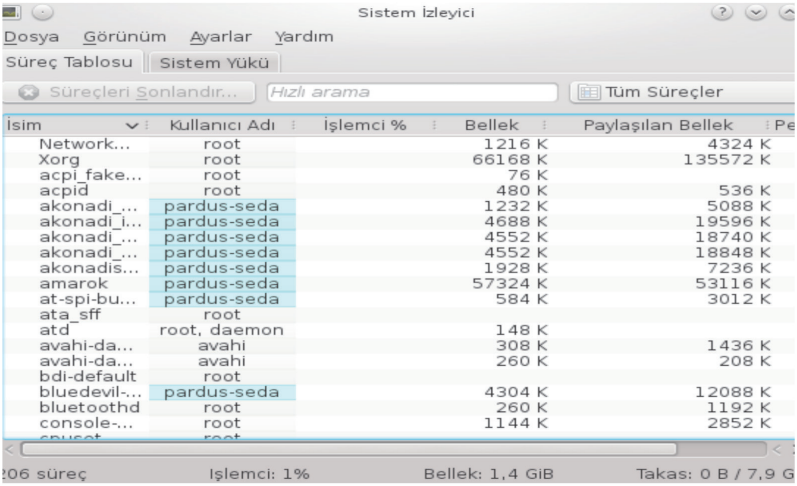

Resim 139 : Sistem İzleyici Uygulaması Arayüzü

Sistem Günlüğü İzleyici - KSystemLog

Sistemdeki günlük kaydı, kernel kaydı, kimlik doğrulama günlük kaydı, xorg günlükleri ve servislerinin günlük kayıtlarının tutulduğu dosyalara erişim sağlayan uygulamadır. Root (yönetici) yetkisi olmayan kullanıcılar uygulamaya erişemez ve kayıtlara ulaşamazlar.

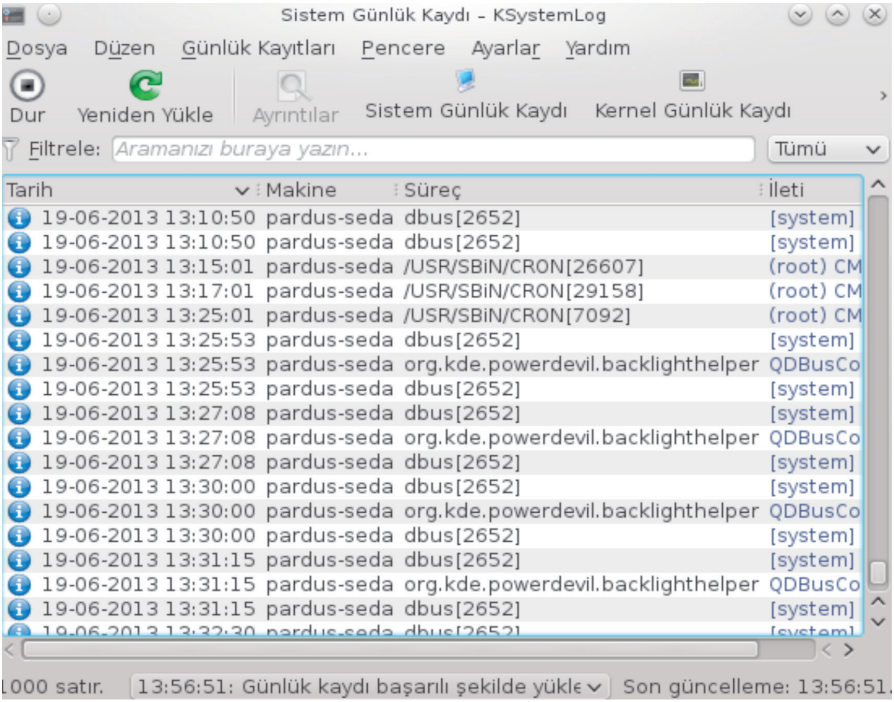

Resim 140 : KsystemLog Uygulaması

KsyslstemLog uygulamasına Pardus Simgesi > Uygulamalar > Sistem> Sistem İzleyici ve Ctrl+Esc kısayol tuşları ile ulaşabilirsiniz.

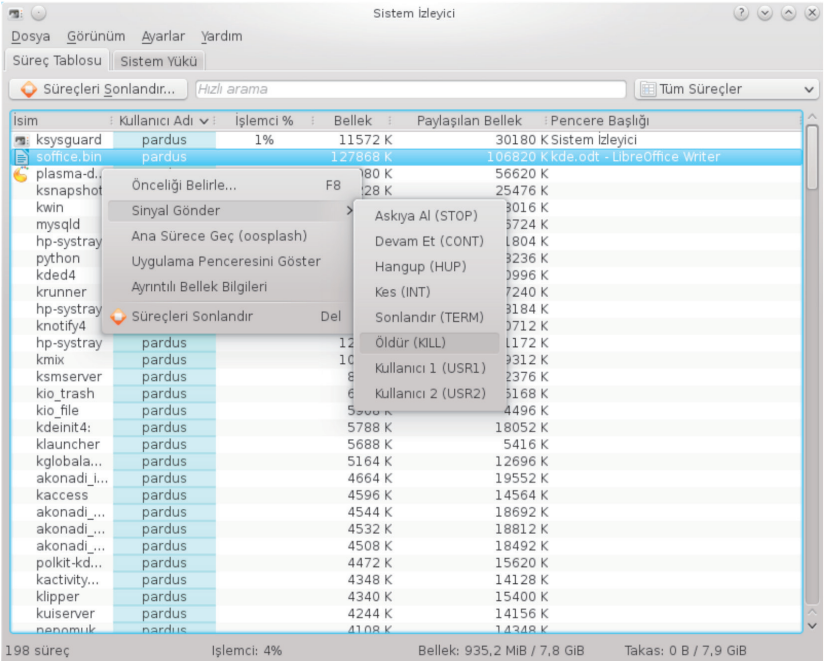

Resim 141 : Sistem İzleyici – Ksytemlog

Süreç tablosu sisteminizde aktif çalışan süreçleri göstermektedir. Kapatmak istediğiniz uygulamaya sağ tıklayarak gelen ekranda Öldür(Kill) seçeneğini ile kapatabilirsiniz.

Kinfocenter-Kde Bilgi Merkezi

Sistemin bellek, aygıt bilgileri, ağ bilgileri ve grafiksel özelliklerine ulaşmamızı sağlayan bir uygulamadır. Kullandığımız işletim sisteminin sürüm özellikleri, işlemci özellikleri, hızı gibi ayrıntılara da rahatlıkla ulaşmamızı sağlayan uygulama Kde arayüzü üzerinde yüklü gelmektedir.

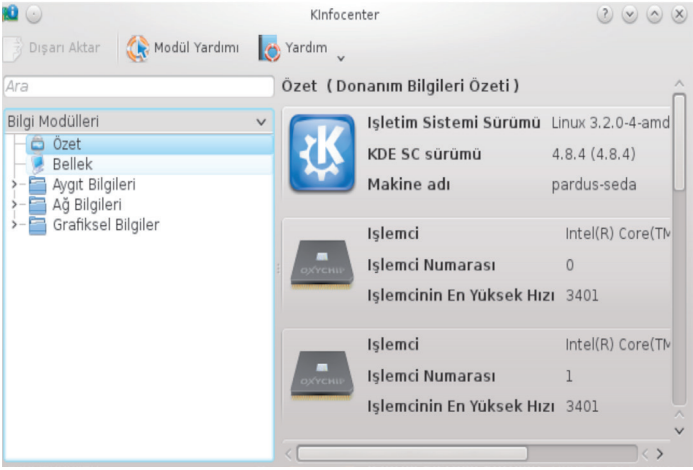

Resim 142 : Kde Bilgi Merkezi

Kwallet – Kde Cüzdanı

Çalıştığımız adresler, formlar, parolalar zaman içinde çoğalır ve yönetimi zor bir hal alır. Bilgisayarımızda herhangi bir metin belgesinde yada çeşitli dosyalar üzerinde saklamak her zaman güvenli olmaz, istemediğimiz kişilerin eline geçebilir yada zaman içinde kaybolabilir.

Kwallet Yönetim aracı tam da bu aşamada devreye girer ve bizlere kullandığımız formları , parolaları, yerel şifrelerimizi güvenli bir ortamda sistemimiz üzerinde saklama imkanını sağlar.

Verilerimizi saklamak için öncelikle Cüzdan oluşturmamız gerekir. İstediğimiz şifreler veya formlar için ayrı ayrı "Cüzdan"lar oluşturabileceğimiz gibi tek bir cüzdan oluşturarak da saklayabiliriz.

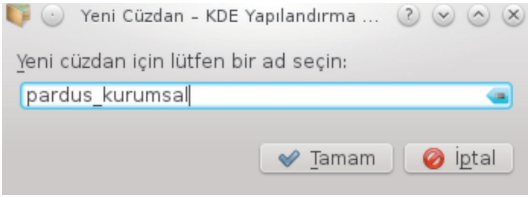

Resim 143 : Cüzdan Oluşturma

Yeni seçeneğine tıkladığımızda bizden oluşturmak istediğimiz Cüzdan'ın ismini belirlememizi isteyecektir.

Resim 144 : Cüzdan Şifresi Belirleme

Cüzdan oluştururken son olarak şifremizi belirlememiz ve doğrulamamız gerekir. Bu adımdan sonra Kde Cüzdan Yönetici içinde oluşturduğumuz cüzdan veya cüzdanlara ulaşabiliriz.

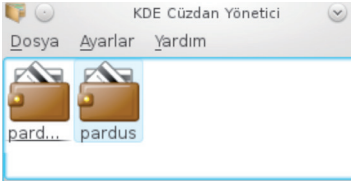

Resim 145 : Kde Cüzdan Yöneticisi

Kde Yapılandırma Modülü;

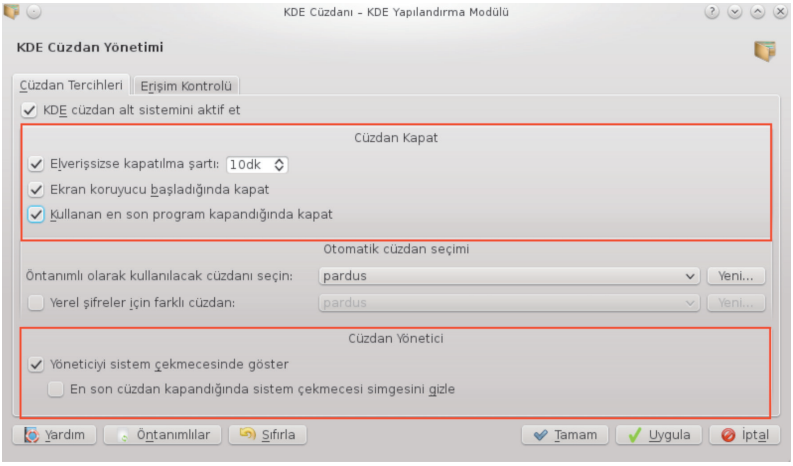

Resim 146 : Kde Cüzdan Yapılandırma

Kde Yapılandırma Modülü üzerinden cüzdan veya cüzdanları hangi şartlarda aktif edip hangi şartlarda pasif hale getireceğimizi seçebilir, erişim kontrolünü yapabiliriz. Yaptığımız seçimleri "Uygula" butonuna tıklayarak kalıcı hale getirmemiz gerekir.

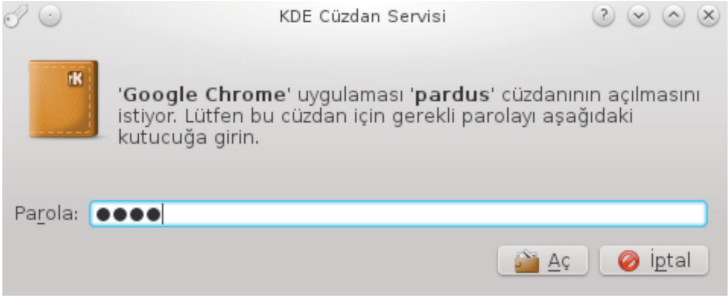

Resim 147 : Kde Cüzdan Servisi

Kwallet uygulaması üzerinden verilerimizin saklandığı Cüzdan'a ulaşmak istediğimizde bizden şifre bilgisi isteyecek ve şifre bilgisine sahip olmayan kullanıcılara erişim izni vermeyecektir. Şifre ve form gibi sakladığımız veriler güvenle saklanacak her giriş yaptığımızda yeniden bilgileri girmemiz gerekmeyecektir.

Ağ Araçları

Ağ ayarlarının yapılandırılması, ping gönderme, ağ durumunun kontrolü, port tarama işlemleri için kullanılan uygulamadır. Ayrıca IP adres bilgisi, ağ maskesi, iletilen – alınan veri boyutları gibi bilgilere ulaşmak istediğimizde kullanabiliriz. Uygulama Kde arayüzünde yüklü gelmektedir.

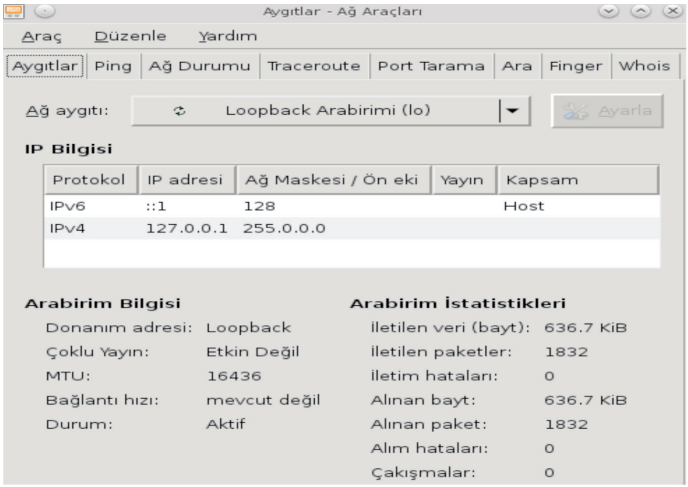

Resim 148 : Whois – Ağ Araçları Uygulaması Arayüzü

Ağ Paylaşımları

Samba Ağ Sunucusu

Samba server, Unix işletim sistemlerinde kullanılan Windows NT ve Windows işletim sistemleri arasında iletişim sağlayan bir ağ sunucusu uygulamasıdır. Diğer işletim sistemleri samba sunucusunun yüklü olduğu bilgisayarlara verilen izinler dahilinde erişebilir, paylaşım, veri alış verişinde bulunabilirler.

Samba sunucusunun tek avantajı dosya - veri alışverişi değildir. Ağ üzerinde bulunan yazıcı, tarayıcı gibi medya aygıtlarını ortak kullanmaya imkan sağlarken, PDC sunucu (Primary Domain Controller), Wins sunucu, Local Master Browser, Domain Browser görevlerini de yapar.

Ağa bağlı olan bilgisayar sayısı samba sunucusu için performans düşüklüğüne veya işlemlerde yavaşlamaya sebep olmaz. Hem küçük işletmelerde hem büyük kurumlarda samba ağ sunucuyu kullanarak ağ üzerinde etkileşim halinde olabilirler.

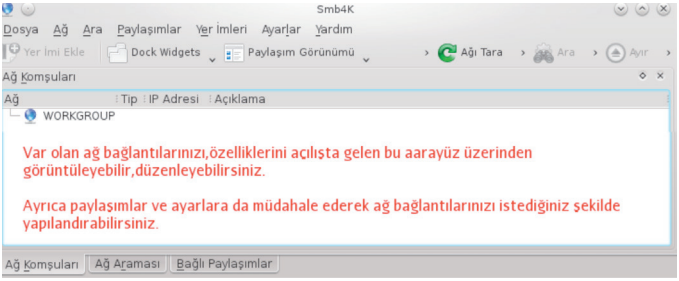

Samba Ağ Sunucu Kurulumu

Farklı işletim sistemlerine sahip bilgisayarların bağlı olduğu ağlarda veri alışverişi ve dosya paylaşımı yapabilmek için Samba sunucusunu samba ve smb4k paketlerini Synaptic paket yöneticisi veya uçbirim üzerinden kurarak kullanmaya başlayabilirsiniz.

Smb4k

Smb4k uygulamasını açtığınızda ağınızdaki diğer bilgisayar ve çalışma gruplarına ulaşabilir, ağ üzerinden verilen izinler dahilinde veri taşıyıp, kopyalayabilir, dosyalarınızı paylaşabilirsiniz.

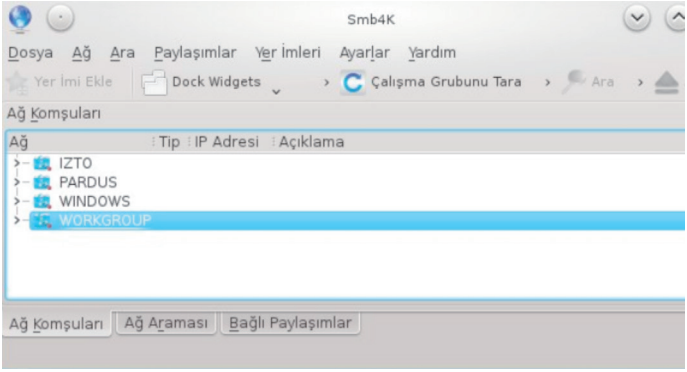

Resim 149 : Smb4k

Putty

Putty genellikle Unix tarzı işletim sistemlerinde SSH protokolü üzerinden bağlantı yapmak için kullanılan başarılı ve kolay bir uygulamadır.

Putty ile bağlantı yaptığınız sunucuyu terminal üzerinden çeşitli komutlar ile yönetebilirsiniz. Başka bir deyişle ağ üzerinden başka bilgisayarlara telnet ya da rlogin programları aracılığıyla bağlanmanızı sağlayan kullanımı en kolay uygulamadır.

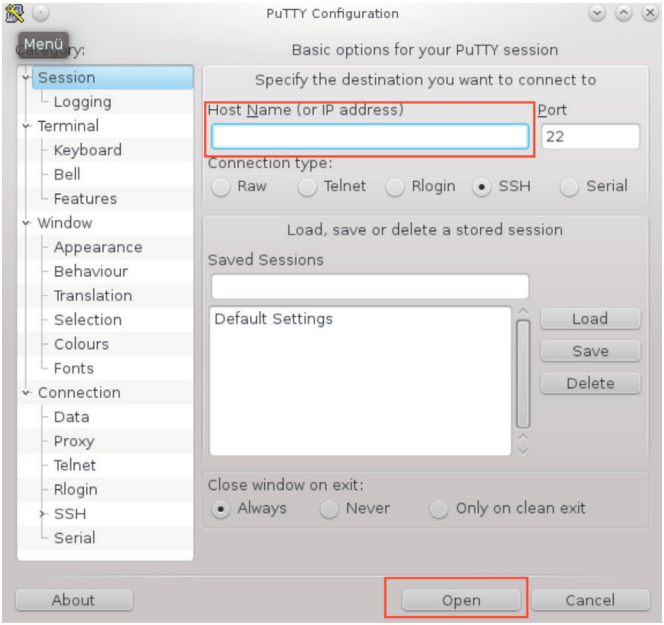

Resim 150 : Putty

1. adımda bağlanmak istediğimiz adresi yazıp
2. adımda open butonuyla bağlantıyı gerçekleştirebiliriz.

Terminal ekranında kodlarla paylaşımı sağlayabilir, ağ ayarlarını yapılandırabilirsiniz.

Dosya Paylaşım Uygulamaları (Krfb, Krdc)

KRFB Uygulaması

Krfb ve Krdc uygulamaları yerel bilgisayarlar arası bağlantı yapmak için kullanılan, birbirini tamamlayan iki uygulamadır. Krfb ile bilgisayarımızı ağda bağlanılabilir hale getirerek krdc ile bağlantı gerçekleştirilir.

Krfb ve Krdc uygulamalarını synaptic paket yöneticisinden veya yazılım merkezi üzerinden kurabilir. Sonrasında bu uygulamalara KDE arayüzünde Pardus Simgesi > Uygulamalar > Sistem altından ulaşabilirsiniz.

Öncelikle Krfb uygulamasını başlatıyoruz;

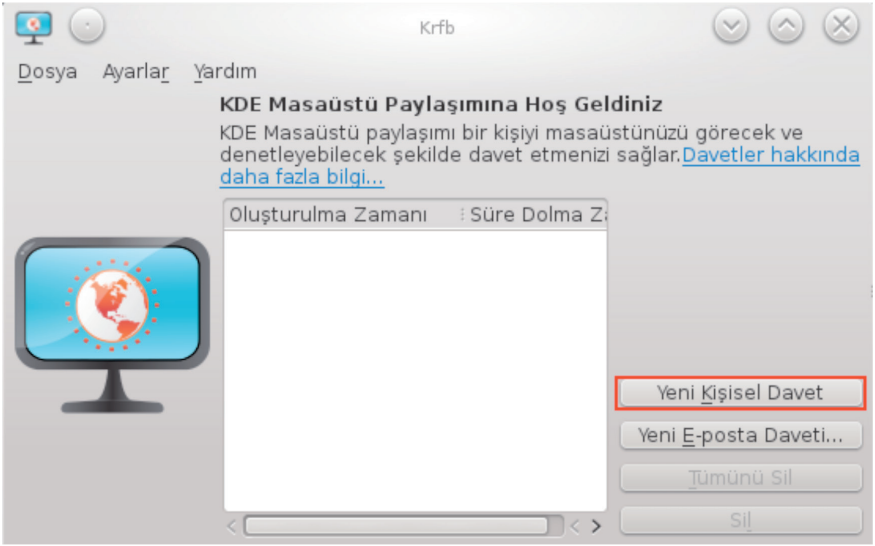

Resim 151 : Krfb Uygulaması Arayüzü

Yeni bir davet oluşturmak için Yeni Kişisel Davet butonuna tıklıyoruz.

Resim 152 : Krfb Uygulaması Davet Gönderme Ekranı

Eğer bulunduğumuz ağ üzerinde bir bilgisayardan kendi bilgisayarımıza ulaşım izni vermek istiyorsak "Makine" kısmına bize ulaşmasına izin verdiğimiz makinenin ip adresini vermemiz ve bağlantı parolasını Parola kısmına girip bu bilgiyi karşıdaki kullanıcı ile paylaşmamız gerekir.

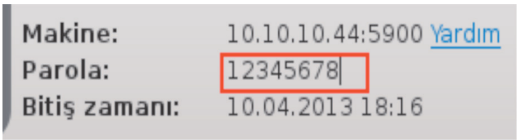

Yeni E-posta Daveti seçeneği ile aynı şekilde bu paylaşımı mail olarak istediğimiz kişiye gönderebiliriz.

Bağlantının ne zamana kadar süreceği bilgisini Bitiş zamanı kısmına girerek zaman dilimini sınırlandırabiliriz. Örneğin; bilgisayarımıza 2 saatlik bir ulaşım imkanı sağlamak istiyorsak bu alana müdahale ederek bitiş zamanını ayarlayabiliriz.

Bu aşamaya kadar girdiğimiz bilgilerle bir davet oluşturularak krfb uygulamasının ana ekranında görüntülenir.

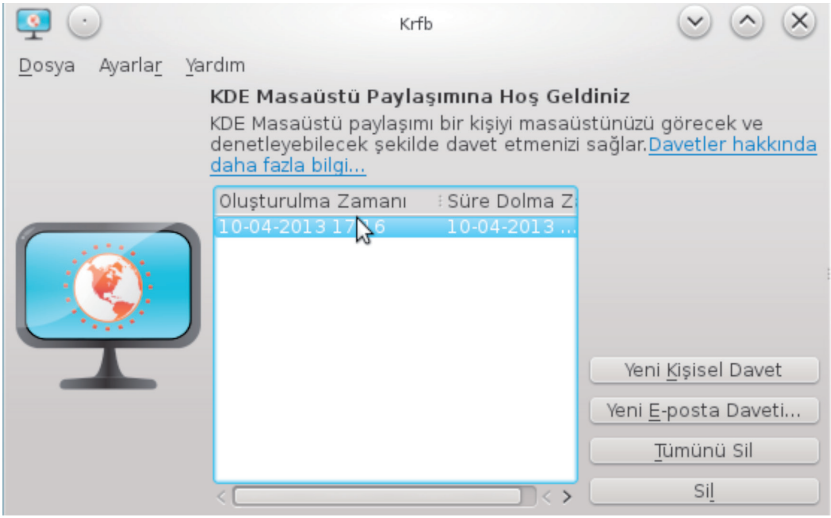

Resim 153 : Krfb Uygulaması

İşlemler bittikten sonra bu bağlantıyı silebiliriz. İstediğimiz zaman Yeni e-posta daveti ile yine bir davet oluşturur ve bu daveti mail olarak istediğimiz kişiye tekrar gönderebiliriz.

"Yeni davet ekle" butonu ile birden fazla makineye farklı zamanlarda ulaşım imkanı verebiliriz. Eğer bu şekilde davet oluşturmadan bilgisayarımızı sürekli olarak ulaşıma açmak istiyorsak "Ayarlar" sekmesinden "Masaüstü Paylaşımı Uygulamasını Yapılandır" butonu ile güvenlik sekmesinden "Davet edilmemiş bağlantılara izin ver" seçeneği ile gerçekleştirebiliriz.

Ayrıca bağlantı yapılırken sizden izin alınmasını ve bağlananların bilgisayarınıza ne oranda müdahale edebileceği gibi ayarları bu menüden düzenleyebilirsiniz.

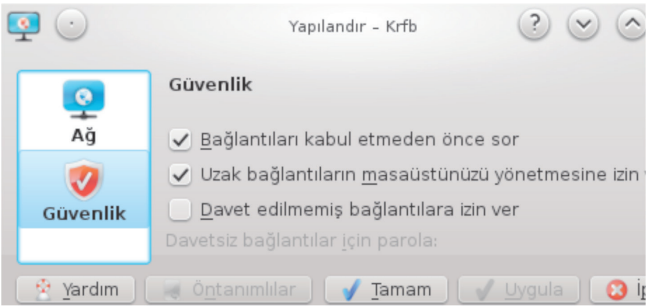

Resim 154 : Krfb Uygulaması Yapılandırma Menüsü

KRDC Uygulaması

Krdc uygulamasını açtığımızda Krfb uygulaması ile oluşturduğumuz bağlantı(bağlantılar) karşımıza gelecektir.

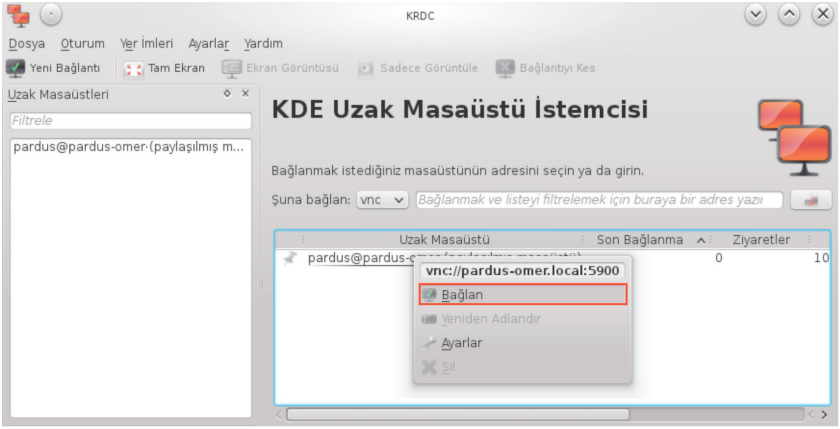

Resim 155 : Krfb Uygulaması Arayüzü

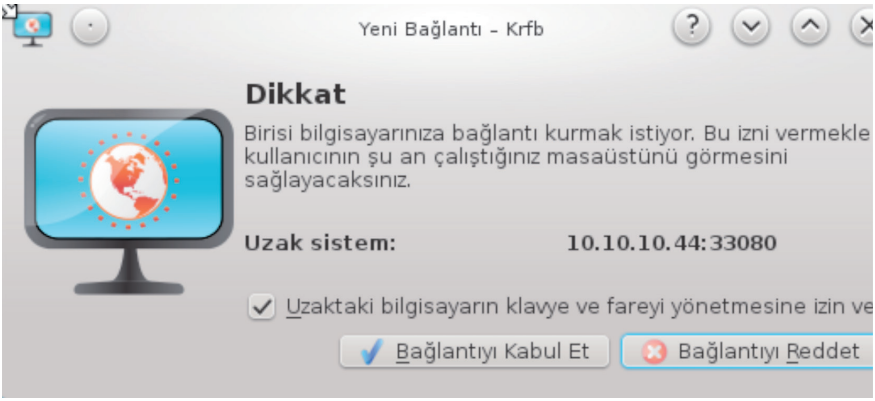

Resim 156 : Krfb Uygulaması Yeni Bağlantı

İstediğimiz bağlantının üzerine gelerek sağ tuşla "Bağlan" seçeneğini işaretledikten sonra paylaşıma açılan bilgisayara bağlantıya izin verme onayı gönderecektir.

Bağlantıya onay verildikten sonra bilgisayarlar arası bağlantı gerçekleşir. Üst panelden yeni bağlantı, tam ekran, ekran görüntüsü alma ya da izleme yapabilir, bağlantıyı kesebiliriz.

Ayarlar > KRDC Uygulamasını Yapılandır'a tıklayıp bağlantıyı anımsatma gibi işlemleri yapabiliriz.

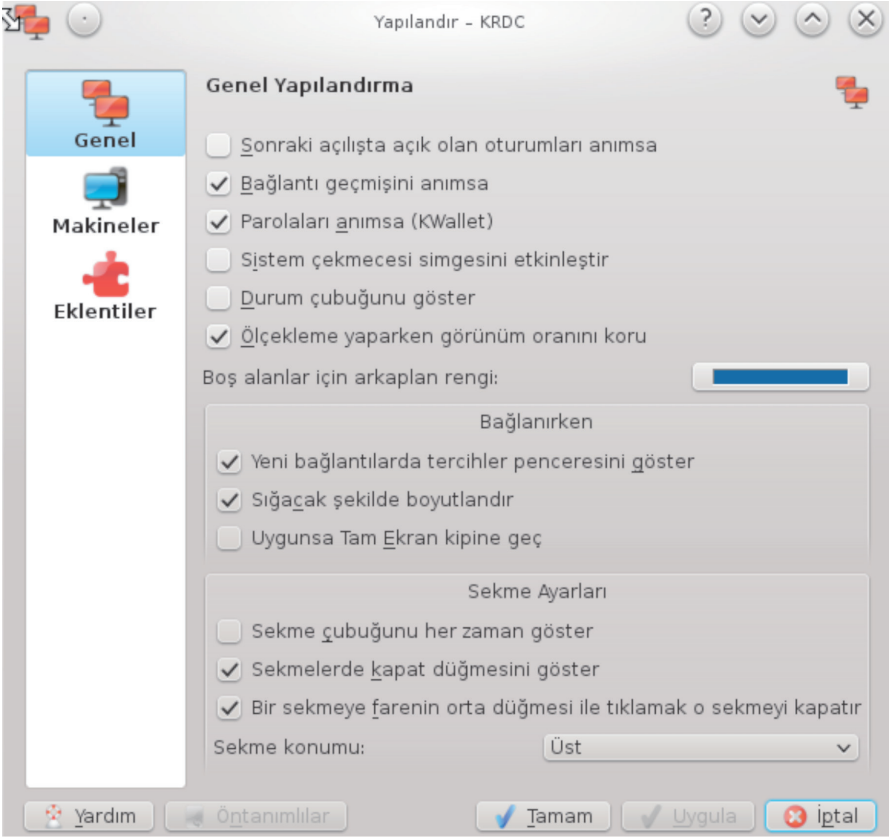

Medya Araçları

VLC Ortam Oynatıcısı

VLC Media Player, tam adı VideoLAN Client Media Player olan uygulama CD, DVD, dosya, görüntü yakalama kartları ve başka kaynakları gösterip oynatabilen ücretsiz bir çoklu ortam yürütücüsüdür.

Bilgisayarınızdaki dosyaların yanında İnternet'e bağlanarak bir ağ üzerinden dinleme ve oynatma yapabilirsiniz. Ayrıca dosyalarınıza altyazı ekleme çıkarma yapabilir, senkronize edebilirsiniz. Uygulama üzerinde kısayol tuşları atayabilir, İstenilen dil ve font üzerinde çalışabilir değişik temala kullanarak çalışma ortamınızı istediğiniz gibi şekillendirebilirsiniz.

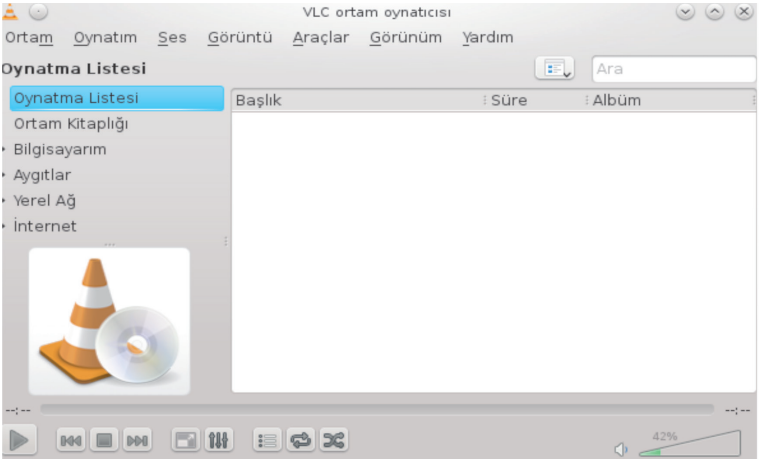

Resim 157 : Krfb Uygulaması

Mpeg, avi, raw sesleri, mp4 gibi dosya biçimlerinin yanında mp3, aac, vorbis ses çözücülerini, image wall, Image adjust, magnification desteklediği video filtrelerinin sadece bazılarıdır.

Amarok

Kullanışlı dilediğiniz gibi düzenleyebileceğiniz arayüzüyle; Mp3, OGG, Realaudio, AAC, Flac gibi yaygın dosya biçimlerini oynatabilme özelliğine sahip Linux,Unix,MAC ile uyum sağlayan güçlü bir müzik çalar uygulamasıdır.

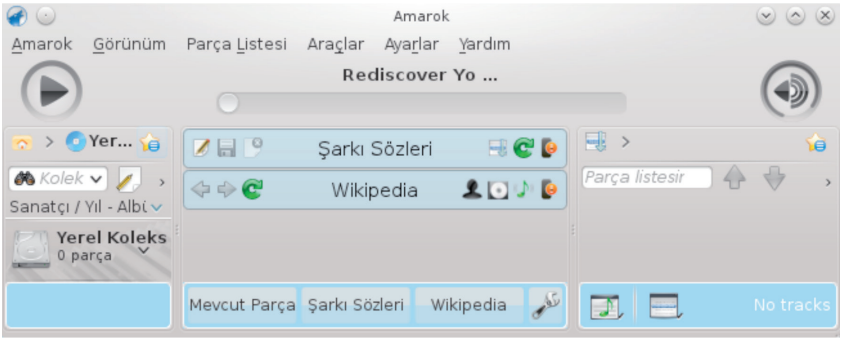

Resim 158 : Amarok Uygulaması

Çalan parçanın sanatçı, şarkı sözlerini, albüm kapaklarını, albümün bulunduğu klasörden veya isterseniz İnternet'ten bulabilir anında ekranınıza getirir. Gelişmiş arama seçeneğiyle albümler arasında kaybolmanızı engeller. Arşiv oluşturmak isterseniz dilediğiniz düzenlemeleri kolaylıkla yapabileceğiniz bir yazılımdır.

Disk Yazma Araçları

Brasero

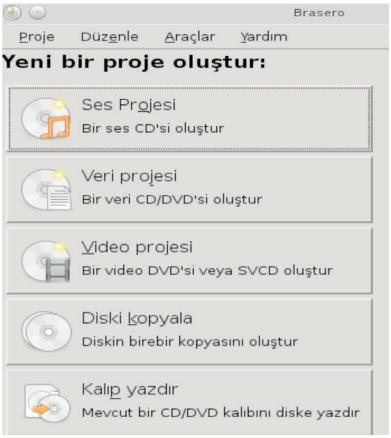

Resim 159 : Brasero Uygulaması Arayüzü

Disk oluşturma-yazma uygulamasıdır. CD/DVD oluşturma, kopyalama, silme, kaydetme, değiştirme, imaj oluşturabilme, imaj yazdırabilme özelliklerine sahiptir.

Kullanımı Türkçe olup kolay ve anlaşılırdır. Çalışmanız esnasında bütünlük kontrolü yapabilir, Md5 dosyalarından da faydalanabilirsiniz. Brasero'nun eklentileri sayesinde yerel olarak saklanamayan dosyaları yazdırabilir, normalleştirme, seçilen dosyalardan kalıp oluşturma gibi işlemleri kolaylıkla gerçekleştirebilirsiniz.

K3b

Başka bir disk yazma-oluşturma uygulamasıdır. Veri, ses, imaj, kalıp dosyaları oluşturulabilir, kopyalayabilir, üzerinde düzenleme yapabiliriz.

Uygulama Türkçe ve çeşitli dil desteğine sahiptir. Aynı zamanda açık kaynak kodlu olup, Yazılım Merkezi, Synaptic Paket Yöneticisi veya İnternet üzerinden ulaşmak mümkündür.

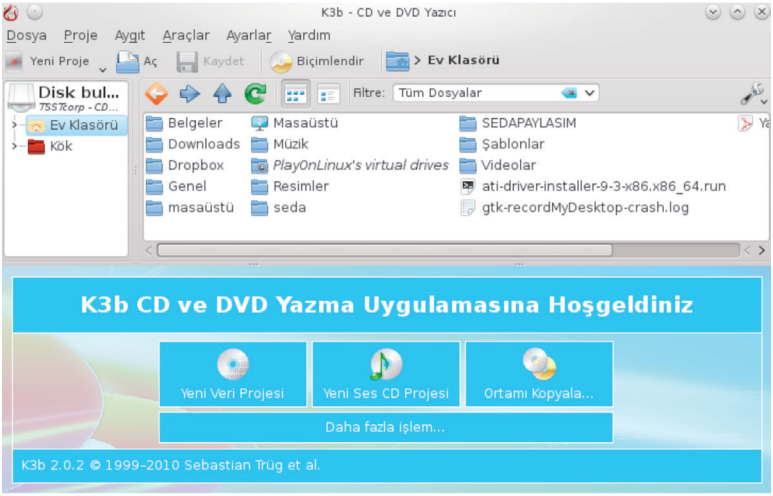

Resim 160 : K3b Uygulaması Arayüzü

Filtreler yardımıyla aradığınız dosyalara (ses, mp3, wav, mpeg gibi) kolaylıkla ulaşabilirsiniz.

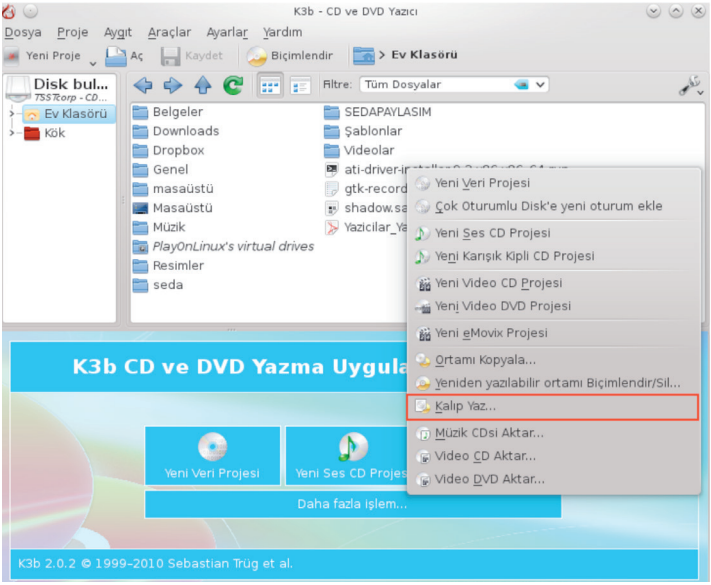

Resim 161 : K3b İle Kalıp Dosyası Hazırlama

Iso to USB

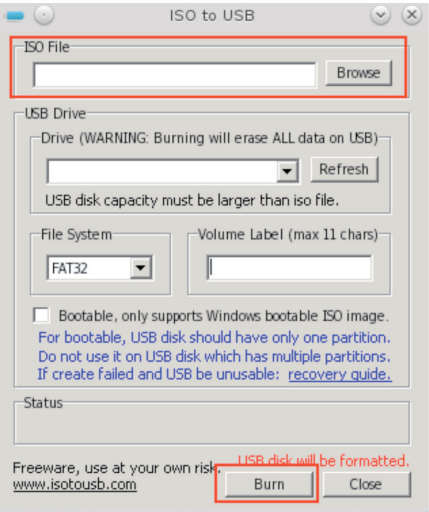

Resim 162 : Iso to Usb Uygulaması

Iso dosyalarını Usb bellek üzerine kalıp halinde yazdırmaya yarayan ücretsiz kullanımı kolay bir uygulamadır. Fat, Fat32, ExFat, NTFS gibi dosya sistemlerini desteklemektedir.

Iso File bölümünden yazdırmak istediğiniz dosyayı seçmelisiniz. Ardından yazdırmak istediğiniz belleği seçerek "Burn" seçeneği ile kalıbı oluşturmaya başlayabilirsiniz.

UnetBootin

Iso dosyalarını kalıp halinde usb bellek üzerine yazdıran bir başka ücretsiz uygulamadır.

Cd-Dvd olmaksızın çeşitli işletim sistemlerini bilgisayarınıza daha hızlı bir şekilde kurmak isteyebilirsiniz, özellikle Cd/Dvd sürücüsü olmayan Netbook cihazları için USB kullanımı zorunlu sayılabilir. Uygulama bu gibi durumlarda kurtarıcımız olacak niteliktedir.

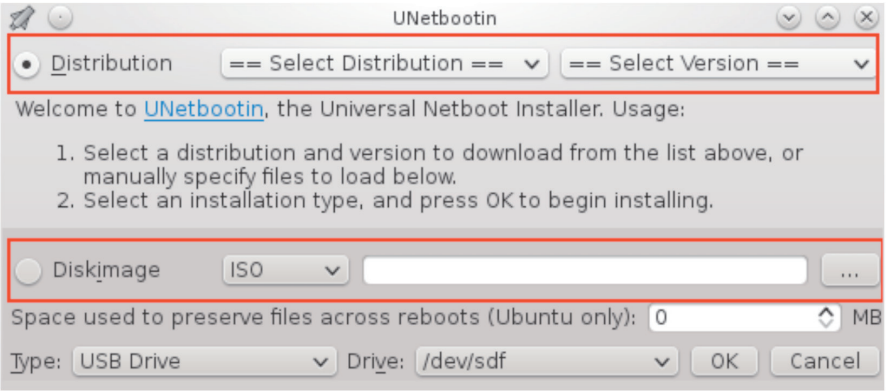

Resim 163 : UNetbootin Uygulaması

Distribution bölümü ile İnternet üzerinden yazdıracağınız dosyayı seçebilirken, Diskimage bölümünde bilgisayarınızda bulunan bir dosyayı adres göstererek iso kalıbı halinde flash belleğinize yazdırabilirsiniz.

Grafik Uygulamaları

GIMP - Görüntü Düzenleyici

Gimp oldukça kapsamlı bir görüntü düzenleme - işleme programıdır. Çeşitli filtreler, katmanlar, araç kutuları, efekt araçları, eklentilerle sonradan yeni özellikler ekleyebilme, dosya türleri arasında dönüşüm yapabilme, gelişmiş seçim ve çizim araçları, hazır logo, desen (pattern), site tuşları, reklam alanları oluşturabilme, gelişmiş kesme, döndürme, fırça araçları gibi görüntüleri düzenlerken ihtiyaç duyabileceğiniz öğelere sahiptir.

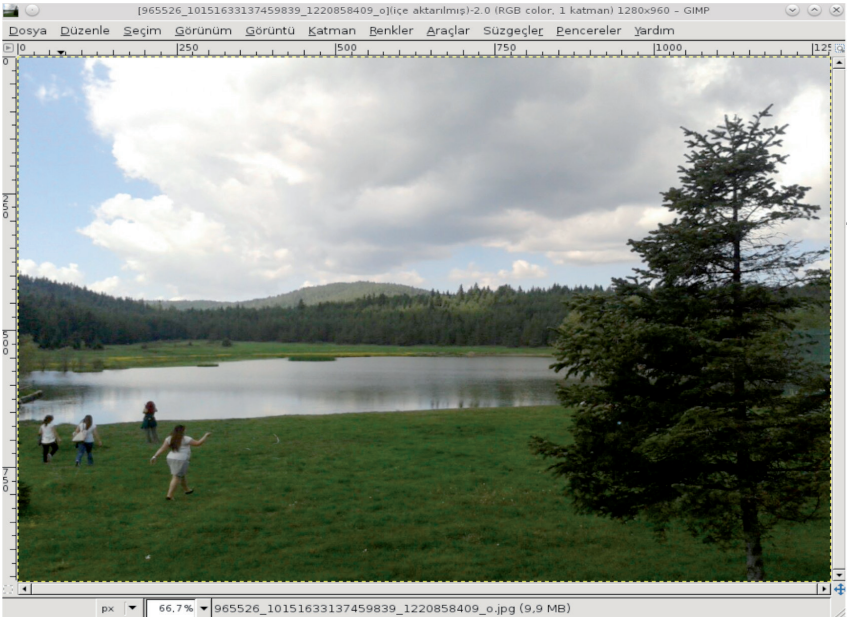

Resim 164 : Gimp Uygulaması Arayüzü

XCF, SVG, TIFF, PDF, JPEG, PNG, GIF, Script belgeleri (PS, EPS ya da sıkıştırılmış .ps.gz), BMP Paintshop Pro dosyaları (PSP ya da TUB), Adobe Photoshop dosyaları (PSD) desteklediği yüzlerce dosya türlerinden sadece bazılarıdır. Uygulama Türkçe dil desteğine sahiptir.

GIMP profesyonellerin ileri düzey tüm ihtiyaçlarına karşılık verebilecek , eklentileriyle zenginleştirilebilen açık kaynak kodlu bir yazılımdır. İstekleriniz doğrultusunda eklentilerini edinerek uygulamayı tam olarak ihtiyacınız olan resim işleme uygulaması haline getirebilirsiniz .

GIMP uygulamasının içeriğe duyarlı ölçekleme, siyah beyaz fotoğrafları otomatik renklendirme, CMYK desteği, katman efektleri, İnternet için kaydetme, droste efekti gibi onlarca faydalı eklentisi bulunmaktadır. Bunlara örnek olarak GAP ve UFRaw eklentilerinden bahsedebiliriz.

GAP (Gimp Animasyon Paketi) Eklentisi: Gimp ile hareketli görüntüler ve animasyonlar oluşturmaya yarayan eklentiler bütünüdür. Video, grafik ve İnternet sitesi tasarım işleriyle uğraşan birçok kullanıcı için önemli çözümler sunar.

UFRaw Eklentisi: Sayısal kameralardan alınan ham verileri okumak ve işlemek için kullanılır.

Pinta

Grafik düzenleyici başka bir uygulamadır. Pinta uygulamasını kullanarak elle veya hazır araçlarla çizim yapabilirsiniz, neredeyse sınırsız katman desteği ve geri alma imkanı, bir çok ayarlama ve efekt çeşitleri sayesinde özgürce çalışabilir, araç menü görünümünü de dilediğiniz gibi kişiselleştirebilirsiniz.

Program açık kaynak kodlu ve Türkçe dahil bir çok dil desteğine sahiptir.

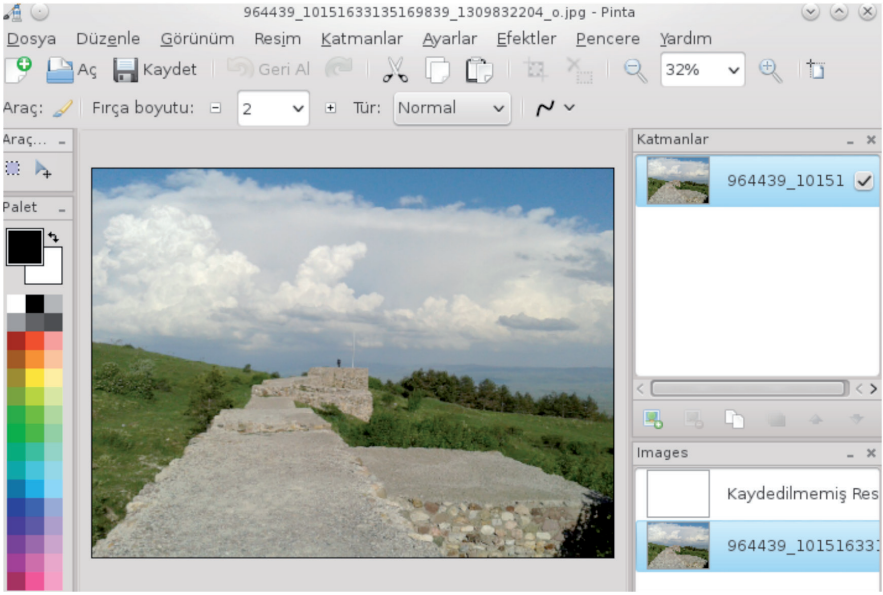

Resim 165 : Pinta Uygulaması Arayüzü

DraftSight

DWG ve DXF dosyalarının oluşturulması, düzenlenmesi ve görüntülenmesi için kullanılan 2 boyutlu çizim programıdır. Yazılım ticari olmamasına karşın (özgür olmayan) sahiplidir. Muadil programları DWG uzantılı dosyaları henüz desteklemezken Draftsight uzun süredir desteklemektedir.

Uygulama Türkçe ve birçok dil desteğine sahip olup İnternet üzerinden ücretsiz bir şekilde kolaylıkla erişilebilir.

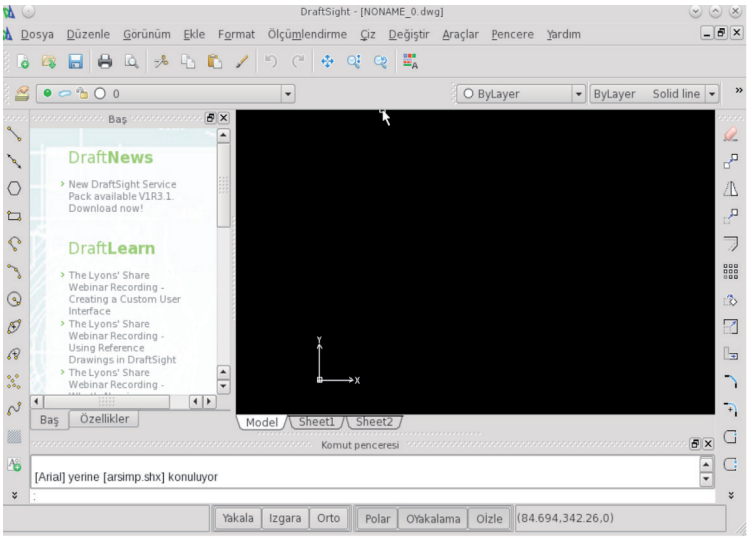

Resim 166 : DraftSight Uygulaması Arayüzü

Inkscape

Vektörel grafik düzenleyici uygulamasıdır. Vektörel çizimler için gerekli olan nesne işleme, doldurma ve darbeleme, çalışma eğrileri üzerinde işlemler yapma gibi özelliklere sahip olan program sayesinde resim düzenleyebilir, logo ve afiş hazırlayabilirsiniz.

Inkscape yazılımı Türkçe dil desteğine sahip ve ücretsizdir.

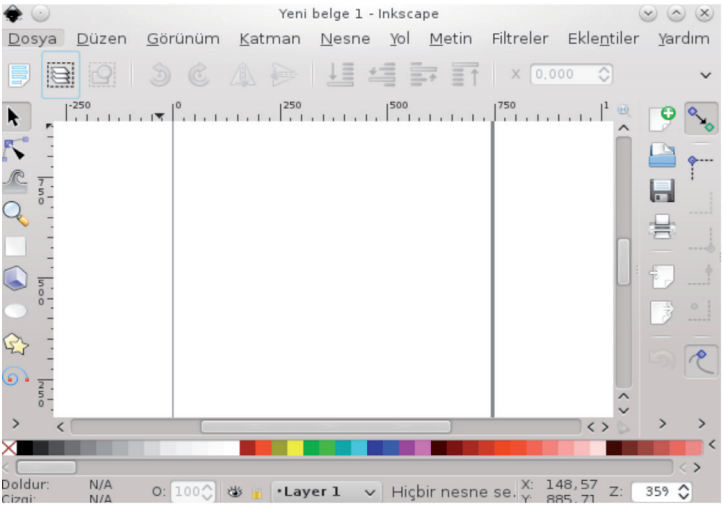

Resim 167 : Inkscape Uygulaması Arayüzü

DNG Dönüştürücü

Raw uzantılı dijital kamera görüntülerini dng tipi dosyalara çevirmek için kullanılan bir uygulamadır. İnternet üzerinden ücretsiz temin ederek kullanmaya başlayabilirsiniz.

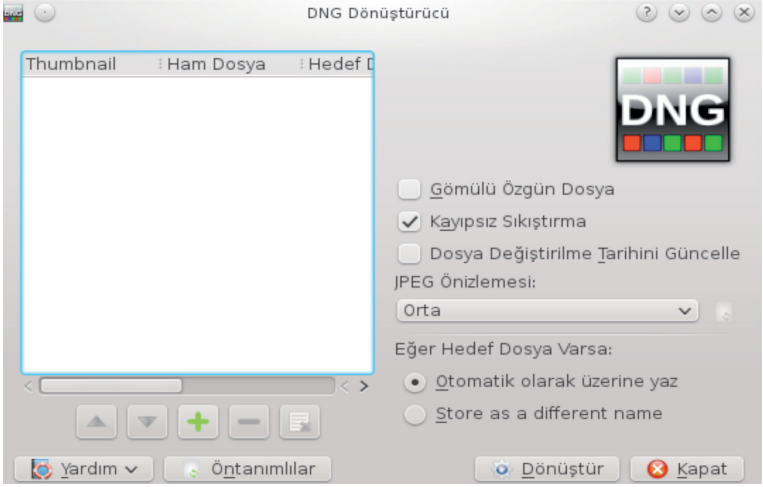

Resim 168 : DNG Dönüştürücü Uygulaması Arayüzü

Shotwell

Sistem içerisinde farklı yerlerde bulunan fotoğraf resim gibi görselleri aktarabileceğimiz, üzerinde çeşitli düzenlemeler yapılmasına olanak sağlayan bir uygulamadır. Görsellere etiket ekleme, oy verme, bunların içerisinde arama yapma gibi çeşitli özelliklere sahiptir. Program Türkçe ve ücretsizdir.

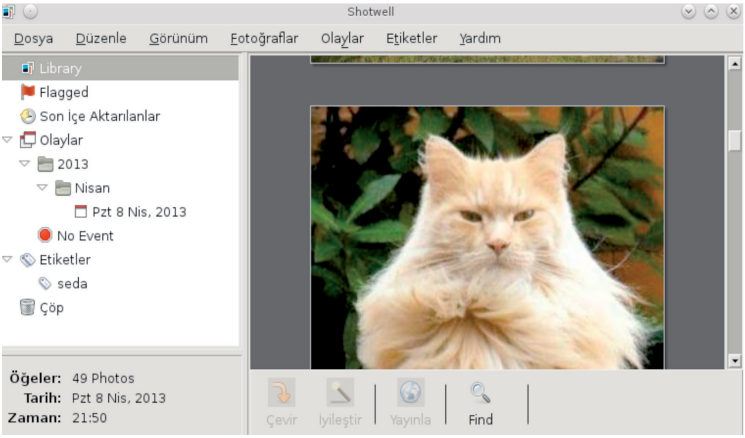

Resim 169 : Shotwell Uygulaması Arayüzü

Görüntü Yakalama Araçları

Ksnapshot

Uygulama ekran görüntüsü almak için kullanılır. Klavyeden "Print Screen" tuşuna basarak ya da uygulamalar menüsünden başlatabilirsiniz.

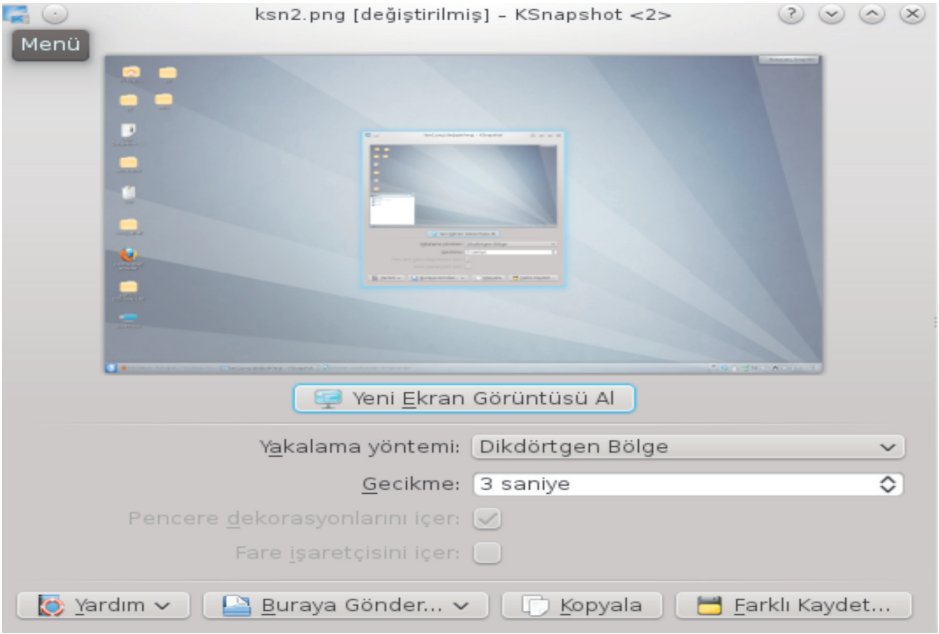

Resim 170 : Ksnapshot Uygulaması

Ekran üzerinde görüntüsü alınmak istenilen alan seçilerek farklı bir dosya türü seçmediğiniz takdirde .png uzantılı olarak kaydedilir.

Uygulamayı kullanırken ekranın tamamını görüntüleyebileceğiniz gibi , sadece bir kısmını dikdörtgen bölge, pencerenin bir kısmı gibi çeşitli şekillerde kaydedebilirsiniz. Ekran görüntüsü farklı bir dosya türü seçmediğiniz takdirde .png uzantılı olarak kaydedilir.

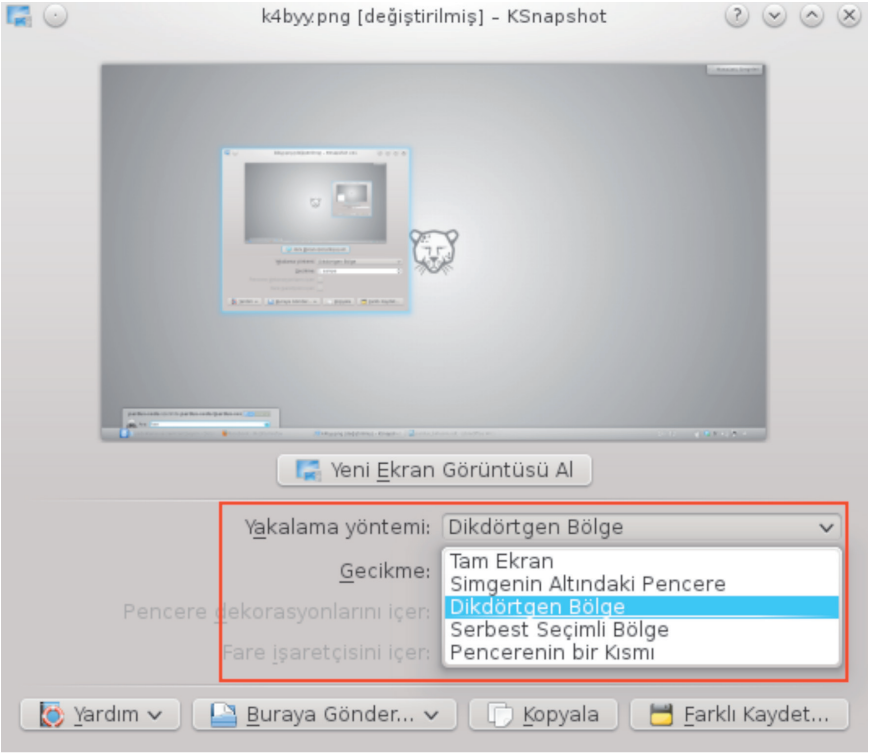

Resim 171 : Ksnapshot Uygulaması Alan Seçimi

Görüntüyü dilerseniz belirlediğiniz klasöre kaydedebilir, düzenleme yapmak için bilgisayarınızda yüklü olan resim düzenleyici uygulamalara aktarabilir yada çeşitli sosyal medya ağlarına göndererek kullanabilirsiniz. Uygulama kolay kullanım avantajının yanında Türkçe dil desteğine de sahiptir.

RecordMyDesktop

Masaüstü üzerinde yaptığınız çalışmaları, istenilen alan seçimi yapılarak, eş zamanlı olarak video halinde kayıt altına alan çoklu ortam kaydedicisidir.

Video için theora, ses için vorbis biçimini kullanır. Çıktıyı OGV biçiminde kaydeder. Sesli kayıt da yapabilen program ALSA, OSS veya JACK ses sunucularını kullanır. Uygulamaya yazılım merkezinden eklentileri ile birlikte ulaşabilirsiniz.

Resim 172 : RecordMyDesktop Uygulaması Arayüzü

Panorama

Panoramik çekim özelliğine sahip makinalar ile çekilmiş panoramik fotoğrafları düzenleme, farklı formatlarda (jpeg, tiff vb) kaydetme imkanı sağlayan bir uygulamadır. Synaptic Yazılım Merkezi veya Yazılım Merkezi üzerinden kurabilirsiniz.

Resim 173 : Panorama Uygulaması Arayüzü

Digikam

Fotoğraf düzenleme, etiketleme, albüm haline getirme, fotoğraf veya albümleri çeşitli kriterlerde sıralamayı kolaylaştıran fonksiyonel bir uygulamadır.

Uzak bilgisayar, tarayıcı, telefon gibi aygıtlardan çift yönlü aktarım sağlarken, görsellerden slayt dosyası hazırlama imkanı da sunar. Program Türkçe dil desteğine sahip olup ücretsizdir. Pardus 2013 Kararlı Kurumsal sürümün paket depolarında mevcuttur.

Resim 174 : Digikam Uygulaması Açılış Ekranı

Peynir

Dahili veya harici kamera yardımıyla fotoğraf, video çekme, üzerinde düzenleme yapılabilen Türkçe bir programdır. İşletim sistemi üzerinde yüklü gelmekle birlikte İnternet üzerinden de indirilerek istenilen farklı sistemlerde kullanılabilir.

Gwenview

Fotoğraf-Resim görüntüleme aracıdır. Görseller üzerinde basit düzeyde düzenleme yapmaya imkan sağlar. Synaptic yazılım merkezi üzerinden ulaşılabilir.

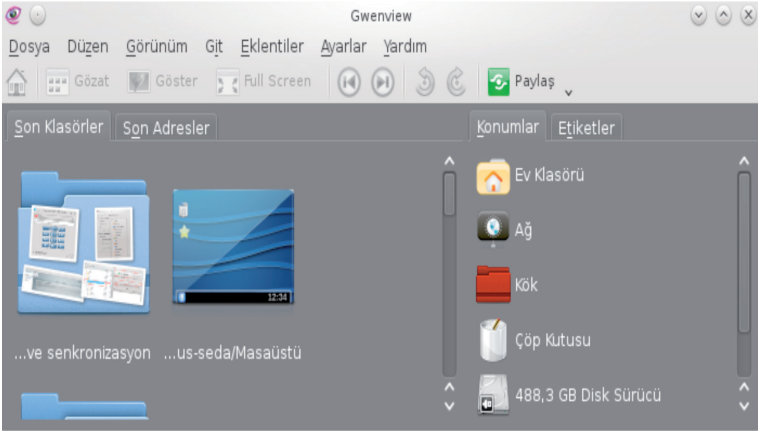

Resim 175 : Gwenwiew Uygulaması Açılış Ekranı

Yardımcı Uygulamalar

Belge Gösterici – Okular

Pdf dosyalarının görüntülenmesi için kullanılır. Aynı zamanda DWI dosyalarının görüntülenmesi, postscript dosyalarının başka programa ihtiyaç duymadan kendi içinde pdf dosyasına çevrilerek görüntülenmesi işlemlerini yapar.

Uygulama sistemle birlikte yüklü gelir.

Resim 176 : Okular Belgi Göstergesi Uygulaması

Orca - Ekran Okuyucu Uygulama

Orca görme engelli vatandaşlar için ekran görüntülerini seslendiren özgür bir yazılımdır. Uygulama Gnome arayüzünün okunabilirliği ve sadeliği sayesinde de %100 performans ile çalışır. Kde arayüzünde görsel efektlerin fazlalığı ve ekranların esnekliği ekran okunabilirliğini azaltmaktadır.

Orca Uygulamasının Kurulumu

Yazılım merkezi veya Synaptic Paket Yöneticisin' den orca yazarak paketi arattığınızda kurulum kolaylıkla yapılabilir.

Kurulumdan sonra Gnome arayüzünde Uygulamalar > Evrensel Erişim > Orca Ekran Okuyucu yoluna atacaktır. Kde de ise Pardus Simgesi > Uygulamalar > Yardımcı Programlar > Orca Ekran Okuyucu şeklinde ulaşılabilir.

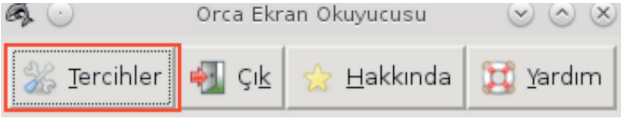

Resim 177 : Orca Ekran Okuyucu Uygulaması

Tercihler sekmesi ile bu ayarlar üzerinde istediğiniz değişiklikleri gerçekleştirebilirsiniz. Orca genel ayarları, ses ayarları ve konuşma ayarları gibi bilgiler sekmeler halinde sunulmuştur.

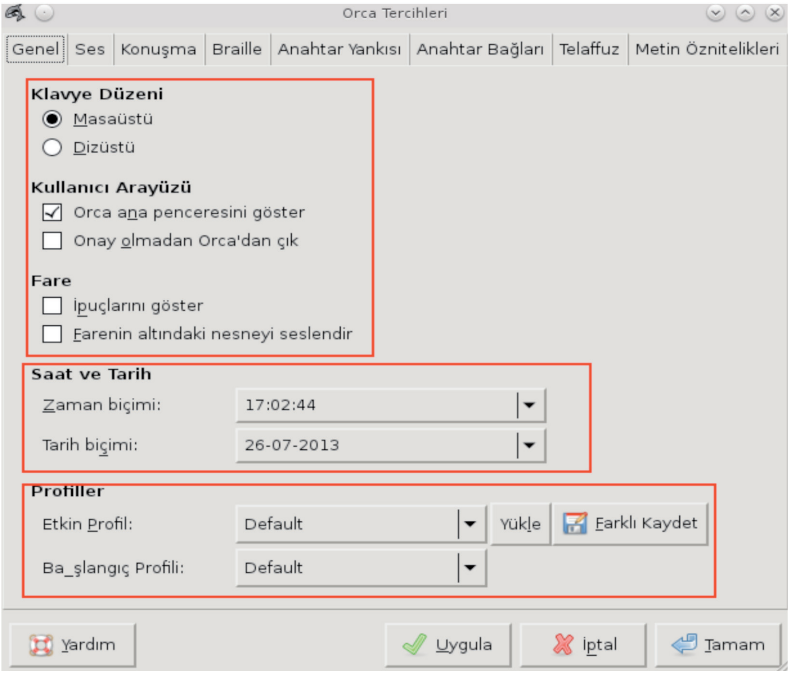

Resim 178 : Orca Ekran Okuyucu Uygulaması Tercihleri

Ses sekmesinde konuşma dili, hızı, karakter sıklığı gibi ayarlar bulunur. Kullanıcılar bu ayarları istediği gibi yapılandırarak daha rahat kullanım sağlayabilir.

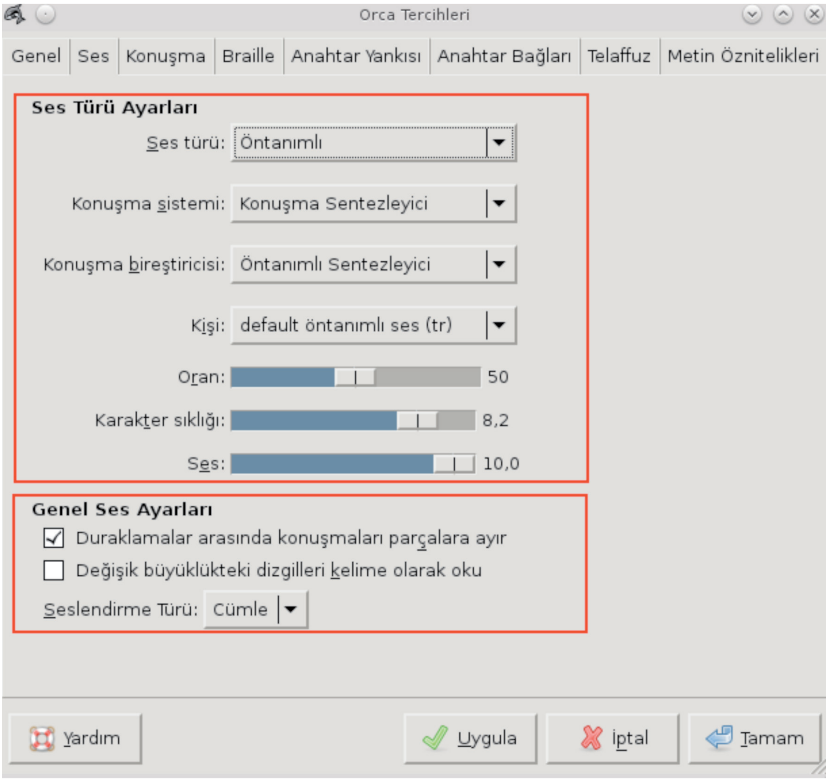

Resim 179 : Orca Ekran Okuyucu Uygulaması Ses Ayarları

Uygulama Yükleme

- Yazılım Merkezi
- Synaptic Paket Yöneticisi
- APT
- Wine
- PlayOnLinux
- Depolama Ortamları ve İnternet
- Jar Uygulamaları ve Çalıştırılması

UYGULAMA YÜKLEME

Yazılım Merkezi

Yazılım Merkezi, işletim sisteminizde kullanabileceğiniz yazılımlar için kurulum yapıp, var olan yazılımları kaldırabileceğiniz bir paket yöneticisidir. Yazılım Merkezi'nin kullanımı oldukça kolaydır. Pardus 2013 Debian tabanlı olduğu için Debian Yazılım Merkezi'ni kullanmaktadır.

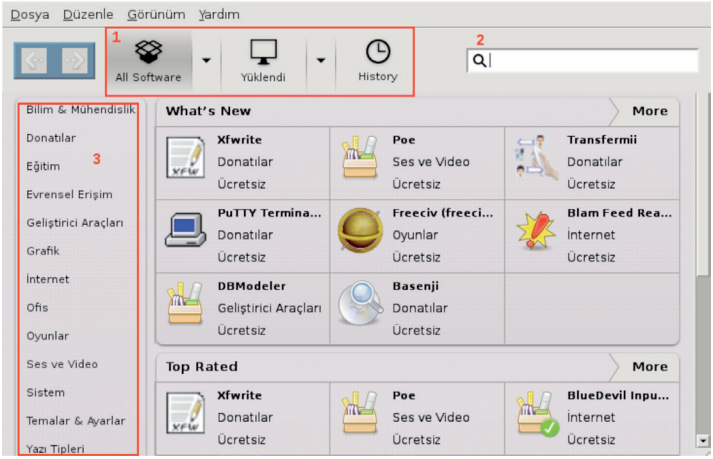

Resim 180 : Yazılım Merkezi

Yazılım Merkezi uygulaması açıldığında gelecek olan ekran yukarıdaki gibidir.

Resim 180'de 2 Nolu alana, yüklemek ya da kaldırmak istenilen uygulama yazılarak arama yapılabilir. 1 Nolu alanda bulunan **"All Sortware"** bölümü Yazılım Merkezi'nde bulunan tüm uygulamaların içinde arama yaparken **"Yüklendi"** kısmında sadece sisteme yükleme yapılan uygulamalar aranabilir. **"History"** kısmı ise Yazılım Merkezi üzerinde yapılan tüm işlemleri geriye dönük olarak incelemeye olanak sağlar.

Resim 180 üzerinde bulunan 3 nolu alanda ise uygulamaların kategorileri bulunmaktadır. Kurmak istenilen uygulamanın adı bilinmiyor ise kategorilerine göre ayrılmış uygulamalar içinde listelenen uygulamaları inceleyerek bulabilirsiniz. Ayrıca arama çubuğuna aranılan uygulamanın işlevi ile ilgili yazılacak kelimeler de bu kelimelerle ilgili uygulamaları listeleyeceği için uygun bir uygulama seçme olanağı sağlayacaktır. Örneğin Resim 181'de arama çubuğuna "chat" yazdığımızda chat programları listelenecektir.

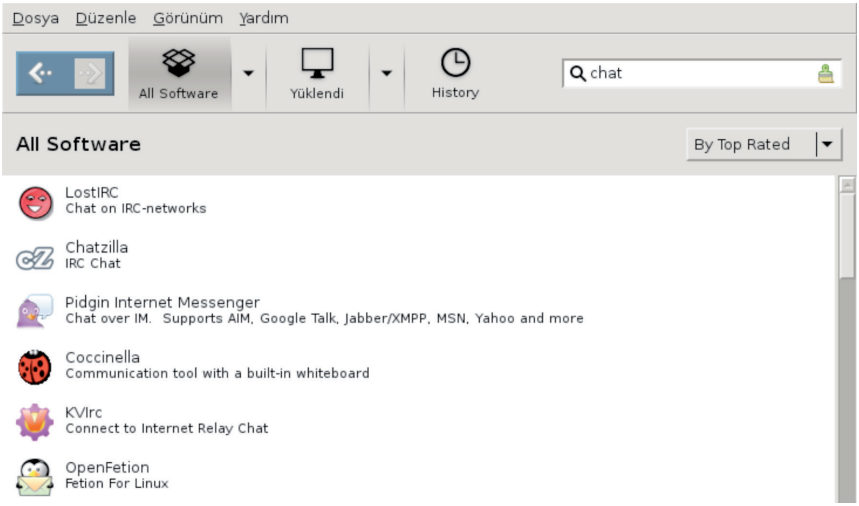

Resim 181 : Yazılım Merkezi – Arama

Uygulamanını kullanımının çok kolay olduğundan bahsetmiştik. Aranılan programı arama çubuğuna yazıp, aşağıda listelenen programlardan istenilen program seçilir ve **"Kur"** butonuna tıklanır. Kurulum için istediği kullanıcı adı ve parola girildikten sonra kurulum başlayacaktır. (Resim 182)

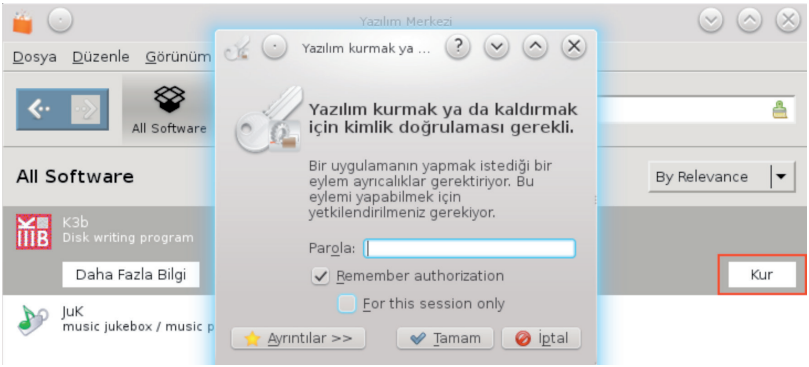

Resim 182 : Yazılım Merkezi – Uygulama Kurma

Uygulama kaldırma işlemi de aynı şekilde yapılır. Arama yaparak bulunan ya da yüklenenler sekmesinden bulunan uygulamanın üzerine tıklayarak "Kaldır" butonuna basıldığında kullanıcı adı ve parola girildikten sonra uygulama kaldırma işlemi başlayacaktır. (Resim 183)

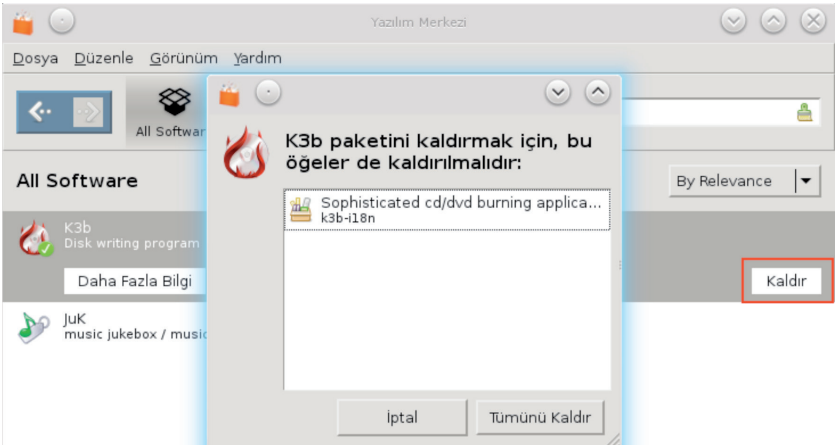

Resim 183 : Yazılım Merkezi – Uygulama Kaldırma

Synaptic Paket Yöneticisi

Synaptic Paket Yöneticisi, sistemden uygulama kaldırma ve yükleme işlemlerinin gerçekleştirildiği uygulamadır.

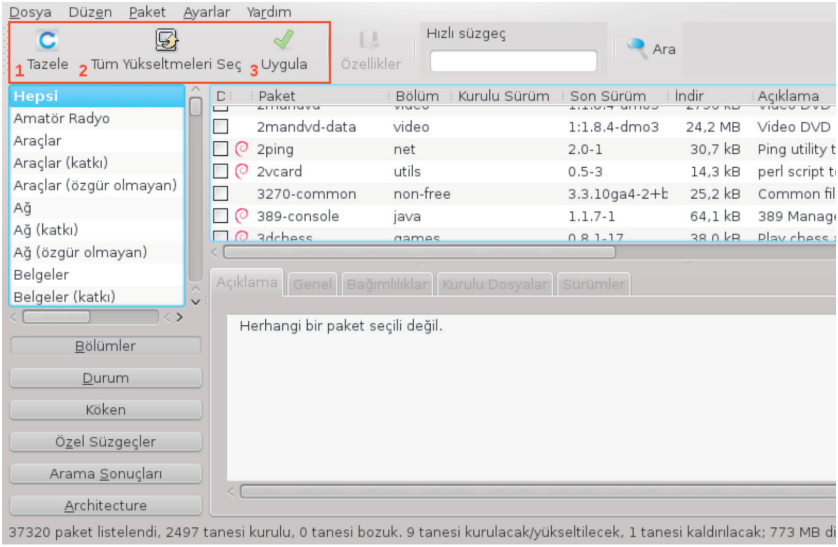

Resim 184 : Synaptic Ekran Görüntüsü

Synaptic uygulaması açıldığında "Root" şifresi istenecektir. Şifre girildiğinde gelecek olan ekran yukarıdaki gibidir (Resim 184).

Bir arama yaparken ya da güncellemeler için sorgulama yaparken "Bölümler" ve "Köken" sekmesinde "Hepsi" seçili olması önemlidir. Böylece bütün depolarda ve uygulama seçeneklerinde arama yapılabilir.

Synaptic ile Sistem Güncelleme

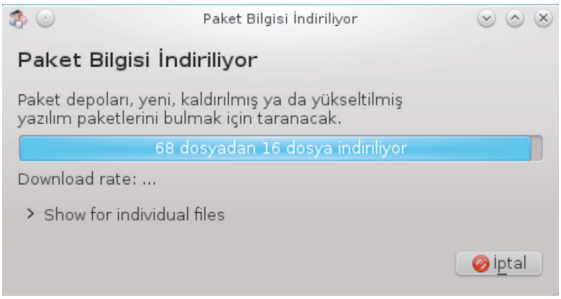

Resim 185 : Synaptic Paket İndirme

Öncelikle sistem güncellemeleri için en solda bulunan "Tazele" (Resim 184/1 nolu alan) butonuna basarak depolarda bulunan güncellemeleri kontrol etmeliyiz. Tazeleme işlemi başladığında üstte görüldüğü gibi bir ekran açılacaktır ve depolardaki paketler kontrol edilecektir.

Tazeleme işleminden sonra "Tüm Yükseltmeleri Seç" (Resim 184/ 2 nolu alan) tıklandığında sistemde kurulu bulunan uygulamalar ile depolarda bulunan güncel uygulamalar arasında fark olan uygulamalar otomatik olarak seçilmiş olur.

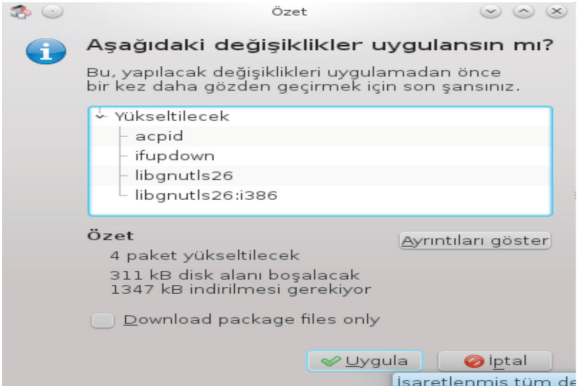

Resim 186 : Synaptic Güncelleme Onay

Güncellemeleri seçtikten sonra "Uygula" (Resim 184/ 3 nolu alan) butonuna tıkladığında Synaptic yüklemeye başlayacağı uygulamaları ve güncellemeleri son kez gösterir. (Resim 186) "Uygula" dendiği zaman da güncellemeleri yüklemeye başlayacaktır.

Güncelleme işlemi sisteminizdeki güncelleme miktarına ve İnternet hızınıza göre birkaç dakika sürebilir.

Synaptic ile Program Yükleme

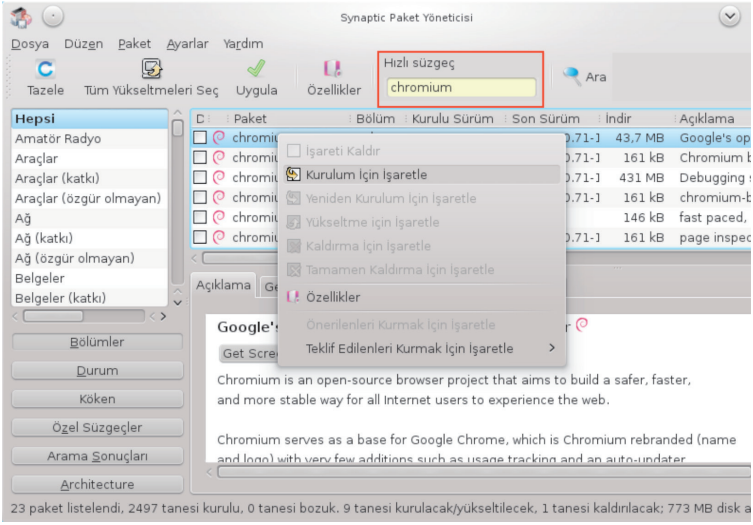

Resim 187 : Synaptic İle Uygulama Yükleme

Yüklemek istenilen uygulama yukarıdaki "Hızlı Süzgeç" bölümüne yazılır. (Resim 187)

Alt kısımda çıkan uygulama listesinden yüklemek istenilen uygulamanın üzerine sağ tıklayarak "Yükleme İçin İşaretle" seçilir ve "Uygula" tuşuna basarak kurulum başlatılır.

Uygulamaların yanındaki kutucuklar yeşil renkte ise bu, o uygulamanın kurulu olduğunu gösterir.

Listeden bir paket seçildiğinde alt kısımda açıklama bölümünde paketle ilgili açıklamalara ulaşılabilir, **"Get Screenshot"** ile uygulamanın görüntüsüne bakıp aranılan uygulama olup olmadığına bakılabilir, sürüm notlarıyla ilgili bilgilere ulaşılabilir. **"Genel"** sekmesinden paket bilgilerine ulaşılabilir, **"Bağımlılıklar"** sekmesinden uygulamanın çalışması için gerekli olan ve kurulumla birlikte yüklenecek bağımlılıklar görülebilir.

Synaptic üzerinden kurulu olan paketler de kaldırılabilir. Aynı şekilde arama yaparak kurulu uygulamanın üzerinde sağ tıklayarak **"Kaldırma İçin İşaretle"** ve **"Tamamen Kaldırma İçin İşaretle"** seçilerek uygulama sistemden kaldırılabilir.

Synaptic Üzerine Yeni Depolar Ekleme

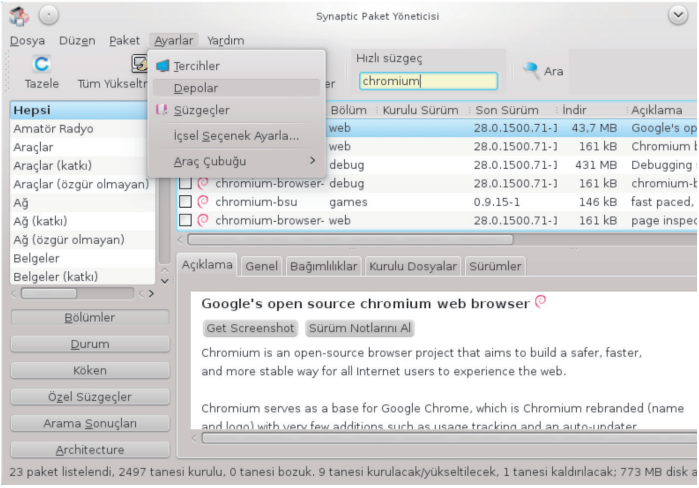

Resim 188 : Synaptic Depo Ekleme

Synaptic üzerine yeni depolar eklemek için Ayarlar > Depolar sekmesine girilir, "Yeni" diyerek istenilen depolar eklenebilir.

Ancak burada dikkat edilmesi gereken nokta; Pardus 2013, "Debian Wheezy" kullanılarak geliştirilmesine rağmen depo yapısı birebir aynı değildir. Bu nedenle Pardus altında Pardus'un depolarının kullanılması tavsiye edilir. Debian için üretilmiş paketleri elle sisteme kurabilirsiniz ancak direk olarak Debian depolarını Pardus'a eklerseniz bağımlılık sorunları yaşanabilir, hatalı güncelleme yapılabilir ve bunun sonucunda sistem açılmayabilir.

APT (Advanced Package Tool)

APT Paket Yöneticisi, yani Gelişmiş Paketleme Aracı, Debian GNU/Linux ve Debian tabanlı işletim sistemlerinin paket yönetim sistemidir. APT daha önce bahsettiğimiz paket yöneticilerinden farklı olarak arayüz ile değil komut sistemi ile çalışmaktadır. Synaptic gibi yeni yazılım paketleri yükleme, mevcut yazılım paketlerini yükseltme, paket liste içeriklerini güncelleme ve tüm sistemi güncelleme gibi işlemleri yapan bir uçbirim komutudur.

APT'nin uçbirim üzerinde komutlarla çalışmasına, arayüze sahip olmamasına rağmen kullanımı oldukça kolaydır.

Komutları incelemeye başlamadan önce belirtmemiz gereken bir nokta var; APT ile yapacağınız işlemler için uçbirim açıp komutları girdiğinizde;

"E: Could not open lock file /var/lib/dpkg/lock - open (13: Erişim engellendi)

E: Unable to lock the administration directory (/var/lib/dpkg/), are you root?"

şeklinde bir uyarı alıyorsanız bu APT'nin sisteminiz üzerinde değişiklik yapması nedeniyle sizden Root yetkisi istemesinden kaynaklanmaktadır. Bu durumu "Root" yetkisi alarak çözebilirsiniz. Sadece girdiğiniz komut için komutun başına "sudo" yazmanız yeterlidir. Bunun için "Uçbirim (Konsole)" bölümünden ayrıntılı bilgi alabilirsiniz.

Paket Listelerinin Güncellenmesi

Sistemdeki paketlerin güncellenmesi için;

```
# apt-get update
```

komutunun girilmesi yeterli olacaktır. Bu komut ile /etc/apt/sources.list dosyasındaki arşivlerden güncel paket listelerinin indirilmesi sağlanır. Böylece depolardaki güncel paketler alınmış olur. Bu işlem süresi depolardaki güncelleme miktarına ve İnternet bağlantınıza bağlı olarak değişebilir.

APT komutlarını kullanma esnasında en çok karşılaşılan sorun; komutlar girildiğinde

E: Could not get lock /var/lib/dpkg/lock - open (11: Özkaynak geçici olarak kullanılamaz durumda)

E: Unable to lock the administration directory (/var/lib/dpkg/), is another process using it?

uyarısının alınmasıdır. Bu uyarının sebebi, uçbirim açıkken APT komutlarını yazdığınızda başka bir paket yöneticisinin açık olmasıdır. (Örneğin; Synaptic Paket Yöneticisi açıkken APT komutlarını girdiğinizde bu uyarıyı alacaksınız.)

Paket Kurma

Paket kurulumu yapmak için;

```
# apt-get install <paketadı>
```

komutu girilmelidir.

Buradaki paket adını girerken dikkat etmemiz gereken depolardaki paket adlarını doğru girmemizdir. Aksi takdirde depolarda bu paketi bulamayacağı için yüklemeyi gerçekleştiremeyecektir. Eğer paketin tam adını bilmiyorsak birkaç harfini girip "tab" tuşu ile otomatik tamamlamayı deneyebiliriz.

Paket Kaldırma

Sisteminizden kaldırmak istediğiniz paketler için;

```
# apt-get remove <paketadı>
```

komutunun girilmesi gerekir. APT ile paket kaldırma işleminde bağımlılıklar da kaldırılacak ancak konfigürasyon dosyaları kaldırılmayacaktır. Konfigürasyon dosyaları ile birlikte bir paket kaldırılmak isteniyorsa;

```
# apt-get --purge remove <paketadı>
```

komutu kullanılmalıdır.

Paketleri Yükseltme

Sistemdeki paketlerin tamamının yükseltilmesi için paket listelerini güncelledikten sonra;

```
# apt-get upgrade
```

komutu kullanılabilir. Sadece tek bir paketin yükseltilmesi isteniyorsa;

```
# apt-get upgrade <paketadı>
```

komutu kullanılır. Ayrıca dağıtım yükseltmeleri için;

```
# apt-get dist-upgrade
```

komutunun kullanılması gerekmektedir.

Kullanılmayan Paket Dosyalarını Temizleme

APT ile bir paket kurulacağı zaman gerekli dosyalar /var/cache/apt/archives/ klasörü altında saklanır. Zaman içerisinde paket kurulumu arttıkça bu klasörde boyut büyümeye ve gereksiz yer kaplamaya başlar. Bunun için APT'nin

```
# apt-get clean
```

komutu ile lock dosyaları hariç /var/cache/apt/archives/ ve /var/cache/apt/archives/partial klasörlerindeki tüm dosyalar silinir. Silinen paketler tekrar yüklenmek istendiğinde APT bu dosyaları tekrar indirir.

```
# apt-get autoclean
```

komutu ile ise sadece indirilmesi artık mümkün olmayan dosyalar silinir. Yani autoclean komutu ile eski ve artık kullanılmayan paketlerin dosyaları silinmiş olur.

Görüldüğü gibi APT ile paket kurulumu, paketlerin güncellenmesi, yükseltilmesi ve kaldırılması işlemleri komutlar ile yapılmasına rağmen düşünüldüğü gibi zor değildir. APT ile daha fazla bilgiye ulaşmak ve komutların alt parametreleri için man dosyası incelenebilir.

APT ve Aptitude Arasındaki Farklar

APT ve Aptitude arasındaki temel farkın anlaşılabilmesi için öncelikle paketlerin bağımlılıkları kavramını anlamak gerekmektedir. Bir paketin çalışmasını ya da performansını etkileyen diğer paketler için o paketin bağımlılığı diyebiliriz. Bağımlılıkları da üçe ayırabiliriz;

- Zorunlu (Depends): Bu bağımlılıklar kurulmadığı takdirde paketin içerisindeki uygulama çalışmayacaktır.
- Önerilen (Recommends): Bu bağımlılıklar kurulmasa dahi uygulama çalışacaktır ama bu bağımlılıkların kurulması uygulamanın performansını önemli oranda arttıracaktır.
- Faydalı Görülen (Suggests): Bu bağımlılıkların kurulmaması uygulamanın çalışmasına etki etmeyecektir ancak uygulamanın çeşitli amaçlarla kullanımını kolaylaştıracaktır.

Aptitude APT'nin yaptığı işlemleri yapabilmektedir. "$ aptitude install" "$ aptitude update" gibi kullanımları da birbirlerine çok benzemektedir. Aralarındaki en temel fark Aptitude öntanımlı ayarlarında bir paket kurulumu yaptığında o paket için önerilen paketlerinde kurulumunu yapar. Ayrıca Aptitude ayarları değiştirilerek bir paket kurulumda o paket için faydalı görülen paketlerin de yüklenmesi sağlanabilir. Bu özellikleri dolayısıyla bazı uygulamaların kurulumunda Aptitude tercih edilebilir, ancak her uygulama için Aptitude kullanılması da sisteminizde gereksiz bir paket yığılmasına yol açabilir.

Wine

Windows İşletim sisteminin .exe uzantılı Pardus'ta çalıştırmamızı sağlayan uygulamadır. Çalıştırmak istediğiniz .exe uzantılı dosyanın üzerinde sağ tıklayarak Birlikte aç < Wine ile Birlikte aç seçeneğini seçtiğinizde kurulum başlayacaktır.

Resim 189 : Wine Uygulaması Açılış Ekranı

.exe uzantılı dosyaların çalıştırılması ile ilgili olarak Wine uygulaması kısıtlı bir destek vermektedir diyebiliriz. Bağımlılıklara ve yazılımın içeriğine bağlı olarak Wine uygulaması tüm .exe uzantılı dosyaları desteklememektedir.

PlayOnLinux

.exe uzantılı programların belli kategorilerde kolaylıkla aranması, kurulması, yapılandırılması ve kaldırılması için kullanılan bir uygulamadır. Sistem üzerinde yüklü gelmektedir.

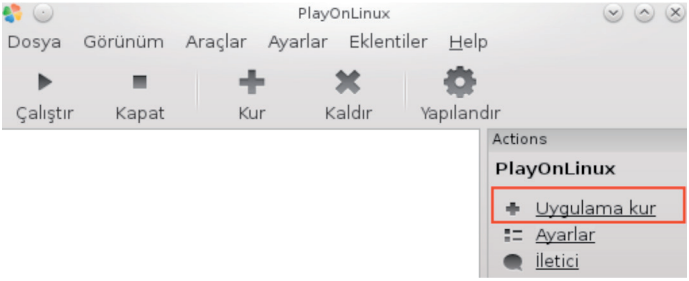

Resim 190 : PlayOnlinux Karşılama Ekranı

Uygulamanın açılışının ardından **''Uygulama kur"** seçeneği ile uygulamaların olduğu pencereye geçiş yapılır. Kategori bazında arama yapabilmenin yanında; **"Ticari" "CD'siz çalışanlar"** gibi seçeneklerle arama aralığı daraltılabilir.

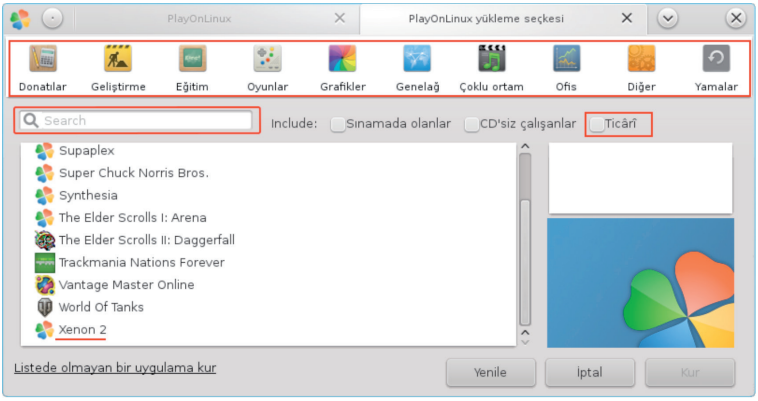

Resim 191 : Playonlinux Uygulaması İle Uygulama Kurulumu

İstenilen uygulama seçildikten sonra ''Kur'' seçeneği işaretlenir.

Resim 192 : Playonlinux Kurulum Sihirbazı

Kurulum sihirbazı karşınıza çıkacaktır. Son adım olarak ''İleri'' seçeneği ile kurulumu başlatmanız gerekmektedir. İşlem uygulamanın boyutuna göre birkaç dakika alabilir. Ardından uygulama kullanıma hazır hale gelecektir.

Depolama Ortamları ve İnternet

Sisteme depolarda olmayan bir uygulama ya da depolarda varolan uygulamaların depolarda olmayan daha güncel sürümleri indirilmek istenirse; İnternet üzerinden kurulum için .deb uzantılı dosyaların indirilmesi gerekmektedir.

Tabi ki burada bir noktaya dikkat çekmemiz gerekir; Linux sistemlerde önemli olan güncellik değil kararlılıktır. Depolarda bulunan paketler uygulamaların kararlı olan en güncel sürümleridir.

Bir uygulamanın İnternet sitesi üzerinden kurulum dosyası indirilmek istediğinde dağıtım seçimi isteyecektir. Pardus 2013 Debian tabanlı olduğu için kurulum için Debian seçmemiz ve deb uzantılı dosyaları indirmemiz gerekir. (Resim 193)

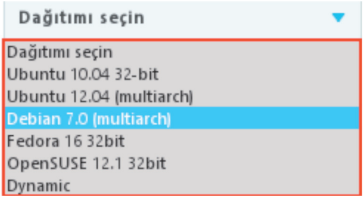

Resim 193 : Dağıtım Seçimi

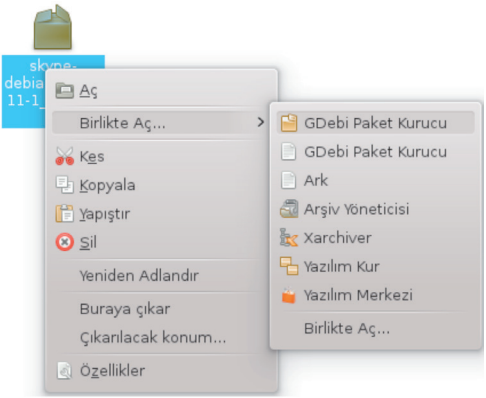

Resim 194 : Gdebi Paket Kurma

Deb uzantılı dosya bilgisayara indirildikten sonra kurulumun yapılabilmesi için paket kurucu uygulamalarına ihtiyaç vardır. Bu uygulamalardan Gdebi ve Kpackage Synaptic Paket Yöneticisi ile yüklenebilir. Kpackage KDE için tasarlanmış bir uygulamadır ancak Gdebi de KDE'de çalışabilmektedir (Gdebi-kde). Bu paket kurulum araçları yüklendikten sonra yapılması gereken sadece indirilen deb uzantılı kurulum dosyasının üzerinde sağ tıklamak ve "Birlikte Aç" diyerek Gdebi paket kurucusunun seçilmesi olacaktır. (Resim 194)

Gdebi Paket Kurucusu açıldığında karşımıza Resim 195'deki ekran gelecektir.

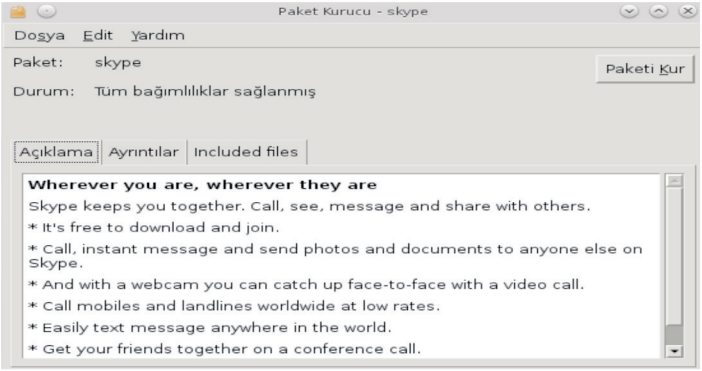

Resim 195 : Gdebi Paket Kurma 2

Bu ekranda **"Açıklama"** bölümünde paketle ilgili genel bilgilere, **"Ayrıntılar"** bölümünde sürüm ve boyut bilgilerine ulaşılabilir. **"Paketi Kur"** seçeneği ile de uygulama kurulmaya başlayacaktır. Kurulum otomatik olarak yapılacaktır. (Resim 196)

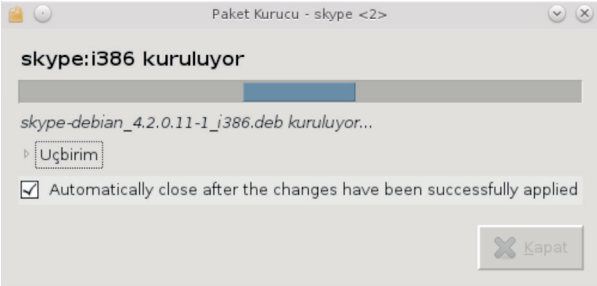

Resim 196 : Gdebi Paket Kurma 3

Jar Uygulamaları ve Çalıştırılması

Jar uzantılı dosyalar java dilinde yazılmış uygulamaların çalıştırılabilir (exe) dosya türüdür. Bu dosyaları Pardus'ta çalıştırabilmek için "openjdk" uygulamaları yüklenmelidir. Synaptic veya yazılım merkezinden yükleyebilirsiniz.

Jar dosyalarını komut ile tetiklemek gerekir. Bunun için komut satırında bazı komutlar yazılmalıdır. Fakat her uygulama için komut satırına gitmek zordur. Hem kullanıcılara komutları anlatmak gerekir hemde her uygulamayı çalıştırmak için komut yazmak zaman alır.

Jar dosyalarını tıkla-çalıştır hale getirmek için şu adımlar yapılmalıdır.

Öncelikle masaüstüne sağ tıklanıp "Yeni Oluştur > Uygulama Bağlantısı" ile bağlantı simgesi oluşturalım. İlk açılan ekranda yapılacak bağlantıya isim verelim.

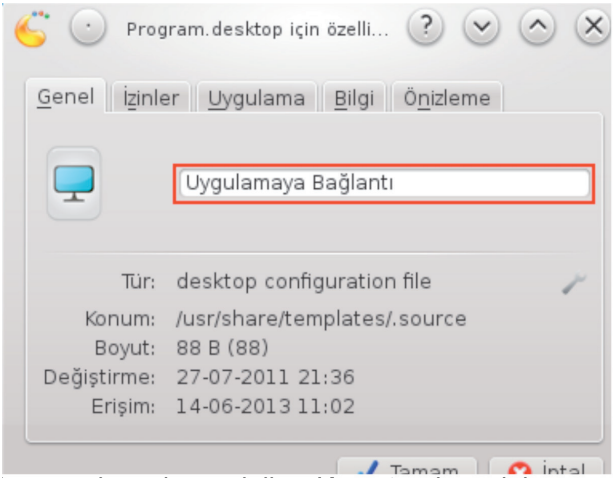

Resim 197 : Jar Uygulamaları

Uygulama sekmesine gelelim. Komut sekmesinin gözat butonu ile jar dosyasını gösterelim. Dosyayı gösterdikten sonra bu alanın en başına "java -jar" yazalım.

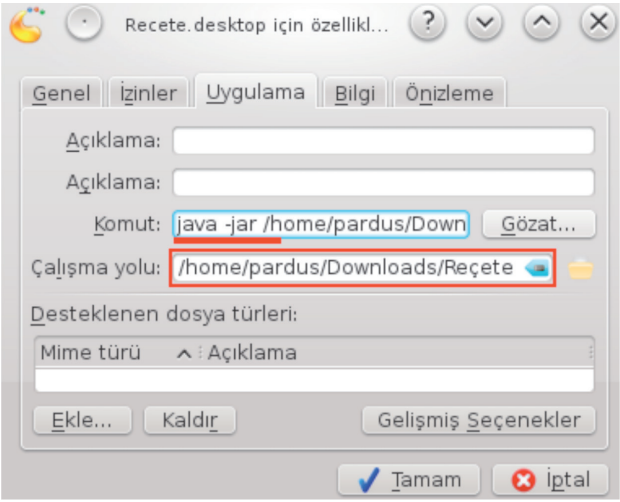

Resim 198 : Jar Uygulamaları ve Çalıştırılması

Aynı şekilde çalışma yoluna jar dosyasının yolunu tanımlayalım.

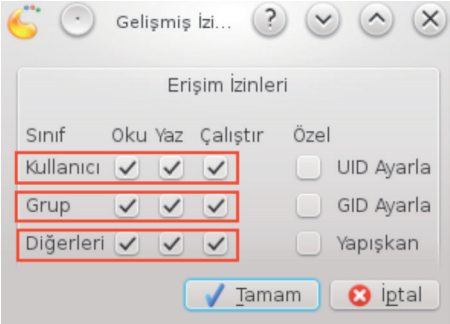

Resim 199 : Jar Uygulamaları ve Çalıştırılması

Daha sonra uygulama sekmesi altındaki gelişmiş seçenekleri ile bu dosyaya yetki verelim. Artık çift tıklayarak uygulamayı çalıştırabilirsiniz.

Kullanıcılar ve Gruplar

- Kullanıcı Ekleme
- Kullanıcı Yetkileri
- Grup Oluşturma
- Grup Kullanıcılarını Düzenleme

KULLANICILAR VE GRUPLAR

Kullanıcıları ve grupları 5 ana başlıkta inceleyeceğiz.

Kullanıcı Ekleme

Kde arayüzünde kullanıcıları KUser uygulaması ile yönetebiliriz. KUser açılışta sistem kullanıcılarını ve bizim eklediğimiz kullanıcıları, kullanıcı id, tam ismi, ev klasörü vb özellikleri ile listeler.

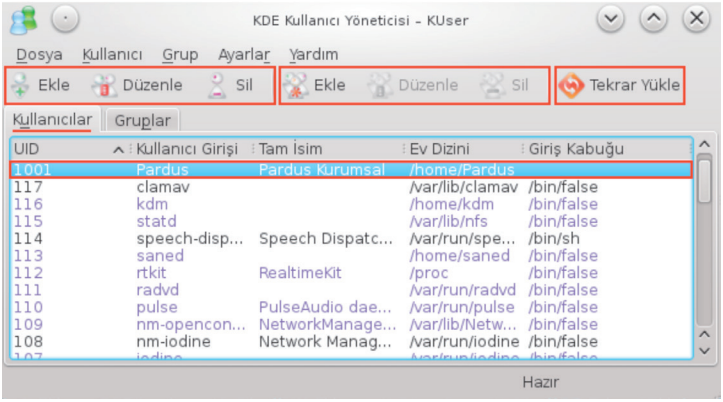

Resim 200 : Kuser – Kullanıcıları

Ekranın sol tarafında bulunan Ekle-Düzenle-Sil butonları kullanıcı işlemleri için, sağ-daki butonlar ise grup işlemleri içindir. Bu ekrandan kullanıcı ve grup ekleyebilir, düzenleyebiliriz. Ayrıca kullanıcı ekleme işlemi uçbirimden "useradd " komutu ile de yapılabilir. (Bkz:Uçbirim (Konsole))

Herhangi bir kullanıcının üzerinde çift tıklayarak detaylarını görebilirsiniz.

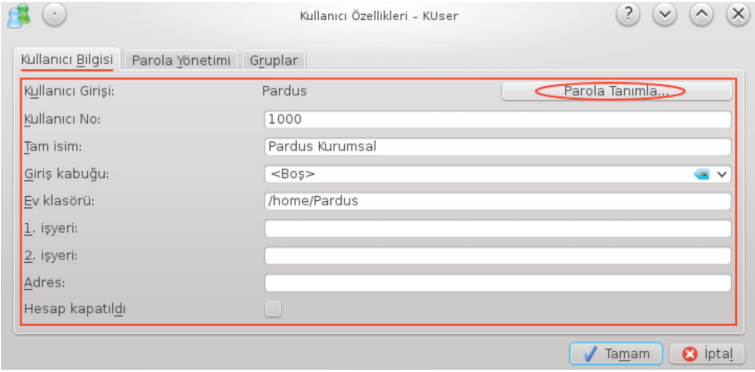

Resim 201 : Kuser – Kullanıcı Bilgileri

Kullanıcı hesabını kapatma, kullanıcının tam ismini girme gibi işlemler bu ekrandan yapılmaktadır. Pardus da her kullanıcının bir id'si ve bilgilerinin tutulduğu ev klasörü bulunur.

Parola tanımlamak için ekranın sağ üst kısmında **"Parola Tanımla.."** butonuna tıklanmalıdır.

Kullanıcı Yetkileri

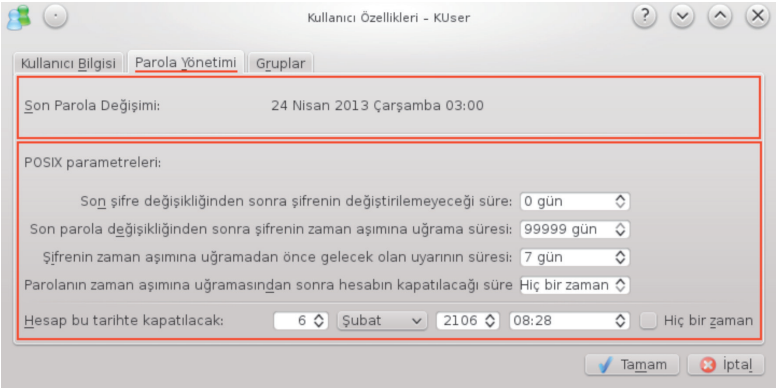

Resim 202 : Kuser – Parola Yönetimi

Parola yönetiminden hesabın kapatılma tarihi belirlenebilir. Parola değiştirme uyarısı, parola değiştirdikten sonra kaç gün sonra tekrar parola değişimi yapılabileceği, şifrenin zaman aşımı süresi gibi bazı özellikler bu ekrandadır.

Gruplar sekmesinden ise kullanıcının dahil olduğu grubları görürüz. Bir kullanıcı birden fazla grub'a üye olabilir.

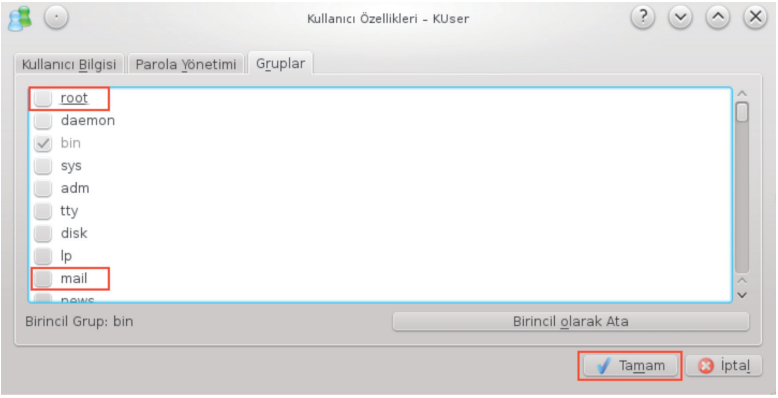

Resim 203 : Kuser Kullanıcıyı Grub'a Ekleme

Kullanıcıyı herhangi bir gruba dahil etmek istersek onay işareti ile işaretlemememiz yeterlidir. Genel olarak kullanıcı yetkilendirmesi bu ekrandan yapılmaktadır.

Grup Oluşturma

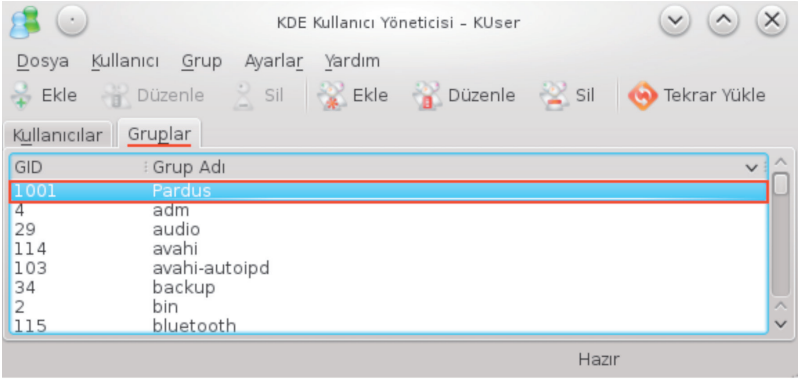

Resim 204 : Kuser – Gruplar

Gruplar sekmesinde sistemin kendi oluşturduğu ve bizim eklediğimiz grupları listeler. Herhangi bir gruba ait kullanıcıları görmek için grub'un üzerine çift tıklanmalıdır.

Grup Kullanıcılarını Düzenleme

Grup sekmesindeki herhangi bir grubun üzerine çift tıkladığımızda gruptaki kullanıcıları görüntüleyen bir ekran açar.

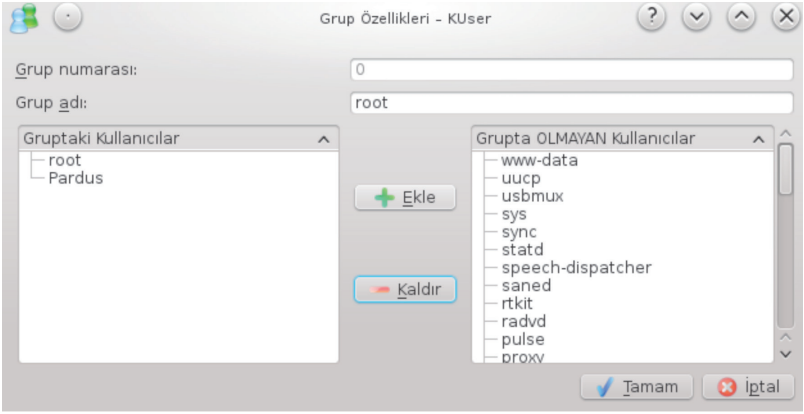

Resim 205 : Kuser – Gruplar Düzenleme

Seçtiğimiz grub'a kullanıcı eklemek için kullanıcıyı seçip ekle diyebiliriz. Bir kullanıcı birkaç grub'a dahil edilebilir. Örneğin kullanıcınızı hem kendi grubunuza alıp hem de root grubuna alabilirsiniz.

SÜREÇLER (PROCESSES)

Programlar işlemciler üzerinde belirli bir alan kaplar. Her programın kapladığı alan diğerlerinden farklıdır. Bilgisayarlarda çalışan tüm programlar süreçler şeklinde organize edilir. İşlemci bir programdan diğerine kendi hızı ve sürecin boyutuna göre bir hızla geçiş yapar. Böylece tüm programlar birlikte çalışıyormuş izlenimi verir. Şimdi süreçleri ve detaylarını inceleyelim.

Çalışan Uygulamalar ve Hafıza Kullanımları

Uçbirim (Konsole)'den **"ps -x"** komutu ile süreçleri (çalışan uygulamaları) listeleyebilirsiniz. , **"pstree"** komutu ile süreçler ağaç yapısı şeklinde listeleyebiliriz. Görsel olarak tüm süreçleri ve bellek kullanımlarını sistem izleyici uygulaması ile görebiliriz. Herhangi bir sürecin üzerine fare ile gelindiğinde o sürecin durumunu gösteren pencere görüntülenir.

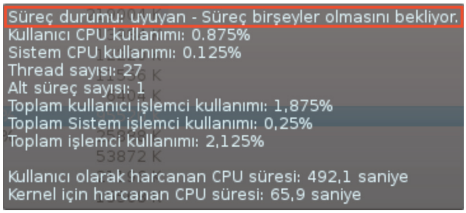

Resim 206 : Bir Sürecin Durumu ve Bilgileri

İşlemci, ram kullanım miktarı ve süreleri gibi bilgileri görüntüler.

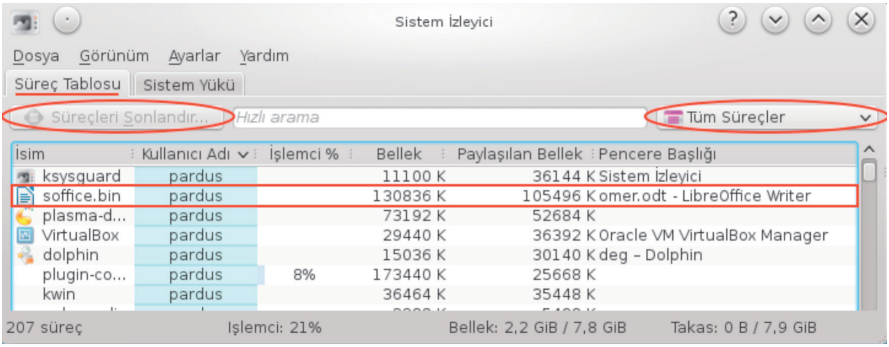

Resim 207 : Sistem İzleyici Süreçler

Hızlı süzgeç kısmına uygulama adını yazarak aramayı daraltabiliriz. Listelenen veya seçilen uygulamayı **"Süreçleri Sonlandır"** ile sonlandırabiliriz. Ekranın sağ üst köşesinde süreçleri gruplama seçenekleri bulunur. Bu seçenekler;

- Tüm süreçler
- Tüm süreçler, Ağaç
- Sistem Süreçleri
- Kullanıcı süreçleri
- Kendi süreçlerim
- Sadece uygulamaları göster şeklindedir.

Uygulamaların isimleri, hangi kullanıcı tarafından kullanıldıkları, ne kadar bellek tükettikleri ve uygulamada aktif olan işin adı her uygulama için ayrı bir satır halinde listelenir.

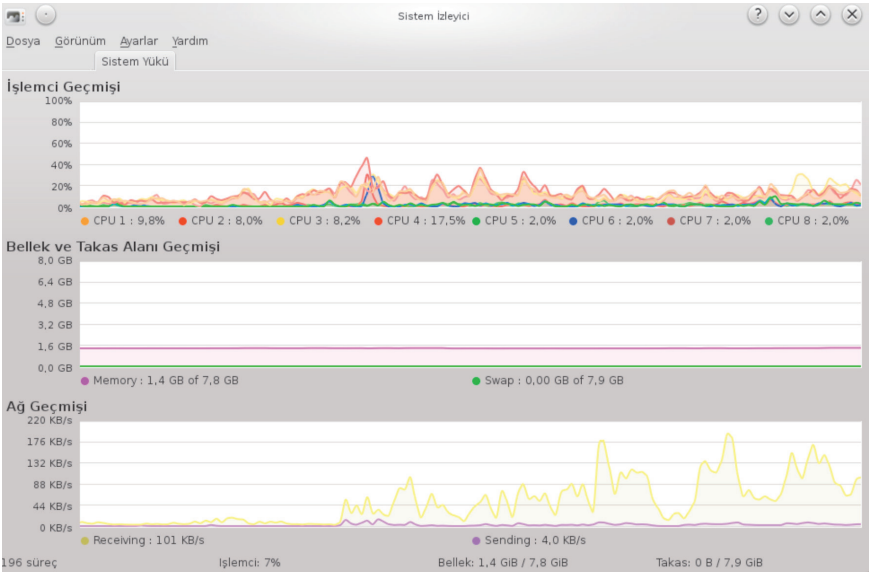

Resim 208 : Sistem İzleyici – Sistem Yükü

Sistem Yükü sekmesinden İşlemcitakas alanında Ram'de ve ağda süreçlerin görsel olarak ne kadar yer kapladığı bilgisine ulaşılabilir.

Uygulama Sonlandırma (Kill Processes)

Süreçler sistemde 3 farklı şekilde bulunur.

1. Çalışan : Aktif olarak çalışan sistemlerdir.

2. Hazır : Çalışabilir süreçtir, başka bir sürecin başlanması için geçici olarak durdurulmuştur.

3. Bloklanmış : Bir tetikleyici olay gerçekleşmeden çalışmaz.

Herhangi bir uygulamayı seçerek ekranın sol üst köşesinden "Süreçleri Sonlandır" ile sonlandırabiliriz. Veya uygulamaların listelendiği ekranda uygulamanın üzerinde sağ tıklayıp, Süreçleri Sonlandır (Del) veya Sinyal Gönder > Öldür(KILL) ile süreci bitirebiliriz. Aynı şekilde uygulamayı askıya alma, askıya alınmış uygulamayı devam ettirme gibi işlemler bu şekilde yapılabilir. Uçbirimden kill ve kill – 9 komutları ile id'si verilen süreçler sonlandırılabilir.

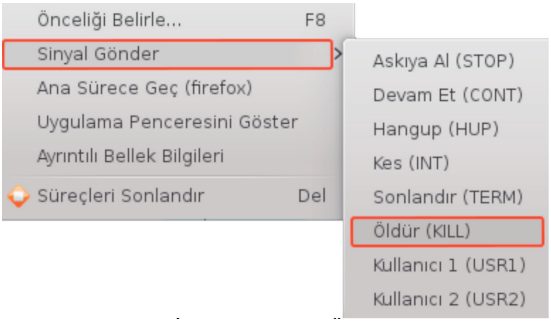

Resim 209 : Sistem İzleyici – Süreç Öldür

Önceliği belirleme ile işlemcinin zaman paylaşımına müdahale edebiliriz. Bir uygulamanın işlemciden alacağı zamanı artırabilir, azalatabiliriz. Fakat bu ayarlara fazla müdahale tavsiye edilmemektedir. Sistemin cpu planlaması kısıtlanmış olacağından sistem verimliliği azalacaktır.

Uçbirim (Konsole)

- Uçbirim Kullanımı
- Uçbirim Komutları
- Komutlarda Parametreler
- Komutlarda Yol Tanımı

UÇBİRİM (KONSOLE)

Pardus işletim sisteminde bilgisayarımızdaki pek çok işi grafik kullanıcı arayüzleri ile yaparız. Bu arayüzlere kabuk adı verilir. Grafik ortamının yetersiz kaldığı zamanlarda kullandığımız yer konsole arayüzüdür. Komut yazmak pekçok kullanıcıya zor gelse de kullanıma başladıktan sonra eğlenceli gelmekte, kimi zaman en küçük işlemi bile komut satırından yapmaktadırlar.

Konsole(Uçbirim)'a ulaşım **Pardus Simgesi > Uygulamalar > Sistem > Uçbirim** şeklindedir. Ayrıca Dolphin dosya yöneticisinde F4 tuşuna basılarak, grafiksel ortamda ise **Ctrl+Alt+F1..F6** tuşları ile konsole ekranına geçilebilir. Grafik ortama geri dönüş için **Ctrl+Alt+F8** tuş kombinasyonları kullanılmalıdır.

Konsole Kullanımı

Konsole uygulamasını dolphin uygulaması gibi bir dizin içerisinde açarsak

```
kullanici_adi@bilgisayar_adi bulunulan_dizin$
```

şeklinde görürüz. Yani gitmek istediğimiz yolu sistem kendisi oluşturur. Normal açıldığında ise

```
kullanici_adi@bilgisayar_adi:~$
```

şeklindedir. Gitmek istediğimiz klasörün yolunu yazarak kendimiz ilerleriz.

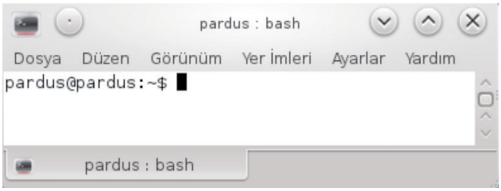

Resim 210 : Konsol Ekranı

Komut yazma kuralı;

```
<komut> <parametre> <yol(1)> <yol(2)>
```

şeklindedir. Yukarıdaki yazım kuralı genel bir tanımdır. Komutlar farklı kombinasyonlar şeklinde, ihtiyacın türüne göre yazılabilir. Birkaç tanesini örneklendirelim.

Sadece komut şeklinde: Parametre yazmadan sadece komut olarak yazılıp çalıştırılan komutlar vardır. Örneğin bilgisayarınızın ip adresini öğrenmek için komut satırına sadece

```
# ifconfig
```

komutunu yazmanız yeterlidir.

Komut ve parametre şeklinde: Bazı komutlar alt parametresiz çalışmazlar. Veya detaylı bilgi için parametre gereklidir. Örneğin bilgisayarımızın dahili ve harici disklerini ve boyutlarını görüntülemek için komut satırına

```
# fdisk -l
```

şeklinde komut ve parametre yazarız. Parametrelerin çalışabilmesi için öncesinde "-" orta çizgi işareti yazılmalıdır.

Ayrıca komut arkasına yazılan parametreler "-" işaretinden sonra ardarda yazılabilir. Örneğin bulunduğumuz yerdeki dosyaları görüntülemek için

```
$ ls -l
```

komutunu kullanırız. Gizli klasörler ile beraber göstermesi için

```
$ ls -la
```

şeklide "a" parametresini de ekleyebiliriz.

Komut, parametre ve yol: Dosya özelliklerini (okuma,yazma,çalıştırma) değiştirme veya silme gibi işlemlerde komut ve parametreyi yazdıktan sonra, dosya bulunduğumuz ortamda ise dosya adını değilse yol tanımlanmalıdır. Örneğin home klasöründe yedek adında bir klasörümüzün olduğunu varsayalım. Bu dosyayı silmek için;

```
$ rm -R /home/yedek
```

şeklinde yolu tanımlayarak alt klasörleri ile birlikte sildirebiliriz.

Komut(parametre de verilebilir), yol-1 ve yol-2 şeklinde : Uçbirim ekranında bazı komutlar iki yol tanımına ihtiyaç duyarlar. Birinci yol dosya yolu , ikinci yol ise hedef yol olarak tanımlanır. Eğer komutu dosya yolu olarak tanımlayacağımız ortama giderek çalıştırırsak yol tanımı bir'e inecektir. Fakat dosyanın bulunduğu ortamda değil isek iki yolu da tanımlamalıyız. Örneğin bir dosyayı kopyalama işlemi;

```
$ cp dosya_yolu hedef_yol
```

şeklinde tanımlanır. Cp komutuna;

```
$ cp -R  dosya_yolu hedef_yol
```

şeklinde dosya yolu ve hedef yol belirterek alt klasörleri(-R) ile beraber kopyalatabiliriz.

Uçbirim Komutları

Uçbirim ekranında yapmak istediğiniz işin hangi komut ile yapıldığı bilgisine sahip değilseniz, örneğin hangi komut ile dosya(klasör) kopyalama yapacağınızı bilmiyorsanız İnternet üzerinden araştırma yapabileceğiniz gibi apropos komutu ile de bu bilgiye ulaşabilirsiniz. Komut satırına;

```
$ apropos copy
```

yazdığınızda kopyalama ile ilgili komutlar ekrana listelenecektir.

Birçok komutun -h veya -help şeklinde yardım dosyaları vardır. Örneğin;

```
$ mount -h
```

yazdığımızda bu komut için hazırlanmış help(yardım) içeriğini görüntüler. Help desteği olmayan komutlar için ise "man" komutu kullanılır. "man" yazıldıktan sonra komut yazılır, ekrana parametleri ve detaylı kullanımı hakkında bilgi görüntülenir. Örneğin;

```
$ man mount
```

mount komutunun kullanımı ve detayları listelenebilir. **Komut yazıldıktan sonra daima bir karakter boşluk bırakılır**. Bütün komutların yazım şekli aynıdır. Uçbirim kullanımından detaylı bilgi alınabilir. (Bkz : Konsole Kullanımı)

Komut kullanımında dikkat edilmesi gereken bir husus da yetkidir. Bazı komutlar sistemi etkilendiğinden yetki verilmesi gerekir. Pardus'da sistemin en yetkili kullanıcısı root kullanıcısıdır. Komut satırında root kullanıcısının yetkileri sudo komutu ile alınır. Bu yetkiyi tamamen almak için komut satırına;

```
$ sudo su
```

şeklinde yazılmalıdır. Yetki isteyen komutlar yazıldıktan sonra uyarı şeklinde yetki parolası isterler. Örneğin apt-get komutu komut satırından uygulama yükleme komutudur. Uygulama yüklenirken sudo ile yetki verilmez ise uyarı verecektir.

```
pardus@kde:~$ apt-get install firefox
E: Could not open lock file /var/lib/dpkg/lock - open (13: Erişim engellendi)
E: Unable to lock the administration directory (/var/lib/dpkg/), are you root?
pardus@kde:~$
```

Yukarıdaki resimde de görüleceği gibi root yetkisine sahip olunup olunmadığını sorar. Komutun baş kısmına sudo yazıldıktan sonra bizden şifremizi isteyecek ve komutu işleme koyacaktır.

Şimdi komutları kullanım alanlarına göre gruplayalım.

Listeleme

Pardus'ta bir klasördeki dosyaları listelemek için kullanılan komut **ls**'dir. Sade kullanımında sadece dosya-klasör isimlerini ekrana görüntüler.

```
$ ls [seçenek] [dosya]
```

veya

```
$ ls [seçenek]
```

veya sadece ls komutu yazılarak;

```
pardus@pardus:~$ ls
amdhd7670.png          hp.png
ati_radeon_x200.png    kurulumdahata.png
Belgeler               Masaüstü
chromium.png           Müziğim
Downloads              Müzik
Dropbox                omerin.txt
dwhelper               PlayOnLinux's virtual drives
Genel                  Resimler
```

Resim 211 : İş Komutu Ekran Çıkışı

Alt parametreler ile kullanımı için bir karakter boşluk ve "-" orta çizgi işaretinden sonra parametreler girilebilir. Man komutu ile ls komutunun detaylarının bir kısmına değinelim.

Parametreler

-a : (Gizli dosyalar " . " (nokta) ile başlar) Gizli dosyaları görüntüler.

-A : İsimlerinde " . " ve " .. " bulunan dosyaları listelemez.

-c : -lt ile birlikte dosya durum bilgilerinin son düzenlendiği zamana göre sıralar ve ve bu zamanı gösterir. -l ile birlikte kullanıldığında ise isme göre sıralar ve dosya durum bilgilerinin son düzenlendiği zamanı gösterir. Aksi takdirde, dosya durum bilgilerinin son düzenlendiği zamana göre sıralar.

-C : Sütunlar halinde listeleme yapar.--color[=koşul]: Dosya türlerini ayırdetmek için renklendirme yapılıp yapılmayacağını belirtilir.

-G : Grup sütununu göstermez.

-h : Boyutları kullanıcı tarafından kolay okunabilecek biçimde (1K 234M 2G gibi) gösterir.

-l : Uzun liste biçimi kullanılır.

-m : Listeyi virgül ile ayrılmış haliyle gösterir.

-n : Kullanıcı ve grup isimleri yerine numaralarını göstermesi dışında -l gibidir.

-o : Grup sütununu göstermemesi dışında -l gibidir.

-p : Dizinlere "/" göstergesini ekler.

-q : Basılamayan karakterleri ? ile gösterir.

-Q : Girdi isimlerini "Home" şeklinde tırnak içine alır.

```
pardus@pardus:~$ ls -Q
"Belgeler"    "Genel"
"Downloads"   "Masaüstü"
"Dropbox"     "Müziğim"
```

-r : İsme göre ters sıralama yapar.

-R : Alt klasörleri ardışık olarak listeler.

-t : Değişiklik zamanına göre sıralama yapılır.

-u : -lt ile birlikte erişim zamanına göre ile sıralar ve bu zamanı gösterir. -l ile birlikte kullanıldığında ise isme göre sıralar ve erişim zamanını gösterir. Aksi takdirde, erişim zamanına göre sıralar.

-U : Sıralama yapılmaz; girdiler klasördeki sırasına göre listelenir.

-v : Sıralama sürüme göre yapılır.

-1 : Listeleme her satıra bir dosya yazarak görüntüler.

-help : Yardım içeriğini görüntüler.

Dizin Değiştirme

Komut ortamında başka bir klasöre geçmek için **cd** komutu kullanılır. Her komutun farklı alt parametreleri olduğu gibi kendine özgü parametreleri de vardır. Geçilmek istenilen klasör yolu tamamen yazılabilir. Örneğin home klasöründeki kullanıcı klasörünüze kök klasöründen geçmek istiyorsanız komut satırına "cd /home/kullanici_adi" şeklide klasör yolunu tanımlamalısınız.

```
$ cd [hedef ]
```

Parametreler

~ : Sizin home klasörünüze geçer

- : Bir önceki klasöre döner

.. : Bir üst klasöre geçer Dosya ve Klasör Yönetimi

Bir klasör veya dosyayı kopyalamak için **cp** komutu kullanılır.

```
$ cp [seçenekler][kaynak] [hedef ]
```

Parametreler

-R : Alt klasörler ile beraber kopyalar.

-f : Hedef bölgede kopyalanacak dosya varsa, orada var olanı hiçbirşey sormadan siler ve diğer dosyaları kopyalar.

-v : Ne yapıldığı bilgisini kullanıcıya döner.

-p : Kopyalanacak dosya ve klasörlerin izinlerin ve sahiplerinin korunmasını sağlar.

-u : Kaynak dosya Hedef dosyadan daha yeni ise veya karşı tarafta kaynak dosya yok ise kopyalama yapar.

Dosya ve klasör taşıma ve isim değiştirme işlemleri için **mv** komutu kullanılır. Cp komutuna benzer.

```
$ mv [seçenekler][kaynak] [hedef]
```

Parametreler

-f : Hedefin üzerine yazmak için sormaz.

-i : Hedefin üzerine yazmadan önce sorar.

-u : Hedef dosya yoksa taşıma yapar veya daha eski ise taşıma yapar.

Yeni klasör oluşturmak için **mkdir** komutu kullanılır.

```
$ mkdir [seçenekler] [klasör_ismi]
```

Parametreler

-p : İç içe dosya oluşturulmasını sağlar.

Dosya silmek için **rm** komutu kullanılır.

```
$ rm [seçenekler] [dosya]
```

Parametreler

-f : Dosyayı silerken sormaz.

-i : Silmeden önce sorar.

-r : Dizinleri alt klasörler ile beraber siler.

Boş bir klasörü silmek için ise **rmdir** kullanılır.

```
$ rmdir [seçenek] [dosya]
```

Parametreler

-p : Verilen dosya yolunu sırayla siler. Yani "yedek/ilkyedek/son" şeklinde klasör yolu tanımlandığında sondan başlayarak önce son'u silmeye çalışır. Daha sonra ilk yedek, sonra yedek klasörünü siler.

Touch dosya varsa tarihini değiştirir, yoksa yeni dosya oluşturur.

```
$ touch [seçenek] [dosya]
```

Parametreler

-a : Sadece erişim zamanını günceller.

-c : Dosya yoksa yeni dosya oluşturmaz.

-m : Yalnız değişim zamanını günceller.

-h : Yardım içeriğini görüntüler.Pwd komutu çalışılan klasörün ismini verir.

`$ pwd [seçenek]` Metin Dosyalarını Düzenleme-Görüntüleme

Metin dosyalarının içeriğini görüntülemek için **cat** komutu kullanılır. İlk satırdan görüntülemeye başlar.

```
$ cat [seçenek] [dosya]
```

Parametre

-n : Çıktıdaki satırları numaralandırır.

Aynı işlemi gören diğer bir komut da **tac** komutudur. Tek fark son satırdan başa doğru görüntüleme yapar.

Dosya içeriğinde arama yapmak için **grep** komutu kullanılır.

```
$ grep [aranacak_kelime] [dosya]
```

Hedef dosyadaki metinleri görüntülemek ve düzenlemek için **pico** kullanılır. Dosyayı basit bir metin editörü ile açar.

```
$ pico [seçenekler] [dosya]
```

Benzer işlev gören metin görüntüleme komutları şunlardır;

- **sort :** Dosyadaki satırları alfabetik sıraya göre dizip gösterir.
- **Vi :** Tek başına kullanıldığında boş bir veri giriş ve düzenleme alanı görüntüler. Komut'dan sonra dosya yazılarak içerik görüntülenebilir.
- **Nano:** Hedefte herhangi bir dosya yoksa oluşturur. Kaydetmeye ve düzenlemeye izin verir.

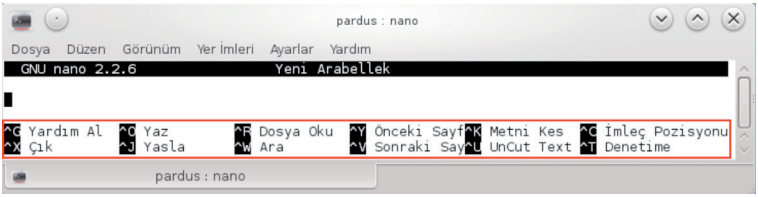

Resim 212 : Uçbirim Nano Metin Editörü

Sıkıştırılmış(Arşiv) Dosyalarını Açma

Pardus'a paket yöneticileri haricinde indirilen sıkıştırılmış dosyalar komut ortamında kendine özgü yöntemle açılır. Örneğin tar.gz uzantılı dosyaları açmak için;

```
$ tar xvzf [dosya.tar.gz]
```

şeklinde komutlar yazılmalıdır.

Ağ Komutları

- **ftp :** Adresi verilen FTP sunucusuna bağlanır.
- **ping :** Belirtilen adrese(sunucuya) anlık veri gönderimi yapar. Sunucuya erişimi kontrol eder.
- **ssh :** Belirtilen sunucuya belirtilen kullanıcı adı ile bağlantı yapar.
- **telnet :** Uzaktaki makinaya TELNET protokolü ile bağlanır.

Sistem Komutları

- **date :** Sistem saati ve tarihini görüntüler.
- **df -h :** Sistemdeki disklerin kullanımını görüntüler.
- **free :** Bellek kullanımını görüntüler.
- **hostname :** Yerel sunucu adını verir.
- **uptime :** Bilgisayar açıldığından beri geçen süreyi verir.
- **who :** Makineye bağlı kullanıcıları listeler.
- **Whoami :** Giriş isminizi görüntüler.

İçerik Kıyaslama

İki dosya arasındaki farkları listeleme için **diff** komutunu kullanırız.

```
$ diff [dosya_1] [dosya_2]
```

Belirtilen ilk dosyadan başlar satır satır kıyaslar. Benzer bir veri bulduğunda görüntülemeden diğer dosyaya geçer. İkinci dosyadaki verileri listelerken yine benzer satır ile karşılaştığında diğer dosyaya geçer. Böylece farklı olan satırları listelemiş olur.

-a : Bu parametre ile metin olmayan dosyaları da metin dosyası olarak kabul eder ve içeriğini görüntüler.

-b : Kelimeler arasındaki boşluklar fark olarak dikkate alınmaz.

-i : Bu parametre ile büyük-küçük harf dikkate alınmaz, ark olarak kabul edilmez.

-d : En küçük değişiklik gözden geçirilir. Sistemi yavaşlatabilir.

Süreçleri Yönetme Komutları:

ps komutu ile çalışan süreçler süreç id'leri ile birlikte listelenir.

```
$ ps [parametre]
```

Parametreleri

-a : Herhangi bir kullanıcıya ait tüm süreçleri listeler.

-x : Bir kullanıcı tarafından başlatılmamış süreçleri ekrana getirir

-r : Sadece çalışan süreçleri listeler.

-u : Süreçlerin sahiplerini listeler.

Bu parametreler aynı **pstree** komutu ile süreçler ağaç yapısı şeklinde listelenir.

```
pardus : bash
Dosya  Düzen  Görünüm  Yer İmleri  Ayarlar  Yardım
pardus@kde:~$ pstree
init─┬─3*[dbus-daemon]
     ├─2*[dbus-launch]
     ├─gconfd-2
     ├─gvfsd
     ├─kaccess
     ├─kactivitymanage
     ├─kded4
     ├─kded4───2*[{kded4}]
     ├─kdeinit4───klauncher
     ├─2*[kdeinit4─┬─dolphin─┬─bash]
                   │         └─3*[{dolphin}]]
                   ├─firefox─┬─plugin-containe───71*[{plugin-containe}]]
                   │         └─28*[{firefox}]]
                   ├─klauncher]
                   ├─ksmserver─┬─kwin───2*[{kwin}]]
                   │           └─{ksmserver}]
                   ├─okular]
                   ├─oosplash─┬─soffice.bin───21*[{soffice.bin}]]
                   │          └─2*[{oosplash}]]
                   └─python]
     ├─NetworkManager─┬─dhclient
pardus : bash
```

Resim 213 : Pstree Komutu Ekran Çıktısı

"p" parametresi ile kullanıldığında her sürecin id'sini de görüntüler. Kill komutu ile bu id yazılıp süreç sonlandırılır.

Kill, işlem id'si belirtilen sürece sinyal gönderme komutudur. Süreç id'sini öğrenmek için **ps, pstree** komutları kullanılır. Gönderilmek istenen sinyal türleri "-l" parametresi ile listelenir. Örneğin süreci öldürmek için SIGKILL komutunun sayısal olarak karşılığı olan "9"' kullanılır. Sonlandırmak istenilen sürecin id'si 1200 olsun. Bu süreç komut satırınına;

```
$ kill -9 1200
```

şeklinde yazılarak sonlandırılır.

Killall, İşlem id'sine ihtiyaç olmadan işlemin adı girilerek sonlandırma yapılır.

Örneğin;

```
$ killall amarok
```

yazılarak açık olan amarok uygulaması sonlandırılır.

Dosya ve Klasör İzinlerini Değiştirme

Dosya ve klasörlerin yetkilerini değiştirmek için **chmod** komutu kullanılır. Bu komut "Dosya ve Klasör İzinleri" başlığında detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

Uygulama Çalıştırma Komutları

Pardus'ta uygulama yükleme yöntemlerinden birisi de uçbirim ekranıdır. Uçbirim ekranında uygulama yüklemek için sh komutu kullanılır. Uygulamaların "dosya_adi.sh" veya "install.run" gibi kurulum dosyaları vardır. Bu dosyaların çalıştırılması için komut satırına;

```
# sh install.run
```

şeklinde komut yazılmalıdır. Dosyanın içeriğine göre süre değişiklik gösterir. Yine içeriğe göre önergeler ile karşılaşılabilir. Sh dosyalarını çalıştırmak için yetki gerekebilir. Öncelikle bu dosyaya yetki verilmelidir.(Bkz: Dosya ve Klasör İzinleri)

Komut ortamında ki diğer bir kurulum şekli ise "./" şeklindedir. Yukarıdaki komutun yerine;

```
# ./dosya_adi.sh
```

şeklinde yazılabilir.

Kullanıcı ve Grup Komutları

Sisteme hangi kullanıcı ile giriş yaptığı bilgisine **logname** komutu ile ulaşılır.

```
$ logname
```

Kullancı değiştirmek için **su** komutu kullanılır.

```
$ su [kullanıcı_adı]
```

şeklinde yazılarak istenilen kullanıcıya geçilir. "-" parametresi yazılarak veya sade kullanımında yani kullanıcı belirtilmediğinde root kullanıcısı aktif olur.

Kullanıcı arayüzünden kullanıcı ve grup oluşturma işleminden bahsedilmişti. Komut satırından kullanıcı ekleme işlemi **useradd** komutu ile yapılır. Öncelikle parametrelerinden bahsedelim.

Parametreler

-c : Açıklama alanını temsil eder. Bu parametre ile kullanıcı için açıklama eklenir.

-d : Eklenilen kullanıcı için ev klasörü bu parametre ile tanımlanır.

-e : Kullanıcı hesabının son kullanılma tarihi belirtilir.

-g : Kullanıcının üyesi olacağı grup belirtilir.

-s : Sisteme girişte kullanacağı kabuk adresi belirtilir.

-u : Her kullanıcının bir id numarası vardır. Bu parametre ile kullanıcıya id tanımlanır.

-p : Kullanıcının parolası tanımlanır.

Kullanıcı eklemek için komut satırına;

```
# useradd [kullanıcı_adı]
```

şeklinde sade bir tanım yeterli olaraktır. Sistem kullanıcı ile ilgili diğer parametreleri otomatik oluşturacaktır. Arzu edilirse yukarıdaki parametreler kullanılarak;

```
# useradd -u [kullanıcı_id] -g [grup] -d [ev_klasörü] -s
[kabuk_adresi] [kullanıcı_adı]
```

detaylı bir şekilde yazılabilir.

Useradd komutunun parametresi olan "p" ile oluşturulan parola **passwd** komutu ile değiştirilir. Bu komut ile yapılan değişiklikler "/etc/shadow" dosyasına geri döndürülemez bir şifreleme ile kaydedilir. Komut satırına;

```
# passwd
```

yazıldıktan sonra eski şifreyi ve yeni şifreyi iki defa isteyerek şifreyi değiştirebiliriz. Parola ile ilgili kullanılabilecek parametreler;

-k : Kullanıcı için belirtilen geçerlilik süresi dolmuş hesaplarda değişiklik yapar.

-l : Kullanıcının hesabını kilitler. Root yetkisi gerekir. "/etc/shadow" dosyasındaki şifrelenmiş söz diziminin başına "!" ünlem işareti koyar.

-u : Kilitli hesabı açar. "l" parametresinin tersidir. Söz diziminden ünlem işaretini kaldırır.

-d : Kullanıcı hesabının parolasını kaldırarak parolasız girmesini sağlar. Root yetkisi gerekir.

Oluşturulan kullanıcıyı silme işlemi için ise userdel komutu kullanılır. "r" parametresi verildiğinde useradd komutundaki parametrelerin oluşturduğu yapı ile beraber siler. Komut satırına;

```
# userdel [kullanıcı_adı]
```

veya

```
#userdel -r [kullanıcı_adı]
```

şeklinde yazılabilir.

Groups komutu ile kullanıcının hangi gruplara dahil olduğu görüntülenir.

```
$ groups
```

parametresiz sade bir şekilde yazılara sonuç alınır.

Chgrp ile dosya ve klasörlerin hangi grub'a ait olacağı bilgisi değiştirilir. Komut yazımı;

```
$ chgrp [grup] [dosya]
```

şeklindedir. R parametresi ile beraber yazıldığında klasör altındaki tüm alt klasör ve dosyaların grubu da değişir.

Dosya ve klasörlerin kullanıcılarını ve gruplarını değiştirme chown komutu ile yapılır. İki parametrelidir. İki farklı kullanımı vardır.

```
drwxr- xr – x 2 pardus pardus 4096 May 30 17:16 Belgeler
```

şeklinde kullanıcısı Pardus bulunduğu grup Pardus olan klasörün sadece kullanıcısını

```
# chown root Belgeler/
```

yazarak değiştirebiliriz. Kullanıcı ve grub arasına ":" koyarak

```
# chown root:root Belgeler/
```

```
drwxr- xr – x 2 root root 4096 May 30 17:16 Belgeler
```

hem kullanıcısını hemde grubunu root olarak değiştirebiliriz.

Diğer komutlar

Reboot : Sistemi yeniden başlatır.

```
# reboot
```

Sleep : Belirtilen bir zaman sonra komut çalıştırılmak isteniyorsa bu komut kullanılır. Fakat komut yorumlayıcı belirtilen süre içerisinde herhangi bir iş yapmaz. Örneğin;

```
$ sleep 15;df -m
```

15 saniye boyunca herhangi bir işlem yapılamaz. 15 saniye sonra ekrana disk durumunu görüntüler.

Who : Sistemdeki aktif kullanıcıları görüntüler.

```
$ who
```

Cal : Komut tek başına yazıldığında bugüne ait takvimi görüntüler. Arzu edilirse ay ve yıl parametreleri girilerek istenilen tarihin takvimi görüntülenebilir.

```
$ cal [ay] [yıl]
```

Clear : Komut ekranını temizler. Parametresi yoktur, sade komut olarak yazılır.

```
$ clear
```

Diff : İki dosya arasındaki farkları listeler.

```
$ diff [dosya_1] [dosya_2]
```

Belirtilen ilk dosyadan başlar satır satır kıyaslar. Benzer bir veri bulduğunda görüntülemeden diğer dosyaya geçer. İkinci dosyadaki verileri listelerken yine benzer satır ile karşılaştığında diğer dosyaya geçer. Böylece farklı olan satırları listelemiş olur.

"a" parametresi ile metin olmayan dosyaları da metin dosyası olarak kabul eder ve içeriğini görüntüler.

"i" parametresi ile büyük-küçük harf dikkate alınmaz. Fark olarak kabul edilmez.

Startx : Grafik kart desteklenmediğinde arayüze ulaşmaya yarar.

```
$ startx
```

Uname : Sistem bilgisini görüntüler.

Parametreler

-a : Tüm parametreler aktif olarak görüntüleme yapar.

-v : Çekirdek sürümünü görüntüler.

-o : İşletim sistemini görüntüler.

-p : İşlemci bilgisini görüntüler.

Komut satırına;

```
$ uname [seçenek]
```

şeklinde yazılır.

Apt-get : Basit bir tanımla uygulama yükleme kaldırma komutudur. Mevcut depolardaki uygulamalar;

```
# apt-get install [uygulama_adı]
```

şeklinde yüklenebilir veya

```
# apt-get remove [uygulama_adı]
```

şeklinde kaldırılabilir.

Aptitude : Bu komut da uygulama yükleme komutudur. Apt-get komutundan farklı olarak uygulamanın tüm alt bileşenleri ile yükleme-kaldırma işlemi yapar. Sistemi güncelleme veya sürüm yükseltme içinde kullanılır. Komut satırına;

```
# aptitude install [uygulama_adı]
```

ve

```
# aptitude remove [uygulama_adı]
```

şeklinde yazılır.

Mount : Harddik, usb disk, DVD-Rom gibi aygıtların kök klasör altına bağlanmasını sağlayan komuttur. Harici harddisk ve usb gibi taşınabilir aygıtlar "/media" klasörüne kendi ismi ile bağlanır. Dahili harddiskler "/dev" klasörü altında sda1, sda2 gibi isimler ile isimlendirilirler. Sistem hangi diski nereye bağlayacağı bilgisini "/etc/fstab" dosyasında tutar. Sistemin otomatik bağlamadığı durumlarda komut satırından bu komut ile aygıtları istediğimiz klasöre bağlayarak verilerimize ulaşabiliriz. Komutun kullanımı;

```
$ mount [parametre(ler)] [bağlanacak_aygıt] [bağlanılacak_yer]
```

şeklindedir. Örneğin;

```
$ mount -t /dev/sda1 /Yeni\KlasörUmount
```

Daha önceden yapılmış bir aygıt bağlantısını sonlandırır.

```
$ umount [bağlanacak_aygıt]
```

şeklinde kullanılır. Yukarıdaki bağlantı;

```
$ mount /dev/sda1
```

şeklinde yazılarak sonlandırılır.

Alias : Bu komut ile komut veya komutlar bütününe takma ad verilir. Kısa takma adlarla komutlar bir bütün halinde işletilir. Örneğin komut ortamında dosya ve klasörleri listelemek için "ls -la" komutunu kullanılır. Bu parametre ile komutu;

```
$ alias g='ls -la'
```

şeklinde yazılarak g harfine atanabilir.

Komutlarda Parametreler

Uçbirim de yazılan komutlar bazı parametrelere ihtiyaç duyarlar. Bunlar;

; : Aynı satırda birden fazla komutu ard arda çalıştırır. Örneğin komut satırına

```
$ pwd;ls -l
```

yazarak pwd ile bulunduğumuz klasörü ve ls komutu ile içeriğini aynı anda görüntüleyebiliriz.

+ : chmod gibi yetkilendirme komutlarında yetki eklemek için kullanılır.(chmod +x çalıştırma yetkisi eklendi.)

- : Bir komutun alt parametresini aktif hale getirmek için parametrenin önünde kullanılır. Örneğin ls komutunun dosya ve klasörleri liste halinde göstermesi için "-l" parametresi "ls -l" şeklinde aktif hale getirilir.

Ayrıca "+" parametresindeki gibi yetki alma işleminde kullanılır.(chmod -x gibi)

? : Bir karakteri temsil eder. Herhangi bir karakter olabilir.

□ : Kullanıldığı yere göre değer veya değerler alır. "adr*"olarak yazıldığında "adr" ile başlayanları temsil eder. "adr*s" olarak yazıldığında "adr" ile başlayıp sonu "s" ile bitenleri temsil eder.

> : Komut satırındaki görüntüyü belirtilen dosyaya kaydeder. Belirtilen dosya varsa içeriğini silerek yeni bilgiyi kaydeder.

>> : Komut satırındaki görüntüyü dosya içeriğini silmeden aktarma ihtiyacı hissedildiğinde kullanılır. Örneğin dosya içeriğini " ls -l " ile görüntületip bu bilgiyi;

```
$ ls -l >> cikti
```

şeklinde cikti adlı dosyaya alabiliriz. Belirtilen adreste dosya yoksa oluşturur, varsa üzerine içeriği değiştirmeden kaydeder.

< : Dosya veya aygıttan veri girişini yönlendirir.

~ : Aktif kullanıcının ev klasörünü gösterir.

| : Bir komutun çıktısı diğer komuta girdi olarak gönderilmek istendiğinde iki komut arasına yazılır.

[ ] : Karakter veya karakter topluluğunu temsil eder. Örneğin “c[eaio]” olarak yazıldığında “c” harfi ile başlayan “eiao” harfleri ile devam eden şekilde, “ c[eaio]m” olarak yazıldığında “m”harfi ile sonlananlar şeklinde kabul edilir. Harf topluluğu aralığı vermek için “c[a-z]m” şeklinde yazılıp “a”’dan “z”’ye tanımlaması yapılabilir. “*[!a-z]” şeklinde “!” ünlem işareti yazılarak büyük harf içermeyen şeklinde şart koşulabilir.

Komutlarda Yol Tanımı

Komutlarda yol tanımında cd komutu kullanılır. Kullanımı;

```
$ cd klasör/
```

şeklindedir. “cd” komutundan sonra bir karakter boşluk daha sonra klasör adı şeklide yazılmalıdır. Bir klasörün içeriğine gidilmek istendiğinde tek adresleme, birden fazla klasör altına erişim yapılmak istendiğinde yol tamamen adreslenmelidir. Örneğin home klasörümüzün altında pardus kullanıcı adlarımıza ait klasör, onun altında Download klasörü olsun. Download klasörümüzde bulunan bir deneme klasörümüze uçbirimden erişmek istediğimizde;

```
$ cd /home/pardus/Download/deneme
```

şeklinde bir komut yazmalıyız. Başlangıçtaki “/” kök klasörünü daha sonrakiler ise bu yazılanın bir klasör olduğunu ifade eder.

Uçbirimden bir komut yada klasör adresi yazarken büyük-küçük harf kullanımına dikkat edilmelidir. Aksi taktirde yazdığımız yolu, dolayısıyla klasörü bulamayacaktır. Hangi klasör altında olduğumuzu öğrenmek ve yol tanımının nasıl olduğunu görmek için uçbirim ekranına “pwd” yazmamız yeterlidir.

Linux(Pardus) Dosya Hiyerarşisi

- Dosyalar
- Klasörler
- Depolama Üniteleri
- Hiyerarşi
- Dosya ve Klasör İzinleri

LİNUX (PARDUS) DOSYA HİYERARŞİSİ

Çoğu bilgisayar kullanıcısı dosya ve klasör kavramını birbirine karıştırmaktadır. Küçük bir örnek ile aralarındaki farkı anlatalım. Yeni aldığımız defterin içerisindeki herbir sayfa birer dosyadır. Defterin kendisi ise klasördür. Veya ay ay giderlerimizi tuttuğumuz, plastik poşet içerisine aldığımız belgeler birer dosyadır. Onları bir arada tutan yapı ise klasördür. Dosya ve klasör kavramları arasındaki farklar alt başlıklar incelendikten sonra kafamızda daha kolay yer edinecektir.

Dosyalar

Dosyalar öncelikle üç'e ayrılırlar. Sistem dosyaları, kullanıcı dosyaları, çalışabilir dosyalar. **Sistem dosyaları**, işletim sisteminin kullandığı metin tipinde dosyalardır. **Kullanıcı dosyaları**, işletim sistemini kullanan kullanıcıların dosyalarıdır. Metin tipindedir, sayısal ve alfabetik veri içerir. **Çalışabilir dosyalar** programlardır. Özel yazılım ürünleri olup belirli bir amaç için oluşturulmuşturlar.

Şimdi ise dosyaları kullanım alanları ve amaçlarına göre inceleyeceğiz.

Sıkıştırma Dosyaları

tar (Tape archive): Açık kaynak kodlu dosya sıkıştırma ve arşivleme biçimidir. Dosya uzantıları .tar şeklindedir. Diğer işletim sistemleri de bu dosya türünü arşiv dosyası olarak tanımaktadır. Pardus'un da tanıdığı linux sistemlere ait diğer sıkıştırma yöntemleri;

- gz
- tgz , tar.gz
- bz2
- tar.bz2'dir. Sıkıştırılmış dosya oluşturma ve açma için dosya üzerine sağ tıklamak ve çıkar-sıkıştır seçimi yapmak yeterlidir.

Ses Dosyaları

- **au :** Unix sistemlerin ses dosyası biçimidir.
- **Libreofis Dosya Tipleri Odt:** Libreofis Kelime İşlemci(Writer) tipi döküman
- **Ods:** Libreofis Hesap tablosu(Calc) dökümanı
- **Odp:** Libreofis Sunum(Impress) döküman tipi
- **Odg:** Libreofis Grafik/Çizim(Draw) tipi döküman
- **Odf:** Libreofis Veritabanı(Base) tipi Doküman

Kütüphane Dosyaları

- .so(Library dosyası): Windows' ta ki .dll dosyalarına karşılık gelen kütüphane dosya türüdür. Kök klasör (/) altında lib klasörünün altında bulunurlar.

Diğer Dosya Tipleri

- **.sh :** Unix işletim sistemlerinde kullanılan bash programlama dili ile yazılmış dosya tipidir. Uçbirim ekranında komutlar ile çalıştırılır.
- **.conf (Konfigürasyon dosyası):** Unix işletim sistemlerinde kullanılan, ayarların tutulduğu dosya tipidir.
- **.cfg:** Programların ayar dosyaları bu uzantı ile saklanır. Metin düzenleyici-görüntüleyiciler ile açılabilir.
- **.ogv:** RecordmyDesktop ekran görüntüsü kaydetme uygulamasının oluşturduğu dosya tipidir.
- **.aup:** Audacity ses düzenleme uygulamasını dosya tipidir.

Klasörler

Pardus'ta ki "/" kök klasör altında bulunan klasörler ve içerisindeki veriler şu şekildedir;

bin : İşletim sistemini kullanmak için gereken ve olması zorunlu temel komut dosyalarını içerir. Sistem boot edildiği anda ilk olarak bu klasör aktif hale gelir. Sisteme erişim olmasa bile bu komutlar çalışır. Sistem onarma ve veri kurtarma bu komutlar ile yapılır.

boot : Önyükleyici yapılandırması(Grub), sistem haritası gibi başlangıç aşamasında gereken ayar ve yapılandırma dosyalarını içerir.

dev : Donanımları dosyalar halinde gösterir. Örneğin bilgisayarımızın harddiskleri sda1, sda2 şeklinde, haricen taktığımız diskler sdf1, sdf2 şeklinde bir dosya ile temsil edilir.

etc : Sistem yapılandırma dosyaları bu klasör altındadır. Durağan bir yapıdadır, içerisinde çalıştırılabilir (.sh,.run vb) dosya yoktur. Shadow, passwd gibi kullanıcı ve grup bilgilerini içeren dosyalar bu klasörde tutulur.

home : Bu klasörün altında her kullanıcıya kendi adına ait bir klasör bulunur. Kişisel veriler (Resim, Müzik, Videolar vb) bu klasörde tutulur. Her kullanıcı kendi bilgilerine ulaşabilir. Diğer kullanıcıların bilgilerine ise şifresini bildiği taktirde ulaşabilir.

lib : Kütüphane dosyalarını(.so) barındırır.

lost+found : Sistemin ani bir kesintiye uğraması anında yarım kalan dosyaları bu klasöre atar. Başka bir değişle kayıp dosya deposudur.

media : DVD-rom, Flash Bellek, Harici Harddisk gibi çıkarılabilir aygıtların bağlandığı klasördür. Her biri kendi ismi ile klasör oluşturur.

mnt : Başka bir işletim sistemi veya dosya sistemine ait aygıtların bağlandığı yerdir. Uçbirim ekranından mount komutu ile sisteme dahil edilir. Media klasöründen temel farkı; çıkarılabilir aygıtlar yerine, dosya sistemleri veya donanım aygıtları bu klasöre bağlanır. Aslında genel tercih bu yönde olduğu için bu klasöre bağlanır. Arzu ederseniz media klasörüne de bağlayabilirsiniz.

opt : Pardus dağıtımında gelen uygulamalardan haricen yüklenen, işletim sistemi dışından gelen 3.parti uygulamalar bu klasörde tutulur.

proc : Sisteme ait sanal dosyaları barındırır. Örneğin proc altındaki partitions dosyasını açtığımızda bilgisayarımızdaki disklerin bilgilerini anlık olarak gösterir. Veya swaps dosyasını açarak sisteminizdeki takas dosyalarına dair bilgi alabilir, cpuinfo dosyasıyla işlemcinizin özelliklerini görebilirsiniz.

root : Unix sistemlerinde yönetici kullanıcısı olarak bilinen root kullanıcısının dosyaları home klasörünün altında değil bu klasör altında tutulur.

run : Sistem yeninden başlatıldığındaaktif olacak veriler saklanır.

sbin : Sistem yöneticisiyle ilgili çalıştırılabilir dosyalar bulunur.

srv : Http, ftp, rsync gibi hizmetlere ait klasördür.

sys : Kernel ve donanımlar hakkında bazı dosyaları barındıran klasördür.

tmp : Uygulamaların geçici dosyalarının tutulduğu klasördür.

usr : İşletim sistemi ile beraber gelen veya paket yöneticileri tarafından yüklenen uygulamalar bu klasör altında tutulur. Önemli bir klasördür. Bilgisayarınıza bağlanan client kullanıcılar bu klasörde yüklü olan tüm uygulamaları yeniden yüklemeden kullanabilirler. Usr altındaki local klasörü ise size ait uygulamaların tutulduğu klasördür.

var : Log dosyaları gibi değişken verileri saklar.

Depolama Üniteleri

Bilgisayarımızdaki harici depolama üniteleri "/media" klasörünün altında kendi ismi ile tutulur. Ayrıca dolphin dosya yöneticisi her açıldığında ekranın sol tarafında depolama ünitelerini de görüntüler. Uçbirim ekranında "sudo fdisk -l" yazarak da disklerimizi görebilir işlem yapabiliriz. Disklerimize ulaşımda sıkıntı yaşıyorsak diskimizin dosya tipine göre uygun yazılımı bilgisayarımıza yüklemeliyiz. Örneğin ntfs dosya sisteminde olan bir diskimize ulaşımda sıkıntı yaşıyorsak "ntfs-3g" ve "ntfsprogs" yazılımlarını paket yöneticilerinden yüklemeliyiz.

Hiyerarşi

Linux işletim sistemlerinde olduğu gibi Pardus'ta da hiyerarşi "/" kök klasörü ile başlar. Her klasörün içeriği, bulundurduğu veri ve görevi farklıdır. Klasörler hakkında detaylı bilgi için Linux (Pardus) Dosya Hiyerarşisi başlığı incelenebilir.

Resim 214 : Linux (Pardus) Dosya Hiyerarşisi

Dosya ve Klasör İzinleri

Dosya ve klasör izinleri üç başlıkta incelenir. Bir dosyaya;

- Okuma (r)
- Yazma (w)
- Çalıştırma (x)

izinlerinden biri veya birkaçı beraber verilebilir. Her dosya ve klasöre ayrı ayrı yetkilendirme yapılabilir. Sadece okuma yetkisi verilen kullanıcı dosyayı görüntüleyebilir fakat çalıştıramaz, içeriğine müdahale (Silme, değiştirme) edemez. Neden böyle bir ihtiyaç olabileceği akla gelebilir. Örneğin ağda kullanıma açtığınız bir libreofis dökümanınıza sadece okuma yetkisi verilerek kullanıcılar tarafından görülmesi fakat müdahale edilmemesini sağlayabilirsiniz.

Yetkilendirme de değinilmesi gereken diğer bir konu ise yetkilendirmenin kullanıcı, grup ve diğerleri şeklinde yapılabilmesidir. Yani yetki(ler) sadece bir kullanıcıya veya kullanıcının da dahil olduğu o grub'a veya tüm kullanıcılara göre ayrı ayrı verilebir.

Bu değerler komut satırında şu harfler ile temsil edilir.

u : Dosyanın sahibi

g : Kullanıcının da dahil olduğu grup

o : Diğer tüm kullanıcıları temsil eder

Arayüzden ve uçbirim ekranında ayrı ayrı yetkilendirme yapılabilir. Uçbirim ekranından "chmod" komutu ile yapılan yetkilendirme r,w,x harfleri ile temsil edilir. Harfler karakter olarak yazılabileceği gibi sayısal olarak da yazılabilir. Harfler;

r : 4 w : 2 x : 1 r (4)+w(2)+x(1)=7

sayıları ile temsil edilir. Yetkilendirilecek klasör ise başında "d" harfi, dosya ise orta çizgi "-" ile başlar. Buradan yetki verilecek belgenin tipi anlaşılır.

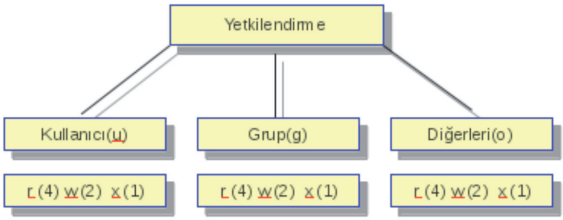

Resim 215 : Yetkilendirme Yapısı

İlk üç harf kullanıcıya daha sonraki harfler grub, son üç harf ise diğerlerine aittir. Verilmeyen yetkiler "-" orta çizgi ile gösterilir.

Sadece kullanıcıya yetki vermek için komut satırına;

```
$ chmod  u+rwx Dosya_adi
```

Sadece grub'a yetki vermek için;

```
$ chmod  g+rwx Dosya_adi
```

Sadece grub'a sadece okuma yetkisi vermek için;

```
$ chmod  g+r Dosya_adi
```

Kullanıcı ve grub'a çalıştırma yetkisi vermek için;

```
$ chmod ug+x Dosya_adi
```

şeklinde komutlar yazıllır. U, g, o harfleri kullanıcı, grup ve diğerlerini temsil eder. "+" işareti yetki ekleme, daha sonraki harfler verilecek yetki türünü temsil eder.

Sayısal olarak da;

```
$ chmod 777 Dosya_adi
```

şeklinde verilir. Okuma için 3, okuma ve yazma yetkisi için 3+2=5, tamamı için 3+2+1=7 olarak sayılar verilir. Sayısal yetki türlerine birkaç örnek yazalım.

222 : Kullanıcı, grup ve diğerlerine sadece yazma yetkisi

744 : Kullanıcıya tüm yetkiler, grup ve diğerlerine sadece okuma yetkisi

742 : Kullanıcıya tüm yetkiler, gruba okuma, diğerlerine yazma yetkisi

764 : Kullanıcıya tüm yetkiler, gruba okuma yazma,

761 : Kullanıcıya tüm yetkiler, gruba okuma yazma, diğerlerine çalıştırma

661 : Kullanıcıya ve gruba okuma yazma, diğerlerine sadece çalıştırma

Sayısal olarak yetkilendirmede dikkat edilmesi gereken konu grub'a, kullanıcıya ve diğerlerine yetki verirken tüm yetkiler sayısal ifadeye dökülmelidir. Yani gruba yetki verirken kullanıcının yetkisi de, kullanıcıya yetki verirken diğerlerinin yetkisi de yazılmalıdır. Dosyamızın adı "anlatim" olsun. Yetkileri ise "-r-x-w---x" olsun.

Sadece kullanıcıya tüm yetkileri vermek için;

```
$ chmod  721 anlatim
```

şeklinde olmalı. Kulanıcıya tüm yetkiler r(3)+w(2)+x(1) verildiği için 7, grub eski yetkilerinde kalacağından w(2), diğerleri ise x(1) olur.

Sadece grub'a tüm yetkileri vermek için;

```
$ chmod  471 anlatim
```

Sadece grub'a sadece okuma yetkisi vermek için;

```
$ chmod  451 anlatim
```

Kullanıcı ve grub'a çalıştırma yetkisi vermek için;

```
$ chmod 731 anlatim
```

şeklinde olmalı.

Kullanıcının sistemde yeni oluşturacağı dosyalara ve klasörlere öntanımlı olarak vereceği yetki değerleri umask komutu ile oluşturulur. Umask yetki verme değil aslında yetki alma komutudur. Komut satırında tek başına bu komutu yazıldığında ön tanımlı yetki değerlerini görüntüler.

```
pardus@kde:~$ umask
0022
```

Sağdan üç rakam yetkiyi temsil eder. Yukarıdaki çıktıda kullanıcıya tüm yetki verilmiş, kullanıcının bulunduğu grubun ve diğer kullanıcılardan yazma yetkisi alınmıştır. Umask da alınan değerler şu anlama gelir;

- 0 (Sıfır) değeri ile tüm haklar verilmiş olur.
- 2 (İki) değeri ile yazma yetkisi alınmış olur. Yani yazma işlemi yapılamaz
- 4 (Dört) değeri ile okuma yetkisi alınmış olur. Yani okuma yapılamaz.

Komut yazılarak yetkilerden biri veya birkaçı alınabilir. Umask değeri "000" olduğunda dosyalarda izinler "666" şeklinde, klasörler de "777" şeklindedir. Varolan yetkiyi değiştirmek için komut satırına sayısal olarak almak istediğimiz yetki ile komutu yazmalıyız. Örneğin komut satırına;

```
$ umask 000
```

yazdığımızda artık bu kullanıcının oluşturduğu tüm dosya ve klasörler tüm yetkilerle (Okuma-Yazma-Çalıştırma) oluşacaktır.

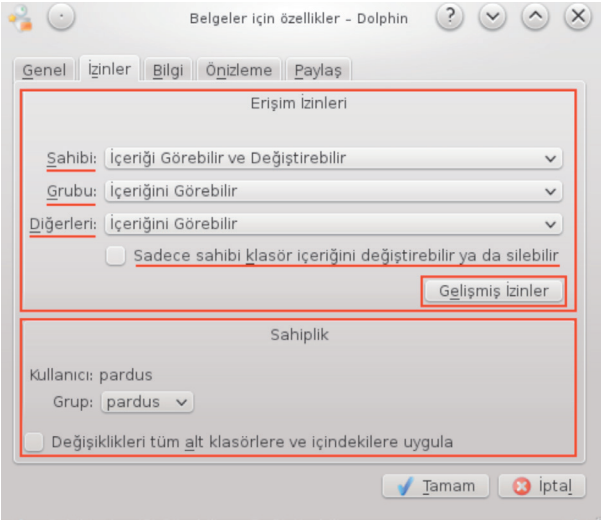

Resim 216 : Dosya – Klasör İzinleri

Arayüzden bir klasöre(veya dosyaya) yetki vermek için klasörün üzerine sağ tıklanıp izinler sekmesinden yetkilendirme yapılabilir.

Daha detaylı yetkilendirme için **"Gelişmiş İzinler"** butonuna tıklayıp uçbirim ekranında yapılan şeklide detaylı yetkilendirme yapılabilir.

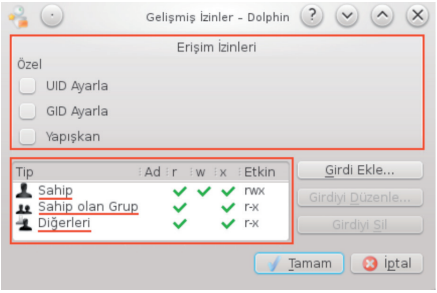

Resim 217 : Gelişmiş İzinler

Yedekleme ve Senkronizasyon

- Kbackup Uygulaması ile Yedekleme
- Gadmin – Rsync Uygulaması ile Yedekleme
- Görev Zamanlama (Cron - Crontab)

YEDEKLEME VE SENKRONİZASYON

Yedekleme verilerimizin güvenle saklanması, yazılımsal veya donanımsal bir arıza oluştuğunda veri kaybına uğramamamız adına çok önemlidir. Yedekleme programlarının bizim belirlediğimiz belli tarihlerde otamatik yedekleme yapma, bu verileri yine bizim belirlediğimiz ortamlarda kayıt altında tutma gibi özellikleri vardır. Şimdi bazı yedekleme uygulamalarından bahsedelim.

Kbackup, Gadmin, Rsync gibi uygulamalar sistem yedekleme yapmak için kullanılan yazılımlardan sadece bazılarıdır. Kullanıcının talebine göre belli zaman aralıklarıyla otomatik yedekleme yapma, yönlendirilen klasöre kaydetme gibi özellikleri vardır. Kullanmak için yönetici yetkisi istemesiyle de güvenliği sağlar.

KBackup Uygulaması ile Yedekleme

KBackup sade bir arayüze sahip kullanımı kolay bir yedekleme uygulamasıdır. Şimdi de kullanımından bahsedelim.

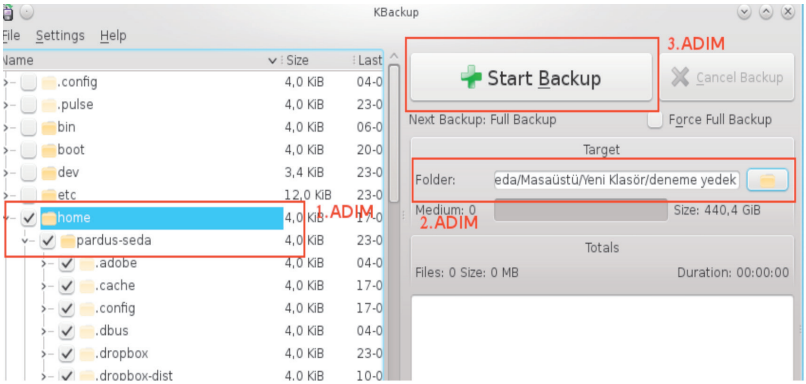

Resim 218 : Kbackup Uygulaması Arayüzü

Uygulama Pardus işletim sisteminin synaptic paket yöneticisi ve yazılım merkezi depolarında bulunmaktadır .

KBackup uygulamasını kullanarak yedekleme yapmak için aşağıdaki adımları takip edebilirsiniz;

1.adım yedeklemek istediğiniz klasör veya klasörleri seçin

2.adım yedeklediğiniz klasörleri kayıt edeceğiniz klasörü seçin

3.adım Start Backup butonuna basın

Yedekleme işleminiz başlayacak ve seçtiğiniz dosyanın büyüklüğüne göre kısa süre içerisinde tamamlanacaktır.

Gadmin - Rsync Uygulaması

Gadmin - Rsync yedekleme yapmak için kullanılan kapsamlı bir uygulamadır.

Uygulama yedekleme yapma işlevinin yanında dilerseniz sizin tayin ettiğiniz gün veya saatlerde istediğiniz dosya veya dosyaların yedeklemesini otomatik olarak yapabilmektedir. Aynı zamanda uzak bilgisayardan dosya yedekleme yapma ve uzak bilgisayara dosya yedekleme yapabilme özelliği de vardır. Oluşturulan yedekler üzerinde taşıma, hedef klasörü değiştirme gibi çeşitli yenileme işlemleri de yapılabilir.

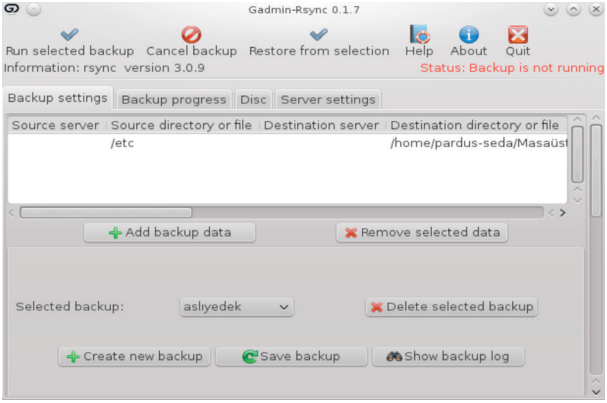

Resim 219 : Gadmin Rsync Uygulaması Arayüzü

Yedekleme

Gadmin-Rsync ile yedekleme işlemlerinin gerçekleştirilmesinden bahsedelim;

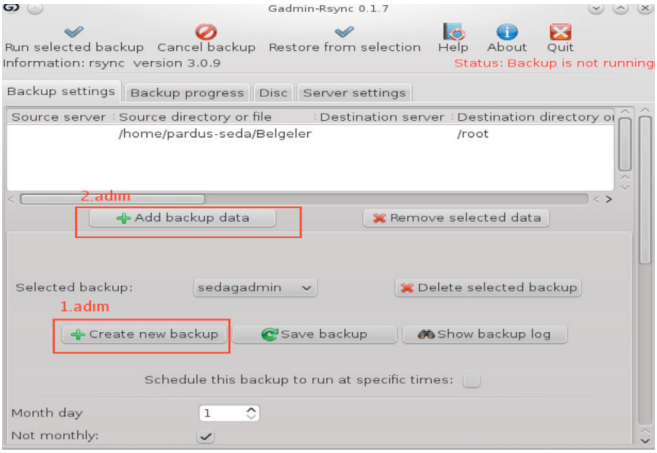

Resim 220 : Gadmin Rsync Uygulaması Arayüzü

Uygulamalar bölümünden programı açmak istediğimizde bizden yönetici şifremizi isteyecektir, program açıldıktan sonra karşımıza gelen arayüz yukarıdaki gibi olacaktır. Yedekleme işlemine başlamak için öncelikle 1.adım ile backup dosyası oluşturulur ve isimlendirilir böylece süreç başlamış olur.

Resim 221 : Gadmin Rsync Uygulaması İle Yedekleme

3.adıma geldiğimizde program bizden yedeklemeyi lokal, uzak bilgisayara yada uzak bilgisayardan mı yapmak istediğimizi soracaktır. Seçimimizi yaptıktan sonra "forward" sekmesi ile devam etmemiz gerekiyor.

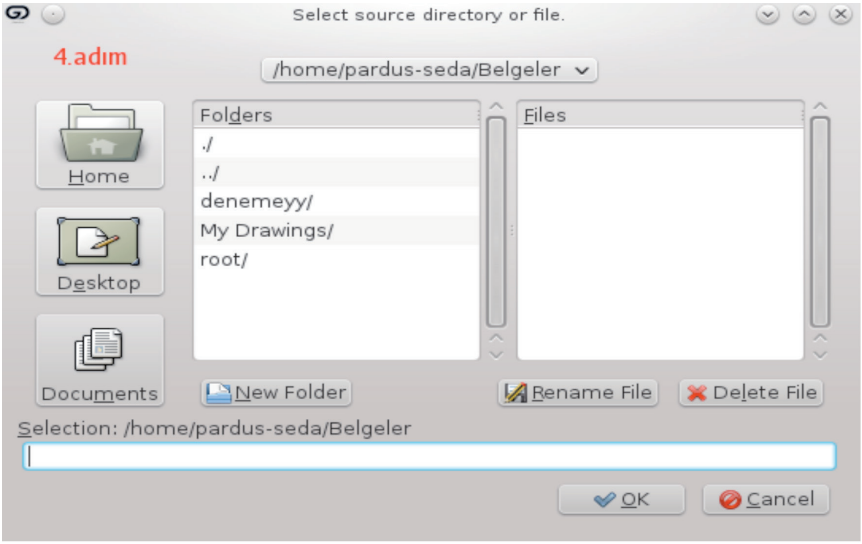

Resim 222 : Gadmin Rsync Uygulaması Dosya Seçim Ekranı

4.adımda yedeklemek istediğimiz dosya veya dosyaların seçimini yapıyoruz.

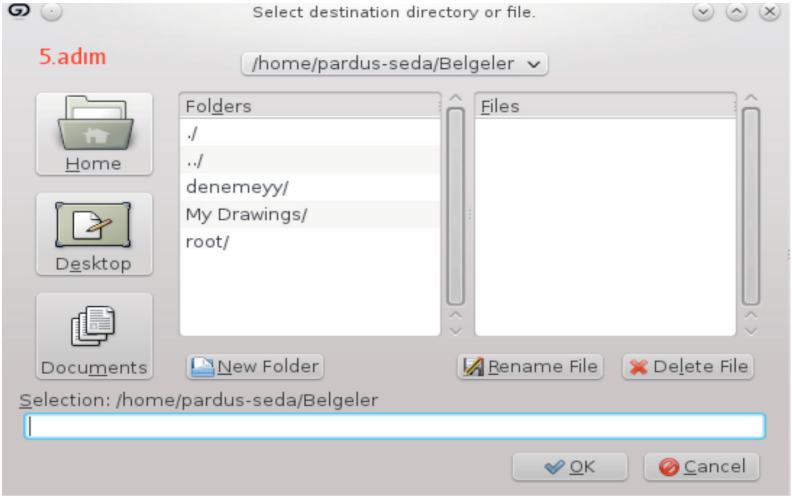

Resim 223 : Gadmin Rsync Uygulaması Arayüzü

5.adımda yedek dosyalarını kaydetmek istediğimiz dosyayı seçiyoruz eğer istersek yeni dosyada oluşturabiliriz.

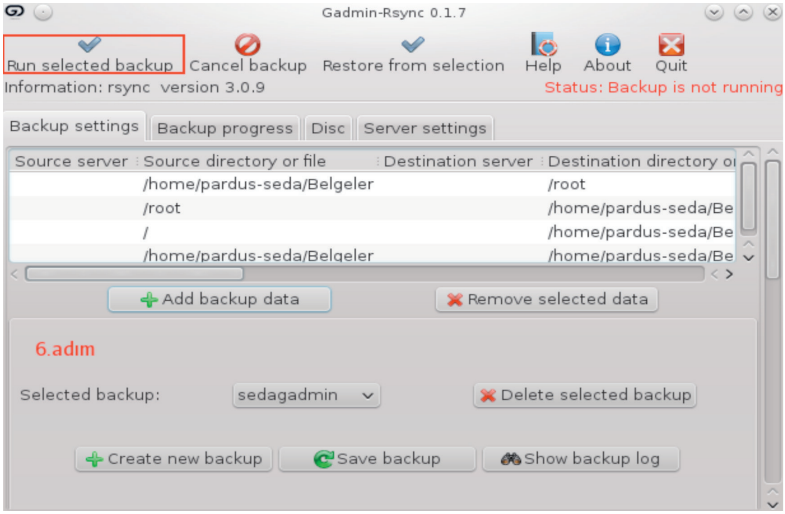

Resim 224 : Gadmin Rsync Uygulaması Yedek İşlemi

6 ve son adımda Run selected Backup sekmesine tıklanarak yedekleme başlatılır. İşlemleri Backup progress bölümden takip edebilir, Cancel backup ile iptal edebilirsiniz.

Dilerseniz Backup setting bölümde zaman ayarı yapabilir yedeklemeyi otomatik hale getirebilirsiniz.

Yedeklenmiş Dosyaların Senkronizasyonu

Gadmin - Rsync ile yedekleme yapabildiğimiz gibi bu dosyalar üzerinde klasörü taşıma, içeriğini değiştirme veya ana dosyadaki tüm bilgi ve değişiklikler ile senkronize hale getirme gibi değişiklikler yapabiliriz.

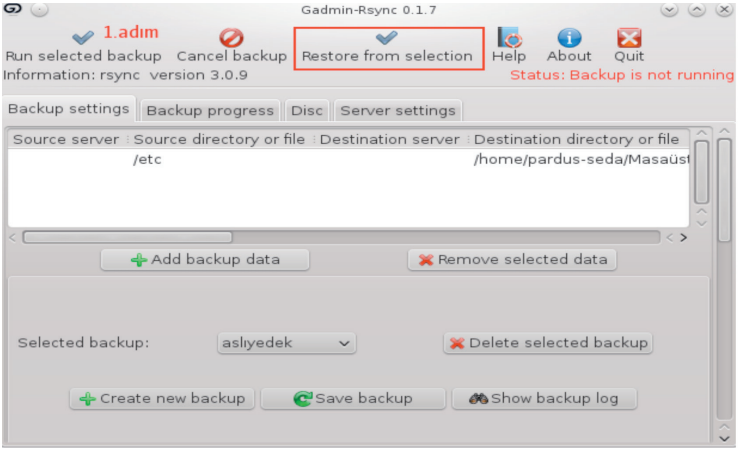

Resim 225 : Gadmin–Rsync Yedek Dosyaları Düzenleme

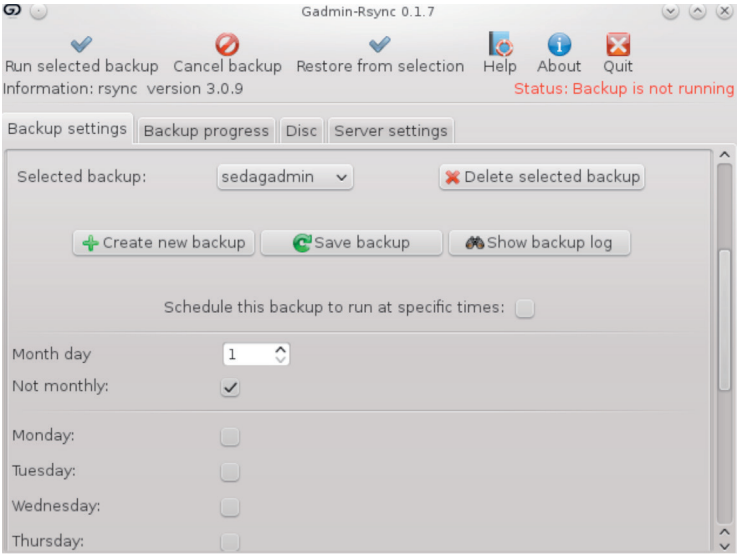

Resim 226 : Yedeklenen Dosyanın Senkronizasyonu

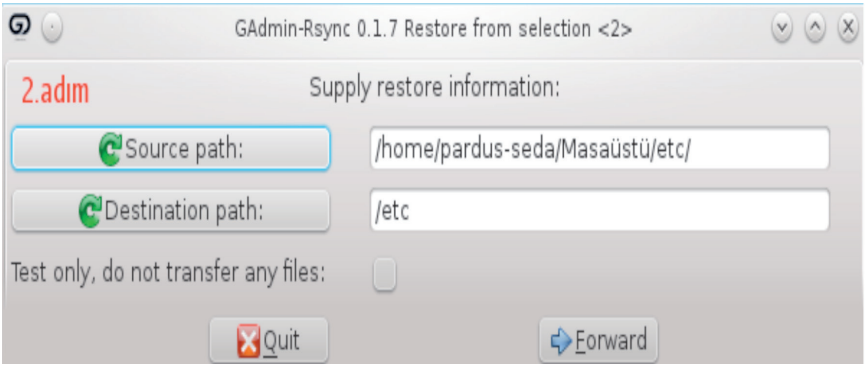

Resim 227 : Yedeklenen Dosyanın Senkronizasyonu

Yapmak istediğimiz kaynak değiştirme, dosyayı taşıma gibi değişiklikleri bu bölümden tayin ederek gerçekleştirebiliriz.

Görev Zamanlama (Cron-Crontab)

Hiçbir kullanıcı tüm vaktini bilgisayar başında geçirmek istemez. İşletim sistemleri bu yüzden birtakım işlemler için zaman ayarı yapar ve zamanı gelince çalıştırırlar.

Süreçler konusunda da anlattığımız gibi bazı süreçler başka süreçlerin aktif olması ile çalışırlar. Güncellemelerin zamanlanması ve zamanı gelince çalışmasını kullanıcılar ayarlamak isterler. Yani kısacası hem kullanıcılar hemde işletim sistemleri zamanlanmış görevlere ihtiyaç duyarlar. Unix işletim sistemlerinde zamanlanmış görev oluşturma aracı cron'dur. Zamanlanan görevler bir crontab dosyasına yazılır.

Kullanıcı zamanlanmış görev oluşturabilmesi için crontab dosyasına cron görevi tanımlamalıdır. İsterseniz öncelikle bir cron görevinin yazılımı nasıldır onu görelim.

Bir cron göre altı(6) adet değişkenden oluşur. Varsayılan değerler " * " karakteri ile temsil edilir.

*	*	*	*	*	*
1	2	3	4	5	6

(*)Dakika : Girilebilecek değer aralığı ve türü 0-59 arasıdır.

(*)Saat : Değer aralığı 0-23'dür.

(*)Gün : Sayısal olarak 1-31 girilmelidir.

(*)Ay : 1-12 (Ocak=1... Aralık=12 gibi)

(*)İşgünü : 0-6 arası rakamlar girilmelidir. (Pazar=0...Cumartesi=6 gibi)

(*)İşlem : Komut veya komutlar.

Bir crontab dosyası üzerinden konuyu detaylandıralım. Öncelikle bilgisayarımızda daha önce tanımlanmış bir crontab dosyası varmı yokmu kontrolu için komut satırına;

```
$ crontab -l
```

yazalım. Eğer ekrana " no crontab for kullanici_adi " şeklinde bir çıktı veriyorsa daha önce bir tanımlama yoktur. Tanımlı bir crontab dosyası varsa ekranda görüntüler. Olmadığını varsayarak bir crontab dosyası oluşturalım. Crontab dosyası oluşturmak için komut satırına;

```
$ crontab -e
```

yazdırılmalıdır. Açılan ekranda # işareti ile başlayan yazılar bulunur. Bunları tamamen silebiliriz veya en alt kısmına göre tanımlayabiliriz. Örneğin bu ekrana;

```
55 16 10 7 3 df -m >> /home/pardus/diskdurum.txt
```

şeklinde yazdğımızda temmuz ayının onunda saat 15:55 de, "/home/pardus/" klasörü altında "diskdurum.txt" adında bir txt dosyası oluşturur. Veya;

```
00 16 15-30 * * df -m >> /home/pardus/diskdurum.txt
```

yazarak her ayın 15 ila 30'u arası,

```
00 16 1,7,14,21,28 * * df -m >> /home/pardus/diskdurum.txt
```

yazarak her ayın 1,14,21,28.ci günleri,

```
00 16 02-28/2 * * df -m >> /home/pardus/diskdurum.txt
```

yazarak her ayın 2 ila 28 arası her iki güne bir bu işlemi yapması ayarlanabilir.

Her kullanıcının oluşturduğu cron grörevleri "/var/spool/cron/" klasörü altındaki crontab klasöründe kullanıcı adı ile barındırırlır.

Aslında crontab'ın en çok kullanım alanı yedekleme işlemleridir. Dosya veya klasörleri belirtilen zaman da belirtilen yere yedekleme yaptırılabilir. Örneğin;

```
00 16 1 * * cp -R /home/pardus/Resimler /home/pardus/yedek
```

komutlarını yazdığınızda her ayın 1'inde saat 16:00 da resimler klasörünüzü yedek klasörüne tüm alt klasörleri ile beraber kopyalar.

Bu ve bunun gibi cron görevleri kullanıcıların ihtiyaçlarına göre değişiklik gösterebilir. Sizde uçbirim komutlarını inceledikten sonra istediğiniz şekilde cron görevi oluşturabilirsiniz.

Kurulum

- Kurulum
- Çalışan DVD/ USB
- Disk Bölümleme (GParted)
- Grub (Önyükleyici)
- İkinci İşletim Sistemi Olarak Kurulum
- Sanal Makine Üzerine Kurulum
- Disk Üzerine Kurulum
- Harici Disk Üzerine Kurulum

KURULUM

Pardus güncel sürümünü www.pardus.org.tr adresinden temin edebilirsiniz. Sitede kurumsal sürüm ve ev kullanıcıları için Tubitak'dan izin alınarak derlenen topluluk sürümü linkleri mevcuttur. İndirme sayfalarında ".iso" uzantılı kalıp dosyaları ve kalıbın doğruluğunun teyidi için ".md5" dosyaları bulunur. 64 bit işlemciler ve 32 bit işlemciler için ayrı ayrı linkler verilmiştir. Ayrıca indirme linkerinde "KDE" ve "Gnome" gibi ifadelerle karşılaşırsınız. Bu isimler masaüstü arayüzleridir. İndirmek istediğiniz arayüzü karar verip indirmeye başlayabilirsiniz.

İndirilen iso dosyası, "iso kalıbı yazdırma" seçeneğine sahip yardımcı bir program ile boş bir usb veya dvd' ye yazdırılmalıdır. Şu konuya açıklık getirilmelidir ki yayında olan tüm sürümler canlı DVD/USB mantığı ile çalışmaktadır. Daha önceki Pardus sürümlerinde olan çalışan-kurulan sistem ayrımı ortadan kalkmıştır.

Kurulum işlemini usb disk üzerinden gerçekleştireceğiz. Henüz kurulu bir Pardus sistemi olmadığı için USB oluşturma işlemini ISO to USB uygulaması üzerinden anlatacağız. Bu uygulama ücretsizdir ve İnternet üzerinden herhangi bir paylaşım sitesinden indirilebilir.

ISO To USB uygulamasını çalıştırıyoruz. **ISO File** sekmesi altındaki **Browse** tuşuna tıklayarak indirmiş olduğumuz Pardus iso kalıbını gösteriyoruz.

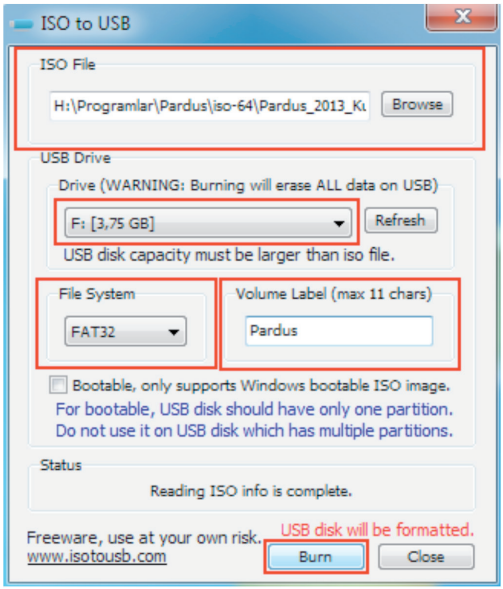

Resim 229 : Iso To Usb – Giriş Ekranı

USB Drive sekmesinden Önyüklenebilir (bootable) yapmak istediğimiz USB diski seçiyoruz. Eğer disk, uygulama başlatıldıktan sonra bilgisayara takıldı ise bu alanda görünmeyebilir. **"Refresh"** butonuna tıklayarak listeyi yenileyin, diskiniz karşınıza gelecektir.

File System ile diskin dosya formatını Fat32 olarak belirliyoruz. **Volume Label** kısmına 11 karakteri geçmeyecek şekilde isim verilmelidir. Bütün bu adımları tamamladıktan sonra **"Burn"** butonuna tıklayarak canlı USB disk oluşturmayı başlatıyoruz.

Bu işlemde, disk biçimlendirileceğinden veri kaybı yaşamamak için diskinizdeki verilerinizi yedekleyiniz.

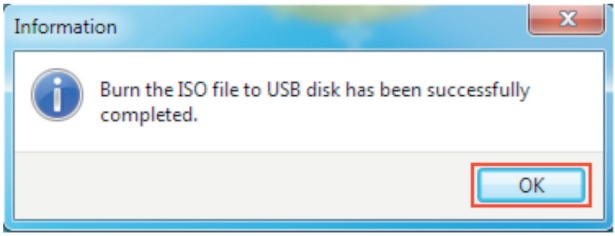

Resim 230 : Iso To Usb – Onay Ekranı

Yazma işlemi tamamlandı uyarı mesajından sonra artık **Pardus USB** diskiniz kullanıma hazır! Kuruluma geçebilirsiniz.

Kurulum Aşamaları

Oluşturmuş olduğunuz Pardus USB/DVD'sini bilgisayarınıza takıp yeniden başlatın. Bilgisayarın bios ayarından (Değişiklik gösterebilir Örn: F8, F12, F2 tuşları ile girilir.) açılış seçeneklerinden USB Disk seçeneğini ilk sıraya getirip, kaydedin. Yeni teknoloji bilgisayarlarda usb disk, ismi ile birlikte bu ekranda görünecektir. Usb'den başlatma özelliği olmayan bilgisayarlarda dvd'den kurulum için bu ekradan ilk açılış seçeneği DVD olarak belirlenmelidir.

Bu aşamadan sonra DVD veya USB'den devam etmenizin hiçbir farkı yoktur. Sadece DVD sürücüye sahip olmayan sistemlerde USB tercih edilir. Aynı şeklide USB'den başlatma özelliği olmayan sistemlerde DVD tercih edilir.

Pardus içerisinde birçok donanımın sürücüleri mevcuttur. Bilgisayarınızdaki herhangi bir sürücüyü tanımazsa güvenli moddan devam etmelisiniz. Kurulum tamamlandıktan sonra bu sürücünün kurulumunu yaparak sorunu ortadan kaldırabilirsiniz.

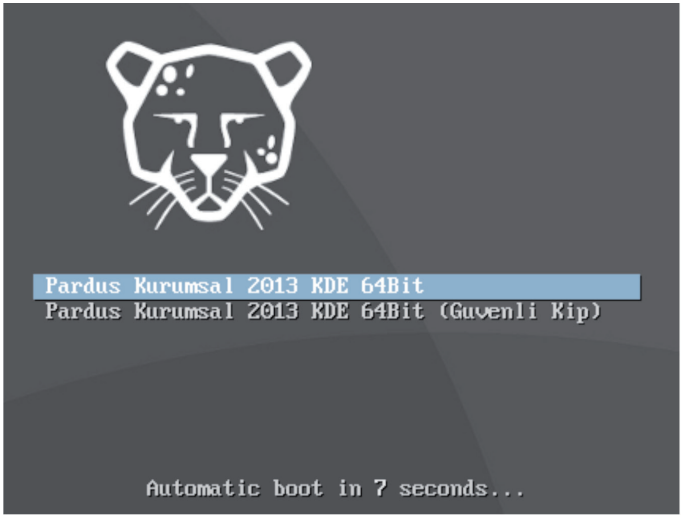

Resim 230 : Seçim Ekranı

Pardus 2013 KDE 64 Bit seçip Enter tuşuna basıyoruz.

Pardus arayüzü açıldıktan sonra çalışan USB/DVD mantığı ile kullanılabilir. Fakat sisteme yapılan değişiklikler uygulanmayacaktır. Uygulamalar, içerik ve arayüz test edilebilir.

Sağ üst köşedeki Sabit Disk'e Kur'a tıklayarak kurulumu başlatalım.

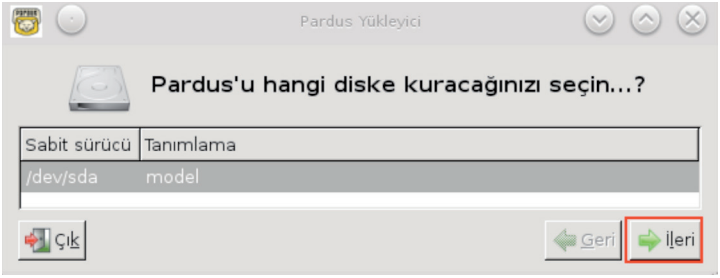

Resim 231 : Fiziksel Disk Seçimi

İlk olarak açılan ekranda diskleri fiziki olarak listeleyecektir. Tek bir sabit disk varsa yukarıdaki gibi bir görünüm olacaktır. Harici disk'e veya USB disk'e kurulum yapılmak istendiğinde, bu alanda o diski seçim yaparak devam edebiliriz. Diğer diskler /dev/sdb, /dev/sdc gibi isimlerle isimlendirilecektir.

Resim 232 : Örnek Sabit Disk Listesi

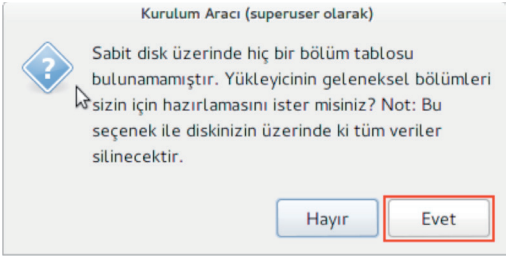

Resim 233 : Tüm Disk'e Kurulum

Bilgisayarımızda daha önce herhangi bir bölüm oluşturulmadıysa ve diskin tamamına kurulum yapılacak ise Pardus kendisi bölüm oluşturmak için onay isteyecektir.

Diskin tamamına değilde bir bölümüne kurulum yapılacak ise bu onay ekranında **"Hayır"** diyerek devam edilmelidir. Örneğin çift işletim sistemi kullanmak istiyorsak veya diskin tamamını pardus'a ayırmak istemiyorsak hayır diyerek disk oluşturma işlemini kendimiz yapabiliriz. **"Evet"** onayı verdiğimizde ise Takas(Swap) ve kurulum alanlarını otomatik olarak oluşturacaktır.

Mevcut diskleri silmek ve yeniden oluşturmak için **"Bölümleri düzenle"** ye tıklanmalıdır. Disklerin üzerine sağ tıklayıp sil veya yeni bölüm oluştur denilebilir. Kurulum için oluşturacağınız alanın dosya formatı "ext4" olmalıdır. Ext4 unix sistemlerde kullanılan dosya formatıdır. Ntfs'in pardus'taki halefidir.

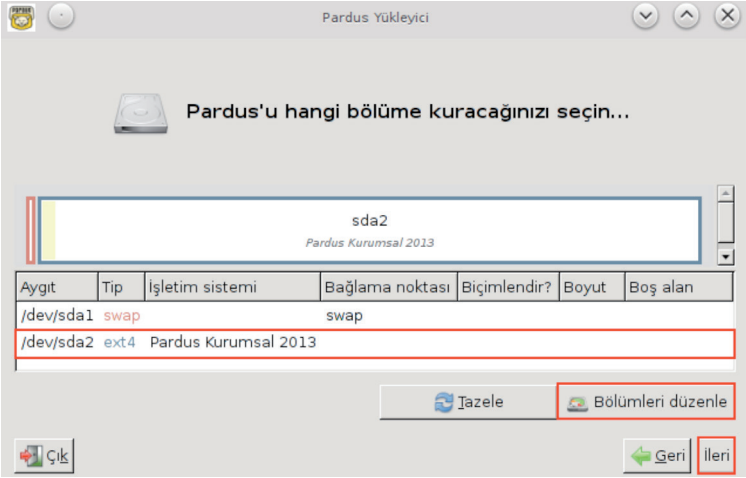

Resim 234 : Disk Bölümleri

Pardus işletim sisteminde, sahip olduğunuz fiziksel RAM'in daha fazla belleğe ihtiyaç duyduğunda, hard diskin bir kısmının fiziksel bellek gibi kullanılmasını sağlayan sisteme Takas(Swap) denir. İlk bölüm olarak swap alanını oluşturmak hız açısından faydalı olacaktır. Biçimlendirdiğimiz diskin üzerinde sağ tıklayıp yeni bölüm diyoruz.

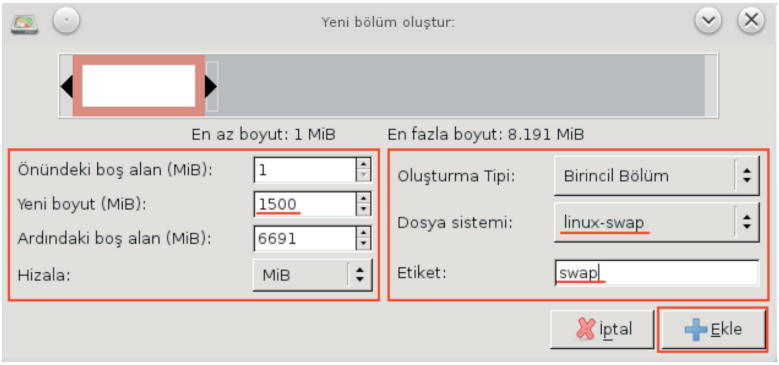

Resim 235 : Bölüm Ekleme (Swap)

Swap alanı için ram'im 2 katı olması tercih edilir, arzu edilen miktar girilebilir. Dosya sistemi "linux-swap" olarak seçilmelidir. Birim etiketine anlaşılır olması için swap yazılabilir. Daha sonra kurulum yapılacak diski oluşturmak için kalan bölüme sağ tıklayıp tekrar yeni bölüm diyoruz.

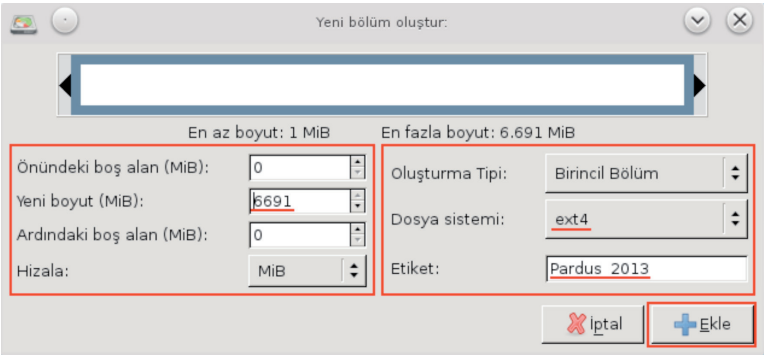

Resim 236 : Pardus Bölümü Ekleme

Pardus kurulum için minumum 8 GB'lık alan ihtiyaç duyar fakat önerilen miktar 20 GB'dır. Dosya sistemini ext4 olarak seçip, birim etiketi girerek yeni birimi ekliyoruz. Disk'te harici bir alan daha oluşturmak istendiğinde bu alanda disk boyutunu mev-

cut diskten küçük bir miktar girerek yeni disk oluşturmaya imkan verebiliriz. Yapmak istediğimiz işlemleri ekranın orta kısmındaki pencere de gösterecektir. Bütün bu disk işlemlerinden sonra ekranın üst kısmındaki yeşil onay işaretine tıklıyoruz.

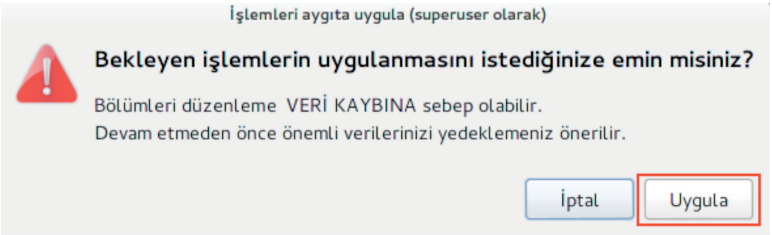

Resim 237 : Biçimlendirme Onay Ekranı

"Uygula" butonuna tıklayarak değişiklikleri uygulamasını bekliyoruz.

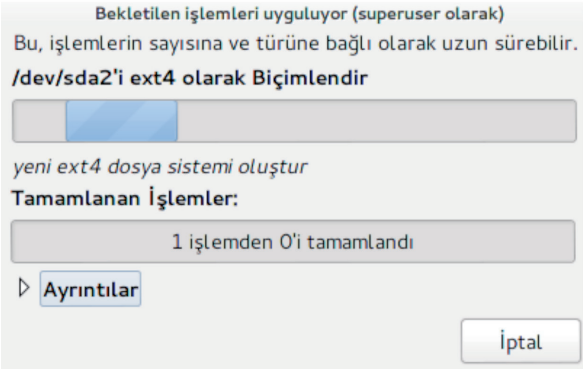

Resim 238 : Biçimlendirme Yapılıyor

Kurulum yapmak istediğiniz diskin üzerinde sağ tıklayıp "/" atanacak yeri (Bağlama noktası) seçin.

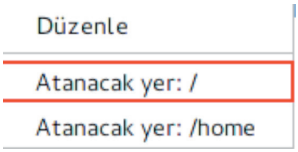

Kullanıcı adı, parola ve makine adınızı girin. Kullanıcı adı ile makine adının aynı olmamasına ve türkçe karakter kullanmamaya özen gösterin.

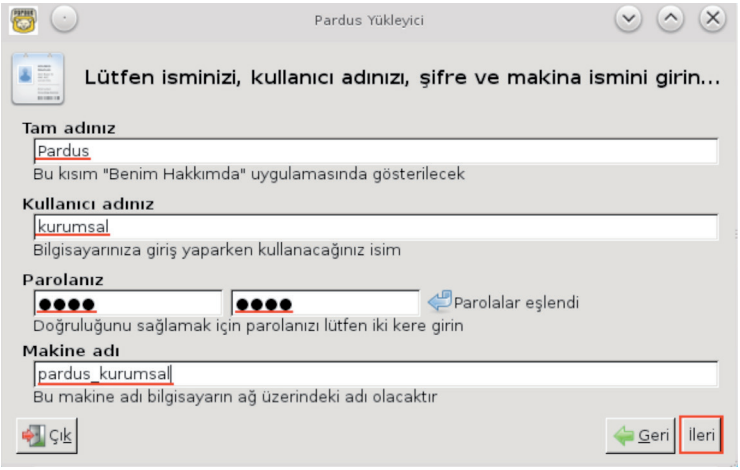

Resim 239 : Kullanıcı Bilgileri Girişi

"İleri" tuşuna tıklayıp devam ediyoruz.

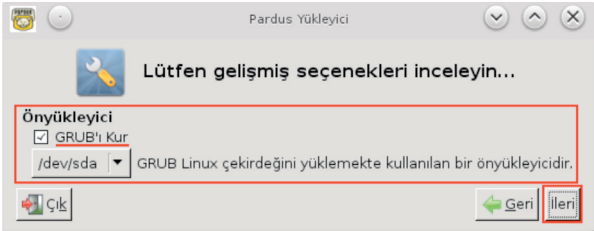

Resim 240 : Önyükleyici (Grub) Ekranı

Grub; yüklü işletim sistemlerini açılış ekranlarına listeleyerek seçim yapmamıza imkan veren bir uygulamadır. Bu nedenle grub'ı diskimizin başına kurmalıyız. Yüklü olan işletim sistemlerinin ayarların okuyacak ve açılışta bize sunacaktır. Bu alanda herhangi bir müdahale diğer işletim sistemimize ulaşmamıza imkan vermeyecektir. Grub kur onay işaretini işaretleyip ileri diyoruz.

Her işletim sistemi kendi önyükleyicisini kurar. Bazı işletim sistemleri diğerlerinin ayarlarını okumaz ve çift işletim sistemi kullanımına izin vermezler. Pardus grub ile tüm işletim sistemlerini tanır ve açılış ekranında listeler.

Başlangıçtan bu ana kadar yaptığımız değişiklikleri gösteren bir pencere açılacaktır.

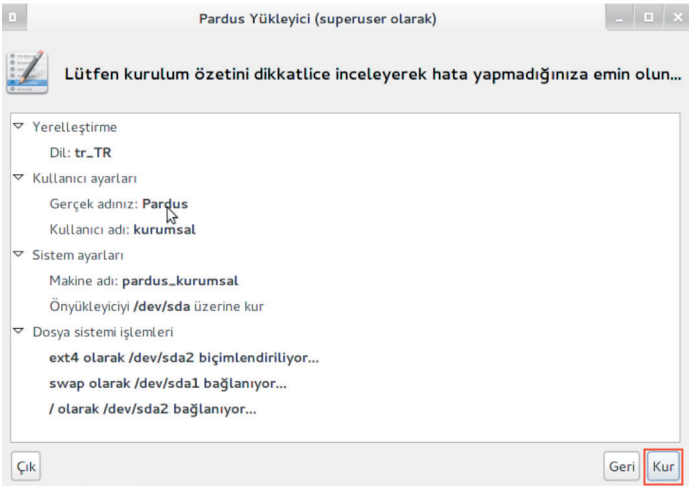

Resim 241 : Yükleme Öncesi Özet

Geriye dönük herhangi bir değişiklik yapılmayacaksa "Kur" butonuna tıklayarak kurulumu başlatalım.

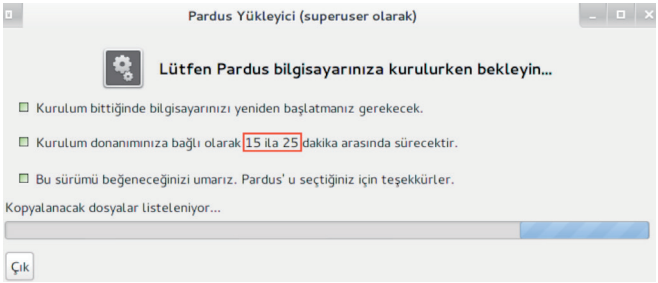

Resim 242 : Kurulum Başlıyor

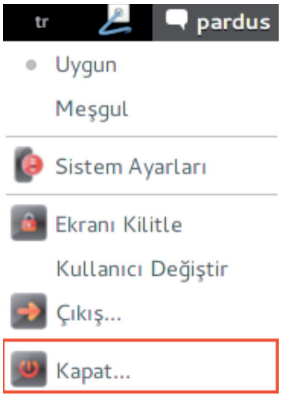

Kurulum 15-25 dk sürecektir. Ardından bilgisayarınızı yeniden başlatmanız gerektiğini bildiren bir pencere açılacaktır.

Bilgisayarınızı yeniden başlatın. DVD/USB'nizi bilgisayardan çıkarıp, açılış seçeneklerinden (Bios'dan) ilk açılışı HDD'ye getirin.

Artık Pardus kullanıma hazır!

Çalışan DVD/USB

Kurulum aşamasında çalışan DVD/USB'den yüzeysel bahsetmiştik. Kurulum adımları DVD için de USB için de aynıdır. Normal kurulumdan farkı Pardus Çalışan DVD/USB, bilgisayara kurulmadan çalıştırılabilen uygulama şeklidir. Çalıştırmak için indirilen ISO kalıbının DVD/USB Bellek gibi veri depolama ortamlarına yazılması ve bilgisayarın bu ortamlarla başlatılması yeterlidir.

Çalışan Sürüm ile Pardus'un nasıl bir sistem olduğu, sistem özelliklerinin Pardus'u çalıştırmaya yetip yetmediği, bilgisayarda hiçbir değişiklik yapmadan öğrenilebilir. Çalışan sistem, verileri sürekli DVD/USB gibi bir ortamdan okuyacağından, sisteme kurulan bir Pardus'tan daha yavaş çalışacaktır. Ram'den çalıştığı için bilgisayarların sabit sürücülerine müdahale etmez. Dolayısıyla çalışan sürüm ile açılan Pardus'ta yapılacak tüm değişiklikler, bilgisayar kapatıldıktan sonra silinecektir. Bu nedenle yeni dosya oluşturma, dosya indirme gibi işlemlerin harici bir belleğe kaydedilmesi gerekmektedir. Kurulum'a ekranın sol-üst köşesinde bulunan "Sabit disk'e kur" simgesine tıklayarak başlanabilir.

Disk Bölümleme (Gparted)

Gparted uygulaması ile kurulum aşamasında karşılaşmıştık. Kurulum için diskleri biçimlendirme swap alanı, kurulum alanı oluşturma işlemlerini yapmıştık. Pardus kurulduktan sonra da harici disklerimizi bölümleme için gparted'ı kullanabiliriz. Gparted bir özgür yazılım ürünü olduğu için diğer işletim sistemlerinin dosya tiplerini de görebilme ve o formatda biçimlendirmeye imkan vermektedir. Gparted da hangi diske işlem yaptığımıza dikkat etmeliyiz. Bir değişiklik yaptığımızda ekranın alt kısmında uygulanacak değişiklikleri göstermektedir. Duruma göre değişiklikleri iptal edebiliriz veya uygulayabiliriz.

Şimdi adım adım gparted menülerini inceleyelim..

-Gparted: Alt sekmelerine değinelim;

Aygıtları Yenile:Gparted çalışırken takılan aygıtları görüntülemesi için tıklanabilir. Tıkladıktan sonra yeni aygıtımızda ekrana gelecektir.

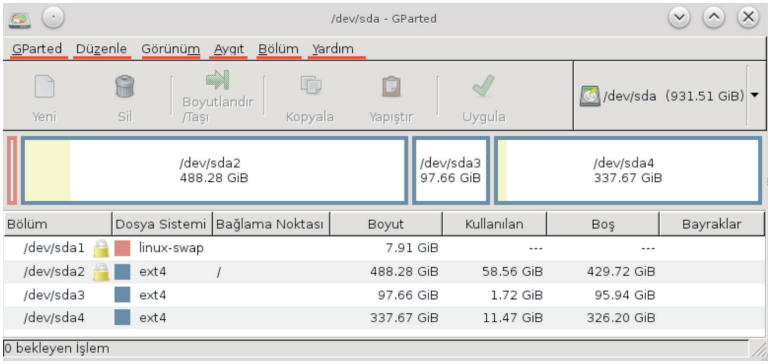

Resim 243 : Gparted Ana Ekran

Aygıtlar: Bilgisayar üzerindeki diskleri görüntüler. İşlem yapacağımız diski seçmek için kullanabiliriz.

Çık: Programdan çıkmak için tıklayabiliriz. Herhangi bir değişiklik yapıldı ve uygulamadıysa "Değişiklikler uygulansın mı?" şeklinde uyarı verecektir.

-Düzenle: En son yaptığımız değişikliği geri alabiliriz. Yaptığımız tüm değişiklikleri uygulayabilir veya hiç birini uygulamadan temizleyebiliriz.

-Görünüm: Aygıt bilgisi ile ekrana, seçili veya seçeceğimiz disklerin aygıt bilgisini ve bölümlendirme bilgilerini içeren bir tablo açacaktır. Bekleyen işlemler " Bekleyen işlemler " başlığına tıklayarak görebiliriz.

-Dosya Sistemi Desteği: Hangi dosya sistemi ile hangi işlerin yapılabileceği (Taşıma, kopyalama vb..) bilgisine ve yüklü olması gereken uygulama bilgisine bu ekrandan ulaşılır.

Örneğin ntfs bir diskiniz varsa bu diske veri yazma-okuma yapabilmeniz için ntfsprogs ve ntfs-3g eklentilerini synaptic veya yazılım merkezinden aratarak yüklemelisiniz.

Dosya Sistemi	Oluştur	Genişlet	Daralt	Taşı	Kopyala	Denetle	Etiket	UUID	Gerekli Yazılım
btrfs	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✗	btrfs-tools
exfat	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✗	
ext2	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	e2fsprogs
ext3	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	e2fsprogs
ext4	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	e2fsprogs v1.41+
fat16	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	dosfstools, mtools
fat32	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	dosfstools, mtools
hfs	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✗	✗	hfsutils
hfs+	✗	✗	✓	✓	✓	✗	✗	✗	hfsprogs
jfs	✓	✓	✗	✓	✓	✓	✓	✓	jfsutils
linux-swap	✓	✓	✓	✓	✓	✗	✓	✓	util-linux
lvm2 pv	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	lvm2
nilfs2	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✗	nilfs-utils
ntfs	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	ntfsprogs / ntfs-3g
reiser4	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	reiser4progs
reiserfs	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	✗	reiserfsprogs
ufs	✗	✗	✗	✓	✓	✗	✗	✗	
xfs	✓	✓	✗	✓	✗	✓	✓	✓	xfsprogs, xfsdump

Resim 244 : Desteklenen Dosya Sistemleri

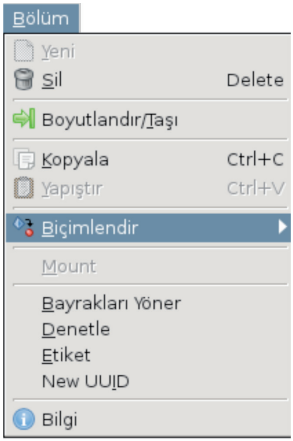

-Aygıt: Seçili diskte yeni bölüm oluşturma ve veri kurtarma işlemleri buradan yapılır.

-Bölüm: Seçili disk için Silme, Biçimlendirme vb gibi işlemlerin yapılabileceği menüdür.

-Yardım: F1 tuşuna tıklayarak yardım dosyasına ulaşabilirsiniz.

Grub(Grub Customizer)

Bilgisayarda birden fazla işletim sistemi kurmak-çalıştırmak istenildiğinde önyükleme uygulamalarına ihtiyaç duyarız. Grub Customizer, Pardus işletim sistemi üzerinde yüklü olarak gelen bir önyükleme yazılımıdır. Bu uygulama ile ilk önce kurulum aşamasında karşılaşırız. Grub'ın kurulup kurulmayacağı ve hangi disk'in başına kurulacağı seçimi bu esnada yapılır. Aslında her işletim sistemi kendi önyükleyicisini kurar. Grub aşağıdaki özellikleri ile gerçek özgür yazılımı sunmaktadır.

- Diğer işletim sistemleri kurulup kurulamayacağını kullanıcıya sormaz, zorunlu ve gizli bir şekilde kurulumu gerçekleştirir. Pardus kurulumunda bu seçenek mevcuttur.
- Diğer işletim sistemleri farklı sistemlerin ayarlarını otomatik olarak tanımaz ve ayarlarına müdahale edilmesine izin vermezler. Grub, tüm sistemleri ve ayarlarını tanır. Değişiklik yapmaya izin verir.
- Diğer işletim sistemleri Önyükleyici ayarlarının nereye kurulacağını göstermezler. Grub kurulum esnasında "dev/sda" şeklinde hangi diskin başına kurulacağı bilgisini sorar. Harici diskimize Pardus kurmak istediğimizde yüklenecek yer olarak harici diski gösterip bios başlangıç ayarlarından bu diski gösterek taşınabilir 2. işletim sistemi oluşturabiliriz.

Grub customizer'e kısaca göz atalım;

İlk açılan ekran yapılandırmayı listele ekranıdır. Bilgisayarınızdaki işletim sistemlerini ve ayarlarını tarar ekrana listeler.

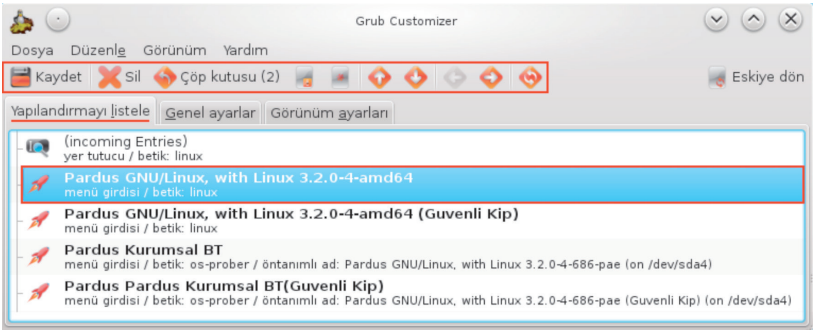

Resim 245 : Grub Customizer Ana Ekran

Herhangi bir işletim sisteminin üzerine sağ tıkayarak yukarı ve aşağı taşıyabilir, silebilir, yeniden adlandırabiliriz. Yaptığımız değişiklikler kaydedilmedikçe uygulanmayacaktır.

Grub Customizer de yaptığınız değişiklikler sistemi anında etkileyeceğinden yaptığınız işlemleri kaydetmeden önce bir kez daha gözden geçirin.

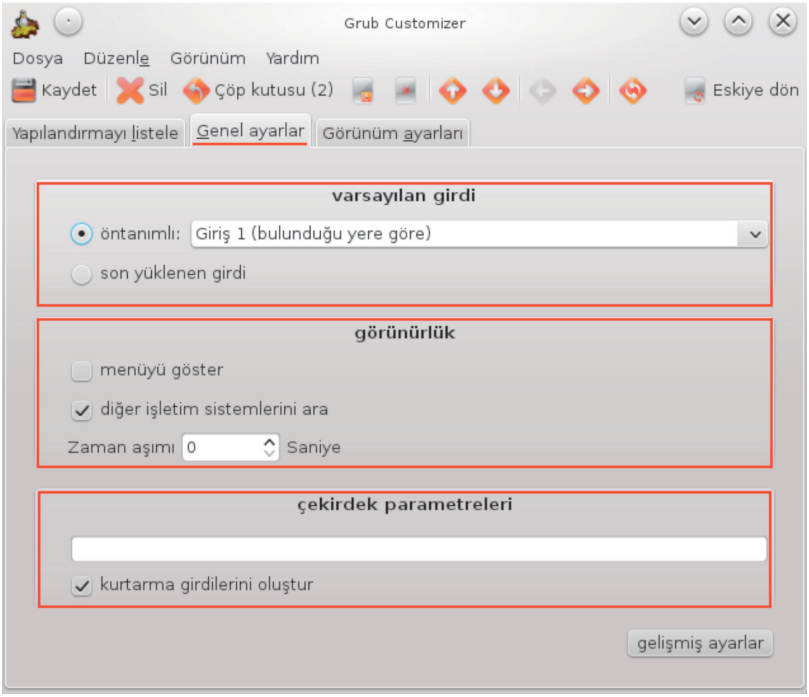

Resim 246 : Grub Customizer – Genel Ayarlar

Genel ayarlar sekmesinde yapılabilecekler;

- Varsayılan girdi: Herhangi bir seçim yapılmadığında açılacak işletim sistemini buradan seçebiliriz.
- Görünürlük: Açılışta menü gösterimi ve menünün nekadar ekranda kalacağını saniye cinsinden girebiliriz.
- Çekirdek parametreleri: Kurtarma girdilerini oluştur kutucuğunu işaretleyerek güvenli mod gibi kurtarma girdilerini açılış ekranında aktif hale getirebiliriz.

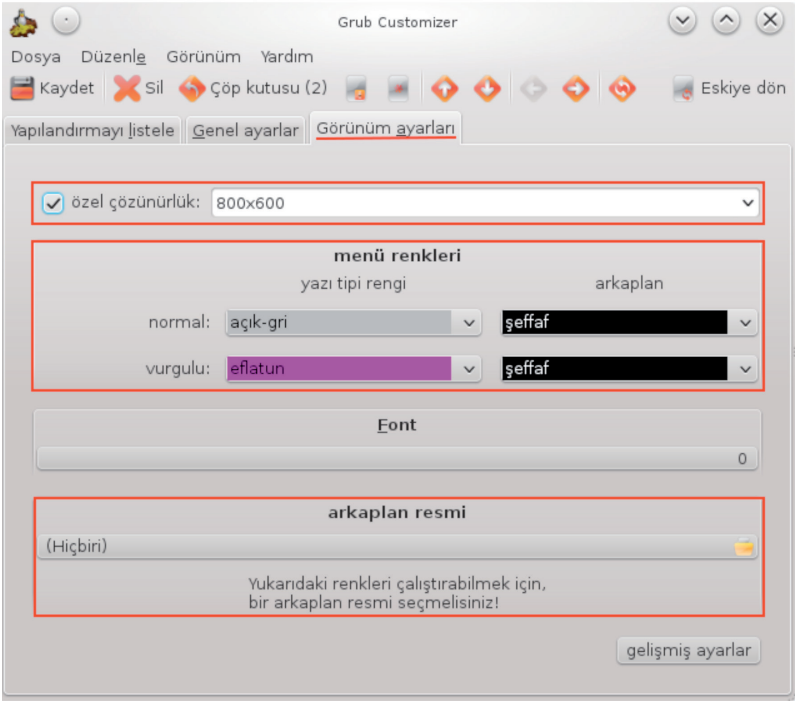

Resim 247 : Grub Customizer – Görünüm Ayarları

Görünüm sekmesinde açılış ekranının arka plan resmi, rengi, yazı tipi vb ayarlarını değiştirilebilir. Arka plan resmi formatı png'dir. Resmin uzantısının png olması değil, yardımcı bir uygulama ile png formatında kaydedilmesi gerekmektedir. Değişikliklerin aktif olabilmesi için sol üst köşedeki kaydet butonuna tıklamalıyız. Bilgisayarı yeniden başlattığımızda yapılan değişiklikleri görebiliriz.

İkinci İşletim Sistemi Olarak Kurulum

İkinci işletim sistemi olarak kurulum ve kullanma üç ana başlık altında incelenir. Sanal makine üzerine kurulumAynı PC'ye ikinci işletim sistemi olarak kurulum Harici disk'e taşınabilir işletim sistemi kurulumu

Sanal Makine Üzerine Kurulum

Bilgisayarımızda yeni kurulacak işletim sistemine yeni bir disk alanı açmadan var olan sistem üzerine ve var olan sisteme müdahale etmeyecek şekilde kullanıma imkan sağlayan yazılımlara (virtual pc) sanal makine yazılımları denir. Sanal makine olarak

işletim sistemi çalıştırmanın diğer kurulum şekillerinden farkı, birden fazla işletim sistemini aynı anda çalıştırabilmemizdir. Birbirinden bağımsız farklı yapılara sahip işletim sistemlerini aynı pc üzerinde çalıştırabiliriz.

Sanal işletim sistemi kurulumuna yardımcı birçok program mevcuttur. Biz kurulumu VirtualBox programı üzerinden anlatacağız. VirtualBox programını paket yöneticisinden edinebiliriz. (Bkz:Uygulama Yükleme)

VirtualBox da İlk açılan ekranda sol tarafta daha önce kurduğumuz sistemleri listeleyecektir. Yeni bir sistem için ekranın sol-üst köşedeki "Yeni "butonuna tıklıyoruz.

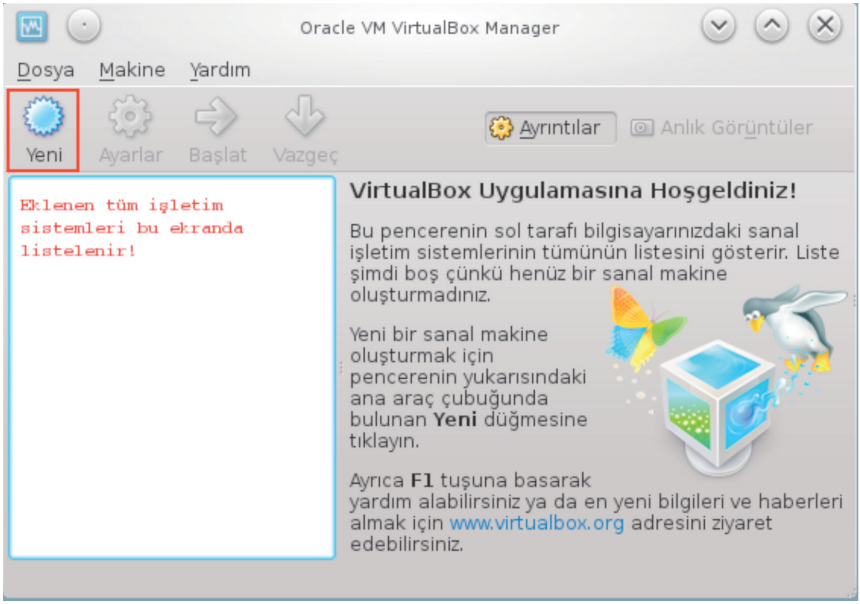

Resim 248 : VirtualBox – Giriş Ekranı

Sanal makina oluşturma sihirbazı ekranında ileri butonuna tıklıyoruz. Kurmak istediğimiz işletim sistemi tipini seçip isim veriyoruz.

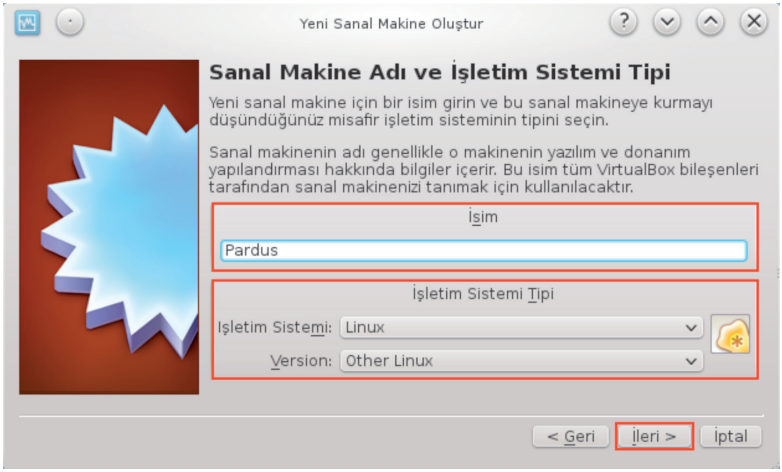

Resim 249 : VirtualBox – İletişim Sistemi İsmi

Sanal makinenin kullanacağı ram belleği belirliyoruz. Belirlediğimiz ram oranı sanal sistemin aktifken normal sistemden alacağı ram oranıdır. Ne kadar çok verirsek gerçek sistem o kadar yavaşlayacaktır!

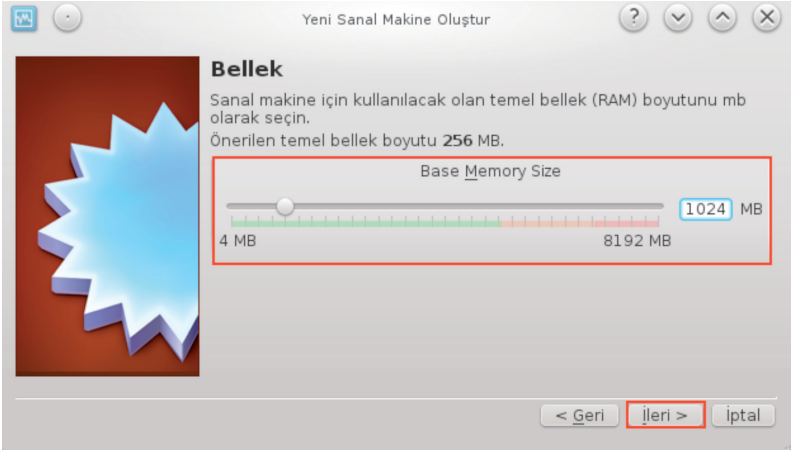

Resim 250 : VirtualBox – Bellek Miktarı

Sanal sistemin kullanacağı disk boyutu 8 GB olarak önerilir.

Resim 251 : VirtualBox – Sanal Harddisk – 1

Daha önce tanımladığınız bir alanınız varsa **"Use existing hard disk"** seçeneğini ile bu diski seçebilirsiniz. **"Create new hard disk"** i seçerek ilerliyoruz.

Virtual disk oluşturma ekranında 4 farklı seçenek mevcuttur. VDI(VirtualBox Disk İmage) seçeneğini işaretleyerek ilerlediğimizde diskimizde vdi uzantılı bir dosya oluşturur. Bu dosya sanal makinemizin kullanacağı disk alanıdır. Yani sanal makine için disk alanını 8 GB olarak belirlediğimizde harddiskimizin 8 Gb alanını **sadece** sanal işletim sisteminin kullanabileceği şekilde ayırır. Aktif sistemde sadece vdi uzantılı sistem dosyasını görürüz, bu alana hiç bir müdahalemiz olamaz. Bu nedenle virüs bulaşabileceğini veya sistemimize zarar verebileceğini düşündüğümüz bir uygulamayı sanal makinede denemek mantıklı olacaktır. VDI(VirtualBox Disk Image) seçeneğini işaretleyerek devam ediyoruz.

Resim 252 : VirtualBox – Sanal Harddisk – 2

Bir sonraki ekranda sabit diskin dinamik olarak değişmesi veya sabit olarak belirlenmesi seçenekleri ile karşılaşırız. Sabit (Fixed Size) olarak belirlersek daha sonra bu boyutu değiştirme imkanımız olmayacaktır. Bu nedenle diskin dinamik olarak, sistem ihtiyaç duyduğunda genişleyebilmesi için Dinamically allocated seçeneğini işaretliyerek devam ediyoruz.

Resim 253 : VirtualBox – Dinamik Disk

Sanal sistemin dosyalarını kuracağı konumu belirliyoruz. Virtualbox home klasörü altına kendi klasörünü oluşturur. Konum alanına gireceğimiz isim kurulum dosyalarını yerleştireceği klasörün ismi olacaktır. Daha sonra "/home/Pardus/VirtualBox VMs/" yolunu izleyerek oluşturmuş olduğu dosyaları görebilirsiniz. Sabit disk boyutu 8 gb olarak tavsiye edilir. Eğer bu işletim sistemini kapsamlı ve aktif bir şekilde kullanacaksak bu boyutu genişletebiliriz.

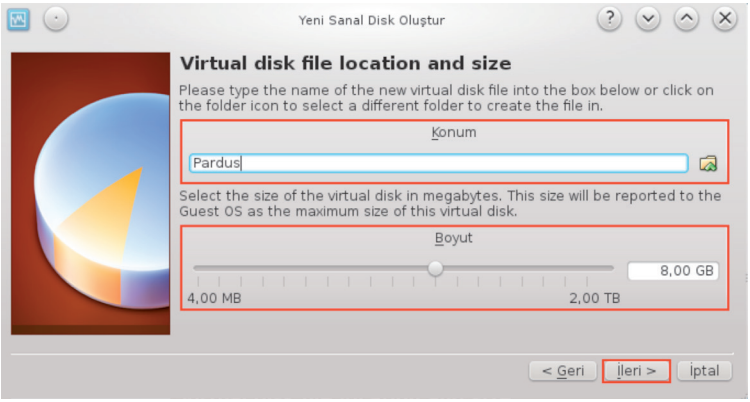

Resim 254 : VirtualBox – Disk Boyutu

Kuruluma başlamadan önce bu ana kadar yapmış olduğunuz ayarları özet şeklinde gösterecektir. "Create" tuşuna tıklayarak kurulum için ilk ayarları tamamlıyoruz.

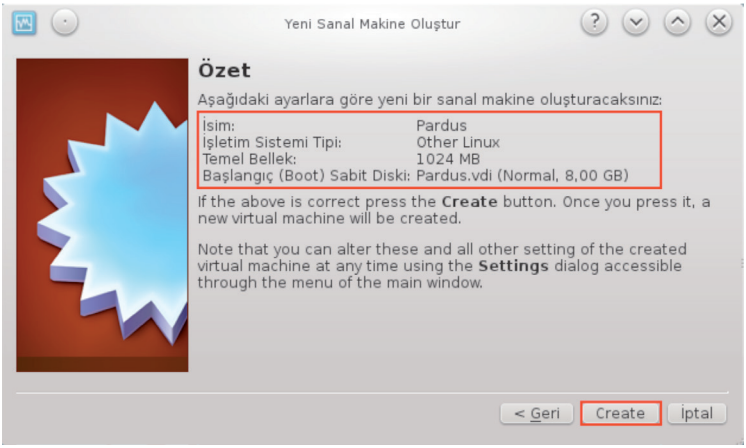

Resim 255 : VirtualBox – Kurulum Özeti

Virtualbox daha önce yaptığımız ayarları(sağda), sanal işletim sistemlerini listeleyen(-Solda) yeni bir ekran açacaktır. Ayarlarını görüntülemek için üzerine tıklamamız yeterlidir.

Kurulum başlangıcının ikinci adımında işletim sistemin üzerine sağ tıklayarak veya üst kısımdaki **"Ayarlar"** a tıklayarak bazı değişiklikler yapmalıyız.

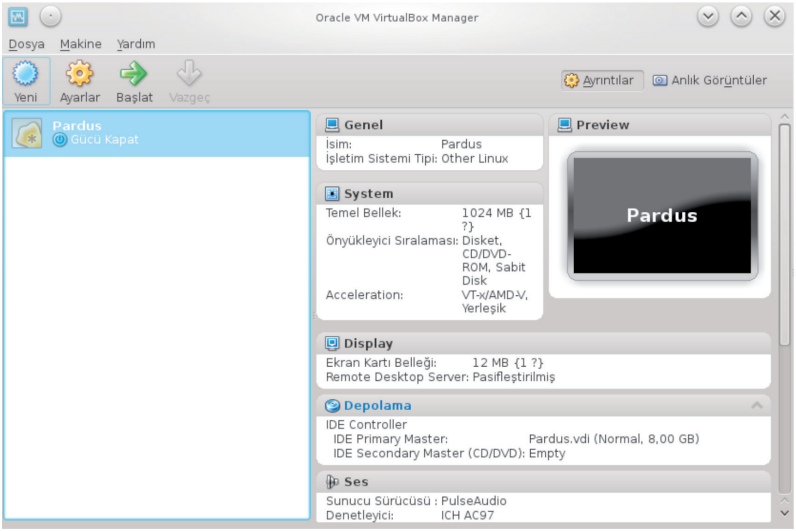

"System" sekmesine tıklıyoruz. **Boot Order** seçeneklerinden CD/DVD-ROM seçeneğini üst kısma taşıyoruz.

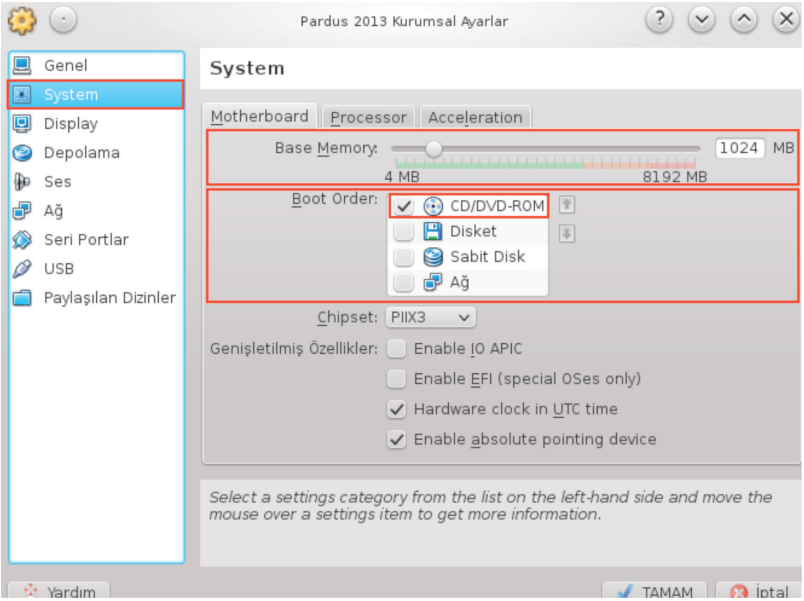

Display sekmesi video alt sekmesinden sanal sistemin kullanacağı ekran kartı oranını belirleyebilirsiniz.

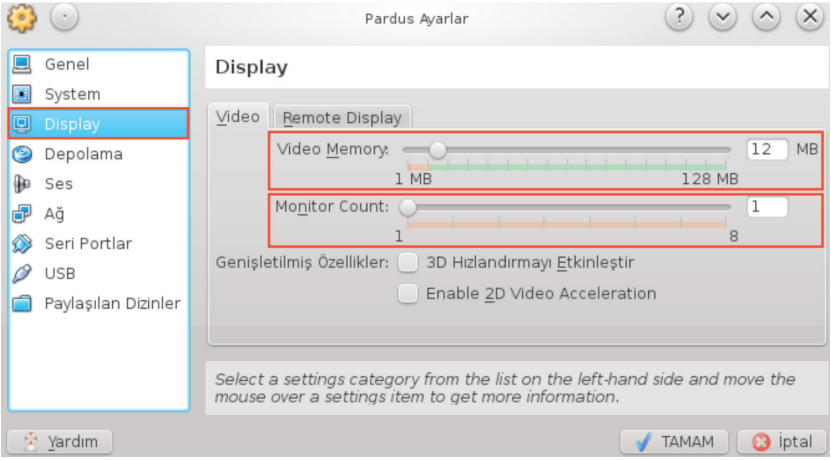

Resim 258 : VirtualBox – Ekran Kartı Boyutu

“Depolama” sekmesinden kurulum için iso kalıbını göstermeliyiz. **“Storage Tree > Empty”** tıklayarak **“Live CD/DVD”** çek işaretini işaretleyelim.

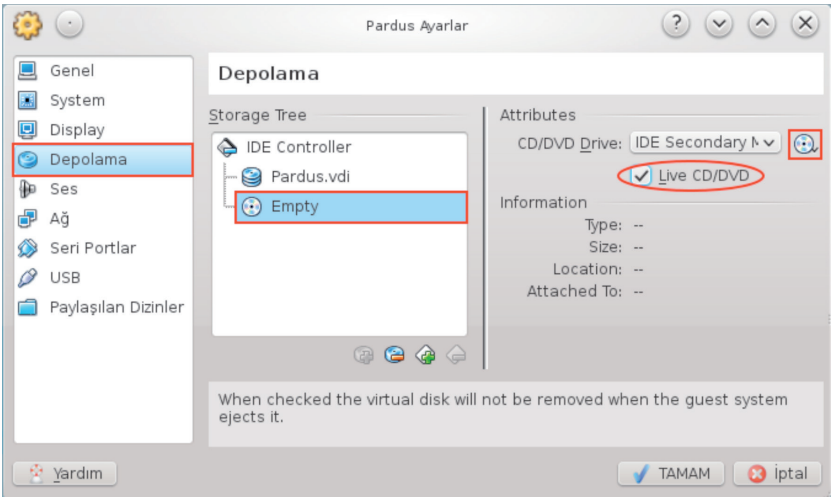

Resim 259 : VirtualBox – DVD’den Başlatma

Cd simgesine tıklayarak açılan ekrandan **“Choose a virtual CD/DVD disk file..”** seçeneği ile iso kalıbını gösterin.

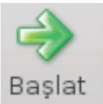

Tamam butonuna tıklayarak ayarları kaydediyoruz.

Başlat butonuna tıklayarak kuruluma başlıyoruz. Bu aşamadan sonra yapılacak bütün işlemler normal kurulumdan farklı değildir.

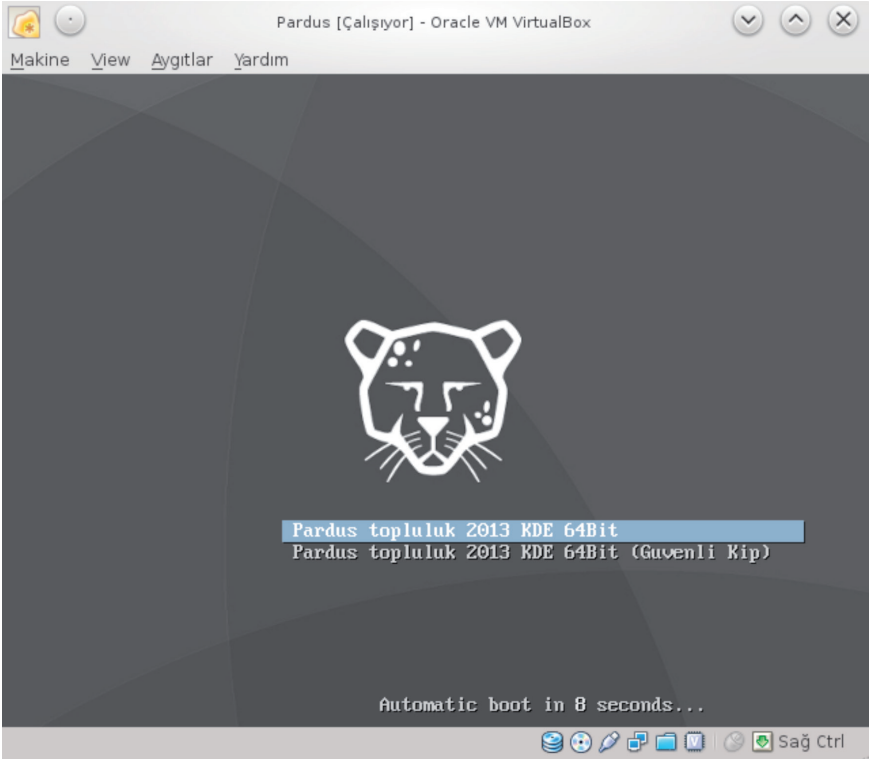

Resim 260 : VirtualBox – Pardus Açılış Ekranı

Kurulum tamamlandıktan sonra sistem sekmesi altındaki **Boot Order** seçeneklerinden **Sabit Disk** seçeneğini üst kısma taşıyoruz. Artık başlat düğmesine tıklayarak sanal sisteminizi kullanabilirsiniz.

Aynı PC'ye ikinci işletim sistemi olarak kurulum

Pardus'u aynı pc'ye ikinci işletim sistemi olarak kurmak için öncelikle halihazırda çalışan sistemimizde pardus için 2. bir disk oluşturmalıyız. Ve bu diski bağlama noktası(/ Atanacak yer) olarak belirleyip kurulumu gerçekleştirmeliyiz.

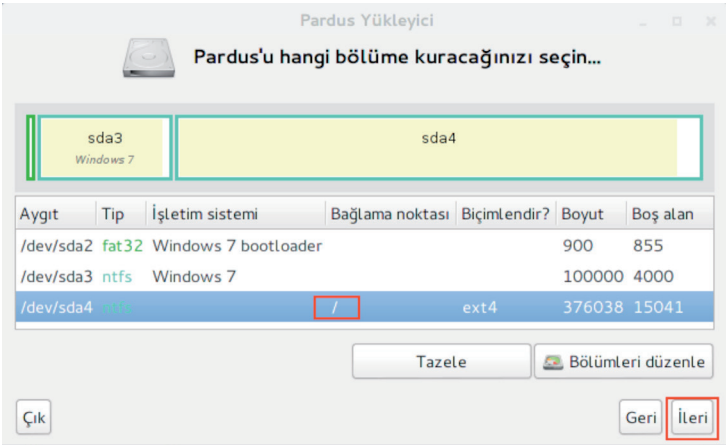

Resim 261 : Gparted Kurulum Diski Belirleme

Kurulum aşamasında gparted bu alanı biçimlendireceğinden içerisinde veri olmaması gerekir.

Grub ayarları ekranında **"Grub'ı Kur"** alanı işaretli olmalıdır. Ayrıca **"/dev/sda"** alanına hiç bir müdahalede bulunmamalıyız. Çünkü **"/dev/sda"** olarak seçtiğimizde grub, harddiskimizin baş kısmına kurulacaktır.

Bilgisayar açılırken diskin baş kısmından başlayarak bütün işletim sistemlerini okuyacaktır. Eğer **"/dev/sda"** yerine farklı bir disk bölümünü seçilirse grub okumaya o bölümden başlayacaktır. Sonucunda ise diğer işletim sistemlerine ulaşılamayacaktır.

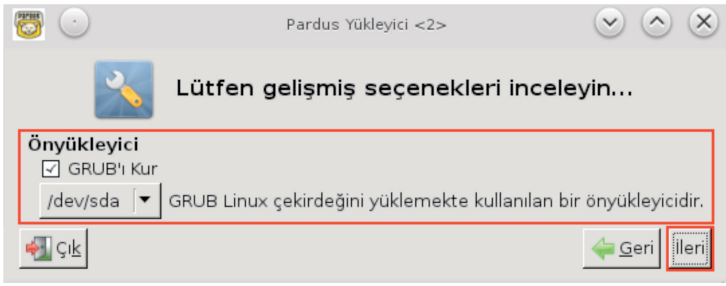

Resim 262 : Önyükleyici (Grub) Ekranı

Kurulumu tamamlayıp bilgisayarı yeniden başlatıyoruz. Bilgisayarımız açılırken grub uygulaması bilgisayarımızda ki bütün işletim sistemlerini ve ayarlarını okuyup liste halinde ekrana dökecektir.

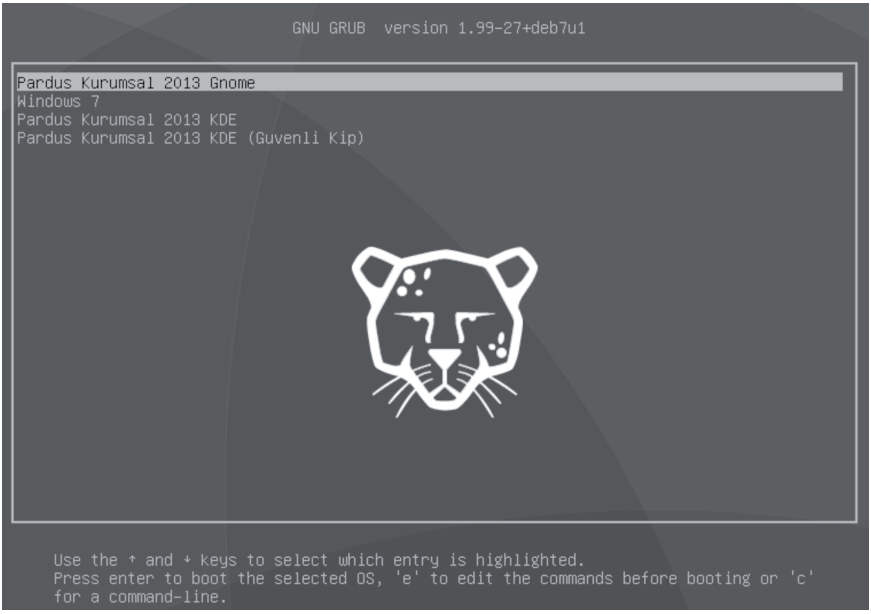

Resim 263 : Grub – İşletim Sistemi Seçim Ekranı

Harici disk'e taşınabilir işletim sistemi kurulumu

Bu konu başlığı altında "işletim sistemimi yanımda taşıyabilirmiyim" sorusuna cevap vereceğiz.

İşletim sistemleri kurulumunda en çok karşılaşılan sorun sürücü problemidir. Aslında işletim sistemlerinin taşınamaması da bu nedenden kaynaklanmaktadır. Bir işletim sisteminin taşınabilmesi için ya aynı donanımsal özelliklere sahip sistemlere taşınmalıdırlar yada taşındığı(taşınabileceği) sistemin özelliklerini de tanıyabilecek bir sistem olmalıdır. Bu aşamada pardus bir çok donanımın sürücüsünü içerisinde barındırarak taşınmaya olanak sağlamaktadır.

Taşınabilir pardus kurmak için üç adım yeterlidir. **Birinci adım** ilk kurulum aşamasında pardus'un kurulacağı disk seçimini harici disk olarak tanımlamalıyız.

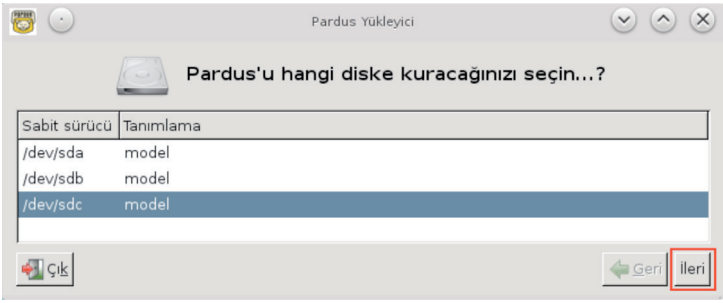

Resim 264 : Fiziksel Disk Seçimi

Diskimizin tamamına kurulum yapacak isek veri kaybı yaşamamak için diskimizdeki verileri yedeklemeliyiz. Ayrıca harici diskimizi bölümlere ayırıp bir bölümüne kurulum yapabiliriz.

İkinci adım kurulum aşamasında grub ayarlarını kuracağı bölüm olarak harici diskimizi göstermeliyiz. Tabi öncelikle veri kaybı yaşamamak için bu diskimizin içerisinde veri olmamasına dikkat etmeliyiz.

Üçüncü adım olarak da taşınabilir diskin takılı olduğu bilgisayarda bios ayarlarında başlangıç seçeneklerine usb diskimizi ilk seçenek olarak değiştirmeliyiz. Bilgisayarımızı yeniden başlattığımızda pardus usb disk üzerinden açılacaktır.

Taşınabilir pardus oluşturabilmek için iki şeye dikkat edilmelidir. Kurulum yapılacak ve kurulumdan sonra taşınabilir sistemin çalıştırılacağı bilgisayarların bios ayarlarında usb'den çalıştırlabilme özelliği olmalıdır. İkinci olarak da ne kadar pardus bir çok donanımın sürücüsünü içerisinde barındırsa da taşınabilir pardusun çalıştırılacağı bilgisayarın sürücülerini tanımayabilir. Böyle bir hata ile karşılaşıldığında pardus'un güvenli kip seçeneği ile devam edilmelidir.

SIK SORULAN SORULAR

- Nereden temin edebilirim?
  Arayüz (Gnome – KDE) ve işlemci (32 Bit – 64 Bit) türüne göre www.pardus.org.tr adresinde indirme linkleri mevcuttur.

- KDE, Gnome ve Cinnamon nedir?
  Masaüstü arayüzleridir. Kitabın girişinde değinilmiştir.
  Bkz:Kde,Gnome,Cinnamon

- 32 bit 64 bit nedir?
  32-bit ve 64-bit terimleri bilgisayarların işlemcisinin (CPU) bilgileri işleme hızıyla ilgilidir. Komut satırına;
  $ cat /proc/cpuinfo
  yazarak bilgisayarınızın işlemci desteğini,
  $ getconf LONG_BIT
  yazarak da işletim sisteminizin sürümünü öğrenebilirsiniz. Ayrıca;
  $ lscpu
  yazarak da işlemci ve işletim sistemi bilgilerini görüntüleyebilirsiniz.

- 64 bit bir bilgisayara 32 bit işletim sistemi yükleyebilir miyim?
  Genel olarak bir sorun teşkil etmez. Daha fazla işlem yapan bir sisteminiz varken neden daha azı ile yetinesiniz.

- Md5 dosyası nedir, ne işe yarar?
  Gelişmiş bir şifreleme algoritmasıdır. 128 bit'lik bir şifredir. İndirilen Pardus DVD' si veya indirmiş olduğunuz iso kalıbının doğruluğunu yani MB cinsinden eksik inip inmediğini kontrol eder. Yardımcı bir uygulama ile(K3b vb) kontrol işlemi gerçekleştirilebilir. Piyasada bu tür MD5 kontrol uygulamaları mevcuttur.

- Pardus'u CD ye yazabilir miyim?
  Dosya boyutu 1 GB dan fazla olduğu için CD' yazdırılamaz. DVD tercih edilmelidir.

- Çalışabilir Pardus DVD-USB nasıl oluşturulur?
  Yardımcı bir uygulama gerekir. "Disk Yazma Araçları" başlığını inceleyebilirsiniz.

- USB disk veya Harici harddisk' e Pardus kurabilir miyim?
  Konu "Harici disk'e taşınabilir işletim sistemi kurulumu" başlığında detaylı bir şekilde anlatılmıştır.

- Pardus'u sanal olarak nasıl kullanırım?
  "Sanal Makine Üzerine Kurulum" başlığını inceleyebilirsiniz.

- Klavye ve dil ayarlarını nasıl değiştiririm?
  Sistem Ayarları altından Girdi Aygıtları bölümünden ayarları değiştirilebilir. (Bkz: Girdi Aygıtları)

- Arayüzler(KDE-Gnome) arası geçiş nasıl yapılır?
  Pardus kullanıcı giriş ekranında "Oturum Tipi" butonuna tıklayarak arayüzler arası geçiş yapabilirsiniz. (Bkz:Giriş)

- Sisteme yeni bir kullanıcı nasıl ekleyebilirim?
  Bkz:Kullanıcı Ekleme

- Mevcut kullanıcıların grup ayarlarını nasıl değiştirebilirim?
  Bkz:Grup Kullanıcılarını Düzenleme

- Bilgisayar açıldığında açmak istediğim işletim sisteminin sıralamasını nasıl değiştirebilirim?
  Bkz:Grub(Grub Customizer)

- Masaüstü görüntüsünü nasıl değiştirebilirim?
  Bkz:Masaüstü

- Ekran çözünürlüğünü nasıl değiştirebilirim?
  Ekran çözünürlüğünü Sistem Ayarları altından Görüntü ve Ekran bölümünden değiştirebilirsiniz. (Bkz: Görüntü ve Ekran)

- Sistemin saatini nasıl ayarlayabilirim?
  Sistem saatini Sistem Ayarları altından Tarih ve Saat bölümünden ayarlayabilirsiniz. (Bkz: Tarih ve Saat)

- Birden fazla masaüstü ile çalışabilir miyim?
  Bkz:Giriş

- Nereden uygulama yükleyebilirim?
  Pardus'a uygulama yüklemenin birçok yolu vardır. Paket Yönetim Sistemleri ile ya da İnternet'ten paket indirme ile uygulama yüklenebilir. (Bkz: Uygulama Yükleme)

- Windows için yazılmış uygulamaları Pardus'a kurabilir miyim?
  .exe uzantılı kurulum dosyaları Wine uygulaması ile Pardus'a kurulabilir. Ancak bu kısıtlı bir destektir. (Bkz: Wine)

- Pardus kullanırken anti-virüs programı kullanmalı mıyım?
  Pardus işletim sisteminde antivirüs yazılımına ihtiyaç yoktur. Dosya yapısı ve güvenlik politikaları nedeni ile ihtiyaç duyulmaz. Bu nedenle başka işletim sistemleri için yazılan virüsler Pardus'ta etki gösteremezler.

- Windows yüklü bilgisayarlara ağ ile bağlanabilir miyim?
  Bkz:Samba Ağ Sunucusu

- Kullanıcı şifremi nasıl değiştirebilirim?
  Bkz:Kullanıcılar ve Gruplar

KISAYOL TUŞLARI

Genel

Tuş Kombinasyonu ..... İşlevi

Ctrl + ESC ..... Süreçler (çalışmakta olan uygulamalar)

Alt + F2 ..... Ara/çalıştır

Ctrl + F1 ..... Masaüstü 1

Ctrl + F1 ..... Masaüstü 2

Ctrl + Alt + F1...F9 ..... Tty (1,2) ekranına geçişi sağlar

Pencere (Dosya Yöneticisi)

Tuş Kombinasyonu ..... İşlevi

F1 ..... Yardım

F2 ..... Yeniden Adlandır (seçili nesnenin ismini değiştirir)

F3 ..... Böl (aktif pencereyi ikiye böler)

F4 ..... Aktif pencerede uçbirimi açar

F5 ..... Yenile

F6 ..... Adres (aktif pencere adres çubuğunu aktif hale getirir)

F7 ..... Aktif pencerenin solunda klasörlerin ağaç yapısını görün-
tüler

F8 ..... Gizli dosya ve klasörleri gösterir

F9 ..... Konum panelini göster / gizle

F10 ..... Klasör oluştur

F11 ..... Aktif klasör/dosya bilgileri (bilgi paneli)

F12 ..... Ara panelini göster / gizle

Alt + F3 ..... Pencere işlevleri

Alt + F4 ..... Kapat

Alt + Home ..... Anasayfayı açar

Ctrl + A ..... Tüm metni seçer

Ctrl + B ..... Yer imi ekler

Ctrl + C ..... Seçimi kopyalar

Ctrl + X ..... Seçili belge veya klasörü panoya kopyalamak üzere keser

Ctrl + V ..... Seçili belge veya klasörü panoya yapıştırır

Ctrl + W ..... Kapat
Ctrl + S ..... Kaydet
Ctrl + M..... Menü çubuğunu gösterir
Ctrl + N ..... Yeni sekme açar
Ctrl + P ..... Yazdır
Ctrl + Z..... Seçimi geri alır
Ctrl + End..... İmleç Son sayfaya iner

Tarayıcı Kısayolları

Tuş Kombinasyonu ..... İşlevi

Ctrl+N ..... Yeni bir pencere açar.
Ctrl+T ..... Yeni bir sekme açar.
Ctrl+ÜstKrktr+N ..... Gizli modda yeni bir pencere açar.
Ctrl+PgDown ..... Sonraki sekmeye geçiş yapar.
Ctrl+PgUp ..... Önceki sekmeye gider.
Ctrl+Q ..... Açık tüm sekmeleri kapatır.
Ctrl+W ..... Geçerli sekmeyi veya pop-up'ı kapatır.
Ctrl+F4..... Geçerli sekmeyi veya pop-up'ı kapatır.
Alt + Yukarı Yön Tuşu ..... Sekme için tarama geçmişinizde önceki sayfaları listeler
Ctrl + H ..... Geçmiş sayfasını açar.
Ctrl + ÜstKrktr + J ..... Geliştirici Araçları'nı açar.
Ctrl + ÜstKrkt + Delete..... Göz Atma Verilerini Temizle iletişim kutusunu açar.
Ctrl + ÜstKrktr + M ..... Etkin sekmenin çözünürlük ve boyutuna müdahale etmenizi sağlar
Ctrl + L ..... URL'yi vurgular.
Ctrl + P ..... Bulunduğunuz sayfayı yazdırır.
Ctrl + S ..... Bulunduğunuz sayfayı kaydeder.
Ctrl + R..... Bulunduğunuz sayfayı yeniden yükler.
Esc ..... Bulunduğunuz sayfanın yüklenmesini durdurur.
Ctrl + F ..... Bulunduğunuz sekmeyi tam ekran haline getirir.
Ctrl + U ..... Bulunduğunuz sayfanın kaynağını açar.

Ctrl + D ..... Mevcut Web sayfanızı yer işareti olarak kaydeder.

Ctrl + ÜstKrktr + D ..... Tüm açık sayfaları yeni bir klasörde yer işareti olarak kaydeder.

F11 ..... Sayfanızı tam ekran moduna alır.

Ctrl +..... Etkin Sayfayı büyütür.

Ctrl -..... Etkin Sayfayı küçültür.

Ctrl+0 ..... Sayfadaki her şeyi normal boyutuna geri döndürür.

Boşluk çubuğu..... Web sayfasını aşağı kaydırır.

Home tuşu ..... Sayfanın en üst kısmına gider.

End..... Sayfanın en alt kısmına gider.

RESİM LİSTESİ

Resim 1: Gnome Ekran Arayüzü 5
Resim 2: Cinnamon Ekran Arayüzü 6
Resim 3: KDE Ekran Arayüzü 7
Resim 4: Çalışma Alanı Ayarları 9
Resim 5: Fare Uygulama Çalıştırıcı üzerinde 10
Resim 6: Fare saat üzerinde 10
Resim 7: Çalışma Alanı Davranışları - Ekran Kenarları 10
Resim 8: Masaüstü Düzeni Tercihleri 11
Resim 9: Ara ve Çalıştır Örnek Ekranı 13
Resim 10: Ara ve Çalıştır - Örnek Arama 14
Resim 11: Klasör Görünümü Ayarları - Konum 15
Resim 12: Klasör Görünümü Ayarları - Göster 16
Resim 13: Resim Çerçevesi Ayarları 21
Resim 14: Resim Çerçevesi Ayarları - Günün resmi 21
Resim 15: Masaüstü Ayarları - Fare eylemleri 23
Resim 16: Sanal Masaüstü Ayarları 24
Resim 17: Sanal masaüstleri arasında geçiş ayarları 25
Resim 18: Sayfalayıcı Ayarları 26
Resim 19: Etkinlikler 28
Resim 20: Etkinlik güç yönetimi ayarları 29
Resim 21: Yeni Programcık İndir 32
Resim 22: Uygulama Başlatıcı 33
Resim 23: Uygulama Başlatıcısı Ayarları 34
Resim 24: Simge Seçme Ekranı 34
Resim 25: Görev Yöneticisi Ayarları 35
Resim 26: Sistem Çekmecesi Ayarları 36

Resim 27: Ara ve Çalıştır - Ayarlar 37
Resim 28: Eklenti Yapılandır 39
Resim 29: Ara ve Çalıştır - Kullanıcı Arayüzü 40
Resim 30: Örnek pencere görüntüsü 40
Resim 31: Başlık Çubuğu Eylemleri 42
Resim 32: Pencere Dekorasyonları 43
Resim 33: Araç Çubuğu 43
Resim 34: Araç Çubukları Yapılandır 44
Resim 35: Ayrıntılı görünüm kipi 45
Resim 36: Görünüm Özellikleri 45
Resim 37: Önizleme örneği 46
Resim 38: Konum Çubuğu 47
Resim 39: Filtreleme Araç Çubuğu örneği 48
Resim 40: Sistem Ayarları Giriş 50
Resim 41: Dosya İlişkileri 51
Resim 42: Parola ve Kullanıcı Hesabı 52
Resim 43: Yollar 53
Resim 44: KDE Cüzdan Yönetimi 53
Resim 45: Sosyal Masaüstü 54
Resim 46: Web Kısayolları 54
Resim 47: Kişisel Bilgi 55
Resim 48: Özel Kısayollar 55
Resim 49: Standart Klavye Kısayolları 56
Resim 50: Genel Klavye Kısayolları 56
Resim 51: Uygulama Görünümü - Biçim 1 57
Resim 52: Uygulama Görünümü - Biçim 2 57
Resim 53: Uygulama Görünümü - Renkler 58

Resim 54: Uygulama Görünümü - Simgeler 59
Resim 55: Uygulama Görünümü - Yazı Tipleri 59
Resim 56: Uygulama ve Sistem Bildirimleri 60
Resim 57: Yerel Ayarlar 61
Resim 58: Diller 61
Resim 59: Aygıt Eylemleri 62
Resim 60: Bilgi Kaynakları 63
Resim 61: Dijital Kamera 63
Resim 62: Yeni Kamera Ekleme 64
Resim 63: Klavye - Donanım 64
Resim 64: Klavye - Düzenler 65
Resim 65: Fare Genel 66
Resim 66: Fare Gelişmiş 66
Resim 67: Konum ve Boyut 67
Resim 68: Ekran Koruyucu 68
Resim 69: Enerji Tasarrufu Ayarları 68
Resim 70: Etkinlik Ayarları 69
Resim 71: Gelişmiş Güç Yönetimi 69
Resim 72: Çıkarılabilir Aygıtlar 70
Resim 73: Çoklu Ortam 71
Resim 74: Tanımlı Yazıcılar 71
Resim 75: Yazıcı Özellikleri 72
Resim 76: Yazıcılar - Ayarlar 72
Resim 77: Yazıcı Seçenekleri 72
Resim 78: Yazıcı Tanıtma 73
Resim 79: Yazıcı Listesi 73
Resim 80: Otomatik Başlat 74

Resim 81: Oturum Yönetimi 75
Resim 82: Servis Yöneticisi 75
Resim 83: Giriş Ekranı 76
Resim 84: Tarih ve Saat 77
Resim 85: Yazı Tipleri 78
Resim 86: Yetkiler 78
Resim 87: Ağ Bağlantıları 79
Resim 88: Yeni Bağlantı Ekleme-1 80
Resim 89: Yeni Bağlantı Ekleme-2 80
Resim 90: Yeni Bağlantı Ekleme-3 80
Resim 91: Yeni Bağlantı Ekleme-4 81
Resim 92: Vekil Sunucu Ayarları 82
Resim 93: Bağlantı Tercihleri 83
Resim 94: Bluetooth Cihazı Ekleme 83
Resim 95: Aygıt Ekleme 84
Resim 96: Dosya Aktarımı 84
Resim 97: SSL Tercihleri 85
Resim 98: Dosya Yöneticisi (Dolphin) 87
Resim 99: Thunderbird Sohbet Ağı 94
Resim 100: E-posta hesabı ekleme 96
Resim 101: E-posta hesabı ekleme - Sunucu bilgisi 96
Resim 102: E-posta hesabı ekleme - Erişim protokolü seçimi 97
Resim 103: E-posta hesabı ekleme - Sunucu yapılandırma 98
Resim 104: Icedove ekran görüntüsü 99
Resim 105: Icedove - Gelen Kutusu 99
Resim 106: E-posta gönderme 101
Resim 107: Tercihler 102

Resim 108: Yapılandırma düzenleyici 102
Resim 109: Resim ekleme 103
Resim 110: Tablo ekleme 104
Resim 111: Bağlantı ekleme 104
Resim 112: Karakter ve simge ekleme 105
Resim 113: İleti süzgeçleri 105
Resim 114: Yeni süzgeç kuralı ekleme 106
Resim 115: Sunucu ayarları 107
Resim 116: Disk alanı ayarları 108
Resim 117: Alındı onayı ayarları 108
Resim 118: Gereksiz e-posta ayarları 109
Resim 119: SMTP ayarları 110
Resim 120: Adres defteri 110
Resim 121: Adres defteri - Yeni kişi ekleme 111
Resim 122: Icedove ajanda eklentisi 112
Resim 123: Yeni olay ekleme 112
Resim 124: Kmail Yapılandırma Ayarları 113
Resim 125: Skype Giriş Ekranı 114
Resim 126: Skype çağrı / sms menüsü 115
Resim 127: Pidgin Uygulaması 115
Resim 128: Pidgin Uygulaması Tercihler Menüsü 116
Resim 129: Pidgin Uygulaması Ayarlar Menüsü 116
Resim 130: Kmess Uygulaması 117
Resim 131: Emesene Uygulaması 117
Resim 132: Emesene Uygulaması Tercihler Menüsü 118
Resim 133: Filezilla Uygulaması 119
Resim 134: Filezilla Ayarlar Menüsü 120

Resim 135: Transmission - Bittorent İstemcisi Açılış Ekranı 120
Resim 136: KWrite Metin Editörü 121
Resim 137: LibreOffice karşılama ekranı 123
Resim 138: Kuser Uygulaması 125
Resim 139: Sistem İzleyici Uygulaması Arayüzü 125
Resim 140: KsystemLog Uygulaması 126
Resim 141: Sistem İzleyici - Ksystemlog 127
Resim 142: Kde Bilgi Merkezi 128
Resim 143: Cüzdan Oluşturma 128
Resim 144: Cüzdan Şifresi Belirleme 129
Resim 145: Kde Cüzdan Yöneticisi 129
Resim 146: Kde Cüzdanı Yapılandırma 129
Resim 147: Kde Cüzdan Servisi 130
Resim 148: Whois - Ağ Araçları Uygulaması Arayüzü 130
Resim 149: Putty 132
Resim 150: Krfb Uygulaması Arayüzü 132
Resim 151: Krfb Uygulaması Davet Gönderme Ekranı 133
Resim 152: Krfb Uygulaması 134
Resim 153: Krfb Uygulaması Yapılandırma Menüsü 135
Resim 154: Krdc Uygulaması Arayüzü 135
Resim 155: Krfb Uygulaması Yeni Bağlantı 136
Resim 156: Vlc Player Uygulaması Arayüzü 136
Resim 157: Amarok Uygulaması 138
Resim 158: Brasero Uygulaması Arayüzü 138
Resim 159: K3b Uygulaması Arayüzü 139
Resim 160: K3b İle Kalıp Dosyası Hazırlama 139
Resim 161: Iso to Usb Uygulaması 140

Resim 162: UNetbootin Uygulaması 140
Resim 163: Gimp Uygulaması Arayüzü 141
Resim 164: Gimp Uygulaması Arayüzü 142
Resim 165: DraftSight Uygulaması Arayüzü 143
Resim 166: Inkscape Uygulaması Arayüzü 144
Resim 167: DNG Dönüştürücü Uygulaması Arayüzü 144
Resim 168: Shotwell Uygulaması Arayüzü 145
Resim 169: Ksnapshot Uygulaması 145
Resim 170: Ksnapshot Uygulaması Alan Seçimi 146
Resim 171: RecordMyDesktop Uygulaması Arayüzü 147
Resim 172: Panorama Uygulaması Açılış Ekranı 148
Resim 173: Digikam Uygulaması Açılış Ekranı 148
Resim 174: Peynir Uygulaması Açılış Ekranı 149
Resim 175: Gwenwiew Uygulaması Açılış Ekranı 150
Resim 176: Okular Belge Gösterici Uygulaması 150
Resim 177: Orca Ekran Okuyucu Uygulaması 151
Resim 178: Orca Ekran Okuyucu Uygulaması Tercihler 151
Resim 179: Orca Ekran Okuyucu Uygulaması Ses Ayarları 152
Resim 180: Yazılım Merkezi 154
Resim 181: Yazılım Merkezi - Arama 155
Resim 182: Yazılım Merkezi - Uygulama Kurma 155
Resim 183: Yazılım Merkezi - Uygulama Kaldırma 156
Resim 184: Synaptic Ekran Görüntüsü 156
Resim 185: Synaptic Paket indirme 157
Resim 186: Synaptic Güncelleme Onay 157
Resim 187: Synaptic ile Uygulama Yükleme 158
Resim 188: Synaptic Depo Ekleme 159

Resim 189: Wine Uygulaması Açılış Ekranı 163
Resim 190: Playonlinux Uygulaması 163
Resim 191: Playonlinux Uygulaması ile Uygulama Kurulumu 164
Resim 192: Playonlinux Kurulum Sihirbazı 164
Resim 193: Dağıtım Seçimi 165
Resim 194: Gdebi Paket Kurma 165
Resim 195: Gdebi Paket Kurma 2 166
Resim 196: Gdebi Paket Kurma 3 166
Resim 197: Jar Uygulamaları 167
Resim 198: Jar Uygulamaları ve Çalıştırılması 167
Resim 199: Jar Uygulamaları ve Çalıştırılması 168
Resim 200: Kuser - Kullanıcılar 170
Resim 201: Kuser - Kullanıcı Bilgileri 170
Resim 202: Kuser - Parola Yönetimi 171
Resim 203: Kuser Kullanıcıyı Grub'a Ekleme 171
Resim 204: Kuser - Gruplar 172
Resim 205: Kuser - Grup Düzenleme 172
Resim 206: Bir Sürecin Durumu ve Bilgileri 173
Resim 207: Sistem İzleyici - Süreçler 173
Resim 208: Sistem İzleyici - Sistem Yükü 174
Resim 209: Sistem İzleyici - Süreç Öldür 175
Resim 210: Uçbirim(Konsole) Ekranı 177
Resim 211: ls Komutu Ekran Çıktısı 180
Resim 212: Uçbirim - Nano Metin Editörü 184
Resim 213: Pstree Komutu Ekran Çıktısı 186
Resim 214: Linux(Pardus) Dosya Hiyerarşisi 198
Resim 215: Yetkilendirme Yapısı 199

Resim 216: Dosya - Klasör İzinleri 202
Resim 217: Gelişmiş İzinler 202
Resim 218: Kbackup Uygulaması Arayüzü 204
Resim 219: Gadmin Rsync Uygulaması Arayüzü 205
Resim 220: Gadmin Rsync Uygulaması Arayüzü 205
Resim 221: Gadmin Rsync Uygulaması ile Yedekleme 206
Resim 222: Gadmin Rsync Uygulaması Dosya Seçim Ekranı 206
Resim 223: Gadmin Rsync Uygulaması Arayüzü 207
Resim 224: Gadmin Rsync Uygulaması Yedekleme İşlemi 207
Resim 225: Gadmin–Rsync Yedek dosyalarda değişiklik yapma 208
Resim 226: Yedeklenen Dosyaların Senkronizasyonu 208
Resim 227: Yedeklenen Dosyaların Senkronizasyonu 209
Resim 228: Iso To Usb - Giriş Ekranı 212
Resim 229: Iso To Usb - Onay 213
Resim 230: Seçim Ekranı 214
Resim 231: Fiziksel Disk Seçimi 214
Resim 232: Örnek Sabit Disk Listesi 215
Resim 233: Tüm Disk'e Kurulum 215
Resim 234: Disk Bölümleri 215
Resim 235: Bölüm Ekleme(Swap) 216
Resim 236: Pardus Bölümü Ekleme 216
Resim 237: Biçimlendirme Onay Ekranı 217
Resim 238: Biçimlendirme Yapılıyor 217
Resim 239: Kullanıcı Bilgileri Girişi 218
Resim 240: Önyükleyici(Grub) Ekranı 218
Resim 241: Yükleme Öncesi Özet 219
Resim 242: Kurulum Başlıyor 219

Resim 243: Gparted Ana Ekran 221
Resim 244: Desteklenen Dosya Sistemleri 222
Resim 245: Grub Customizer Ana Ekran 223
Resim 246: Grub Customizer - Genel Ayarlar 224
Resim 247: Grub Customizer - Görünüm Ayarları 225
Resim 248: VirtualBox - Giriş Ekranı 226
Resim 249: VirtualBox - İşletim Sistemi İsmi 227
Resim 250: VirtualBox - Bellek Miktarı 227
Resim 251: VirtualBox - Sanal Harddisk-1 228
Resim 252: VirtualBox - Sanal Harddisk-2 228
Resim 253: VirtualBox - Dinamik Disk 229
Resim 254: VirtualBox - Disk Boyutu 229
Resim 255: VirtualBox - Kurulum Özeti 230
Resim 256: VirtualBox - İşletim Sistemleri 230
Resim 257: VirtualBox - Başlangıç Seçenekleri 231
Resim 258: VirtualBox - Ekran Kartı Boyutu 231
Resim 259: VirtualBox - DVD'den Başlatma 232
Resim 260: VirtualBox - Pardus Açılış Ekranı 233
Resim 261: Gparted Kurulum Diski Belirleme 234
Resim 262: Önyükleyici(Grub) Ekranı 234
Resim 263: Grub - İşletim Sistemi Seçim Ekranı 235
Resim 264: Fiziksel Disk Seçimi 236